

**ДЪГЛАС АДАМС
ДЪРК ДЖЕНТЛИ.
ХОЛИСТИЧНА
ДЕТЕКТИВСКА АГЕНЦИЯ**

Част 1 от „Дърк Джентли“

Превод от английски: Светлана Комогорова, 1995

chitanka.info

На майка ми, на която ѝ хареса онова за коня

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Описанието на колежа „Сейнт Сед“ в тази книга, доколкото изобщо има своя специфика, дължи по нещо на спомените ми от колежа „Сейнт Джон“ в Кеймбридж, макар да съм вземал подробности безразборно и от други колежи. В действителност сър Исак Нютон е учил в колежа „Тринити“, а Самюъл Тейлър Коулридж — в колежа „Джизъс“.

Всъщност колежа „Сейнт Сед“ е напълно измислено творение и аз не съм имал намерението да го свързвам умишлено с някакви други подобни институции в тази книга, както и с някакви действителни институции или хора — живи, мъртви или скитащи, измъчени призраци в нощта.

Тази книга беше написана и разпечатана на компютър „Епъл Макинтош плюс“ и на принтер „Лазер райтър плюс“, като съм използвал текстообработващите програми „Макаутор“.

След това целият документ беше отпечатан на „Линотрон 100“ с „График фактъри“, Лондон SW3, за да се получи и последният — възможно най-чист и ясен — вид на текста. Благодаря на Майк Глоувър от „Айкън технолоджи“ за помощта му, оказана ми по време на този процес.

И накрая: най-специални благодарности отправям към Сю Фристоун за цялата помощ, която ми оказа в отглеждането на тази книга.

Дъглас Адамс

Лондон, 1987 г.

ГЛАВА ПЪРВА...

Този път нямаше да има свидетели.

Този път имаше само мъртва земя и тътен на гръмотевици и тъкмо беше започнал да ръми неизбежният кротък дъждец, без който май не минава почти никое от най-величествените събития на земята.

Бурите от предния ден, че и от по-предния, и пороите от миналата седмица вече бяха стихнали. Небесата все още тегнеха от дъжд, но онова, което падаше от тях в гъстеещия мрак, бяха само досадни ситни капчици.

Из потъващата в мрак равнина се изви вятър, залута се сред ниските хълмове и профуча през плитка долина, сред която се издигаше сграда — нещо като кула, сам-самичка сред калния кошмар, и килната настрани.

Кулата беше почерняла и приличаше на чукан. Възправяше се над земята като стълб от магма, изригнал от някоя от най-гибелните адови ями, и беше изкривена под много особен ъгъл, сякаш я притискаше нещо, общо взето, доста по-ужасно от собственото ѝ — доста значително — тегло. Изглеждаше мъртва — и то от векове.

Единственото нещо, което се движеше, беше реката от кал, влачеща се като охлюв по дъното на долината и покрай кулата. Миля — миля и нещо по-надолу тя хлътваше в една клисура и изчезваше под земята.

Но когато мракът се посгъсти, стана ясно, че кулата не е чак толкова безжизнена. Дълбоко вътре в нея замъждука самотна, слаба червена светлинка.

Мъждукаше едва-едва, но все пак се виждаше, само дето, разбира се, нямаше кой да я гледа — свидетели нямаше — не и този път, но все пак си беше светлинка. На всеки няколко минути тя ставаше малко по-силна, малко по-ярка, а после — бавно-бавно — почти угасваше. В същото време вятърът разнасяше нисък, жално-пронизителен звук, който се извисяваше до нещо като вой, а после кахърно утихваше.

Мина време и се появи и втора светлинка — по-малка, подвижна светлинка. Появи се ниско долу, до земята, и записва лъкатушещ кръг около кулата, като от време на време спираше. После светлинката и смътната, едва различима фигура, която я носеше, отново хлътнаха в кулата.

Измина час и към края му мракът вече беше пълен. Светът изглеждаше мъртъв, нощта — пуста.

И тогава светлинката отново се появи близо до върха на кулата. Този път силата ѝ нарастваше по-целенасочено. Бързо достигна предишната си най-голяма яркост и продължи да става все по-ярка и все по-ярка. Придружаващият я жален звук се издигаше все по-пронизителен и все по-остър, докато накрая се превърна във виещ писък. Писъкът се извиваше и се избиваше, докато се превърна в ослепителен шум, а светлината — в оглушителна червенина. А после изведнъж и двете рязко секнаха.

Последва милисекунда тишина и мрак.

Поразителна, бледа нова светлинка припламна и изскочи дълбоко от калта под кулата. Небето се сгърчи, планина от кал потръпна, земята и небето ревнаха един срещу друг, ужасна розовина, внезапна зеленина, бледа оранжевина опетниха облаците, а после светлинката се изгуби и нощта, най-накрая стана мрачна и зловеща. И вече не се чуваше никакъв звук освен тихият ромон на водата.

Но на сутринта слънцето изгря необичайно ярко и искрящо. Денят беше — или изглеждаше, или поне щеше да изглежда, — ако там имаше някой, че да му изглежда — по-топъл, по-ясен, по-светъл и, общо взето, по-жив от всички познати досега. Сред порутените останки на долината течеше бистра река.

И времето започна да тече, та да се къса.

ГЛАВА ВТОРА...

Високо върху едно скалисто възвишение, яхнал един отегчен кон, седеше един Електрически монах. Изпод грубата си шаечна качулка той беше втренчил немигащ взор в друга долина, с която си имаше проблеми.

Денят, беше горещ, слънцето висеше в маранята сред празното небе и пердашеше сивкавите скали и мижавата, прегоряла тревица. Нищо не помръдваше, дори и Монахът. Е, опашката на коня мърдаше — потрепваше леко и се опитваше да поразмърда въздуха, но само толкова. Иначе нищо не помръдваше.

Електрическият монах беше електродомакински уред, каквито са например миялната машина и видеото. Миялните машини мият досадните чинии вместо вас и по този начин ви спестяват грижата да ги миете сами; видеото пък гледа досадната телевизия вместо вас и по този начин ви спестява грижата да си я гледате сами. Електрическите монаси пък вярват в разни неща вместо вас и по този начин ви спестяват все по-тежката задача да вярвате във всичко, в което се очаква да вярвате.

За лош късмет тъкмо този Електрически монах беше развил дефект и бе започнал да вярва в какво ли не, подбрано повече или по-малко наслуки. Дори беше почнал да вярва в неща, в които мъчничко биха повярвали дори и в Солт Лейк Сити. Не че беше чувал за Солт Лейк Сити, разбира се. Нито пък беше чувал за квингигилиона, колкото приблизително е разстоянието в километри от тази долина до Голямото солено езеро в Юта^[1].

Проблемът с долината беше следният: в момента Монахът вярваше, че долината и всичко вътре в нея и около нея, включително и самият Монах и конят му, е обагрено в еднакъв бледорозов цвят. Това му създаваше известни трудности при различаването на едно нещо от друго и поради това му беше невъзможно нито да направи каквото и да е, нито да отиде някъде — или ако не беше невъзможно, то поне беше мъчно и опасно. Оттук идваха и неподвижността на Монаха, и

досадата на коня, на който досега му се бе налагало да се примирява с какви ли не глупотевини, но тайничко си мислеше, че тази е от най-големите.

Колко дълго щеше да вярва Монахът във всичко това? Е, според самия Монах — довека. Вярата му, способна да мести планини, или поне да ги смята за розови въпреки всички налични доказателства, беше твърда и непоклатима, тя беше огромна скала, по която светът би могъл да мята каквото му падне и все пак тя не би трепнала дори. На практика — това го знаеше конят — траеше горе-долу двадесет и четири часа.

Та, значи, какво бихме могли да кажем за този кон, дето си имаше собствено мнение по разни въпроси и беше скептично настроен към определени неща? Не е много обичайно за един кон, нали? Може би конят пък да беше необичаен?

Ни най-малко. Макар без съмнение да беше красив и добре сложен представител на вида си, той все пак си беше един най-обикновен кон — такъв, какъвто конвергентната еволюция е създала на много места, където можем да открием живот. Конете винаги са разбирали много повече от онова, което са показвали, че разбират. Мъчно е да бъдеш яхан по цял ден — всеки ден — от някого друго, без да си съставиш собствено мнение за него.

Когато бяха конструирани първите модели на тези Монаси, се смяташе за важно те от пръв поглед да бъдат разпознавани като изкуствени предмети. Не трябваше изобщо да съществува опасността да приличат на живи хора. И на вас не би ви харесало видеото ви да се изтегне на дивана, докато гледа телевизия. Още по-малко би ви харесало да си вири носа, да се налива с бира и да ви праща да му купувате пици.

Та, значи, Монасите бяха конструирани с външен облик, отличаващ се с оригиналност на дизайна и практическа способност за яздене на кон. Последното беше важно. Хората — пък и вещите — изглеждат по-искрени, когато яздят кон. И заради това се взе решение, че два броя крака биха били и по-подходящи, и по-евтини от обичайните седемнадесет, деветнадесет или двадесет и три; кожата, с която облякоха Монасите, беше по-скоро розова, отколкото тъмнолилава, по-скоро мека и гладка вместо наръбена. Освен това броят на устите и носовете беше ограничен до една (един), но пък в

замяна им бе монтирано допълнително око, като по този начин общият им брой възлезе на две. Доста странен вид имаше това същество. Наистина. Но пък вярно — страшно го биваше да вярва и в най-големите нелепости.

Този Монах се беше сбъркал за първи път, когато един ден просто му бяха възложили прекалено много неща за вярване. По погрешка го бяха свързали с едно видео, което гледаше едновременно единадесет канала, и това предизвика избухването на цял куп нелогични вериги в него. На видеото, разбира се, му се налагаше само да гледа всичко това; не му се налагаше и да му вярва. Ето защо инструкциите за експлоатация на този или онзи уред са много важно нещо.

Та, значи, след една трескава седмица, в която му се наложи да вярва, че войната е мир, че доброто е зло, че луната е направена от синьо сирене и че Бог има нужда от много пари, които трябва да се преведат в определена банкова сметка, Монахът започна да вярва, че тридесет и пет процента от всички маси са хермафродити, а после излезе от строя. Техникът от магазина за Монаси обясни, че трябвало изцяло да му се сменят схемите, но после изтъкна, че новите, подобрени модели „Монах плюс“ били два пъти по-мощни, имали вградена съвсем нова характеристика за многозначна отрицателна способност, която им позволявала да съхраняват в паметта си до шестнадесет напълно различни и противоречащи си идеи едновременно, без те да пораждат някакви дразнещи грешки в системата, били два пъти по-бързи и поне три пъти по-сладкодумни и можело да си купите чисто новичък за по-малко пари, отколкото би ви струвало да смените схемите на стария модел.

Толкова им и трябваше.

Сбъркалият се Монах беше натирен в пустинята, където можеше да си вярва в каквото си ще, включително и в идеята, че с него са се отнесли много зле. Позволиха му да задържи коня си — конете ги произвеждаха много евтино.

Известен брой дни и нощи — по различно време той вярваше, че са били 3, 43 или 598 703 — той скиташе из пустинята и влагаше простата си електрическа вяра в камъни, птички, облаци и в един вид несъществуваща кръстоска между слон и аспержа, докато най-накрая щръкна тук, на тази висока скала, вторачил се в долината, която,

въпреки неговата дълбока и пламенна вяра, изобщо не беше розова.
Дори мъничко поне. Времето течеше...

---

[1] В превод Солт Лейк Сити означава — „Град на Соленото езеро“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ТРЕТА...

Времето течеше.

Сюзън чакаше.

Колкото повече Сюзън чакаше, толкова повече звънецът на вратата не звънеше. И телефонът — също. Тя си погледна часовника. Усети, че вече е дошло времето, когато може официално да ѝ докривее. Разбира се, вече ѝ беше докривяло, но според личното ѝ време, така да се каже. Сега обаче нещата вървяха по неговото време и дори като се имаха предвид уличното движение, лошият късмет и всеобщата мърлявост и мудност, вече беше изминал половин час и отгоре от мига, категорично определен от него като възможно най-късния, в който биха могли да тръгнат, така че било най-добре тя да е вече готова.

Опита се да се притесни, че му се е случило нещо ужасно, но не успя да повярва в това дори и за миг. Никога не му се беше случвало нещо ужасно, макар вече да беше започнала да си мисли, че — да му се не види! — крайно време беше да му се случи. Ако вече не му се беше случило нещо ужасно, май не след дълго тя самата щеше да му го причини. Тъкмо ѝ беше хрумнало нещо.

Метна се ядно в креслото и се загледа в новините по телевизията. Новините я вбесиха. Превключи дистанционното на друг канал и се вторачи за известно време в екрана. Не знаеше какво гледа, но то също я вбеси.

Може би трябваше да му звънне. Проклетата да е, ако му звънне. Може би ако му звъннеше, той щеше по същото време да набира нейния номер и нямаше да може да се свърже.

Отказа да си признае, че дори си е помислила подобно нещо. Мътните да го вземат, къде се губеше? Ама и на кого му пукаше къде се губи? Във всеки случай не и на нея.

Беше му вече за трети път подред. Три пъти подред — стига толкова. Тя отново превключи ядосано канала. Вървеше някакво предаване за компютри и за някои интересни нововъведения по

отношение на това, какво бихте могли да направите с компютри и музика.

Дотук. Наистина — беше дотук. Знаеше, че само преди няколко секунди си беше казала, че е било дотук, но този път беше до последното, истинското и окончателното тук.

Скочи на крака и се приближи до телефона. Сграбчи вбесената слушалка. Бързо прокара пръсти по бутоните и набра номера.

— Ало, Майкъл? Да, Сюзън е. Сюзън Уей. Спомняш ли си, ти ми каза да ти се обадя, ако съм свободна тази вечер, а пък аз ти казах, че по би ми харесало да се въргаям мъртва в някоя канавка? Е, изведнъж открих, че съм свободна — изцяло, напълно и абсолютно свободна, — а пък на цели мили наоколо няма и една прилична канавка. Моят съвет към тебе е да се поразмърдаш, докато все още имаш шанс. След половин час ще съм в клуб „Танжер“.

Нахлузи обувките и палтото си, спря, защото се сети, че е четвъртък и трябва да зареди в телефонния си секретар нова касетка с удължено времетраене; и две минути по-късно вече отваряше входната врата. Когато най-накрая телефонът наистина извъня, телефонният секретар отговори с благ гласец, че в момента Сюзън Уей не може да говори по телефона, но ако онзи, който се обажда, остави съобщение, тя ще се свърже с него възможно най-бързо. Може би.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА...

Беше хладна, старомодна ноемврийска нощ. Луната изглеждаше бледа и тъжовна, сякаш не беше редно да се появява в подобна нощ. Тя изгря неохотно и увисна в небето като болно привидение. На фона ѝ, смътни и размити от влагата, надигаща се от болнавите мочурища, се очертаваха силуетите на разнообразните кули и бойници на колежа „Сейнт Сед“ в Кеймбридж — призрочно стълпотворение от сгради, трупали се векове наред — средновековна до викторианска, тюдорска до стил „Одеон“. Само така, стърчащи сред мъглата, те изглеждаха като да имат нещо далечно общо помежду си.

Между тях сновяха силуети — щураха се от една мътна локва светлина към друга, трепкаха и влачеха след себе си валма от дъх, които се стелеха зад тях в студената нощ.

Беше седем часът. Много от силуетите се бяха отправили към трапезарията на колежа, която разделяше предния от вътрешния двор и от чиито прозорци неохотно струеше топла светлина. Два от тези силуети особено не си подхождаха. Единият — на млад мъж — беше висок, кльоцав и ръбат; дори и увит до уши в тежкия, тъмен балтон, той вървеше малко като оскърбен на публично място щъркел.

Другият беше дребен, закръглен и с неуморна пъргавина щъкаше насам-натам като стадо позастарели катерички, които се опитват да се измъкнат от чувал. Възрастта му клонеше към горния край на напълно неопределената. Ако си изберете наслуки едно число, той сигурно беше малко по-стар, но... Ами невъзможно беше да се определи точно на каква възраст е. Разбира се, лицето му беше покрито с дълбоки бръчки, а малкото коса, измъкнала се изпод червената му вълнена скиорска шапка, беше рядка, бяла и си имаше голям брой собствени мнения по въпроса, накъде точно би искала да стърчи. И той беше увит в тежък балтон, но над него беше загърнат с плющящо на вятъра наметало, поръбено с много избеляла пурпурна ивица — знакът на неговата уникална и своеобразна академична катедра.

Докато вървяха, в разговора участваше само по-възрастният. Той току сочеше разни интересни неща по пътя — въпреки обстоятелството, че беше твърде тъмно, за да се види каквото и да било. По-младият му отвърщаше: „А, да“, „Така ли? Колко интересно...“, „Тъй, тъй, тъй“ и „Боже милостиви“. Главата му се поклащаше сериозно нагоре-надолу.

Влязоха — не през главния вход на трапезарията, а през една малка вратичка от източната страна на двора. Тя водеше към гардеробната на преподавателите и към облицовано с тъмно дърво преддверие, където настоятелството на колежа се събираше, за да пляска с ръчички и да прави „бррр“, преди да се отпрати през собствения си вход към Почетната маса.

Бяха закъснели и припряно смъкнаха балтоните си. За по-възрастния това се оказа доста сложно поради нуждата да свали първо професорското си наметало и после, след като си е съблякъл балтона, да го сложи пак, после да натика шапката си в джоба на балтона, после да се затюхка къде ли му е шалът, докато си спомни, че не го е взел, после да поровичка из джоба на балтона, докато си напипа кърпичката, после да поровичка и в другия джоб за очилата си и накрая да ги открие най-неочаквано, увити във въпросния шал, който, излиза, в крайна сметка беше донесъл, но не си бе сложил въпреки свирепия и влажен вятър, който вееше като вещерски дъх от мочурищата.

Той затика по-младия пред себе си към залата и те седнаха на последните два празни стола край Почетната маса, предизвиквайки малка вихрушка от бръчки и вдигнати вежди, задето бяха попречили на Латинската слава да продължи да си седи там, върху столовете.

Днес трапезарията беше пълна. През студените месеци популярността ѝ сред учащите неизменно нарастваше. По-необикновеното беше, че бе осветена със свещи — това ѝ се случваше само в редки специални случаи. Две дълги претъпкани маси си се изтягаха сред блещукация полумрак. На светлината на свещите лицата на хората бяха по-живи, приглушеният звук на гласовете им, тракането на приборите и дрънченето на чашите като че бяха по-вълнуващи, а в тъмните кътчета на огромната зала сякаш се бяха стушили наведнъж всички векове, откакто тя съществуваше. Самата Почетна маса оформяше кръст в горния си край и се издигаше горе-долу на около тридесет сантиметра над останалите. Тъй като на вечерята

присъстваха и гости, беше сервирано и от двете страни на масата, за да могат да се поберат всички, и затова мнозина седяха с гръб към залата.

— Е, млади Макдъф — каза професорът, след като седна и разстла салфетката на коленете си, — за мене е удоволствие да те видя пак, драги ми приятелю. Радвам се, че успя да дойдеш. Нямам представа за какво е всичкото това — добави той и плъзна втрещен поглед из залата. — Всичките тези свещи и сребърни прибори, и не знам си к'во. Общо взето, това обикновено означава специална вечеря в чест на някого или на нещо, за които никой нищо не си спомня — освен това, че тази вечер храната ще е по-сносна.

Той млъкна и се замисли, после продължи:

— Май е доста странно, не мислиш ли — това, че качеството на храната се мени обратнопропорционално на осветлението. Да се чуди човек до какви ли кулинарни висини би се издигнал кухненският персонал, ако го затвориш за постоянно на тъмно. Според мене май си струва да се опита. За целта в колежа има няколко добри подземия, които биха могли да свършат работа. Май веднъж те развеждах из тях, а? Зидарията си я бива!

Всичко това дойде като облекчение за госта му. То беше първият показател, който издаваше, че домакинът му едва-едва си спомня кой е. Професор Урбан Хронотис, професор региус по хронология, или „Рег“, както настояваше да го наричат, имаше памет, която някога сам беше сравнил с кралица Александра Леката пеперудка — беше също така пъстра, прехвърчаше красиво от цвят на цвят и сега — уви — беше почти напълно угаснала.

Когато преди няколко дена Рег му се беше обадил по телефона, за да го покани, той изглеждаше много въодушевен от мисълта да се срещне с бившия си ученик и все пак, когато Ричард пристигна тази вечер — наистина малко късничко, — професорът беше отворил вратата с трясък, очевидно ядосан, бе се вторачил изненадано в него, бе настоял да разбере дали той няма някакви емоционални проблеми, бе реагирал с раздражение, когато внимателно му бе напомнено, че откакто бе преподавал на Ричард в колежа, са изминали десет години, и най-накрая се бе съгласил, че Ричард наистина е дошъл на вечеря, след което бе забърборил бързо и се бе разпрострял надълго и нашироко върху историята на архитектурата на колежа — сигурен знак, че умът му е съвсем другаде.

Рег всъщност никога не бе преподавал на Ричард. В колежа той му беше само тютор^[1], което накратко означаваше, че отговаря за общото му благосъстояние и че трябва да му казва кога са изпитите, да следи да не взима наркотици и така нататък. Всъщност не беше съвсем ясно дали Рег изобщо бе научил някога някого на нещо и точно на какво би могъл да го научи. Преподавателската му дейност беше мътна работа, най-меко казано, и тъй като той се бе отървал от лекторските си задължения чрез простата и осветена от времето техника — беше предоставил на всички свои потенциални студенти списък с книги, за които знаеше, че със сигурност не са били преиздавани през последните тридесет години, а после го прихващаха бесните, ако те не успеяха да ги намерят, никой никога не бе открил каква точно е природата на неговата академична дисциплина. Разбира се, той отдавна беше взел необходимите предпазителни мерки — беше иззел единствените налични бройки на книгите в списъка му от всички университетски и колежански библиотеки, в резултат на което разполагаше с изобилие от време да се занимава с... е, с каквото там си се занимаваше.

Тъй като Ричард винаги успяваше да се разбира относително добре със стария перко, един ден бе събрал кураж и го бе попитал какво точно представлява това нещо — професура региус по хронология. Беше един от онези слънчеви летни дни, когато светът сякаш е готов да експлодира от кеф, че е просто такъв, какъвто е, а Рег беше в необичайно и нехарактерно за него добро разположение на духа. Вървяха по моста над река Кейм, която разделяше старата от новата част на колежа.

— Синекура, драги ми приятелю, чиста синекура — бе отвърнал той с грейнала усмивка. — Малко пари за съвсем малко, или направо да си го кажем, за нищо работа. Това ме поставя постоянно начело на играта, което е удобно, макар и скромно място човек да прекара живота си. Препоръчвам ти го. — И той се наведе над парапета и взе да му сочи някаква тухла, която беше сметнал за особено интересна.

— Но що за наука е това? — не мирясваше Ричард. — Историческа? Природна? Философска? Каква?

— Амиии... — бавно проточи Рег. — Щом ти е интересно, катедрата е била създадена първоначално от крал Джордж III, който, както знаеш, е притежавал редица забавни познания, включително

поверието, че едно от дърветата в Големия парк на замъка Уиндзор е всъщност Фридрих Велики.

Сам той е създал този пост — оттук и „региус“^[2]. А и идеята е негова собствена, което вече е нещо доста по-необикновено. Слънцето играеше по вълните на река Кейм. Хората в лодките щастливо си крещяха един на друг да вървят на майната си. Хърбави учени, представители на природните науки, прекарвали месеци наред заключени в стаите си, толкова пребелели, че бяха замязали на риби, изпълзяваха на слънце и примигваха на парцали. Двойките, излезли да се разхождат по брега, дотолкова започваха да се вълнуват от цялото това всеобщо чудо и приказ, че току им се налагаше да се потулят в някое стайче за час-два.

— Горкият изперкал човечец — продължи Рег. — Джордж III имам предвид. Той е бил, както може би вече знаеш, вманиачен на тема време. Напълнил си двореца с часовници. И непрекъснато ги навивал. Случвало му се да се надигне посред нощ и да тръгне да снове из палата по нощница, за да навива часовници. Много размишлявал за това, че времето продължава да върви все напред и само напред, нали разбираш. Толкова гадости му се били случили в живота, че се ужасявал от мисълта някоя от тях да не му се случи отново, ако дори за миг на времето се позволи да се плъзне обратно. Напълно понятен страх, особено ако си луд за връзване, какъвто той — боя се, че ми се налага да го спомена, макар и с най-най-дълбока симпатия към горкия човечец — несъмнено е бил. Тъкмо той ме е назначил, или по-скоро би трябвало да кажа, е създал моята катедра, тази професура, нали разбираш, поста, който имам честта да заемам... Та докъде бях стигнал? А, да. Той създал тази... ъ-ъ... Катедра по хронология, за да установи дали за това, че нещо се случва след друго нещо, има някаква конкретна причина и да разбере дали има някакъв начин да се спре тази работа. Тъй като отговорите на трите въпроса са, както веднага се досетих, „да“, „не“ и „кой го знае“, разбрах, че бих могъл спокойно да прекратя по-нататъшните си проучвания.

— А предшествениците ви?

— Ами и те са били кажи-речи на тоя акъл.

— Но кои са били те?

— Кои са били ли? Ами много готини хора, разбира се, много готини — всичките до един. Напомни ми да ти разкажа за тях някой

ден. Виждаш ли онази тухла там? Уърдсуърд е драйфал върху нея едно време. Велик човек!

Всичко това беше преди десетина години.

Ричард се огледа из обширната трапезария, за да види какво се бе променило с годините, и отговорът, разбира се, беше: „абсолютно нищо“. Горе, в мрачните висини, осветени мъждиво от трепкащия пламък на свещите, висяха призракоподобните портрети на разни министър-председатели, архиепископи, политически реформатори и поети, всеки от които може би на времето си беше драйфал върху същата онази тухла.

— Е — обади се Рег с висок поверителен шепот, сякаш обясняваше на монахините в някой метох как точно се пробиват зърната на гърдите, — чувам, че най-накрая изведнъж ти потръгнало много добре, а?

— Ъ-ъ... Ами, такова, ам'че да — отвърна Ричард, който бе изненадан от въпросния факт също толкова, колкото и всеки друг. — Да, така си е.

Няколко от погледите около масата се приковаха в него. Компютри — чу се да шепне някой извинително на съседа си от подолния край на масата. Прикованите погледи се отковаха и се извърнаха.

— Чудесно — каза Рег. — Много се радвам за тебе, много, много се радвам.

— Каж ми — продължи той и чак миг по-късно Ричард се усети, че професорът не говори на него, а се е обърнал надясно и сега приказва на другия си съсед — за какво е цялата тази работа, всичкото... — той махна небрежно с ръка към свещите и колежанските сребърни прибори — всичкото това.

Съседът му, човек с вид на мъдър старец, се извърна много бавно и го изгледа така, сякаш страшно се дразни от това, че го карат да възкръсва по подобен начин.

— Коулридж — изсъска тънкият му гласец. — Вечерята е в чест на Коулридж, дъртак изкуфял! — и той отново се извърна бавно с лице към масата. Името му беше Коули; той беше професор по археология и антропология и често зад гърба му говореха, че за него това е не толкова сериозна академична наука, колкото възможност да възкреси детството си.

— А, това ли било — измърмори Рег и отново се обърна към Ричард. — Вечерята е в чест на Коулридж — заяви той с тон на познавач. — Коулридж е учил в този колеж, нали разбираш — добави той след миг. — Коулридж. Самюъл Тейлър. Поет. Редно е да си чувал за него. Неговата вечеря. Е, не буквално, разбира се. Досега щеше да е изстинала. — Мълчание. — Ето, сложи си сол.

— Ъ-ъ... Благодаря, мисля да поизчакам — изненадано отвърна Ричард. На масата още нямаше нищо поднесено.

— Хайде де, вземи я — настоя професорът и му тикна под носа тежката сребърна солница.

Ричард примигна в почуда, но протегна ръка да я хване, като вътрешно сви рамене. В момента, в който примигна обаче, солницата сякаш се изпари.

Ричард се втренчи учудено там, където само преди миг стоеше тя.

— Бива си го, а? — ухили се Рег и измъкна липсващия прибор иззад ухото на смъртника отдясно.

Неочаквано се разнесе кикот — съвсем като на момиче. Рег се усмихна дяволито.

— Много дразнещ навик, знам. Той е следващият в списъка ми от пороци за отказване след пушенето и пиявиците.

Е, и това не се беше променило. Някои хора си вирят носа, други имат навика да пребиват бабички на улицата. Порокът на Рег беше безобиден, макар и странен — той беше пристрастен към хлапешките номера и фокусите. Ричард си спомни първия път, когато отиде да го посети, защото имаше проблем — беше просто нормалният Angst^[3], който периодично притиска в хватката си първокурсниците — особено когато имат да пишат теми, — но по онова време той му се видя мрачно и дивашко бreme. Рег бе седнал и бе изслушал излиянията му, съсредоточено набърчил чело, и когато най-накрая Ричард свърши, той се замисли сериозно, часа се сума ти време по брадата и най-сетне се наведе напред и го погледна в очите.

— Предполагам, че твоят проблем — каза той — е в това, че си си напъхал твърде много кламери в носа.

Ричард се опули насреща му.

— Позволи ми да ти покажа — рече Рег, наведе се през бюрото и измъкна от носа на Ричард верижка от единадесет кламера, закачени

един за друг. Завършваше я малък гумен лебед.

— Аха, ето го и истинския злосторник — вдигна той лебеда. — Идват от пакетите с овесени ядки, нали знаеш, и само бели ти навличат на главата. Е, радвам се, че си поприказвахме, драги ми приятелю. Моля те, спокойно ме притеснявай всеки път, когато пак имаш подобен проблем.

Няма нужда да споменаваме, че Ричард не го притесни.

Ричард огледа масата, за да провери дали там не седи и още някой познат от колежанските времена.

Два стола по-нататък отляво седеше преподавателят, който му четеше лекции по английски език. Не показваше никакви признаци да го е разпознал. Това едва ли беше за учудване, защото Ричард бе прекарал трите си години следване тук, като най-прилежно го отбягваше — понякога до такава степен, че си пускаше брада и се преструваше, че е някой друг.

До него седеше някакъв мъж, когото Ричард изобщо не успя да разпознае. Нито пък някой друг беше успял. Този беше кльоцав, приличаше на съсел и имаше най-невероятно дългия и кокалест нос на света — наистина беше много, много дълъг, пък и беше кокалест, ама кокалест. Всъщност много напомняше на онази толкова спорна щека, помогнала на австралийците да спечелят Купата на Америка през 1983 г. По онова време тази прилика беше доста често изтъквана, макар и, разбира се, не пред него. Всъщност никой нищо не беше казал пред него.

Никой.

Никога.

Всеки, който го срещаше за първи път, се чувстваше толкова смаян и притеснен от носа му, че не можеше и дума да обели, а втория път беше още по-лошо — заради първия път — и тъй нататък, и тъй нататък. Така си беше от години (до този момент — седемнадесет). През цялото това време той беше обвит с пашкул от тишина. На прислужниците в трапезарията им беше станало навик да поставят и от двете му страни по един прибор със сол, черен пипер и горчица, защото никой не го молеше да му ги подаде, а пък да помолиш някого, който седи зад него, би било не само грубо, но и невъзможно — носът пречеше.

Другото странно нещо в него беше поредицата жестове, които той най-редовно повтаряше всяка божа вечер. Тя се състоеше от следното: той потупваше подред всеки от пръстите на лявата си ръка, после — един от пръстите на дясната. След това потупваше някоя друга част от тялото си — става, лакът или коляно. Когато и да бе принуден да престане, защото храненето го изискваше, той започваше вместо това да примига и с двете си очи и сегиз-тогиз да киха. Никой, разбира се, никога не се беше осмелил да го попита защо го прави, макар че любопитството мира не им даваше.

Ричард не можеше да види кой беше седнал до него.

От другата страна, зад покойника, дете беше съсед на Рег, бе седнал Уоткин, професорът по класическа литература, ужасяващ сухар и хахавел. Тежките му очила без рамки представляваха почти солидни стъклени кубове, сред които очите му сякаш водеха съвсем независимо съществуване — плуваха насам-натам като златни рибки. Носът му си беше достатъчно прав и обикновен, но под него се спускаше брада — съвсем същата като на Клинт Истууд. Очите му обхождаха масата с плуващ поглед, докато той си набелязваше пред кого да изнесе сказка тази вечер. Мина му през ума, че жертвата би могла да бъде един от гостите — новоназначеният директор на „Радио три“, който седеше срещу него, — но за беда вече го бяха прилапали деканът на музикалния факултет на колежа и един професор по философия. Тези двамата усилено обясняваха на шашнатия човечец, че фразата „твърде много Моцарт“ — след като не се даде каквато и да било разумна дефиниция на тези три думи — е изначално съдържащ противоречие вътре в себе си израз и че всяко изречение, включващо подобна фраза, поради това би било смятано за безсмислено и като последица от това не би могло да бъде изтъквано като пореден аргумент в полза на която и да било стратегия за съставяне на програми. Горкичкият човек вече беше започнал да стиска твърде силно дръжката на ножа си. Очите му отчаяно се стрелкаха насам-натам в търсене на спасение и той направи грешката да озари с поглед Уоткин.

— Добър вечер — усмихна се чаровно Уоткин и кимна по най-дружелюбен начин.

После вторачи стъкления си поглед в току-що донесената му супа, от която позиция той нямаше да позволи да бъде преместен. Нека този нещастник да страда още малко. На Уоткин му се щеше

спасението да струва поне половин дузина хонорари за приказване по радиото.

Зад Уоткин Ричард неочаквано откри източника на кръшния девически смях, който бе приветствал фокуса на Рег. Поразително, но това си и беше малко момиченце. Беше около осемгодишно, с руса коса и начумерен поглед. Седеше и чат-пат кисело подритваше крака на масата.

— Тази пък коя е? — изненадано се обърна Ричард към Рег.

— Коя коя е? — изненадано се обърна Рег към Ричард.

Ричард леко насочи пръст към нея.

— Момичето — прошепна той. — Онова съвсем, съвсем малко момиченце. Да не би да е някой нов професор по математика?

Рег хвърли поглед нататък.

— Знаеш ли — отвърна той смаяно, — нямам ни най-малка представа! Никога не съм виждал нещо подобно! Ама че работа!

В този миг загадката беше разкрита от човека от Би Би Си, който изведнъж се изтръгна от логическия полунелсън, в който го бяха притиснали двамата му съседни, и нареди на момичето да престане да рита масата. То спря да я рита и вместо това започна да рита въздуха с двойно по-голям ентузиазъм. Мъжът му каза да се опита да се забавлява с нещо и в отговор то изрита него. Това май беше кратък проблясък на радост в тъй мрачната вечер на момичето, но — уви — той не продължи дълго. Баща му сподели надълго и нашироко с присъстващите на масата какво точно мисли за детегледачките, които прецакват хората, но никой не се чувстваше достатъчно подготвен, за да подхване темата.

— Разбира се, за всекиго е ясно — обобщи деканът на факултета по музика, — че отдавна дължим на Букстехуде един сезон, посветен изключително на него. Сигурен съм, че се надявате да поправите това положение при първа възможност.

— О... ъ-ъ... мда — отвърна бащата на момиченцето и разля супата си. — Ъ-ъ... такава... Той е друг, а не е Глук, нали така?

Момиченцето отново изрита крака на масата. Когато баща му го изгледа строго, то килна глава на една страна и го попита нещо, като само мърдаше устните си.

— Не сега — настоя той колкото можеше по-тихо.

— Ами кога?

— После. Може би. После, пък ще видим.

То се прегърби на стола си и се нацупи.

— Все „после“ казваш!

— Горкото дете — измърмори Рег. — На тази маса няма и един човек, който вътрешно да не се държи точно по същия начин. А, благодаря. — Супата пристигна и отвлече неговото внимание, както и това на Ричард.

— Та кажи ми — подхвана Рег, след като и двамата бяха гребнали по лъжица-две и независимо един от друг бяха стигнали до едно и също заключение: че въпросната супа не е особен деликатес — с какво се занимаваш, скъпи ми друже. Разбрах — нещо, свързано с компютрите и освен това — с музиката. Мислех си, че си чел английска литература, докато беше тук; макар сега да разбирам, че е било само в свободното ти време. — Рег се втренчи многозначително в Ричард над ръба на супената си лъжица. — Чакай сега — прекъсна го той още преди Ричард да успее да заговори. — Май смътно си спомням, че докато учеше тук, ти имаше нещо като компютър, а? Кога беше това? През 1977-а?

— Е, онова, което наричахме компютър през 1977-а, всъщност си беше един вид електрическо сметало, но...

— О, я не подценявай сметалото — прекъсна го Рег. — В сърчни ръце то представлява един много фин инструмент за изчисления. Нещо повече: не му трябва ток, може да се направи от каквото ти се намира подръка и никога не казва „прас!“ точно по средата на някоя много важна задача.

— Значи електрическото сметало си е нещо съвсем безсмислено — заключи Ричард.

— Доста си прав — съгласи се Рег.

— Всъщност онази машина не можеше да прави кой знае колко повече неща от самия тебе — и то такива, които ти би могъл да свършиш за половината от необходимото ѝ време с много по-малко притеснения — кимна Ричард, — но пък, от друга страна, много я биваше за бавнозагриващ и тъпоумен ученик.

Рег го погледна озадачено.

— Нямах представа, че точно пък те ще станат кът — рече той. — Оттук, където седя, ако метна една кифла, бих могъл да улуча поне дузина от тях.

— Убеден съм. Но я го погледнете така: какъв всъщност е смисълът да се опитваме да учим когото и да било на каквото и да било?

Този въпрос сякаш събуди съчувствено и одобрително мърморене по цялата маса.

Ричард продължи:

— Онова, което искам да кажа, е, че ако наистина желаете да разбереш нещо, то най-добрият начин е да се опиташ да го обясниш на някой друг. Това те кара ти самият да го проумееш. И колкото по-бавнозагриващ и тъпоумен е ученикът ти, толкова повече се налага да разчленяваш мисълта си на все по-прости и по-прости идеи. И тъкмо там е същността на програмирането. Докато разчлениш една сложна идея на малки стъпки, с които да може да се справи дори и някаква си тъпа машина, със сигурност самият ти си понаучил нещичко за тази идея. Учителят обикновено научава повече от ученика. Не е ли вярно?

— Трудничко ще ми е да науча по-малко от учениците си — изсумтя дебело някой някъде по масата, — без да мина през предна лоботомия.

— Та, значи, аз прекарвах дни наред, напъвайки се над тази 16-битова машина, да пиша теми, които биха ми отнели два-три часа, ако ги пишех на обикновена пишеща машина, но онова, което ме пленяваше, беше процесът, в който се мъчех да обяснявам на машината какво точно искам да направи. Всъщност самичък си бях написал текстообработваща програма на Бейсик. Едно просто намиране и замяна на дадена дума отнемаше около три часа.

— Не си спомням, ти изобщо написа ли някога някаква тема?

— Е, не точно. Не бяха точно теми, но тъкмо причините, поради които те не бяха точно теми, ме бяха завладели напълно. Например открих, че...

Той избухна в смях.

— Освен това свирех и на клавишните в една рок група, разбира се — добави той. — Хич не ми помагаше за темите.

— Е, това не го знаех — обади се Рег. — В миналото ти има такива тъмни петна, за каквито не съм и мечтал, че е възможно да открия. Качество, бих добавил, присъщо и на тази супа тук. — Той много внимателно избърса устата си със салфетка. — Трябва някой ден да се отбия да си поприказвам с кухненския персонал. Ще ми се да съм

сигурен, че слагат в манджата каквото трябва и изхвърлят каквото подобава да се изхвърля, Та така. Рок група, казваш. Хм-хм-хм. Боже мили.

— Да — кимна Ричард. — Бяхме се нарекли „Бая сносната група“, ама всъщност не бяхме. Възнамерявахме да бъдем „Бийтълс“ на осемдесетте, но получихме много по-добри финансови и правни съвети, отколкото някога „Бийтълс“ са получавали. Основният от тях беше „я не се впрягай“ и ние не се впрягахме. Завърших Кеймбридж и после три години гладувах.

— Е, ама не те ли засякох веднъж тъкмо по онова време? — обади се Рег. — И ти нали ми каза тогава, че работите ти вървели добре?

— Да, за уличен метач си вървяха много добре. Улиците бъкаха от боклук. Струваше ми се, че бих могъл да изградя върху него цяла кариера и още щеше да остане. Да, ама сложих чувала си с боклука на територията на друг метач.

Рег поклати глава.

— Тази работа не е била за тебе, сигурен съм. Има колкото си щещ занятия, в които подобно поведение би ти осигурило бързо издигане.

— Е, захванах се с някои, но нито едно не беше кой знае колко по-престижно. Пък и никъде не се задържах твърде дълго, защото все се опитвах да върша всичко както трябва. Спях денем по бараките с пилците и по кабинетите с папките — според това, какво работех в момента. Нали разбирате, по цели нощи стоях пред компютъра и се опитвах да го науча да свири „Трите слепи мишки“. Това беше важна цел за мене.

— Сигурен съм — съгласи се Рег. — Благодаря — кимна той на прислужника, който вдигна чинията с недоядената му супа. — Много благодаря. „Трите слепи мишки“, а? Хубаво. Хубаво. Значи без съмнение най-накрая си успял и на това се дължи сегашното ти видно положение, така ли?

— Е, има и още нещичко...

— Тъкмо от това се страхувах. Жалко обаче, че не си донесъл и компютъра със себе си. Сигурно щеше да поразведри горката млада дама, която в момента е принудена да търпи нашата изкуфяла и свадлива компания. Едно бързо избухване на „Трите слепи мишки“ би

направило много за съживяването на духа ѝ. — И той се наведе напред и погледна покрай двамата си съседи отдясно към момиченцето, което продължаваше да седи сгушено на стола.

— Здравсти — рече той.

То го погледна стреснато, после сведе срамежливо очи и отново заклати крака.

— Кое според тебе е по-лошо? — попита Рег. — Супата или компанията?

То изхихика неохотно, все още със сведени очи.

— Мисля, че постъпваш мъдро, като не се ангажираш с мнение на този етап — продължи Рег. — Аз самият чакам морковите — едва тогава бих могъл да преценя. Варят ги още от събота, но се боя, че може и да не им е достатъчно. Единственото, което би могло да е по-гадно от тези моркови, е Уоткин. Той е ей онзи мъж със смахнатите очила, дето е седнал между нас. Между другото, аз се казвам Рег. Ела ме изритай, когато ти се намери време.

Момиченцето се изкикоти и хвърли поглед към Уоткин, който се вцепени и направи отблъскващо неуспешен опит да се усмихне добродушно.

— Е, момиченце — обърна се той неловко към нея и щом се загледа в очилата му, тя отчаяно се опита да потисне изблика на смях. Ето защо тук приятелският разговор секна, но момиченцето вече си имаше съюзник и затова ѝ стана мъничко по-весело. Баща ѝ се усмихна облекчено.

Рег се обърна отново към Ричард, който изведнъж го попита:

— Вие имате ли семейство?

— Ъ-ъ... Не — тихо отвърна Рег. — Но я ми разкажи по-нататък. „Трите слепи мишки“ и после какво?

— Е, казано накратко, Рег, най-накрая започнах да работя за „Уей — напредничава технологии“...

— А, да, знаменитият господин Уей. Я ми кажи що за човек е, а?

Ричард винаги леко се дразнеше от този въпрос — сигурно, защото му го задаваха ужасно често.

— Хем по-добър, хем по-лош, отколкото го представя пресата. Всъщност аз много го харесвам. Като всеки човек под напрежение може понякога да му избива чивията, но аз го познавам още от времето, когато току-що беше създал компанията и нито той, нито аз

бяхме онова, което сме в момента. Много си е готин. Само дето не е кой знае колко добра идея да му даваш телефона си — освен ако не притежаваш телефонен секретар с индустриални възможности.

— Какво? Ама защо?

— Е, ами той е от онези хора, които могат да мислят само ако в същото време и говорят. Когато му хрумнат идеи, се налага да ги изприкаже на някого — стига онзи да го слуша. А ако пък самите хора не са му подръка, както става все по-често, същата работа вършат и телефонните им секретари. Той просто се обажда и приказва. Има една секретарка, чиято единствена работа е да събира записите от хора, на които той се е обаждал, да ги сваля от лентата, да ги сортира и на другия ден да му предоставя редактирания текст в синя папка.

— Синя ли, казваш?

— Питайте ме защо просто не използва магнетофон — сви рамене Ричард.

Рег се замисли над това.

— Според мене не използва магнетофон, защото не обича да си говори сам — каза той накрая. — Има логика. Известна.

Той лапна една хапка от току-що донесеното *porc au porc* и продължи да преживя още известно време, а после внимателно остави настрана ножа и вилицата.

— Та каква точно, казваш — рече той най-сетне, — е ролята на младия Макдъф във всичко това?

— Ами Гордън ми поръча да направя един важен софтуер за „Епъл Макинтош“, финансови отчети, счетоводство — такива ми ти работи — мощен, лесен за използване, с много графики. Питам го какво точно иска да има в него, а пък той ми каза само: „Всичко. Искам за тази машина бизнес-софтуер, който да може всичко — и да пее, и да танцува.“ И понеже си падам малко нещо откачен, приех думите му буквално. Нали разбирате, една комбинация от числа може да представлява каквото си щеш — би могла да бъде използвана, за да се опише която и да е повърхност и да се модулира който и да е динамичен процес, и какво ли още не. А всеки пакет от сметки на една компания в края на краищата е комбинация от числа. Та, значи, седнах аз и направих една програма, която взема тези числа и прави каквото си иска с тях. Ако искаш графика, ще ти направи графика; ако искаш таблица на прехосаните средства, ще ти направи таблица на

прахосаните средства. Ако искаш от таблицата да изскачат танцуващи гърли и да отвличат вниманието ти от цифрите, които тя представя, програмата и това ще ти направи. Или пък можеш да превърнеш цифрите в ято чайки например, а формата, в която лети, и начинът, по който всяка чайка размахва криле, да се определят от резултатите на всяко от подразделенията на компанията ти. Страхотна е за създаването на движещи се емблеми на корпорации, които наистина означават нещо. Но най-смахнатата работа е, че ако поискаш да ти представи сметките на компанията под формата на някое музикално парче, и това ще ти направи. Е, аз си мислех, че е смахнато. Но деловият свят направо пощуря по него.

Рег го погледна почтително иззад парченцето морков, което бе набучил деликатно на вилицата си, ала не го прекъсна.

— Нали разбирате, едно музикално произведение може да бъде представено във всичките му аспекти като последователност или комбинация от числа — въодушеви се Ричард. — Числата могат да изразят височината на тоновете, тяхната дължина, подредбата им...

— Искаш да кажеш, мелодията — обади се Рег. Морковът все още не беше и шавнал.

Ричард се ухили.

— Много точна дума намерихте. Ще я запомня.

— Ще ти помогне да се изразяваш по-лесно. — Рег върна моркова в чинията, без дори да отхапе от него. — Значи този софтуер тръгна добре, а?

— Е, тук, в Англия, не чак толкова добре. Годишните отчети на повечето британски компании звучаха като Погребалния марш от „Саул“, но в Япония му се нахвърлиха като стадо плъхове. Резултатът беше, че наизлязоха сума ти бодри химни, които започваха добре, но ако човек трябва да ги разкритикува, вероятно би сметнал, че към края започват доста да гърмят и да скърцат. В Щатите направих страхотен бизнес, което от търговска гледна точка е главното. Макар че в момента най-много ме интересува какво ли става, ако изобщо не занимаваш програмата със счетоводни отчети. Ако направо превърнеш числата, които описват как маха с криле една лястовица, в музика. Какво ли ще чуеш? Не и дрънченето на касови апарати, както си мисли Гордън.

— Страхотно — каза Рег. — Направо страхотно! — И най-накрая набута един морков в устата си. Обърна се и се наведе, за да си поговори пак със своята нова сърдечна приятелка.

— Уоткин губи — рече той. — Морковите пак го биха по всички точки. Извинявай, Уоткин, ама колкото и гаден да си, боя се, че на морковите никой не може да им излезе насреща.

Момиченцето се изкикоти — по-непринудено, отколкото миналия път — и му се усмихна. Уоткин се опитваше да приеме всичко добродушно, но от това, как очите му се люшнаха към Рег, ясно си пролича, че повече е свикнал да притеснява, отколкото да бъде притесняван.

— Моля те, татко, сега може ли? — Наред с новопридобитата си, макар и слаба увереност момиченцето беше добило и глас.

— После — настоя татко й.

— Вече е после. Засякох времето!

— Е... — поколеба се той и загуби.

— Ходихме в Гърция — съобщи момиченцето с тих, ала изпълнен с възторг глас.

— О, наистина ли? — кимна леко Уоткин. — Хм, хм. Ама ходихте ли някъде конкретно, или изобщо бяхте в Гърция?

— В Патмос — отвърна тя решително. — Много беше красиво. Според мене Патмос е най-красивото място в целия свят. Само дето фериботът никога не пристигаше, когато казваха, че ще пристигне. Никога, ама никога. Засичах го! Изпуснахме си самолета, но аз нямах нищо против.

— Аха, Патмос, разбирам — обади се Уоткин, явно въодушевен от новината. — Е, онова, което трябва да разберете, млада госпожице, е, че гърците, тъй като не са били доволни само от това, да господстват над културата на класическия свят, са, отговорни и за най-великото — някои биха казали, единственото — творение на истински съзидателното въображение, създадено през този век. Разбира се, говоря за гръцкото разписание на фериботите. Произведение на най-върховната фантазия. Всеки, пътувал из Егейско море, би го потвърдил. Хм, да. Да, така мисля.

Момиченцето се намръщи.

— Намерих едно гърне — съобщи тя.

— Сигурно нищо не струва — прекъсна я припряно татко й. — Нали знаете как е. Всеки, който ходи за първи път в Гърция, си мисли, че е намерил старо гърне, нали така? Ха-ха.

Всички закимаха. Вярно си беше. Неприятно, но вярно.

— Намерих го на пристанището — продължи момиченцето. — Във водата. Докато чакахме тъпия ферибот.

— Сара! Казал съм ти...

— Ама ти така го нарече! Че и по-зле. Нарече го с думи, които дори не предполагаш, че знаеш. Както и да е, мислех си, че щом за всеки тук се предполага, че е толкова умен, все някой ще може да ми каже дали това гърне е истинско древногръцко гърне, или не е. Според мене е много, ама много старо. Моля те, татко, да го покажа ли?

Баща й сви безпомощно рамене и затършува под стола си.

— Знаехте ли, млада госпожице — заговори Уоткин, — че книгата „Откровението на Йоана“ е написана в Патмос? Да, наистина е така. Написал я е свети Йоан Божествения, както знаете. За мене текстът съдържа много явни знаци, че я е написал, докато е чакал ферибота. О, да, точно така мисля. Той започва — не е ли така? — с онзи вид сънена мечтателност, в който изпадаш, докато си убиваш времето, когато ти стане досадно — нали знаеш, просто започваш да си измисляш разни неща, а после постепенно това нараства и достига нещо като кулминация в халюцинаторното отчаяние. Според мене тази идея е много благодатна. Може би вие трябва да напишете статия за това. — И той й кимна.

Тя го изгледа, сякаш беше откачил.

— Е, ей го на — обади се баща й и тропна гърнето на масата. — Гърне като гърне, нали виждате. Тя е само на шест години — добави той с кисела усмивка. — Нали, миличко?

— На седем съм — отвърна Сара.

Гърнето беше доста малко — високо около тринадесет сантиметра и около десет сантиметра в диаметър в най-широката си част. Беше почти сферично, с много тясна гърловина, издигаща се около три сантиметра над него. По гърловината и по около половината от повърхността му беше полепнала твърда спечена пръст, но там, където се виждаше самото гърне, личеше груба червеникава глина.

Сара го взе и го тикна в ръцете на преподавателя, който седеше отдясно до нея.

— Изглеждаш ми умен — каза му тя. — Кажи ми какво мислиш. Преподавателят го пое и го заобръща, оглеждайки го с надменен поглед.

— Сигурен съм, че ако изчоплиш калта от дъното — забеляза той духовито, — отдолу ще пише „Произведено в Бирмингам“.

— О, ама толкова ли е старо? — засмя се принудено таткото на Сара. — Толкова отдавна вече нищо не е произвеждано там!

— Както и да е — вдигна рамене ученият мъж, — това не е от моята област, аз съм молекулярен биолог. Някой друг да иска да го погледне?

Въпросът не беше посрещнат с викове на ентузиазъм, но въпреки това гърнето тръгна от ръка на ръка покрай далечния край на масата, поемано наслуки ту от този, ту от онзи.

Зяпаха го през кръгли очила, надничаха в него през рогови рамки, блещеха се насреща му през пенснета и го гледаха с премрежен поглед — това онези, които си бяха забравили очилата в другия костюм и много се бояха, че вече е даден за химическо чистене. Май никой не позна колко е старо, нито пък някого особено го беше грижа. Лицето на момиченцето отново започна да помръква.

— Горчива участ — подметна Рег на Ричард. Взе една сребърна солница и я вдигна нагоре. — Млада госпожице — наведе се той към момиченцето.

— О, не пак, дъртак изкукал! — измърмори възрастният археолог Коули, дръпна се назад и запуши ушите си с ръце.

— Млада госпожице — повтори Рег. — Вижте тази най-обикновена сребърна солница. Вижте тази най-обикновена шапка.

— Ти нямаш шапка — нацупи се момиченцето.

— О — сепна се Рег. — Момент, моля — и той отиде и донесе червената си вълнена шапка.

— Погледнете — повтори той — тази най-обикновена сребърна солница. Погледнете тази най-обикновена вълнена шапка. Слагам солницата в шапката — ето така — и ви я подавам. Останалата част от номера, скъпа госпожице... зависи от вас.

Той ѝ подаде шапката през двамата им съседни, Коули и Уоткин. Малката я пое и погледна вътре.

— Къде изчезна? — попита тя, втренчена в шапката.

— Където си я сложила ти — отвърна Рег.

— О — намуси се Сара. — Разбирам. Ама... не беше много хубаво.

Рег сви рамене.

— Прост номер, но ме весели — каза той и отново се обърна към Ричард. — Та за какво говорехме?

Ричард го погледна леко шокиран. Знаеше, че професорът е склонен към внезапни и неочаквани обрати на настроението, но сякаш цялото му дружелюбие се бе изпарило за секунда. Сега по лицето му беше изписан същият отнесен израз, който Ричард бе забелязал, когато онази вечер почука на вратата му за първи път, очевидно съвсем нечакан и незван. Рег май усети, че Ричард се е сконфузил, и бързо пусна една усмивка.

— Драги ми приятелю — каза той. — Драги ми приятелю! Та какво казах?

— Ъ-ъ... Ами казахте „драги ми приятелю“.

— Е, да, но съм сигурен, че е било прелюдия към нещо. Един вид кратка токата по темата какъв прекрасен човек и другар си, преди да премина към главния обект на моето изявление, чиято природа в момента не се сещам каква е. Никакви идеи ли нямаш какво съм се готвел да кажа?

— Не.

— О, така ли? Е, според мене би трябвало да съм доволен. Ако всеки знаеше точно какво се готвя да кажа, то нямаше да има смисъл да го казвам, нали така? Е, а какво прави в момента гърнето на нашата млада гостенка?

Всъщност гърнето беше стигнало до Уоткин, който обяви, че не бил експерт по съдовете, които древните си правели, за да пият от тях, а само по това, което са написали в резултат на въпросното пиене. Каза, че Коули е онзи, пред чиито знания и опит трябва всички да се преклонят, и се опита да му пробута гърнето.

— Казах — повтори той, — че пред вашите знания и опит трябва да се преклоним. О, за Бога, махнете си ръцете от ушите и го погледнете това гърне!

Внимателно, но твърдо той отдръпна дясната ръка на Коули от ухото му, обясни му отново положението и му подаде гърнето. Коули го подложи на повърхностен, ала очевидно познавачески оглед.

— Да — каза той. — На около двеста години, бих казал. Много грубо. Много груб образец от своя вид. Разбира се, без всякаква стойност.

Той го тропна безапелационно върху масата и вторачи поглед към галерията със старите менестрели, които, кой знае защо, май му се бяха ядосали. Ефектът върху Сара беше незабавен. Вече обезсърчена, това окончателно я довърши. Тя прехапа устни и отново се тръшна на облегалката — пак се беше почувствала някакво си хлапе и съвсем не на място. Баща ѝ отново я изгледа строго, за да внимава как се държи, и пак се извини.

— Е, Букстехуде — побърза да каже той. — Да, добрият стар Букстехуде. Ще видим какво можем да направим. Я ми кажете...

— Млада госпожице — прекъсна го глас, пресипнал от смайване. — Вие наистина сте велика магьосница и притежавате изумителна сила!

Всички погледи се обърнаха към Рег, старата откачалка.

Беше се вкопчил в гърнето и бе вторачил див поглед в него.

Извърна бавно очи към момиченцето, сякаш за първи път се изправяше срещу мощта на страховит противник.

— Прекланям се пред вас — прошепна той. — Аз, макар и да съм недостоен да говоря в присъствието на такова могъщество като вашето, ви моля да благоволите да ви поздравя за един от най-великолепните подвизи на магьосническото изкуство, на които съм имал честта да присъствам!

Сара се беше опулила срещу него и очите ѝ се отваряха все по-широко.

— Мога ли да покажа на тези хора какво сте сътворили? — попита той с най-сериозен тон.

Тя кимна едва забележимо и той тропна рязко върху масата нейното толкова ценно преди, а сега така горчиво развенчано гърне.

То се разцепи на две неравни половини. Спечената пръст, полепнала по него, се откърти на ръбести буци и се посипа по масата. Едната му половина се катурна настрани, а другата продължи да стои изправена.

И Сара се втренчи в изпоцапаната и прашасала, но ясно различима сребърна колежанска солница, заклещена в останките от гърнето.

— Изкуфял смотан дъртак! — измърмори Коули.

След като общото пренебрежение и презрение към този евтин салонен номер стихнаха — ала и двете не успяха да помрачат възхитата в очите на Сара, — Рег се обърна и нехайно подметна на Ричард:

— Кой беше онзи, твоят приятел, дето се водеше с него, докато учеше тук? Виждаш ли го? Един такъв тип, с някакво смахнато източноевропейско име. Свлад нещо си там. Свлад Кджели. Спомняш ли си го?

За миг Ричард вторачи в него абсолютно празен поглед.

— Свлад ли? — попита той. — Ох, ама кажете, че ми говорите за Дърк. Дърк Кджели. Не. Никаква връзка не поддържам с него. Един-два пъти се сблъскахме по улиците, но нищо повече. Май от време на време си сменя името. Защо ме питате?

---

[1] Личен преподавател, какъвто има всеки студент в Кеймбридж и Оксфорд. — Б.пр. ↑

[2] Царски (лат.) — Б.пр. ↑

[3] Страх (нем.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА...

Високо върху скалното си възвишение Електрическият монах продължаваше да седи върху коня, който тихо и без да се оплаква, отмалчаваше. Изпод грубата си шаячна качулка Монахът беше вторачил немигащ взор в долината, с която си имаше проблем, ала проблемът беше нов и за Монаха бе злокобен, защото беше следният: съмнение.

То никога не го мъчеше много дълго, но когато пък го замъчеше, ръфаше бясно самата сърцевина на неговото съществуване. Денят беше горещ; слънцето висеше сред маранята в празното небе и пердашеше сивкавите скали и проскубаната, прегоряла тревица. Нищо не помръдваше, дори и Монахът. Но в ума му бяха започнали да бълбукат и да жужат странни неща, както му се случваше от време на време, когато някакви данни объркваха адреса, докато преминаваха през приемателния му буфер. Но тогава Монахът започна да вярва — отначало нервно и на пристъпи, но после белият пламък на вярата му се въздигна и катурна всичките му предишни вери, включително и онази, тъпата, че долината била розова: вярваше, че там долу, нейде в долината, на около миля от мястото, където седеше, много скоро ще се отвори тайнствена врата към странен, далечен свят — врата, през която той може да мине. Поразяваща идея. Както и да е, поразяващо си беше и това, че в случая той беше абсолютно прав. Конят усети, че нещо се мъти. Наостри уши и леко разтърси глава. Тъй като толкова дълго беше стоял, взрян в едни и същи камънаци, той беше изпаднал в нещо като транс и още само мъничко му трябваше, та и той да си въобрази, че са розови. Разтърси глава малко по-силно. Юздите лекичко потрепнаха, петите на Монаха го сръчкаха в хълбоците и те потеглиха, като внимателно избираха пътя надолу по скалистия склон. А пътят беше труден. Голяма част от него представляваше лесно откъртваци се шисти — кафявозелени шисти; чат-пат се виждаше и по някое кафяво или зелено растение. Вкопчило се в рискованото си съществуване върху него. Монахът забеляза това, ала не се смути. Сега той беше един по-стар, по-мъдър Монах и вече беше оставил

детинщините зад гърба си. Розови долини, маси хермафродити... — всичките те бяха естествени етапи, през които на човек му се налага да мине по пътя към истинското просветление.

Слънцето ги пердашеше яко. Монахът избърса потта и прахта от лицето си, спря се и се приведе към шията на коня. Втренчи се в трепкащата мараня към един голям стърчащ камък, щръкнал посред долината. Там, зад този камък, беше мястото, където Монахът мислеше, или по-скоро вярваше пламенно, с цялото си същество, че ще се появи вратата. Опита се да го фокусира, но подробностите от пейзажа плуваха в горещия, надигащ се въздух и го объркваха.

Той се изправи отново на седлото и тъкмо понечи да пришпори коня, когато забеляза нещо доста странно.

На една плоска каменна стена наблизо — всъщност толкова наблизо, че Монахът се учуди как така досега не я е забелязал — имаше голяма рисунка. Рисунката беше груба, макар и изрисувана не без известен стилизиран замах на четката, и изглеждаше много стара, може би наистина много, ама много стара. Боята беше избеляла, напукана и на петна и беше трудно да се различи много ясно какво точно беше нарисувано. Монахът се доближи още повече. Приличаше на първобитна ловна сцена.

Ясно си личеше, че групичката лилави същества с много крайници са дребните ловци. Носеха примитивни копия и преследваха с пълна пара някакво огромно, рогато и облечено в броня създание, което явно беше ранено по време на гонитбата. Цветовете вече бяха толкова помътнели, че почти не съществуваха. Всъщност ясно се виждаха единствено белите зъби на ловците и те сияеха с белота, чийто блясък годините (най-малкото хиляди) не бяха успели да накърнят. Очевидно въпросната белота можеше да засрами дори самите зъби на Монаха, а пък той ги беше измил същата сутрин.

Монахът и преди беше виждал такива рисунки, но само на картинка или по телевизията, а на живо — никога. Обикновено се намираха в пещери, които ги предпазваха от стихии — иначе не биха могли да оцелеят.

Монахът огледа по-внимателно онова, което непосредствено обкръжаваше скалната стена, и забеляза, че макар и да не се намираше точно в пещера, рисунката беше предпазена от един голям скален бордюр, надвиснал над нея, който добре я пазеше от дъжда и вятъра. И

все пак — странно си беше, че е изтраяла толкова дълго. А още по-странното беше, че явно още никой не я бе открил. Всички подобни пещерни рисунки, колкото ги имаше, до една бяха знаменити и познати му изображения, но тази той не помнеше да е виждал друг път.

Може би се беше натъкнал на драматична историческа находка. Може би ако се върнеше в града и съобщеше за откритието си, щяха да го приветстват с „добре дошъл“, в крайна сметка да му сменят схемата и да му позволят да си вярва... да вярва... да вярва в какво? Той се спря, примигна и разтърси глава, за да оправи временната грешка в системите.

Бързо се стегна.

Вярваше в някаква врата. Трябваше да я открие. Вратата беше път към... към...

Вратата беше Пътят.

Е, така по биваше.

Главните букви винаги са най-добрият начин да се справиш с разни неща, за които нямаш добър отговор.

Той дръпна рязко юздите, накара коня да извърне глава и го пришпори напред и надолу. След още няколко минути извъртени маневри те стигнаха до дъното на долината и той се смути за миг, когато откри, че финият слой прах, покриващ кафявата съсухрена земя, наистина е оцветен в много бледо розово, биещо на кафеникаво, особено по бреговете на мудния кален поток — през горещия сезон той беше всичко, останало от реката, която потичаше през долината, щом дойдеха дъждовете. Монахът слезе от коня, наведе се, гребна от розовия прах и го остави да изтече между пръстите му. Беше много фин и мек прах и когато го разтърка по кожата си, му стана приятно. Имаше горе-долу същия цвят като нея — може би само малко по-светъл.

Конят го погледна. Той се сети — може би малко късничко, — че животното сигурно умира от жажда. И той самият умираше от жажда, но се беше опитал да не мисли за това. Измъкна манерката изпод седлото. Беше патетично олекнала. Отвинти капачката и отпи едина-единствена яка глътка. После изля малко в шепата си и я протегна към коня, който я изгълта алчно и за нула време.

Конят го погледна пак.

Монахът тъжно поклати глава, завинти отново капачката и прибора манерката. Знаеше — с онази малка частица от съзнанието си, където държеше фактите и логическата информация, — че водата нямаше да им стигне задълго, а без нея и те нямаше да стигнат далече. Единствено вярата му го крепеше — в момента тази работа вършеше вярата му във Вратата.

Той изтръска розовия прах от грубото си одеяние, изправи се и се взря в стърчащия само на около стотина метра от него камък. И като го гледаше, не можа да не изпита една мъничка, слабичка тревога. Макар и по-голямата част от съзнанието му да беше изпълнена с твърда, неизменна и непоколебима Вяра, че зад щръкналия камък има Врата и че Вратата — това е Пътят, все пак онази мъничка частица от мозъка му, която разбираше от манерки, не можеше да се сдържи да не си спомни разочарованията от миналото и издаде много лек, ала разтърсващ предупредителен звън.

Ако избереше да не отиде да види Вратата, тогава можеше да си продължи да си вярва в нея вовеки веков. Това щеше да е пътеводната звезда на живота му (колкото и малко да оставаше от него — подшушна му онази частица от неговия мозък, която разбираше от манерки).

Ако, от друга страна, отидеше, за да изрази почитанията си към Вратата, и нея я нямаше там... Тогава какво?

Конят изцвили нетърпеливо.

Отговорът, разбира се, беше много прост. Той си имаше цяла система от вериги, предназначени да се справят тъкмо с този проблем. Всъщност това беше самото сърце на неговото функциониране. Той щеше да продължи да вярва, каквито и да се окажеха фактите — нали тъкмо в това е смисълът на Вярата?

Тя, Вярата, пак щеше да си бъде там дори и ако врата нямаше.

Стегна се. Вратата щеше да бъде там и сега той трябваше да отиде при нея, защото Вратата — това беше Пътят.

Вместо отново да се качи на коня си, той го поведе. Пътят беше доста кратък, а той трябваше да приближи подстъпите към Вратата в смирение.

Вървеше храбър и изправен, с бавна, тържествена крачка. Доближи се до щръкналия камък. Стигна го. Зави зад него. Погледна.

Вратата беше там.

Монахът падна на колене в страхопочитание и обърканост. Беше като в небрано лозе. Толкова се беше навил, че и този път ще се справи с разочарованието — нали това беше обичайната му участ, — че, макар и никога да не би си го признал, сега се оказа абсолютно неподготвен. Пулеше се срещу Вратата с чисто и неподправено системопрегрешение.

Беше врата, каквато никога преди не беше виждал. Всички врати, които познаваше, бяха големи, дебели кютуци от закалена стомана — заради всичките тия видеомагнетофони и машини за миене на чинии зад тях плюс, разбира се, всичките скъпи и прескъпи Електрически монаси, необходими, за да вярват в какво ли не. Тази беше проста, малка и дървена, не по-висока от самия него. Врата, като да влизат Монаси през нея, боядисана в бяло, с една-единствена, леко нащърбена месингова дръжка от едната ѝ страна, малко по-ниско от средата ѝ. Просто стърчеше посред скалата — без никакво обяснение нито за произхода, нито за целта си.

Май без да си дава сметка как така се осмелява, горкият шашардисан Монах се изправи, залитайки, и нервно закричи към нея, повел коня си. Протегна ръка и я докосна. Толкова се стресна, когато не завиха никакви аларми, че отскочи назад. Докосна я отново — този път по-уверено.

Остави ръката си бавно да се спусне към дръжката — и пак не забучаха никакви аларми. Изчака, за да се увери, после завъртя топката — много, много леко. Усети как механизмът изщрака. Затаи дъх. Нищо. Дръпна вратата към себе си и тя веднага поддаде. Погледна зад нея, но вътре беше толкова тъмно в сравнение с пустинното слънце навън, че нищо не виждаше. Най-накрая, почти умрял от почуда, той влезе и дръпна коня след себе си.

Няколко минути по-късно една фигура, приседнала зад съседната скала — там беше скрита от погледи, — престана да търка с прах лицето си, изправи се, протегна крайници и също тръгна към вратата, като току се потупваше по дрехите.

ГЛАВА ШЕСТА...

*Палата на насладите безбройни
във Ксанаду издигна Кубла хан...^[1]*

Четецът явно принадлежеше към онази мисловна школа, която смята, че сериозността и величието на една поема най-добре се предават, ако тя се чете с глупав глас. Той така се възнасяше и връхлиташе върху думите, че най-накрая те сякаш се снишаваха и хукваха да си търсят скривалище.

*Там Алф тече — свещената река,
сред пещери и бездни многобройни
към безпросветен, мрачен океан.*

Ричард прилепи гръб към стола. Думите му бяха много, много познати — нямаше как да не са, щом беше завършил английска литература в колежа „Сейнт Сед“ — и лесно се подреждаха в ума му.

Връзката между колежа и Коулридж тук наистина я вземаха много насериозно въпреки добре известните пристрастия на въпросния господин към някои определени подсилващи творения на фармацевтиката, под влиянието на които бил написал — насън — това свое най-велико произведение.

Целият ръкопис се пазеше в сейфа на библиотеката на колежа и поемата се четеше точно от него на всяка вечеря в чест на Коулридж — а такива вечери се провеждаха редовно.

*И мили плодороден чернозем
със зид и кули биде обкръжен.
И лъкатушни ручей сияйни*

*потекоха сред цветове омайни
сред дребни като хълмите гори,
обгърнали поляни златозарни.*

Ричард се зачуди колко ли щеше да трае това. Хвърли поглед към бившия си научен ръководител и решителната целенасоченост на стойката му, докато четеше, доста го разтревожи. Напевният глас отначало го дразнеше, но след малко започна да го приспива. Загледа се в едно ручейче от възък, което преля през ръба на една свещ; тя гореше едва-едва и хвърляше вадички светлина над мършата, която им бяха поднесли за вечеря.

*Но — ах! Какво сред кедрите се крие?
Там спуска се дълбока, тъмна бездна!
Ах, диво място! Пълно със магия!
Под бледната луна жената вие
и по любовника си — демон чезне!*

Малкото кларет, който си беше позволил да изпие по време на вечерята, разливаше топлина във вените му, скоро и неговият ум започна да скита и, подсетен от въпроса, който му беше задал Рег по-рано по време на вечерята, Ричард се зачуди какво ли ставаше напоследък с неговия бивш... Дали „приятел“ беше думата? Той беше по-скоро последователност от извънредни събития, отколкото човек. Самата идея да има приятели като такива не че изглеждаше невероятна, но човек имаше чувството, че е станало някакво объркване на понятията — все едно например Суецката криза да почне да ти крънка някоя кифла.

Свлад Кджели. Популярен като Дърк, макар че и тук „популярен“ едва ли беше точната дума. Известен — със сигурност; преследваха го, умуваха безкрайно по негов адрес — всичко това беше напълно вярно. Но популярен? Само в смисъла, в който би могла да бъде популярна една сериозна пътнотранспортна катастрофа: всеки забавя ход, за да разгледа хубавичко, но никой не се приближава

твърде много до пламъците. Небезизвестен май беше по-точно. Свлад Кджели, небезизвестен като Дърк.

Беше по-закръглен от средния студент и повече носеше шапки. Това ще рече, че имаше само една шапка, която обикновено носеше, но пък я носеше със страст, рядко срещана у такъв млад човек. Шапката беше тъмночервена и кръгла, с изобилие от шарнири, които осигуряваха абсолютно равновесното ѝ положение по всяко време, както и да движеше притежателят ѝ главата си. Като шапка беше по-скоро забележителен, отколкото напълно подходящ декоративен аксесоар. Би била елегантно украшение — стилно, добре оформено и изящно, — ако се намираще върху малка нощна лампичка, но не и другаде.

Хората се въртяха около него, привлечени от историите, които той отричаше за себе си, но какъв беше източникът на тези истории — освен ако не бяха собствените му отричания, — това така и никога не се разбра.

Историите бяха свързани с психични сили, които се предполагаше, че е наследил по майчина линия, а семейството на майка му, както твърдеше той, произхождало от по-свестния край на Трансилвания. По-точно казано, той никога не беше твърдял подобно нещо, ами бе казал, че това било най-абсурдната дивотия, която бил чувал. Той най-старателно отричаше, че семейството му има и най-малката връзка с каквито и да било прилепи, и заплашваше, че щял да разпердушини всекиго, който разпространява подобни злостни измишльотини, но въпреки това продължаваше да си облича огромното кожено палто с разветвите поли, а в стаята си държеше един от онези уреди, за които се предполага, че лекуват болки в гърба, ако висиш с главата надолу от тях. И току се оставяше да го намерят увиснал на въпросния уред в какви ли не странни часове на деня и по-специално на нощта — очевидно за да може веднага да започне пламенно да отрича, че това имало каквото и да било значение.

С помощта на изобретателна поредица от стратегически разгърнати отричания на какви ли не вълнуващи и екзотични твърдения той успя да създаде мита, че е психо, мистичен, телепатичен, свързан с отвъдното, ясновидски, психосастичен прилеп-вамфир.

Какво значи „психосастичен“ ли?

Думата си беше негова и той най-пламенно отричаше, че изобщо означавала нещо.

*И сред въртопите на тази бездна
от трескаво задъханата пръст
могъщ фонтан изригна — и разпръсна
на мили хиляди околоръст
скали огромни...*

Освен това Дърк постоянно нямаше и пукната пара. Но това впоследствие се промени.

Цялата тая работа я започна съквартирантът му — тип на име Мандър, когото, ако това, което се знаеше, беше истината, Дърк сигурно бе избрал специално заради неговата доверчивост.

Стийв Мандър беше забелязал, че когато Дърк си легне пиан, говори насън. И не само това — насън той говореше неща като например: „Отварянето на търговски пътища към мрън-мрън-мяс е повратната точка към разрастването на империя в хър-мър-мрън. Обяснете.“

*... като плява злачна
под тежкото млатило на вършача.*

Първия път, когато това стана, Стийв Мандър подскочи като ужилен в леглото. Това се случи малко преди предварителните изпити за втори курс и онова, което Дърк току-що беше казал или благоразумно измрънкал, забележително напомняше на въпрос от конспекта по история на икономиката, който имаше голяма вероятност да се падне.

Мандър стана тихо, приближи се до леглото на Дърк и се вслуша много напрегнато, но не чу нищо повече освен няколко напълно несвързани мъркания за Шлезвиг-Холщайн и за френско-пруската война, насочени от Дърк предимно към възглавницата му.

Новината обаче плъзна — тихо, дискретно и като горски пожар.

*И тъй, сред камъните, що танцуват,
свещената река се разбушува.*

Следващия месец Дърк изведнъж се намери в положението на постоянно хранен и поен с надеждата, че въпросната нощ той ще спи много дълбоко и ще измънка насън още някой и друг въпрос от изпита. Установи се нещо забележително — явно колкото по-добро беше хапването и колкото по-изискано — виното, с което го пояха, толкова по-малка склонност проявяваше той да спи, заровил лице във възглавницата си.

Ето защо планът му беше да експлоатира приписваните му дарби, без изобщо да твърди, че ги притежава. Всъщност той реагираше на историите за предполагаемите си възможности с открито недоверие, ако не и с враждебност.

*Пет мили криволичеше реката
сред тучни долини и лес смълчан,
през пещери и бездни — и със грохот
се вливаше в безжизнен океан,
и чу сред този грохот Кубла хан
на своите предци гласа — война!*

Освен това Дърк беше — както отричаше — ясночувец. Понякога си тананикаше насън разни мелодии, които две седмици по-късно изведнъж ставаха големи хитове. Е, това не беше толкова трудно да го организира човек.

Всъщност той винаги се беше задоволявал с най-минималното разследване, за да поддържа тези митове. Беше мързелив и онова, което правеше, беше просто да позволява на ентузиазираното хорско доверие да върши работата вместо него. Мързелът беше много важен — ако неговите предполагаеми подвизи в областта на паранормалното бяха подробни и точни, хората щяха да се отнесат с подозрение и да потърсят други обяснения. От друга страна, колкото по-мътни и

двусмислени бяха неговите „предсказания“, толкова повече самонавивката на хората запълваше пропастта на недоверието.

Дърк никога не постигна кой знае какво с това — или поне така изглеждаше. Всъщност ползата му — по време на цялото си следване постоянно да бъде хранен и поен за чужда сметка — беше много по-значителна, отколкото някой би предположил, освен ако не седне и не тегли чертата.

И, разбира се, той никога не твърдеше — напротив, най-старателно отричаше, — че всичкото това има поне далечна връзка с истината.

Ето защо, когато дойде време за финала, той беше в добра позиция за осъществяване на една много блага и много хубава малка схема.

*На насладите палата
хвърля сянка над водите.
Екна тътенът невнятен
от фонтана, пещерите...
И туй бе чудо, невидяно вред:
под слънчев купол — пещери от лед!*

— Мили Боже! — Рег изведнъж рязко се сепна от нежната дрямка, в която се беше унесъл под влиянието на виното и рецитацията, и се огледа с няма изненада, но нищо не се беше променило.

Стиховете на Коулридж звънтяха сред топлата, доволна тишина, обхванала голямата зала. След нова бърза гримаса той отново се унесе в дрямка, но този път дремеше малко по-внимателно.

*Видение ми се яви —
прекрасна дама със цимбал.
Тя бе девойка-абисинка
и свиреше под свода синкав,
и пееше — на връх Абора...*

Онова лято Дърк се остави да го навият да направи — под хипноза! — твърдо предсказание, кои точно въпроси ще се паднат на изпита.

Той самият пръв беше пуснал идеята, като беше обяснил какво точно никога, при никакви обстоятелства не би посмял да направи, макар че наистина много би искал — просто заради възможността да опровергае приписваните му и твърдо отричани от него способности.

И тъкмо на тази внимателно подготвена почва той най-после се съгласи — само защото това щяло веднъж завинаги да сложи край на цялата тази тъпа — ужасно и досадно тъпа — история. Щеше да направи предсказанията си чрез автоматично писане под строго наблюдение, след това щяха да ги запечатат в плик и да ги депозират в банката, докато мине изпитът.

После, след изпита, щяха да ги отворят и да проверят доколко са били точни.

Не е за чудене, че доста големичък брой хора му предложиха доста големички рушвети, за да им позволи да хвърлят едно око на записаните от него предсказания, но идеята направо го хвърли в шок. Нямало да е честно, така рече...

*Да можех аз да съживя
симфонията нейна в мен!
Да можех — щях да построя
на музиката в сладък плен
прекрасния палат под свода блед —
със слънчев купол! С пещери от лед!*

Не мина много време и Дърк се остави на няколко пъти да го видят из града с притеснена и угрижена физиономия. Отначало, като го питаха какво му е, той само махаше с ръка, но веднъж се изпусна, че майка му трябвало да си направи някаква изключително скъпа операция на ченето, която по никакви причини, които той отказваше да сподели, трябвало да се направи абсолютно дискретно, само дето тя нямала парите за това.

Оттук пътят му надолу към приемането на дарения за предполагаемите медицински разходи на майка му в замяна на бърз

поглед към писмените му предсказания за изпита се оказа доста стръмен и добре смазан, така че той успя да се плъзне по него с цената на възможно най-малко нерви. По-нататък изплува наяве и това, че единственият зъболекар, способен да осъществи тази тайнствена операция, бил някакъв източноевропеец, живеещ понастоящем в Малибу, и следователно се наложи курсът на даренията рязко да скочи. Дърк, разбира се, продължаваше да отрича, че способностите му отговарят на ширещата се мътва — всъщност отричаше изобщо да ги притежава, — и настояваше, че никога не би предприел подобно начинание — освен за да развенчае всичките тези слухове; наред с това, тъй като явно останалите хора на риск имаха вяра в неговите способности, каквато на самия него му липсваше, той беше щастлив да ги ангажира до такава степен, че да им позволява да плащат за свещената грация на майка му. За него изходът от това положение би бил единствено благоприятен.

Или поне така си мислеше той.

*И всеки, що е чуд, ще ги съзре,
и всичките ще викнат: О, пази се!
От пламъка в жестоките очи!
От буйните, разветите коси!*

Въпросите, които беше предсказал чрез хипноза и автоматично писане, Дърк всъщност беше стъкмил с помощта на същото минимално разследване, което всеки студент би предприел преди изпит, като прегледа билетите от миналите изпити, за да установи има ли някаква закономерност в онова, което се пада, а след това бе направил и няколко интелигентни догадки за това, което би могло да се падне този път. Беше почти сигурен (както би бил всеки на неговото място), че е уцелил достатъчно голяма част от въпросите, за да останат лековерните доволни, и достатъчно малка, за да може цялото това начинание отстрани да изглежда абсолютно невинно. Така си и беше.

Онова, което му дойде като гръм от ясно небе и което причини фурор, довел до това, че го изпъдиха от Кеймбридж, натоварен отзад в купето на една „Черна Мария“^[2], беше фактът, че изпитните му

предсказания се покриваха едно към едно с онова, което наистина се падна.

Точ в точ. Дума по дума. До последната запетайка.

*Към него трижди кръгом замахни
и затвори очи във ужас свят —
че той е хранен с медена роса
и райско мляко пил е дълги дни!*

Та — като не броим пороя от сензационни статийки по вестниците, изобличаващи го отначало като измамник, а после провъзгласяващи го за Истинския и Единствения, така че да може още веднъж да го изобличат като измамник и пак да го провъзгласят за Истинския и Единствения, докато накрая им писнеше и се захванеха с някой росен-пресен играч на билиард — това беше положението.

Оттогава изминаха години. Ричард от време на време се беше натъквал на Дърк, който обикновено го поздравяваше с онази предпазлива полуусмивка, която иска да разбере дали не ти дължи пари, преди да разцъфти в надежда, че ще ѝ отпуснеш на заем. Това, че Дърк редовно си сменяше името, караше Ричард да предполага, че той не е единственият, с когото се отнасят по подобен начин.

Винаги се натъжаваше от това, че този човек, толкова сияйно жив сред границите на малката университетска общност, изглеждаше толкова избелял и повяхнал в светлината на ежедневието. И сега се зачуди, че Рег беше попитал за него — ей така, изведнъж, ни в клин, ни в ръкав, и то, както му се стори, с твърде лековат и нехаен тон.

Отново огледа леко похъркващия си съсед Рег; малката Сара, притихнала в мълчание; дъното на залата, окъпано в сумрачна, трепкаща светлина; портретите на едновременните министър-председатели и поети, които висяха високо горе сред мрака и само зъбите им лъскаха странно на светлината на свещите; професора по английска литература, изправен и нареждащ с напевния си глас; книгата „Кубла хан“, която той държеше в ръка, и накрая, тайничко, часовника си. Отново се облегна назад.

Гласът продължаваше да нарежда — беше стигнал до втората и, общо взето, доста по-странна част на поемата...

---

[1] Началото на поемата „Кубла хан“ от Самюъл Коулридж. Преводът на стиховете в книгата е на Светлана Комогорова — Комо. — Б.р. ↑

[2] Арестантска кола (жарг.) — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДМА...

Това беше последната вечер в живота на Гордън Уей и той се чудеше дали дъждът ще се разкара до края на седмицата. Прогнозата за времето беше променлива — тази вечер вятър и мъгла, в петък и събота — ясно, ала хладно време и вероятно тук-таме превалявания в неделя следобед, когато всички тръгваха да се прибират в града.

Ще рече — всички с изключение на Гордън Уей.

В прогнозата за времето това последното не се споменаваше, но то не ѝ и влизаше в работата — в такъв случай и хороскопът му изобщо не беше познал. В него се споменаваше за необикновено голяма активност на планетите в неговата зодия и се настояваше той да размисли над това, какво си мисли, че иска, и какво всъщност му е нужно, после му се предлагаше да се справи с емоционалните и служебните си проблеми с решителност и абсолютна честност, но кой знае защо бяха пропуснали да споменат, че ще е мъртъв преди края на деня.

Той зави по магистралата край Кеймбридж и спря на една малка бензиностанция, за да налее бензин; известно време седя там, докато свърши да говори по телефона в колата.

— Добре де, виж какво, утре ще ти се обадя... а може би и по-късно тази вечер. Или пък ти ми се обади. След половин час съм си вкъщи. Да, знам колко е важен този проект за тебе. Добре де, знам колко е важен, и точка. Ти го искаш и аз го искам. Разбира се, че го искам. И не съм казал, че ще престанем да го подкрепяме. Просто ти казах, че е скъп и че трябва да го разгледаме отвсякъде с решителност и с абсолютна честност. Виж сега, защо не дойдеш до нас да си поговорим. Добре, да, е, да, де, знам. Е, помисли си, Кейт. По-късно ще си поговорим. Чао.

Той сложи слушалката и продължи да седи в колата си още малко.

Голяма кола беше. Голям сребристосив мерцедес от онези, дето ги дават по рекламите — и то не само по рекламите на „Мерцедес“.

Гордън Уей, брат на Сюзън, работодател на Ричард Макдъф, беше човек богат, основател и собственик на „Уей — напредничави технологии II“. „Уей — напредничави технологии I“, разбира се, бяха изгърмели по обичайните причини, отнасяйки със себе си и цялото му предишно състояние.

За късмет той беше успял да си спретне ново.

„Обичайните причини“ бяха, че се беше захванал с компютърен хардуер тъкмо когато на всяко дванадесетгодишно хлапе в страната му беше писнало от кутийки, които правят „дзънн!“ . Второто си състояние той натрупа от софтуер. То беше резултат от два страхотни софтуерни продукта, единия от които — „Химн“ (другият, който би могъл да донесе още по-голяма печалба, никога не беше излизал на бял свят). „УНТ II“ беше единствената британска софтуерна компания, която би могла да бъде спомената в едно и също изречение редом с такива големи американски компании като „Майкрософт“ или „Лотус“. Изречението би звучало горе-долу така: „«Уей — напредничави технологии», за разлика от такива големи американски компании като «Майкрософт» и «Лотус»...“, но и това все пак си беше начало. „Уей“ беше вътре. И беше негова собственост.

Бутна една касета в касетофона. Той я пое с меко, благопристойно изщракване и миг по-късно „Болерото“ на Равел се разнесе от осем съвършено подобрени тонколони с фини матовочерни решетки. Стереозвукът беше толкова гладък и просторен, че човек почти би могъл да усети и ледената пързалка^[1].

Леко потупа с пръсти обвития с кожа волан. Погледна командното табло. Изисканите светещи цифри и мъничките, безупречни лампички го изгледаха премрежено в отговор. След малко той внезапно осъзна, че бензиностанцията е на самообслужване, и слезе да напълни резервоара.

Това му отне минута-две. Стоеше, вкопчен в маркуча, потропваше с крака от нощния хлад, след това се приближи до малката мърлява будка, плати за бензина, спомни си, че трябва да купи някоя и друга карта на тукашния район, и после известно време стоя и си приказва въодушевено с касиера за насоките, по които вероятно щеше да поеме компютърната индустрия през следващата година, предполагайки, че паралелният процес ще е ключът към софтуер с действителна интуитивна продуктивност, но изрази също и силни

съмнения, че опитите за създаване на изкуствен разум като такива и в частност опитите за създаване на изкуствен разум, основаващи се на езика Пролог, наистина ще доведат в обзримото бъдеще до някой сериозен, комерсиално приложим продукт, поне що се отнася до офис-оборудването — тема, която ни най-малко не завладя касиера.

— Човекът просто обичаше да си приказва — по-късно каза той на полицията. — Абе, човек, можех да ида до кенефа за дес'тина минути, а той всичкото това щеше да го изприкаже на чекмеджето с парите. А ако се забавех петнайсет минути, и чекмеджето с парите нямаше да го изтрае. Да, сигурен съм, че е той — добави касиерът, когато му показаха снимка на Гордън Уей. — Само дето отначало не бях сигурен, защото на тази снимка устата му е затворена.

— Абсолютно сигурен ли сте, че иначе не сте забелязали нещо нередно? — настоя полицията. — Нещо, което по някакъв начин да ви се е набило на очи?

— Не, както казах, това си беше най-обикновен клиент в най-обикновена нощ — нощ като всички други.

Полицаят втренчи в него неразбиращ поглед.

— Само да проверим — рече той. — Ако изведнъж направя ето така... — той кръстоса поглед, провеси език от ъгъла на устата си и заподскача, като въртеше пръсти в ушите си, — нещо би ли ви учудило?

— Ъ-ъ... ами... мда — отвърна касиерът и нервно се дръпна назад. — Ще си помисля, че изведнъж ви е превъртяла шайбата.

— Добре. — Полицаят сложи настрани тефтера си. — Просто разните хора имат разни представи за това, какво означава „биещо на очи“, нали разбирате, сър? Ако миналата нощ е била най-обикновена нощ — нощ като всички други, — то тогава аз съм пъпчица на задника на лелята на маркиза на Куийнсбъри. По-късно ще поискаме да напишете показания, сър. Благодаря, че ни отделихте време.

Всичко това тепърва предстоеше.

Тази вечер Гордън натика картите в джоба си и тръгна към колата. На светлината на лампите в мъглата се виждаше, че по нея са полепнали ситни капчици влага и тя изглеждаше като... е, като изключително скъп мерцедес бенц. Гордън се улови — само за милисекунда, — че му се ще да притежава нещо подобно, но вече беше

съвсем свикнал да пропъжда от ума си тъкмо тази мисъл, която иначе само обикаляше в кръг и го караше да се чувства потиснат и объркан.

Потупа колата със собственически жест, заобиколи я и забеляза, че багажникът не е добре затворен. Натисна го надолу. Той се затвори с хубаво, здраво „щрак“. Е, заради това си струваше, нали? Заради едно такова хубаво, здраво „щрак“. Старомодните ценности — качество и изработка. Сети се за маса неща, за които трябваше да говори със Съюзън, качи се отново в колата и веднага щом тя изпълзя обратно на шосето, набра номера.

— ... така че, ако оставите съобщение, ще се свържа с вас възможно най-бързо. Може би.

Би-и-и-ип!

— О, Съюзън, здрасти, Гордън се обажда. — Той притисна слушалката с буза към рамото си. — Тъкмо се прибирам към къщурката... Днес е... ъ-ъ... четвъртък вечер и сега е... ъ-ъ... осем и четиридесет и седем. Малко е мъгливо по пътищата. Чуй сега, тези хора от Щатите пристигат в края на тази седмица да овършеят каквото има по разпространението на „Химн, Версия 2.00“, да се оправят там с промоцията, с тези работи и виж какво — знаеш, че не обичам да ти задавам такива въпроси, но пък знаеш, че и винаги ти ги задавам, та ето за какво става дума. Просто искам да знам със сигурност, че Ричард работи над онова нещо. Искам да кажа — наистина. Ако го питам, ще ми каже: „О, ама естествено, всичко е наред“, но през половината време... ох, мамка му и камион, с тези дълги светлини... тези шофьори на камиони са егати копелетата — никой не се сеца да превключи на къси, цяло чудо е, че досега не съм се намерил мъртъв в някоя канавка, е, бива си го този номер, а — да си запишеш знаменитите последни думи на нечий телефонен секретар, а бе, защо не ги правят тези камиони да превключват автоматично от дълги на къси чрез фотоклетка? Виж сега, би ли могла да си запишеш да кажеш на Съюзън... — не на тебе, разбира се, на Съюзън, секретарката ми в офиса... — та да ѝ кажеш да изпрати писмо от мене на онзи тип в Министерството на околната среда, с което да му съобщи, че можем да му осигурим технологията, ако той ни осигури законовата основа? За обществено добро е, пък и без това ми дължи услуга, а и какъв е смисълът да си награден с Ордена на Британската империя, ако не можеш тук-таме да сриташ по някой задник? Кажи ѝ, че цяла седмица

съм преговарял с тези американци. И като го казах, та се сетих — ох, Боже, надявам се да съм се сетил да приготвя пушките. Какво им има на тези американци, че така са пощурели да ми стрелят по зайците? Купих им две-три карти с надеждата, че бих могъл да ги убедя да тръгнат на дълги здравословни разходки и да се разкандърдисат да стрелят по зайците. Жал ми е за горките животинки. Мисля, че като пристигнат американците, трябва да побием на ливадата ми една от онези табели, дето ги слагат по Бевърли Хилс: „Стреляме в отговор.“ Та докъде бях стигнал? Ох, да. Ричард и „Химн 2.00“. Сюзън, това нещо трябва да мине през бета-тестовете до две седмици. Той ми разправя, че всичко било наред. Но всеки път, когато го видя, на екрана на компютъра му се върти някакъв диван. Той разправя, че бил някаква важна разработка, но аз виждам само мебел и туй то. Хората, които искат отчетите на техните компании да им пеят, не искат да си купуват въртящи се дивани. Нито пък смятам, че точно сега е моментът той да претворява хималайските ерозирали повърхности в изящни квинтети. Пък що се отнася до онова, дето го е намислила Кейт... Сюзън, виж сега, не мога да крия, че се нервирам, като се сетя колко пари и колко компютърно време гълта. Нека си е колкото си щеш важно и дългосрочно проучване, но съществува и възможност — само възможност, казвам, но все пак възможност, която смятам, че пред самите себе си сме длъжни да оценим и напълно да изследваме, и тази възможност е всичко това да излезе фишек. Странна работа, багажникът нещо трака, мислех си, че тъкмо преди малко го затворих. Както и да е, най-важното нещо е Ричард. И работата е там, че има само един-единствен човек, който би могъл да разбере дали той наистина си върши работата, или само си дърдори, и този един-единствен човек, опасявам се, е Сюзън. Това ще рече — ти, разбира се, не секретарката Сюзън от офиса. Та би ли могла — никак не ми харесва, че трябва да те моля за подобно нещо, наистина никак, — та можеш ли да се заемеш с неговия случай? Да го накараш да проумее колко е важно? Просто се увери, че той съзнава, че „Уей — напредничави технологии“ е замислена като все по-разширяваща бизнеса си компания, а не като полигон за авантюристи и откачалки. Тъкмо това им е проблемът на откачалките — хрумва им някоя страхотна идея, която наистина върши работа, и после очакват тя да ги храни с години, а те да си седят и да изчисляват топографията на пъпа

си. Съжалявам, но се налага да спра и да затворя багажника както трябва. Само секунда.

Той остави слушалката на седалката до себе си, спря до затревения банкет и излезе от колата. Щом се приближи до багажника, той се отвори, от него се надигна силует, простреля го в гърдите едновременно и с двете цеви на пушката и тръгна по своите си работи.

Учудването на Гордън Уей от това, че така изведнъж го застреляха, не беше нищо в сравнение с учудването му от онова, което стана по-нататък.

---

[1] Очевидно намек за известното съчетание върху лед на знаменитата танцова двойка Джейн Торвил и Кристофър Дийн. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА...

— Влез, драги ми приятелю, влез.

Вратата към стаите на Рег в колежа се намираше на горния край на една вита дървена стълба в ъгъла на вътрешния двор и не беше добре осветена, или по-скоро беше съвсем добре осветена, когато осветлението работеше; само че то не работеше и вратата не беше добре осветена, а и нещо повече — беше заключена. Рег се мъчеше да изнамери ключа сред цяла връзка ключове, която изглеждаше по-скоро като нещо, което един добре подготвен нинджа веднага би метнал през дънера на някое дърво.

Стаите в по-старата част на колежа имат двойни врати — като в противогазово убежище — и също както при вратите в противогазовите убежища пада голяма играчка, докато ги отвориш. Външната врата представляваше недодялана талпа от боядисан в сиво дъб и по нея няма нищо друго освен една много тясна цепнатина, през която пускат писмата, и една секретна ключалка, за която изведнъж Рег — да му се ненадяваш! — намери ключа.

Отключи вратата и я отвори. Зад нея имаше най-обикновена, боядисана в бяло врата с най-обикновена месингова дръжка.

— Влизай, влизай — покани го пак Рег, като я затвори и заопипва за ключа на осветлението.

Известно време само тлеещите въглени в камината хвърляха прозрачни червени отблясъци, които танцуваха из стаята, но после електрическата светлина я обля и разпъди магията. Рег се поколеба за миг на прага — странно напрегнат, сякаш искаше да се убеди в нещо, преди да влезе, — а после нахлу вътре поне наглед бодро.

Стаята беше голяма, облицована с ламперия, с леко поопърпани мебели, които се бяха изхитрили да я запълнят съвсем удобно. До стената в дъното беше опряна голяма, разнебитена махагонова маса с грозни дебели крака, отрупана с книги, папки, папчици и купчини хартия, готови всеки миг да рухнат. На Ричард му стана забавно, когато

забеляза, че върху нея, явно на своето си непокътнато място, стърчеше очукано старо сметало.

Близо до масата стоеше едно малко писалище от времената на Регентството, което можеше и да е доста ценно, стига да не го бяха подмятали толкова насам-натам, два елегантни джорджиански стола, грамадна и тежка викторианска библиотека и така нататък. По стените имаше карти и гравюри, както подобава на преподавател от Кеймбридж, на пода — оръфан и избелял килим, както подобава на преподавател от Кеймбридж, и изобщо стаята изглеждаше така, сякаш от цели десетилетия в нея не се беше променило почти нищо, което вероятно така си и беше, защото в нея живееше преподавател от Кеймбридж.

От двете срещуположни страни на стаята имаше врати и от предишните си посещения Ричард знаеше, че едната води към кабинет, който изглеждаше като по-малка и по-наситена версия на тази стая — по-големи камари от книги, по-високи купчини хартия, заплашени от по-непосредствена опасност да рухнат всеки момент — мебелировка, която, въпреки цялата си старинност и ценност, беше гъсто белязана с милиарди кръгчета от горещи чаши чай и кафе; върху много от тези кръгчета вероятно все още почиваха и самите оригинални чаши.

Другата врата водеше към малка кухня, оборудвана кажи-речи само с онова, без което не можеше да се мине, и към вита вътрешна стълба, на върха на която се намираха спалнята и банята на професора.

— Опитай се да се разположиш удобно на канапето — покани го Рег, като се суетеше гостоприемно около него. — Не знам дали ще се справиш. На мене все ми се чини, че е натъпкано със зелени листа и ножарски изделия. — Той се втренчи в Ричард с най-сериозен вид. — Ти да имаш свястно канапе?

— Ами че да — разсмя се Ричард. Глупостта на въпроса го развесели.

— О — угрижено въздъхна Рег. — Е, бих искал да ми кажеш откъде си го намерил. Бедите ми с тях край нямат, ама наистина край нямат. Цял живот не мога да си намеря удобно канапе. Ти твоето как го намери? — Изведнъж, леко изненадан, той се натъкна на малка сребърна табличка, която беше изоставил някога с гарафа портвайн и три чаши върху нея.

— Странно е, че ме питате — отвърна Ричард. — Никога не съм сядал на него.

— Много мъдро от твоя страна — най-сериозно кимна Рег. — Много, много мъдро. — Той отново мина през гадната процедура, подобна на предишната, в която участваха палтото и шапката му.

— Не че аз така искам — отбеляза Ричард. — Просто то е заседнало посред едно дълго стълбище, което води към апартамента ми. Доколкото схващам, носачите са го замъкнали донякъде по стълбището, то е заседнало там, после са го въртели и сукали насам-натам, както могат, но не са успели да го поместят по-нататък, и най-накрая — ама че любопитна работа! — са открили, че и надолу не могат да го смъкнат. Вижте сега, това би трябвало да е невъзможно.

— Странна работа — съгласи се Рег. — Със сигурност никога не съм се натъквал на необратими математически положения, в които участват и дивани. Това може би е цяла нова област за изследвания. Говорил ли си с някой специалист по пространствена геометрия?

— Направих нещо още по-добро. Извиках едно съседско хлапе, което нарежда куба на Рубик за седемнадесет секунди. То седна на едно стъпало и се пули срещу канапето близо час, и най-накрая обяви, че е безвъзвратно заседнало. Честно казано, то не е съвсем хлапе и вече започва да се сеца за момичета, което мене крайно ме озадачава.

— Продължавай, продължавай, драги ми друже. Безкрайно ми е интересно, но първо ми кажи с какво би искал да те почерпя. С портвайн например? Или с бренди? Портвайнът, мисля, е по-добрият избор, правен е в колежа през 1934 година — според мене един от най-изящните букети, които би могъл да вкусиш, пък и, от друга страна, бренди всъщност изобщо не ми се намира. Или пък кафе? Или още вино? Имам едно чудесно „Марго“, което отдавна си търся повод да отворя, макар че, разбира се, то би трябвало да бъде оставено отворено за час-два, с което не искам да кажа, че не бих могъл... не — припряно отсече той. — По-добре да не прием „Марго“ тъкмо тази вечер.

— Всъщност най-много бих искал да изпия един чай — каза Ричард, — ако ви се намира.

Рег вдигна вежди.

— Сигурен ли си?

— С колата съм...

— Вярно. Тогава изчезвам за минутка-две в кухнята. Моля те, продължавай, оттам ще те чувам. Разказвай ми за канапето си и междувременно се чувствай свободен да седиш на моето. Отдавна ли е заседнало там?

— О, едва от три седмици. — И Ричард седна. — Можех просто да го зарежа и да го изхвърля, но не мога да повярвам, че не съществува никакъв логичен отговор. Освен това то ме накара да се замисля — наистина си струва, преди да си купиш някоя мебел, да знаеш дали всъщност тя ще може да мине по стълбите или да вземе завоя на ъгъла. И затова моделирах задачата в три измерения на компютъра — и досега той все ми отговаря: „Няма начин.“

— Отговаря ти какво? — извика Рег, докато пълнеше чайника.

— Че не може да стане. Казах му да изчисли ходовете, необходими, за да се измъкне канапето, и той ми отвърна, че нямало такива. После го помолих — тъкмо в това е най-голямата загадка — да изчисли първо ходовете, необходими, за да се постави канапето в сегашното му положение, и той ми отговори, че канапето не би могло да се намери там. Не и без фундаментална реконструкция на стените. Така че или нещо не е наред с фундаменталната структура на стените ми, или — добави той с въздишка — нещо не е наред с програмата. Вие кое си избирате?

— Женен ли си? — провикна се Рег.

— К'во? А, разбрах ви. Канапе, което цял месец виси заседнало на стълбите... Ами не, не съм женен като такъв, но да, има едно момиче, за което не съм женен.

— Що за човек е тя? С какво се занимава?

— Професионална челюстка. Трябва да призная, че се поскарахме тъкмо заради канапето. Всъщност тя отново се премести да живее в собствения си апартамент, докато не оправя тази работа. Тя, хммм...

Изведнъж Ричард се натъжи, изправи се и взе да обикаля напосоки из стаята. Най-накрая това го доведе пред угасващата камина. Той сръчка огъня и метна вътре още една-две цепеници в опит да изпъди студа от стаята.

— Всъщност тя е сестрата на Гордън — добави той най-сетне. — Но те са много различни хора. Не съм сигурен, че компютрите й харесват особено. Пък и неговото отношение към парите не й допада

особено. Не че я обвинявам, пък и тя няма представа и за половината от нещата, с които той се занимава.

— За коя точно половина?

Ричард въздъхна.

— Е — каза той, — става въпрос за проекта, който за първи път докара печалба на софтуерното превъплъщение на компанията. Наричаше се „Причина“ и по свой начин си беше забележителен.

— И какъв беше той?

— Е, един вид програма наопаки. Смешна работа — толкова много от най-добрите идеи са просто стари идеи, обърнати наопаки! Нали разбирате, вече съществуваха няколко програми, които ти помагат да стигнеш до дадено решение, като подредиш и анализираш както трябва всички свързани с него факти, така че те естествено те навеждат на правилното решение. Неудобното им е, че решението, на което те навеждат всички надлежно подредени и анализирани факти, не е задължително онова, което ти искаш.

— Мдааааа — обади се Рег от кухнята.

— Е, великото прозрение на Гордън беше, че създаде програма, която ти позволява предварително да определиш до какво решение би искал да стигне тя и едва тогава да й зададеш фактите. Задачата, която програмата бе способна да изпълни със свършена лекота, беше просто да построи приемлива поредица от логични наглед стъпки, с която да свърже предпоставките със заключението. И се налага да ви кажа, че се справи блестящо. Гордън успя да си купи порше почти веднага, въпреки че нямаше пукната пара и беше безнадежден шофьор. Дори и банковият му управител не успя да намери никаква пробойна в обосновката му. Дори и когато Гордън я анулира три седмици по-късно.

— Ох, Боже. И програмата добре ли се продаваше?

— Не. И едно копие не сме продали.

— Учудваш ме. На мене ми прозвуча като страхотен удар.

— Беше — рече. Ричард колебливо. — Целият проект беше закупен, потулен и заключен от Пентагона. Сделката постави „Уей“ на много стабилна финансова основа. Моралната ѝ основа, от друга страна, е нещо, на което не бих посмял да разчитам като опора. Наскоро анализирах доста от аргументите, изтъкнати в полза на проекта „Звездни войни“, и ако знаеш какво да търсиш, образецът на

алгоритъма си личи много ясно. Та като стана дума всъщност, като погледне човек политиката на Пентагона през последните две-три години, може напълно да се увери, че флотът на САЩ използва версия 2.00 на програмата, а пък въздушните сили, кой знае защо, разполагат само с бета-тест-версията 1.5. Странна работа.

— Имаш ли копие на програмата?

— Естествено, че не — отвърна Ричард. — Не бих искал да имам нищо общо с нея. Както и да е, когато Пентагонът купи всичко, той купи всичко — и най-последния код, всички дискети, всички тейптери със записки. Радвах се да ѝ видя гърба. Ако наистина сме го видели. Занимавам се само със собствените си проекти.

Ричард отново сръчка огъня и се зачуди какво ли прави тук, когато го чака толкова много работа. Гордън постоянно го юркаше да завърши новата, подобрена версия на „Химн“, за да изпреварят „Макинтош II“, а пък той доникъде не беше стигнал. Що се отнася до новото предложение — модул за преобразуване на входната информация за индекса „Доу Джоунс“ в MIDI-данни от реалното време, — той го беше замислил само като шегичка, но Гордън, разбира се, си беше паднал по идеята и бе настоял тя да се осъществи. И това трябваше да е готово, но не беше. Изведнъж той разбра какво точно търси тук.

Е, вечерта беше приятна, макар и да не беше разбрал какво така му беше скимнало на Рег, че много иска да го види. Вдигна една-две книги от масата. Тя очевидно служеше и за трапеза, защото, въпреки че купчините изглеждаха така, сякаш си седяха там от седмици наред, отсъствието на прах в непосредствена близост до тях показваше, че някой скоро ги е местил.

Може би, хрумна му, нуждата да си побъбриш приятелски с някого другото би могла да стане толкова настоятелна, колкото и всяка друга, когато живееш в общност, толкова затворена като един колеж в Кеймбридж — дори и в днешно време; Рег беше симпатичен дядка, но по време на вечерята на Ричард му беше станало ясно, че мнозина от колегите му смятат, че неговата ексцентричност им идва доста много — особено като се има предвид, че им се налагаше да се борят и със собствената си, която хич не беше малка. Мисълта за Съюзън го бодна, но той ѝ беше свикнал. Прелисти двете книги.

Едната — явно на години — беше описание на появите на призраци в къщата на енорийския пастор в Борли — най-посещаваната от призраци къща в Англия. Обложката ѝ вече беше започнала да се превръща в парцал, а фотографските отпечатъци бяха толкова посивели и размазани, че на практика на тях нищо не личеше. Една снимка, която той сметна за много успешен (или фалшив) кадър на появил се призрак, при внимателен оглед на надписа под нея се оказа портрет на автора.

Другата книга беше по-нова и по странно съвпадение се оказа пътеводител за гръцките острови. Той я прелисти небрежно и от нея изпадна някакъв лист.

— „Ърл Грей“ или „Лапсан Сушонг“? — провикна се Рег. — Или „Дарджилинг“? Или „Пи Джи Типс“? Боя се, че така или иначе, мога да ти ги предложа само в торбички. И никой от тях не е много пресен.

— „Дарджилинг“ става — отвърна Ричард и се наведе да вдигне листчето.

— Мляко? — провикна се Рег.

— Ъ-ъ... да, моля.

— Една бучка или две?

— Една, моля.

Ричард бутна листчето отново в книгата, забелязвайки, че на него някой набързо е надраскал нещо. Погледна — и що да види? Там пишеше: „Погледнете тази най-обикновена сребърна солница! Погледнете тази най-обикновена шапка.“

— Захар?

— Ъ-ъ... какво? — трепна Ричард. Бързо постави книгата обратно върху купчината.

— Просто шегичка — подвикна бодро Рег. — Така проверявам дали хората слушат какво говоря.

Той се появи ухилен до уши, понесъл малък поднос с две чаши, който внезапно метна на пода. Чаят се разсипа по килима. Едната чаша се катурна, а другата се изтърколи под масата. Рег се облегна на рамката на вратата изцъклен и пребледнял.

Замръзнал миг се плъзна тихо; Ричард беше твърде шашнат, за да реагира; после неловко скочи да помага. Но старецът вече беше започнал да му се извинява и да му предлага да му направи нов чай. Ричард му помогна да стигне до канапето.

— Добре ли сте? — попита той безпомощно. — Да извикам ли лекар?

Рег махна с ръка.

— Всичко е наред! — отсече той. — Много съм си добре! Стори ми се, такова, че чух някакъв шум, който ме стресна. Но не беше нищо. Предполагам, че е от изпаренията на чая. Чакай само да си поема дъх. Мисля, че малко... ъ-ъ... портвайн би ме съживил отлично. Много извинявай, не исках да те стряскам.

Той махна към гарафата. Ричард припряно наля една чашка и му я подаде.

— Какъв точно шум? — попита той.

Чудеше се какво, по дяволите, би могло толкова да стресне Рег.

В този миг отгоре се разнесе шум — сякаш някой се разхождаше; шумът беше придружен от необикновено, тежко дишане.

— Онова... — прошепна Рег. Чашата портвайн се търкаляше в краката му. Онзи горе като че затропа с крака. — Ти чу ли го?

— Ами... да.

Това сякаш накара стареца малко да живне. Ричард нервно погледна към тавана.

— Там горе има ли някой? — попита той.

Усещаше, че въпросът му е неуместен, но редно беше човек да си попита.

— Не — изхриптя Рег и Ричард се стресна — толкова страх се долавяше в гласа му. — Няма никой. Никой, който би трябвало да се намира там.

— Тогава...

Рег, треперейки, се опитваше да се изправи на крака. Внезапно се беше изпълнил с яростна решителност.

— Трябва да се кача горе — тихо рече той. — Трябва! Моля те, изчакай ме тук.

— Вижте сега, какво е това? — натърти Ричард и му прегради пътя към вратата. — Какво е — крадец? Вижте какво, ще отида аз. Сигурен съм, че няма нищо, просто е вятърът или нещо такова. — Ричард не знаеше защо го каза. Много ясно беше, че не е вятърът, нито пък нещо подобно на вятър, защото, макар и да беше възможно вятърът да въздиша тежко, той рядко тропаше с крака по подобен начин.

— Не. — Старецът любезно, ала твърдо го побутна настрани. — Аз трябва да отида!

Ричард го последва безпомощно през вратата към тясното коридорче, зад което се намираще мъничката кухничка. Оттук нагоре бодеше черна дървена стълба; стъпалата ѝ изглеждаха разнебитени и изтрити.

Рег запали лампата. Беше мижава гола крушка, която висеше от тавана. Той я погледна с мрачно одобрение.

— Чакай тук — нареди той и изкачи две стъпала. После се извърна и изгледа Ричард с възможно най-дълбоката сериозност.

— Съжалявам — рече той, — че те забърках в... по-мъчната страна на живота си. Но вече си забъркан за жалост и трябва да те помоля за нещо. Не зная какво ме чака там горе, не знам точно. Не знам дали не е нещо, което от глупост сам съм навлякъл тук с моите... моите занимавки, или пък е нещо, на което съм станал невинна жертва. Ако е първото, то тогава мога да виня само себе си, защото съм като лекар, който не може да откаже цигарите, или дори по-лошо — като еколог, — който не може да се откаже от колата си... Ако е второто, то се надявам, че тебе може и да не те засегне. А онова, което трябва да те помоля, е следното: когато сляза обратно по тези стъпала, както, разбира се, предполагам, че без съмнение ще направя, ако тогава поведението ми те поразии и ти се стори по някакъв начин странно, ако излезе, че аз просто не съм аз, то ти трябва да ми скочиш и да ме събориш на земята. Разбра ли? Трябва да ме спреш да направя каквото и да се опитам да направя.

— Ама как да позная? — попита недоверчиво Ричард. — Извинявайте, не исках да прозвучи така, но не знам какво...

— Ще познаеш — кимна Рег. — А сега, моля те, изчакай ме в дневната. И затвори вратата.

Като клатеше объркано глава, Ричард отстъпи назад и направи каквото го помолиха. В голямата разхвърляна стая той се вслуша в стъпките на професора, който изкачваше стъпалата едно след друго.

Изкачваше ги тежко и предпазливо, сякаш тиктакаше огромен и бавен часовник.

Ричард чу как той стигна до горната площадка. Там спря и притихна. Секундите минаваха — пет, може би десет, може би

двадесет. После отново се разнесоха тежките стъпки и дишането, които отначало толкова уплашиха професора.

Ричард бързо се спусна към вратата, но не я отвори. Студът в стаята го потискаше и дразнеше. Разтърси глава в опит да прогони това чувство, след това затаи дъх — тежките стъпки отново бяха започнали да кръстосват двата метра на площадката; отново спряха.

Този път само след няколко секунди Ричард чу дългото, бавно изскърцване на врата, отваряна сантиметър по сантиметър, лека-полека, сантиметър след сантиметър, докато най-накрая без съмнение зейна широко.

След това още дълго, дълго време сякаш не се случи нищо.

А после, най-накрая, вратата отново бавно се затвори.

Стъпките прекосиха площадката и отново спряха. Ричард отстъпи няколко ситни крачки назад от вратата, втренчен неподвижно в нея. Стъпките отново затропаха по стъпалата, този път надолу — бавно, предпазливо и тихо, — докато най-накрая стигнаха до долния етаж. После, след още няколко секунди, дръжката започна да се завърта. Вратата се отвори и в стаята спокойно влезе Рег.

— Всичко е наред, просто в банята се разхожда един кон — съобщи спокойно той.

Ричард му скочи и го събори на земята.

— Не! — задъха се Рег. — Не, слизай от мене, пусни ме, съвсем съм си наред, да му се не види. Чисто и просто кон, кон като кон!

Той оттласна Ричард без много усилия и седна, пъхтейки, сумтейки и пригладжайки ограниченото си количество коса. Ричард се надвеси над него предпазливо; хвана го срам и срамът все повече се усилваше. Отстъпи назад и остави Рег да се изправи и да седне на един стол.

— Просто кон — изпуктя Рег, — но ти благодаря, задето ме послуша. — Той изтупа дрехите си.

— Кон — повтори Ричард.

— Да, кон — кимна Рег.

Ричард излезе от стаята, погледна нагоре по стълбите и се върна.

— Кон — повтори пак той.

— Кон, кон — потвърди професорът. — Чакай! — махна той с ръка към Ричард, който понечи отново да излезе. — Остави го на мира. Само още малко.

Ричард се оцъкли невярващо насреща му.

— Казвате, че в банята ви има кон, а всичко, което правите, е да ми стоите тук и да ми редите песни на „Бийтълс“^[1]?

Професорът го изгледа неразбиращо.

— Виж сега — рече той. — Извинявай, ако... ако съм те разтревожил, но то не беше нищо особено. Стават такива работи, драги ми друже, недей да се косиш. Бога ми, къде-къде по-шантави неща съм виждал. Какви ли не. И много по-шантави. Бога ми, та това е просто един кон. По-късно ще отида да го пусна. Моля те, недей да му береш грижа. Нека съживим духа си с малко портвайн.

— Но... той как се е озовал там?

— Ами прозорецът на банята е отворен. Предполагам, че е влязъл през него.

Ричард го погледна — не за първи път и със сигурност не за последен — с очи, присвити подозрително.

— Нарочно го правите, нали?

— Какво да правя, драги ми друже?

— Изобщо не вярвам, че в банята ви има кон — изведнъж се тросна Ричард. — Не знам какво има там, не знам вие какво правите, не знам какво означава всичко това, но изобщо не вярвам, че в банята ви имало кон! — и като махна с ръка на Рег да задържи за себе си всякакви по-нататъшни протести, той тръгна нагоре по стълбите.

Банята не беше голяма.

Стените бяха покрити със стара дъбова ламперия и ленени тапети, които, като се имат предвид възрастта и характерът на сградата, сигурно бяха безценни, но иначе цялото обзавеждане беше очукано като в общежитие.

Подът беше застлан със стар, протрит линолеум на черно-бели квадратчета; ваната беше малка и проста, много чиста, но по емайла ѝ тъмнееха отдавнашни петна и драскотини; имаше също и проста малка мивка, върху която, до кранчетата, в една дуралексова чашка стърчаха четка и паста за зъби. Над мивката, във вероятно безценната ламперия, беше завинтено шкафче с огледална вратичка. Изглеждаше пребоядисвано много пъти, а ръбовете на огледалото бяха покрити с петна. Тоалетната беше със старомодно желязно казанче с верига. В ъгъла беше изправен стар шкаф, боядисан в кремаво, а до него имаше малък дървен стол, върху който бяха грижливо сгънати няколко доста

опърпани кърпи. Освен това в банята имаше и голям кон, който заемаше по-значителната част от нея.

Ричард се облещи насреща му и той също се облещи срещу Ричард, като че го преценяваше. Ричард леко мръдна встрани. Конят не пошавна. След малко животното отмести поглед към шкафа. Изглеждаше ако не доволно, то поне напълно примирено с факта, че се намира тук, докато не го преместят някъде другаде. Освен това изглеждаше... Какво всъщност беше това?

Всичко беше окъпано от лунната светлина, която се лееше през прозореца. Прозорецът беше отворен, ала малък, освен това се намираше на втория етаж, така че предположението конят да е минал оттам, беше пълна фантазия.

В коня имаше нещо странно, но Ричард не можеше да каже какво. Е, наистина имаше едно странно нещо, което съвсем ясно се виждаше, и то беше, че стърчеше насред баня в колеж. Може би това беше всичко.

Ричард доста неуверено протегна ръка и потупа животното по шията. На пипане беше съвсем нормален кон — твърд, лъскав, явно в добро състояние. На лунната светлина косъмът му се видя доста заплетен, но всичко изглежда малко странно на лунна светлина. Щом Ричард докосна гривата му, конят я разтърси леко, но явно не беше кой знае колко против.

След, като постигна успех с потупването, Ричард го погали няколко пъти и леко го почеса по брадичката. После забеляза, че в банята има и друга врата — в далечния ъгъл. Той предпазливо се промъкна покрай коня и се приближи до нея. Натисна я и внимателно я бутна. Тя се откряна.

Водеше към спалнята на професора — малка стая, претъпкана с книги, обувки и едно-единствено тясно легло. В тази стая също имаше и друга врата, която отново излизаше на площадката.

Ричард забеляза, че по пода на площадките има пресни протрити петна и драскотини, също както и по стълбите, и тези белези се връзваха с идеята, че някой някак си е изтикал коня нагоре по стълбите. Ако се беше наложило самият той да го направи, никак не би му харесало, а още по-малко би му харесало, ако конят постъпеше така с него, но и това си беше също толкова възможно, колкото и другото.

Но защо? Хвърли последен поглед към коня; онзи също му хвърли последен поглед; после Ричард се върна долу.

— Съгласен съм — обърна се той към Рег. — Имате кон в банята, а аз в крайна сметка ще пийна един портвайн.

Наля си, после наля и на Рег, който мълчаливо се взираше в огъня и явно имаше нужда от презареждане.

— Тъкмо се сетих защо съм сложил три чаши — избърбори професорът. — Преди малко се чудех, ама сега си спомних. Ти попита дали можеш да доведеш и още някого, но явно не си. Без съмнение канапето е виновно. Няма значение, стават такива работи. Хей, хей, стига толкова, ще го разлееш.

Всички свързани с коне въпроси рязко изхвърчаха от ума на Ричард.

— Така ли?! — обади се той.

— О, да. Тъкмо си спомних. Обади ми се, за да ме попиташ ще бъде ли удобно, доколкото си спомням. Казах, че ще бъда очарован, и имах твърдото намерение да бъда. Ако бях на твоето място, щях да зарежа проклетото канапе. Недей да жертваш щастието си заради някаква си мебел. Или пък може да е решила, че вечер, прекарана с един дърт даскал, би била толкова тъпа, та да се изприщиш, и вместо това е избрала далеч по-вълнуващата възможност да си измие косата. Бога ми, знам какво бих направил аз на нейно място. Единствено липсата на коса ме кара напоследък да водя толкова трескав социален живот.

Сега беше ред на Ричард да пребледнее и да се изцъкли.

Да, беше предположил, че на Сюзън нямаше да и се идва.

Да, беше й казал, че ще е ужасно тъпо. Но тя бе настояла, че искала да дойде, защото това би бил единственият начин да види лицето му неокъпано от светлината на компютърния монитор. Той се беше съгласил и в крайна сметка се бяха разбрали да я доведе.

Само дето това напълно му беше излязло от ума. Не беше минал да я вземе.

— Мога ли да използвам телефона, моля? — попита той.

---

[1] „Само още малко“ („It Won't Be Long“) е заглавие на популярен хит на ливърпулската четворка. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА...

Гордън Уей лежеше на земята; не му беше ясно какво трябва да прави.

Беше мъртъв. Едва ли имаше някакво съмнение. В гърдите му имаше ужасяваща дупка, но кръвта, която бълваше от нея, беше утихнала до кротко ручейче. Иначе в гърдите му нищо не мърдаше, пък всъщност и никъде другаде по него.

Той погледна нагоре, после се озърна наоколо и му стана ясно, че каквото и да мърдаше по него, не беше част от неговото тяло.

Мъглата се кълбеше бавно над Гордън и нищичко не обясняваше. В тревата на един-два метра от него лежеше пушката му и кротичко димеше.

Продължи да лежи като някой, събудил се в четири часа сутринта и неспособен да успокои ума си, но и неспособен да измисли какво да прави с него. Осъзна, че току-що е преживял нещо като шок, който вероятно беше причината да не може да мисли много ясно, но пък далеч не бе причината за това, че изобщо беше способен да мисли.

В големия дебат, кипял векове наред относно това, какво точно става с човек, след като умре, ако изобщо става нещо — дали влиза в рая, ада, чистилицето, или просто изчезва, — едно нещо никога не е бивало под съмнение: че след като умреш, поне ще разбереш какво става.

Гордън Уей беше умрял, но просто ни най-малка представа си нямаше какво трябваше да прави при това положение. В такава ситуация досега не му се беше случвало да попадне.

Седна. Тялото, което седна, му изглеждаше също толкова реално, колкото и онова тяло, което бавно изстиваше, проснато на земята, и изпускаше телесната си топлина под формата на кълбенца пара, които се смесваха с мъглата сред нощния хлад.

Продължи с експеримента, като се опита бавно да се изправи; залиташе и се клатушкаше. Земята като че го крепеше, поемаше тежестта му. Но после, разбира се, изведнъж се сети, че той всъщност

нямаше тежест за поемане. Когато се наведе да докосне пръстта, не усети нищо освен някаква далечна еластична съпротива — като онова усещане, когато се опитваш да вдигнеш нещо, а ръката ти е изтръпнала и я усещаш като умряла. Ръката му беше умряла. Краката му — също, както и другата му ръка; торсът и главата му — и те.

Тялото му беше мъртво. Защо умът му не беше, той не би могъл да обясни.

Изправи се, обзет от вцепеняващ, бездънен ужас, а мъглата бавно се кълбеше през него.

Отново погледна надолу към себе си — към призрачното, смайващо наглед нещо, проснато неподвижно и осакатено на земята, — по гърба го побиха тръпки. Или по-скоро му се прищя да има гръб, по който да го побият тръпките. Искаше му се да има плът. Искаше да има тяло. Нямаше си.

Внезапен вик на ужас се изтръгна от устата му, но нито се чу, нито прокънтя. Той се разтресе и не усети нищо.

Музика и лъчи се лееха от колата. Тръгна към нея. Опитваше се да стъпва с решителна крачка, но походката му беше патрава и клатушкаща се, несигурна и, ами, безплътна. Земята под краката му сякаш беше крехка.

Вратата от страната на шофьора все още беше отворена, както я бе оставил, когато беше изскочил, за да се оправи с багажника — тогава си мислеше, че излиза само за две секунди.

Сега вече бяха минали цели две минути, откакто за последно беше жив. От времето, когато беше личност. Когато си мислеше, че само след миг ще скочи в колата и ще продължи. Преди две минути и един цял живот.

Смахната работа, а? — хрумна му изведнъж.

Заобиколи вратата, наведе се и надникна в страничното огледало.

Изглеждаше точно както си изглежда, след като е преживял ужасен уплах, което се и очакваше, но такъв си беше той — това беше нормално. Сигурно си въобразяваше всичко това, сигурно беше някаква ужасна просъница. Изведнъж му хрумна нещо и той дъхна срещу огледалото.

Нищо. И капчица не се появи. Това би задоволило един доктор, нали все така ги даваха по телевизията — щом няма капчици по огледалото, значи, човекът не диша. Може би, помисли си той нервно,

може би това имаше връзка със затоплящите се странични огледала. Колата му не беше ли със затоплящи се странични огледала? Продавачът не беше ли му изприказвал куп приказки за затоплящо се това, електрическо онова и не знам си кое със сервомеханизъм? Може пък да бяха и дигитални странични огледала. Да, точно така. Дигитални, затоплящи се, контролирани от компютър странични огледала със сервомеханизъм и устойчиви на дъх...

В момента — осъзна той — си мислеше пълни дивотии. Обърна се бавно и се загледа разбиращо в трупа, проснат на земята отзад. Половината му гръден кош беше отнесен. Един доктор със сигурност би останал доволен. Ако беше трупът на някой друг, гледката щеше да си е достатъчно отблъскваща, но неговият собствен...

Беше мъртъв. Мъртъв... мъртъв... Опита се да накара думата да отекне драматично в ума му, но тя нещо не щеше. Това не ти беше саундтрак на филм; просто той си беше мъртъв и толкова.

Втрещен в тялото си, ужасен, без да има сили да отмести очи от него, той постепенно се разстрои от магарешката тъпота, изписана на физиономията му.

Естествено, това си беше обяснимо. Всеки, когото в момента го застрелват със собствената му пушка, при това го застрелва някой, който досега се е спотайвал в багажника на колата му, би имал подобно изражение. Въпреки това идеята, че някой би могъл да го види в подобен вид, никак не му харесваше.

Коленичи до трупа си с надеждата, че би могъл да преоформи чертите си така, че да ги докара да изразяват нещо като достойнство или поне елементарна интелигентност.

Оказа се трудно, почти невъзможно. Опита се да мачка кожата — тази толкова позната кожа, че чак да ти се доповръща, — но като че не можеше да я подхване както трябва — нито нея, нито каквото и да било. Все едно да се опитваш да моделираш пластелин, а ръката ти да спи дълбок сън; само дето вместо да се плъзга по модела, тя се плъзгаше през него. В момента тъкмо си беше бръкнал в лицето.

Повдигна му се; обляха го ужас и гняв — заради тъпата му, гадна, да му се не види и безпомощност — и той изведнъж се смая, щом усети, че е започнал да души и да тресе собствения си труп, вкопчил се в гърлото му със здрава и яростна хватка. Залитна назад потресен и шокиран. Всичко, което бе успял да направи, беше, че бе

добавил към изначално тъповатия израз на трупа крива уста и кривогледство. А по врата му разцъфваха синини.

Започна да ридае и този път май се чу звук — странен вой, излизащ от недрата на онова, в което се беше превърнал — каквото и да беше то. Вкопчил длани в лицето си, той залитна назад, върна се при колата и се метна на седалката. Седалката го посрещна отпуснато и студено — като леля, която не одобрява последните петнадесет години от живота ви, ето защо все пак ви сипва едно шеро, но отказва да ви погледне в очите.

Дали пък да не отиде на лекар?

За да избегне изправянето лице в лице с нелепостта на тази идея, той яростно сграбчи кормилото, но ръцете му минаха през него. Опита се да се пребори с копчето за автоматичната трансмисия и завърши с това, че го блъскаше като побеснял, но нито можеше да го закачи, нито да го натисне.

От уредбата продължаваше да се носи лека оркестрова музика; тя нахлуваше в телефонната слушалка, която лежеше на другата седалка и през цялото това време беше слушала търпеливо. Втренчи се в нея и щом се досети, че все още има връзка с телефонния секретар на Сюзън, го обзе трескаво, все по-нарастващо вълнение. Телефонният ѝ секретар беше от онези, които просто си записват ли, записват, докато им затвориш телефона. Все още имаше връзка със света.

Отчаяно се опита да вдигне слушалката, подхвана я несръчно, тя се изплъзна и най-накрая той се принуди да се наведе надолу към седалката.

— Сюзън! — изкрещя той в слушалката; гласът му приличаше на далечен, дрезгав вой на вятър. — Сюзън, помогни ми! Помогни ми, за Бога! Сюзън! Мъртъв съм... мъртъв съм... мъртъв съм и... не знам какво да правя... — Той отново се хвърли по очи и зариде в отчаяние, а после се опита да се вкопчи в телефона, също както бебе се вкопчва в одеялцето си, за да се успокои.

— Помогни ми, Сюзън! — кресна отново той.

— Биип! — каза телефонът.

Погледна отново надолу, където го беше гушнал. В крайна сметка бе успял да натисне нещо. Беше успял да натисне бутона, който прекъсва връзката. Той трескаво се опита отново да сграбчи слушалката, но тя постоянно се изплъзваше от пръстите му и най-

накрая легна неподвижна на седалката. Не можеше дори да я докосне. Не можеше да натисне бутоните. Побеснял, той я метна към предното стъкло. Тя се удари в него, юрна се в галоп обратно, през него, отскочи от седалката и притихна в улея на трансмисията, глуха за всичките му по-нататъшни усилия да я докопа.

Той поседя там още няколко минути. Главата му бавно клюмна. Ужасът започна да се превръща в безпросветно отчаяние.

Минаха една-две коли, но не биха могли да забележат нищо странно — просто кола, спряла край пътя. Препускайки бързо в нощта, фаровете им сигурно не бяха осветили трупа, проснат в тревата до колата. А и със сигурност не бяха забелязали призрак, седнал вътре и оплакващ сам себе си.

Не знаеше колко време е седял там. Почти не усещаше как тече времето — усещаше само, че май не тече особено бързо. Малко външни признаци отбелязваха как тече. Не му беше студено. Всъщност почти не можеше да си спомни какво точно значи студ и какво е усещането за него — знаеше само, че е нещо, което би очаквал да усеща в момента.

Най-накрая се размърда сред цялата тази жалка бъркотия. Трябваше да направи нещо, въпреки че не знаеше какво. Може би трябваше да опита да си стигне до вкъщи, макар че не знаеше какво ще прави, когато стигне там. Просто му трябваше нещо, което да се опита да направи. Трябваше да изкара някак тази нощ.

Стегна се и се измъкна от колата — кракът му до коляното мина през вратата без никакъв проблем. Отново отиде да погледне трупа си, но него го нямаше там. Като че ли шокът от тази нощ досега му беше малко. Той се спря и се втренчи във влажната вдлъбнатина сред тревата.

Трупа му го нямаше никакъв.

ГЛАВА ДЕСЕТА...

Ричард се изнесе по най-бързия начин, който учтивостта позволяваше.

Каза „много благодаря“ и „каква прекрасна вечер“ и че когато и да дойде Рег в Лондон, трябва непременно да се обади на него, на Ричард, и би ли могъл да му помогне с нещо за коня. „Не? Е, добре тогава, щом сте толкова сигурен, и пак ви благодаря, много, много ви благодаря.“

След като вратата най-после се затвори, той постоя там още малко, потънал в размисъл.

За краткото време, докато светлината от стаята на Рег обливаше площадката на главното стълбище, беше забелязал, че по пода няма никакви следи. Странно беше, че конят бе изподраскал пода само в апартамента на Рег.

Е, всичко това изглеждаше много, много странно и точка, но към нарастващата купчина трябваше да се прибави и още един факт. Предполагаше се, че тази вечер ще му отпусне края и няма да се занимава с работа.

Той импулсивно почука на вратата срещу дома на Рег. Докато отворят, мина толкова много време, че когато я чу да изскърцва, вече се беше отказал и тъкмо се бе извърнал да си ходи.

И леко се стресна, когато забеляза, че отсреща, втренчил в него остър поглед като някое дребно любопитно пиле, е застанал преподавателят, дето вместо нос имаше кил на бързоходна яхта.

— Ъ-ъ... извинявайте — изтърси Ричард, — ама да сте видели или чули някакъв кон да изкачва стълбите тази вечер?

Мъжът престана да кърши пръсти маниакално. Той леко килна глава на една страна, а после явно му се наложи да предприеме дълго пътуване вътре в себе си, за да намери глас, който, след като най-накрая го намери, се оказа тъничък-тъничък и мъничък.

И ето какво каза:

— Това е първото нещо, което някой ми е казал от седемнадесет години, три месеца, два дена, пет часа, деветнадесет минути и двадесет секунди насам. Броил съм ги.

И отново спокойно затвори вратата.

Ричард буквално хукна като луд през двора.

Щом стигна до предния двор, той се стегна и забави крачка до нормален ход.

Нощният хлад дереше дробовете му, а и от тичане нямаше никакъв смисъл. Не беше успял да поговори със Сюзън, защото телефонът на Рег не работеше. Това беше другото нещо, по повод на което той се бе държал странно срамежливо. То поне подлежеше на рационално обяснение. Сигурно не си беше платил телефонната сметка.

Ричард тъкмо щеше да излезе на улицата, когато вместо това реши да се отбие набързо до портиерната, сбутана под голямата арка на входа на колежа. Беше малка барачка, натъпкана с ключове, бележки за този и за онзи и една-единствена електрическа печка. Нейде в дъното си дърдореше радио.

— Извинете — обърна се той към едрия мъж с черен костюм, изправен зад тезгяха с кръстосани ръце. — Аз...

— Да, господин Макдъф, с какво мога да ви бъда полезен?

В сегашното му състояние на Ричард му се наложи да се напъне доста, докато си спомни собственото си име, и за миг се стресна. Както и да е, възможностите на портиерите на колежа да извършват подобни подвизи на паметта и тенденцията да се перчат с тях при най-малката провокация са легендарни.

— Има ли... — заекна Ричард — ... кон някъде в колежа? Такъв, за който вие да знаете? Искам да кажа, че ако има кон в колежа, то вие ще разберете за него, нали?

Портиерът дори не мигна.

— Не, сър, и да, сър. Има ли нещо друго, с което бих могъл да ви помогна, господин Макдъф, сър?

— Ъ-ъ... не — отвърна Ричард и потупа с пръст два-три пъти по тезгяха. — Не, благодаря. Много ви благодаря за помощта. Много се радвам, че се Видяхме, ъ-ъ... Боб — опита се да уцели той: — Е, лека нощ.

И си тръгна.

Портиерът остана абсолютно неподвижен, със скръстени ръце, но леко, съвсем лекичко поклати глава.

— Ето ти кафе. Бил. — От вътрешното светилище се появи още един портиер — нисичък и жилив. Носеше димяща чаша. — Май тази вечер застудя, а?

— Май че да, Фред. Благодаря — отвърна Бил и пое чашата. Сръбна една глътка.

— Можеш да разправяш за хората каквото си щещ, но те са си все така шантави. Ей тоя, дето преди малко беше тука, ме попита има ли кон в колежа.

— Той ли? — Фред сръбна кафе; парата замъгли очите му. — Преди малко пък при мене се отби един. Някакъв странен чуждестранен проповедник. Отначало и думица не му отбирах. Но на него май му харесваше просто да си седи до печката и да слуша новините по радиото.

— Ех, тези чужденци...

— Най-накрая му рекох да се изстреля оттук. Седи и ей тъй си кибичи пред печката ми! И той ми вика — ама наистина ли това трябва да направи? Да се изстреля? И аз му викам с най-добрия си глас а ла Богарт: „По-добре го повярвай, приятел.“

— Така ли? На мене ми прозвуча по-скоро като Джими Кагни.

— Не, не, това е Богартовият ми глас. Ето ти Джими-Кагниевия ми глас: „По-добре го повярвай, приятел.“

Бил се намръщи.

— Това ли ти е гласът а ла Джими Кагни? Винаги съм си мислел, че това ти е гласът а ла Кенет Маккелър.

— Не слушаш както трябва, Бил, нямаш ти ухо за тези работи. Ето ти го Кенет Маккелър: „О, ти тръгвай по горния път, аз пък ще тръгна по долния...“

— О, разбрах. Мислех си за шотландския акцент на Кенет Маккелър. Та какво ти рече онзи тип, проповедникът, а, Фред?

— О, той просто ме погледна право в очите, Бил, и ми рече с такъв един странен...

— Пропусни акцента, Фред, просто ми кажи какво е казал, ако си струва да се чуе.

— Каза ми само, че ми вярвал.

— Така значи. Не беше чак толкова интересно, Фред.

— Е, може и да не е било. Споменавам го само защото освен това каза, че си бил оставил коня в някаква баня и не бих ли могъл да проверя дали е добре.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА...

Гордън Уей се носеше окаяно по тъмния път, или по-скоро се опитваше да се носи.

Според него, щом беше призрак — налагаше се да признае пред себе си, че се е превърнал тъкмо в това, — то бе редно да може да се носи. Поназнайваше това-онова за призраците, но то беше малко. Ала според него, щом се налага да бъдеш един от тях, трябваше да има и някакви компенсации за липсата на физическо тяло, с което да се мъкнеш насам-натам, и сред възможните компенсации беше редно да е и способността просто да се носиш из въздуха. Но не, май щеше да се наложи да измине пеша всяка една крачка от пътя.

Целта му беше да се опита да стигне до къщата си. Не знаеше какво ще прави, когато стигне там, но дори и призраците все трябва да прекарват някъде нощта, а според него познатата обстановка помагаше. На какво помагаше, той не би могъл да каже. Но пътуването поне му даваше цел и когато пристигнеше, просто трябваше да си измисли друга.

Той се влачеше унило от стълб към стълб, като спираше под всеки, за да поогледа остатъците от себе си.

Определено започваше лека-полека да намязва на дим.

От време на време се разсейваше почти до нищо и напомняше на бледа сянка, играеща в мъглата, сън за самия него, който можеше просто да се изпари и да изчезне. В други мигове сякаш отново ставаше плътен и истински. Веднъж-дваж се опита да се облегне на стълбовете и ако не внимаваше, направо падаше през тях.

Най-накрая, при това с огромна неохота, започна да насочва мислите си към станалото. Странна работа — откъде накъде пък неохота? Наистина не му се щеше да мисли за това. Психолозите твърдят, че съзнанието често се опитвало да потисне спомените за травматизиращи преживявания, и вероятно, хрумна му, отговорът се криеше в това. В края на краищата, ако това, някаква странна фигура да ти изскочи от багажника на собствената ти кола и да те застреля, не

се броеше за травматизиращо преживяване, той много би искал да разбере какво точно се брой.

Продължаваше унило да се тътри.

Опита се да си припомни как точно изглеждаше фигурата, но беше същото като да си чоплиш болен зъб, и мисълта му бързо се насочи към други неща.

Като например дали беше подновил завещанието си? Не си спомняше и си напосни да се обади утре на адвоката си, а после си напосни, че трябва да престане да си напосня подобни работи.

Как ще оцелее компанията му без него? Всички възможни отговори на този въпрос никак не му допадаха.

Ами некрологът му? Тази мисъл го прониза до кости, където и да се намираха костите му в момента. Щеше ли да успее да се докопа до някое копие? Какво ли щеше да пише вътре? По-добре да напишат вътре само хубави неща, копелетата му недни. Я вижте какво беше направил! Сам, с голи ръце беше спасил британската софтуерна индустрия: огромен износ, отпуснати суми за благотворителност, стипендии за научни изследвания, прекосяване на Атлантическия океан с подводница, захранвана от слънчева енергия (това последното се провали, но като опит си го биваше) — какво ли не. По-добре да не се задълбават пак в онази история с Пентагона, или щеше да насъска адвоката си срещу тях. Напосни си да му се обади утре сут...

Не.

Както и да е, но може ли умрял човек да подаде иск за клевета? Само адвокатът му би могъл да знае, а Гордън нямаше как да му се обади утре сутринта. В ума му започна да се промъква ужасната мисъл, че от всичко, което беше оставил след себе си в страната на живите, тъкмо телефонът щеше да му липсва най-много; той решително насочи мисълта си отново нататък, където тя не искаше да ходи.

Фигурата.

Струваше му се, че тази фигура изглеждаше почти досущ като самата Смърт — или пък просто въображението му погаждаше номера? Сънувал ли беше, че фигурата е била с качулка? Какво ли търсеше някаква си фигура — независимо дали с качулка или облечена в съвсем нормални дрехи — в багажника на колата му?

В този миг край него по шосето се плъзна една кола и се стопи в нощта, отнасяйки със себе си и своята светлина. Той си помисли с копнеж за топлото, тапицирано с кожа, контролирано от компютър, удобство на собствената си кола, зарязана край пътя, и изведнъж го порази внезапно, необикновено хрумване.

Можеше ли по някакъв начин да хване стоп? Дали някой би могъл всъщност да го види? И как ли би реагирал, ако го видеше? Е, имаше само един начин да се провери.

Чу, че в далечината зад него се задава друга кола, и се обърна с лице нататък. Двете размазани светли петна близнаци се приближиха в мъглата; Гордън изскърца с призрачните си зъби и вдигна палец.

Колата си го отмина като стой, та гледай.

Нищо.

Той ядосано размаха невидим среден пръст към отдалечаващите се червени светлини и осъзна — гледайки право през собствената си ръка, — че в момента май не беше в най-добра видимост. Дали пък не можеше да се направи по-видим, когато поиска, чрез усилие на волята? Стисна очи, за да се съсредоточи, но тогава се сети, че, за да прецени резултатите, се налага да си държи очите отворени. Опитва се пак, като напъна ума си докрай, но резултатите излязоха крайно незадоволителни.

Макар наистина да му се стори, че се забелязва някаква зачатъчна разлика — като леко сияние, — той не можа да го задържи и сиянието се разсея почти веднага, колкото и той да увеличаваше мисловния натиск. Ако смяташе да направи присъствието си осезаемо или поне видимо, налагаше се много внимателно да преценява времето.

Изотзад се зададе нова кола. Движеше се бързо. Той отново се обърна, вирна палец, изчака точния момент и се направи на видим.

Колата свърна едва-едва встрани и си продължи по пътя, само че мъничко по-бавно. Е, все беше нещо. Какво друго би могъл да направи? На първо време щеше да застане под някоя лампа и да се упражнява. Следващата кола със сигурност беше негова.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА...

— „... така че, ако желаете да оставите съобщение, аз ще се свържа с вас възможно най-бързо. Може би.“

Биип!

„Мамицата му. Мътните да го вземат. Задръж за минутка. Бре, да му се не види. Виж сега... ъ-ъ...“

Щрак.

Ричард тресна слушалката и се юрна на заден ход двадесетина метра по-надолу, за да погледне отново табелата на кръстовището, покрай което току-що беше профучал в мъглата. Беше се измъкнал от еднопосочната пътна система на Кеймбридж по обичайния начин, който представляваше все по-бързо и по-бързо обикаляне в кръг, докато се постигне що-годе подходяща за бягство скорост, след което изхвърча напосоки по тангентата. Тъкмо сега той се опитваше да открие в коя точно посока е изхвърчал и да се поправи, ако е необходимо.

Щом се върна на кръстовището, той се опита да съотнесе изписаната върху табелата информация с информацията от картата. Само че не ставаше. Кръстовището съвсем умишлено се беше настанило тъкмо на сгъвката между двете страници на картата, а табелата се въртеше злоумишлено от вятъра. Инстинктът му подсказваше, че е тръгнал в погрешната посока, но не му се щеше да се връща по същия път, по който беше дошъл дотук, защото го беше страх, че гравитационният въртоп на кеймбриджката пътнотранспортна система отново ще го засмуче.

Ето защо зави наляво с надеждата, че в тази посока ще намери по-добра участ, но след малко го хванаха нервите и той много обмислено зави надясно, после отново рискува да завие любознателно наляво и след още няколко подобни маневри се обърка съвсем.

Изруга и включи парното. Ако по-скоро се съсредоточеше върху онова, което прави, а не се опитваше едновременно да навигаторства и да телефонира, рече си той, поне щеше да знае къде се намира в

момента. Всъщност на него не му харесваше особено да има телефон в колата си, според него това си беше жива досада и натрапничество. Но Гордън беше настоял, пък беше и платил.

Изпухтя вбесено, даде черния сааб на заден и отново зави. И щом го направи, едва не се нахака в някакъв тип, който мъкнеше някакъв труп към полето. Или поне за миг изпушилият му мозък реши, че е видял тъкмо това, но всъщност вероятно беше някой местен фермер, който мъкнеше чувал с нещо ядливо, макар че накъде и защо го е помъкнал в нощ като тази, едва ли някой би могъл да знае. Щом фаровете му отново се извърнаха в тази посока, те отново осветиха за миг фигурата, която се влачеше през полята с чувал на гръб.

„Тоя май е по-добре от мене“ — помисли си мрачно Ричард и отново потегли.

След няколко минути стигна до ново кръстовище — пътят, дето минаваше напреки, повече приличаше на главно шосе и тъкмо да завие надясно по него, Ричард взе, че сви наляво. Пътепоказател нямаше.

Отново занатиска бутоните на телефона.

— ... се свържа с вас възможно най-бързо. Може би.

Биииип.

— Сюзън, Ричард се обажда. Откъде да започна? Ама че бъркотия. Виж, извинявай, извинявай, извинявай. Много гадно те прецаках и само аз съм си виновен. И виж, каквото и да поискаш, за да се сдобрим, ще го направя, най-тържествено ти обещавам...

Имаше лекото усещане, че това не е точният тон за разговор с телефонен секретар, но продължи нататък без заобикалки.

— Честно, можем да заминем, да си вземем една седмица отпуска или направо още този уикенд, ако искаш. Най-сериозно ти го казвам — още този уикенд. Ще заминем някъде, където има слънце. Няма значение колко силно се опитва да ме притиска Гордън, а ти знаеш що за натиск може да ти струпа той на главата — брат ти е в края на краищата. Просто ще... ъ-ъ... всъщност май ще се наложи да е следващия уикенд. Мамка му, мамка му, мамка му. Нали разбираш, бях му обещал наистина да... не, виж какво, няма значение. Заминаваме и толкова. Изобщо не ми пука дали ще завърша „Химн“ за „Комдекс“. Да не би светът да свършва с това! Заминаваме и точка! На Гордън просто ще му се наложи да се преметне със засилване... Ааааааааа!

Ричард бясно извъртя волана, за да избегне призрака на Гордън Уей, който току-що изникна пред фаровете му и му се метна със засилване.

Той заби рязко спирачки, забуксува, опита се да си спомни какво трябва да направи човек, когато изведнъж започне да буксува — знаеше, че го е видял в някакво телевизионно предаване преди сто години, какво ли беше това предаване? Боже, дори и заглавието му не можеше да си спомни, да не говорим за... О, да, бяха споменали в никакъв случай да не забиваш рязко спирачки. Това беше. Светът заплува около него бавно като в кошмар, а колата се завъртя на шосето, обърна се, закачи ръба на затревения банкет, приплъзна се, заклатушка се и спря право в насрещното платно. Той се строполи задъхан върху волана.

Вдигна слушалката — беше я изтървал.

— Сюзън — въздъхна той. — Ще ти се обадя пак — и затвори.

Вдигна очи.

Сред сиянието на фаровете пред него се възправяше в пълен ръст призрачната фигура на Гордън Уей, вторачил в предното стъкло изпълнени с мъртвешки ужас очи. Вдигна бавно ръка и го посочи с пръст.

Не беше сигурен колко време е седял така. Привидението се беше размило във въздуха след няколко секунди, но Ричард просто си седеше там и се тресеше — вероятно горе-долу минута. После го стресна внезапен писък на спирачки и блясък на фарове.

Разтърси глава. Осъзна, че се намира в насрещното платно. Колата, която току-що беше спряла рязко със зловещо стържене и почти беше целунала бронята му със своята, беше полицейска. Той пое два-три пъти дълбоко въздух и после, вцепенен и треперещ, се измъкна навън и се изправи лице в лице с ченгето, което бавно се приближаваше към него сред сиянието на полицейските фарове.

Полицаят го изгледа от глава до пети.

— Ъ-ъ... извинявам се, господин полицай — смънка Ричард с възможно най-спокойния глас, който се напрегна да докара. — Аз... ъ-ъ... забуксувах. Пътищата са хлъзгави и аз... такова... забуксувах. Завъртях се. Както виждате, спрял съм в насрещното движение. — И той махна към колата си.

— Бихте ли ми казали как така забуксувахте, а, сър? — Полицаят го гледаше право в очите. Измъкна бележник.

— Е, ами както казах — заобяснява Ричард, — пътищата са хлъзгави — заради мъглата — и, ами честно да си кажа... — Изведнъж той се усети, че казва, въпреки всичките си напъни да се възпре: — Както си карах, и ми се привидя моят работодател, който се метна право върху предницата ми.

Полицаят се облещи насреща му.

— Комплекс за вина, господин полицай — добави Ричард с някакво жалко подобие на усмивка. — Знаете как е. Тъкмо бях намислил да си взема свободен уикенд.

Полицаят като че се разколеба — балансираше по острието между съчувствие и подозрение. Леко присви очи, ала не омекна.

— Да сте пили, сър?

— Да — въздъхна бързо Ричард, — ама съвсем мъничко. Да са били една-две чаши вино, не повече. Ъ-ъ... и малка чашка портвайн. Абсолютният максимум. Просто се разсеях малко. Сега съм съвсем добре.

— Име?

Ричард му даде името и адреса си. Полицаят записа всичко най-внимателно и старателно в бележника си, погледна номера на колата и също го записа.

— А кой, значи, е работодателят ви, сър?

— Казва се Уей. Гордън Уей.

— О — вдигна вежди полицаят. — Компютърджията. — Ъ-ъ... да, точно така, сър. Проектирам софтуер за компанията. „Уей — напредничави технологии II“.

— В участъка имаме един компютър от вашите — събщи полицаят. — Проклет да съм, ако мога да го накарам да заработи.

— О — угрижено въздъхна Ричард. — Кой модел е?

— Май че се казваше „Кварк II“.

— Е, много е просто — Въздъхна облекчено Ричард. — Той не работи. Никога не е работил. Това нещо е просто купчина боклук.

— Смешна работа, сър, и аз все това повтарям — рече полицаят. — Ама някои от колегите не са съгласни.

— Е, вие сте абсолютно прав, господин полицай. Това нещо си е безнадеждна работа. Тъкмо то е главната причина първата компания да

изгърми. Бих ви предложил да го използвате като голямо преспапие.

— Е, не бих искал, сър — възрази полицаят. — Вратата непрекъснато ще зее.

— Какво искате да кажете, господин полицай?

— Ами аз го използвам, за да затискам вратата, сър. По това време на годината из участъка веят разни гадни течения. През лятото, разбира се, с него бием заподозрените по главата.

Той затвори тефтера и го тикна в джоба си.

— Съветвам ви, сър, да обърнете колата както трябва и да си хващате пътя. Заклучете колата в гаража този уикенд и се натряскайте до козирката. Според мене това е единственият начин. И внимавайте как карате.

Той се върна в колата си, свали страничното стъкло и взе да наблюдава как Ричард обръща колата и се стапя в нощта, преди самият той да потегли.

Ричард си пое дълбоко дъх, стигна спокойно до Лондон, влезе спокойно в апартамента си, просна се спокойно на канапето, седна, наля си едно яко бренди и се разтресе — много сериозно.

Тресеше се поради три неща.

Първо — поради простия физически шок от това, че за малко не катастрофира — подобни неща винаги те потрисат повече, отколкото очакваш. Тялото ти се наводнява с адреналин, който после започва да се мотае из кръвоносната ти система и да се вкисва.

Второ — поради причината за буксуването: странното привидение на Гордън, което тъкмо в този миг се беше метнало върху колата му. Ох, Боже, ох, леле, Божке. Ричард отпи глътка бренди и си направи гаргара. Остави чашата.

Добре известно беше, че Гордън е един от най-богатите световни източници на чувство за вина и че би могъл да ви я доставя пред вратата по цял тон прясна-прясна всяка божа сутрин, но Ричард не беше и подозирал, че е позволил въпросното чувство да го обземе да такава светотатствена степен.

Вдигна отново чашката, изкачи се по стълбите и бутна вратата на кабинета си — действието включваше и преместване на един куп списания „Байт“, подпрян на нея. Срита ги, влезе в голямата стая и стигна до края ѝ. В този край на стаята имаше много прозорци, през които се разкриваше изглед към доста голяма част от Северен Лондон;

мъглата тъкмо беше започнала да се вдига. Катедралата „Сейнт Пол“ сияеше в тъмната далечина и за секунда-две Ричард се взря в нея, но тя не предприе нищо особено. След събитията от тази вечер това му дойде като приятна изненада.

В другия край на стаята имаше две дълги маси, върху които се тълпяха — по данни от последното преброяване — шест компютъра „Макинтош“. В средата стоеше „Мак II“, на чийто екран лениво се въртеше червен чертеж на канапето му сред син чертеж на тясното му стълбище — с всичките му там перила, радиатори и елтабла и, разбира се, с онзи смахнат завой тъкмо по средата.

Канапето започна да се извърта на една страна, удари се в нещо, завъртя се в друга равнина, удари се в друго нещо, завъртя се около трета ос и нещо пак му се изпречи на пътя, а после повтори целия цикъл от движения, но в друг порядък. Не ти трябваше да го наблюдаваш дълго време, за да забележиш, че последователността се повтаря.

Канапето си беше отявлено заседнало.

Три други „Мак“-а бяха свързани чрез дълги заплетени кабели към една струпана как да е съвкупност от синтезатори — „Емулатор II“ с харддискос семплес, един куп модули TX, един „Профет VS“, един „Роланд JX 10“, един „Корг DW 8000“, един „Октава“, един китарен контролер „Синтакс — MIDI“ — леворък — и дори една стара дръм-машина, която събираше прах, сбутана в един тъгъл — сума ти нещо. Освен това имаше и малък касетофон, който рядко влизаше в работа: почти всичката музика се пазеше в секвенсерни файлове в компютъра; на касети имаше съвсем малко.

Той се стовари на стола срещу един от „Мак“-овете — да го провери с какво се занимава, ако изобщо се занимаваше с нещо. На екрана изникна таблица от „Ексел“, озаглавена „Без име“ и той се зачуди защо ли.

Записа я и прегледа дали не е оставил някакви бележки; бързо откри, че таблицата съдържа данни, които наскоро беше заложил, след като бе претърсил базите данни на „Уърлд рипортър“ и „Знание“ за факти, отнасящи се до лястовиците.

Сега разполагаше с цифри, които подробно описваха миграционните им навици, формата на крилете им, аеродинамичния им профил и турбулентните им характеристики, и някакви зачатъчни

данни относно това, каква форма би заело ятото при полет, но засега той имаше само бледа представа как ще синтезира всичките тези данни наведнъж.

Тъй като тази вечер беше твърде изморен, за да мисли особено конструктивно, той със замах подбра и копира напосоки цял откос цифри от таблицата, заложи ги в програмата за преобразуване, която сам беше разработил, тя подреди, филтрира и манипулира цифрите според собствените си експериментални алгоритми, препрати преобразувания файл в „Пърформър“ — мощна секвенсерна програма — и просвири резултата през случайни MIDI-каналы, на който синтезатор ѝ се случи подръка в момента.

Резултатът беше кратко избухване на възможно най-противната какофония и той я спря.

Пусна отново програмата за преобразуване, като този път я инструктира да пренастрои тоновете в сол минор. Това беше приспособление, от което в крайна сметка беше решил да се откаже, тъй като според него то си беше чиста измама. Ако твърдата му вяра в това, че ритмите и хармониите на музиката, които той би сметнал за най-задоволителни, биха могли да бъдат открити в или поне извлечени от ритмите и хармониите на естествените явления в природата, имаше някакво основание, то тогава задоволителните форми на ладове и интонации трябваше също така да възникват по-скоро по естествен, отколкото по принудителен път.

В един миг той реши да действа по принудителен път.

Резултатът беше кратко избухване на възможно най-противната какофония в сол минор.

Толкова с подбора наслуки.

Първата му задача беше относително проста — трябваше само да опише вълнообразната форма, очертавана от върха на лястовичето крило при полет, а после да синтезира въпросната вълнообразна форма. По този начин той щеше да стигне до една-единствена нота, но това щеше да е добро начало и нямаше да отнеме повече от един уикенд.

Само дето, разбира се, не разполагаше с необходимия уикенд, защото трябваше да стъкми версията 2.00 на „Химн“ по някое време идната година, или „месец“, както имаше навика да я нарича Гордън.

Което неумолимо отвеждаше Ричард към третото нещо, поради което се тресеше.

Нямаше абсолютно никакъв начин да си вземе свободен уикенд нито тази, нито другата седмица, за да изпълни обещанието, което беше дал на телефонния секретар на Съюзън. И това — ако пълният провал от тази вечер вече не го беше сторил — със сигурност щеше да доведе до ужасен край.

Но това беше положението. Беше свършено. Не можеш да направиш нищо друго със съобщение, предадено на нечий телефонен секретар, освен да оставиш събитията да си текат по реда. Свършено беше. Нямаше връщане назад.

Изведнъж му просветна странна мисъл.

Доста се изненада — но всъщност не можеше да разбере какво пък толкова не ѝ беше наред.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА...

Един бинокъл обикаля хоризонта на нощен Лондон — небрежно, любопитно той си навира носа тук и там. Поглед тук, поглед там — колкото да види какво става, дали не става нещо интересно, нещо, което би могло да свърши работа.

Бинокълът се задържа върху задната стена на една определена къща, привлечен от леко раздвижване там. Една от онези големи викториански вили, в момента вероятно разделена на апартаменти. Многобройни черни железни улуци. Зелени гумени кошчета за боклук. Ала пълен мрак. Не, нищо.

Бинокълът тъкмо се отмества, и лунната светлина улавя ново леко потрепване. Бинокълът леко се връща на фокус, опитва се да открие някакъв детайл, някой остър ръб, някой лек контраст в тъмнината. Мъглата вече се е вдигнала и мракът блещука. Още мъничко, само мъничко и всичко идва на фокус.

Ето го. Определено там има нещо. Само че този път се е изкачило малко по-нагоре, може би четиридесет-петдесет сантиметра по-нагоре, може би деветдесет. Бинокълът се наглася и се отпуска — неотклонно се вира да намери ръба, да намери детайла. Ето го на. Бинокълът отново се наглася — открил е мишената си, разтегнала се между един перваз и един улук.

Мишената е тъмен силует, разпрострял се върху стената. Поглед надолу — търси къде да стъпи по-нататък; поглед нагоре — търси издатина. Бинокълът се вторачва напрегнато.

Силуетът е на висок, мършав човек. Дрехите му са тъкмо за тази работа — черни панталони, черен пуловер, — но движенията му са неловки, ъгловати. Нервен е. Интересен е. Бинокълът наблюдава и обмисля, обмисля и преценява.

Човекът очевидно си е пълен аматьор.

Вижте го как опипва стената. Вижте го колко е несръчен. Краката му се плъзгат по водосточната тръба, ръцете му не могат да стигнат до перваза. Аха-аха да падне. Изчаква, за да си поеме дъх.

След малко започва да слиза обратно надолу, но явно това му се удава още по-трудно.

Той отново се мята към перваза и този път успява да се вкопчи в него. Кракът му се стрелва нагоре, за да се закрепя, и почти пропуска тръбата. Можеше да стане и много гадно, ама наистина много гадно.

Но сега вече е по-лесно и се напредва по-бързо. Той докопва втори улук, стига до един перваз на третия етаж, флиртува за кратко със смъртта, изпълзява с усилие върху перваза и допуска кардиналната грешка да погледне надолу. Олюлява се за миг и тежко тупва обратно върху перваза. Затуля очи с ръка и се втрещва вътре през стъклото, за да провери дали в стаята наистина не свети, после се захваща с отварянето на прозореца.

Едно от нещата, които отличават аматьора от професионалиста, е онзи етап, когато аматьорът решава, че щеше да е добре, ако си бе донесъл нещо, с което да отвори прозореца. За късмет на този аматьор собственикът на къщата също е аматьор и прозорецът неохотно се плъзга нагоре. Посетителят се вмъква вътре с голяма доза облекчение.

Би трябвало да се заключи — за негово добро — мисли си бинокълът. Една ръка се протяга към телефона. Едно лице се вглежда през прозореца и за миг лунната светлина го осветява; после то отново потъва навътре да си гледа работата.

Ръката виси над телефона още секунда-две, а бинокълът чака и мисли, мисли и преценява. Ръката вместо към слушалката се протяга към подробна карта на Лондон.

Следва дълга, замислена пауза, малко по-напрегнато взирание на бинокъла, а после ръката отново се протяга към слушалката, вдига я и набира номер.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА...

Апартаментът на Сюзън беше малък, но просторен — това е номер — помисли си Ричард напрегнато, след като запали лампата, — който само жените успяват да спретнат.

Не това заключение го беше напрегнало, разбира се-и преди си беше мислил същото, при това много пъти. Всъщност всеки път, когато идваше в апартамента ѝ. Това винаги го беше поразявало — обикновено защото идваше от своя апартамент, който беше четири пъти по-голям и претъпкан с какво ли не. Сега тъкмо идваше от своя апартамент, само че беше дошъл по доста ексцентричен начин и тъкмо това го караше този път да прави обичайния си извод като на тръни.

Въпреки нощния хлад той се потеше.

Погледна обратно през прозореца, обърна се и се отправи на пръсти през стаята към телефона и телефонния секретар на малката масичка отсреща.

Нямаше смисъл, рече си той, да върви на пръсти. Сюзън я нямаше. Извънредно интересно му беше къде точно се намира тя, всъщност тъкмо както, рече си той, и на нея ѝ е било извънредно интересно да разбере къде се е намирал той преди няколко часа.

Усети се, че продължава да върви на пръсти. Препъна се, за да се накара да спре, но ни най-малко не спря.

Изкачването по външната стена беше ужасно.

Той избърса чело с ръкава на най-стария и най-мръсния си пуловер. Имаше един гаден миг, когато целият му живот се беше изнизал пред очите му, но падането твърде го притесняваше и той пропусна всички хубави моменти. Повечето от хубавите моменти включваха Сюзън, осъзна той. Сюзън или компютрите. Никога Сюзън и компютрите — тези две неща обикновено участваха заедно в кофти моментите. Тъкмо затова се намираше тук, рече си той. Явно имаше нужда да се убеди в това, та си го повтори.

Погледна часовника си. 11:45.

Хрумна му, че ще е по-добре да отиде и да измие мръсните си мокри ръце, преди да е докоснал каквото и да било. Не че се притесняваше от полицията, но Сюзън беше ужасяваща чистница. Веднага щеше да разбере.

Влезе в банята, запали лампата, избърса ключа и се втренчи в собствената си смаяна физиономия сред ярко осветеното от неона огледало. Водата потече по ръцете му. За миг той се сети за танцуващата топла светлина на свещите по време на вечерята в чест на Коулридж и образите от смътното, далечно минало преди няколко часа се надигнаха в паметта му. Животът тогава изглеждаше лек и безгрижен. Виното, приказките, простите циркаджийски номера. Представи си кръглото, бледо лице на Сара, учудените ѝ окръглени очи. Плисна вода върху лицето си.

Помисли си:

*... О, пази се!
От пламъка в жестоките очи!
От буйните, разветите коси!*

Отметна назад собствените си коси. Освен това се сети за картините, увиснали в мрака над главите им. Изми си зъбите. Тихото бръмчене на неоновата лампа грубо го върна в настоящето и той внезапно си спомни, обзет от ужасен шок, че се намира тук в качеството си на крадец.

Нещо го накара да се погледне право в очите в огледалото насреща, после разтърси глава — опитваше се да си проясни мислите.

Кога ли щеше да се върне Сюзън? Това, разбира се, зависеше от онова, което правеше в момента. Той бързо избърса ръце и се върна отново при телефонния секретар. Побутна копчетата и съвестта също го побутна. Записът се пренавиваше, както му се стори, безкрайно дълго време; той се сепна — беше осъзнал, че това вероятно се дължи на факта, че тази вечер Гордън е бил в особено добра форма.

Разбира се, беше забравил, че на лентата сигурно ще са записани и други съобщения, а не само неговото, а да слуша чужди съобщения, беше равнозначно на това, да отваря чужди писма. Още веднъж обясни сам на себе си, че просто се опитва да поправи една грешка, която

беше допуснал, преди тя да е нанесла непоправима вреда. Щеше да пуска записа само на мънички откъслеци, докато чуе собствения си глас. Нямахше да е толкова осъдително — та той дори не би могъл да успее да различи за какво се говори.

Изстена вътрешно, скръцна със зъби и тресна по бутона за пускане с такъв замах, че не го улучи и по погрешка касетата изскочи. Той я върна обратно и натисна пак копчето — този път по-внимателно.

Бииип.

„О, Сюзън, здрасти, Гордън се обажда — заговори телефонният секретар. — Тъкмо се прибирам към къщурката. Днес е... ъ-ъ... — Той превъртя. — ... просто искам да знам със сигурност, че Ричард работи над онова нещо. Искам да кажа — наистина...“

Ричард се нацупи и отново натисна копчето за превъртане напред. Наистина му беше противно, че Гордън се опитва да му оказва натиск чрез Сюзън, а Гордън винаги твърдо отричаше да прави подобно нещо. Ричард не можеше да вини Сюзън, че понякога така се вбесява от работата му, щом положението беше такова.

Щрак.

— „... какво им има на тези американци, че така са пощурели да ми стрелят по зайците? Купих им две-три карти с надеждата, че бих могъл да ги убедя да тръгнат на дълги здравословни разходки и да се разкандърдисат да стрелят по зайците. Жал ми е за горките животинки. Мисля, че като пристигнат американците, трябва да побием на ливадата ми една от онези табели, дето ги слагат по Бевърли Хилс: «Стреляме в отговор.»“

— К'во? — измърмори под носа си Ричард и пръстът му се задържа за минута върху бутона за превъртане.

Имаше чувството, че Гордън изпитва отчаяно желание да прилича на Хауърд Хюз^[1], и ако не можеше да се надява да притежава и мъничка част от богатствата му, то поне можеше да се опитва да бъде два пъти по-ексцентричен от него. И ето ти го в действие. Око да види, ръка да пипне.

— „... не на тебе, разбира се, на Сюзън, секретарката ми в офиса — продължи гласът на Гордън от телефонния секретар. — Та докъде бях стигнал? Ох, да. Ричард и «Химн 2.00». Сюзън, това нещо трябва да мине през бета-тестовите до две...“

Ричард прехапа устни и рязко натисна копчето за превъртане.

— „... че има само един-единствен човек, който би могъл да разбере дали той наистина си върши работата, или само си дърдори, и този един-единствен човек...“ — Той отново ядно блъсна копчето. Беше си обещал да не слуша този запис, а сега онова, което чуваше, го караше да побеснява. Наистина просто трябваше да прекрати това. Е, само още един път.

Когато отново пусна записа, чу музика. Странна работа. Той превъртя напред — пак музика. Кой ли пък ще се обажда, за да пуска музика на телефонния секретар? — зачуди се той.

Телефонът извънтя. Той спря записа, вдигна слушалката и щом осъзна какво прави, почти я изгърва — все едно че държеше електрическа змиорка. Като едва се осмеляваше да си поеме дъх, той долепи слушалката до ухото си.

— Правило първо при влизане с взлом — обади се глас. — Никога не вдигай слушалката в разгара на работата. Кой си ти и кой се предполага, че си, за Бога?

Ричард замръзна. Чак след секунда-две откри къде си беше дянал гласа.

— Кой е? — най-накрая попита той шепнешком.

— Правило второ — продължи гласът. — Подготовка: носи си нужните инструменти. Носи си ръкавици. Опитай се да имаш поне най-бледа представа за това, какво смяташ да вършиш, преди да започнеш да висиш от перваза посред нощ. Правило трето: никога не забравяй Правило второ.

— Кой е?! — възкликна отново Ричард.

Гласът изобщо не трепна.

— Махленската вахта — отвърна той. — Само погледни от задния прозорец и ще видиш...

Ричард тресна телефона, втурна се към прозореца и погледна навън. Далечна светкавица блесна и го стресна.

— Правило четвърто: никога не заставай там, където могат да те снимат.

Правило пето... Слушаш ли ме, Макдъф?

— Какво?! Да... — объркано смънка Ричард. — Ти откъде ме познаваш?

— Правило пето: никога не си признавай как се казваш.

Ричард млъкна и задиша тежко.

— Водя едно курсче — обади се гласът. — Ако те интересува...

Ричард не отвърна нищо.

— Започваш да схващаш — продължи гласът. — Бавно, ама почваш. Ако схващаше бързо, досега, разбира се, да си затворил телефона. Само че си любопитен... и некомпетентен... и затова не си го затворил. Всъщност аз, както излиза, не водя курс за крадци новаци, макар и идеята да ме блазни. Сигурен съм, че все някой ще се навие да си плати. Ако е така, ще се наложи и да ги учим на това-онова. Както и да е, ако наистина водех такъв курс, щях да те запиша без пари, защото и аз съм любопитен. Любопитен съм да разбера защо Ричард Макдъф, който, според предоставените ми данни, в момента е състоятелен млад човек — нещо там в компютърната индустрия, мисля, — изведнъж е изпаднал в нужда да падне до взломаджийство.

— Кой...

— Та, значи, провеждам аз едно малко издирване, обаждам се на „Справки“ и откривам, че апартаментът, в който се е вмъкнал, е на някоя си госпожица С. Уей. Аз знам, че работодателят на Ричард Макдъф е знаменитият господин Г. Уей, и се чудя дали има някаква възможност между него и тази госпожица да съществува някаква връзка.

— С кого...

— Говориш със Свлад, известен като „Дърк“ Кджели, който в момента работи под името Джентли поради причини, които точно сега би било излишно да разяснявам. Пожелавам ти приятна вечер. Ако искаш да научиш нещо повече, след десет минути ще съм в „Пица експрес“ на Тъпър стрийт. Донеси пари.

— Дърк?! — Възкликна Ричард. — Ти... Да ме изнудваш ли се опитваш?

— Не бе, тъпако, за пиците. — Нещо изщрака в слушалката и Дърк Джентли се изгуби.

Миг-два Ричард стоя вцепенен, избърса отново чело и внимателно постави слушалката обратно — все едно че беше ранен хамстер. Мозъкът му започна леко да вика „бррр“ и да си смуче палеца. Хиляди мънички синапси дълбоко в мозъчната му кора се хванаха за ръчички, затанцуваха в кръг и запяха популярни детски песнички. Той разтърси глава, за да ги накара да престанат, и бързо седна отново до телефонния секретар.

Бореше се със себе си — дали да натисне отново копчето за пускане или не, — а после го натисна, макар така и така все още да не беше успял да вземе решение по въпроса. Не бяха минали и четири секунди, изпълнени с лека, успокояваща оркестрова музика, когато изведнъж от антрето се разнесе дращение на ключ в ключалка.

Ричард, обзет от паника, прасна копчето за спиране, измъкна касетата, набута я в джоба на джинсите си и пъкна в секретаря нова касета от купчината до него. Вкъщи и той си имаше подобна купчина до своя телефонен секретар. Касетите му ги даваше Сюзън от офиса — горката многострадална Сюзън от офиса. Трябваше да си напомни да ѝ посъчуства малко утре сутринта, когато щеше да разполага с необходимите време и концентрация за това.

Изведнъж, без дори да се усети как, той промени решението си. За секунда измъкна новата касета от секретаря, постави отново вътре отмъкнатата от него, натисна копчето за превъртане и плонжира към канапето, върху което, две секунди преди вратата да се отвори, се опита да се разположи в небрежната поза на победител. Импулсивно пъкна ръка зад гърба си — там можеше и да му свърши работа.

Тъкмо се опитваше да докара върху физиономията си израз, съставен от равни части разкаяние, жизнерадост и сексуална съблазън, вратата се отвори и в стаята влезе Майкъл Уентън-Уийкс.

Всичко замря.

Вятърът вън утихна. Бухалите застинаха сред полет. Е, може да бяха застинали, може и да не бяха, но парното със сигурност избра точно този миг, за да угасне — вероятно не беше способно да се справи със свръхестественния студ, извил се изведнъж над стаята.

— Какво правиш тук, Сряда? — натъртено рече Ричард. Надигна се от канапето, като да беше литнал от гняв.

Майкъл Уентън-Уийкс беше едър мъж с кахърна физиономия, известен на някои люде като Майкъл Срядата, защото обикновено обещавахе да свърши всичко до сряда. Беше облечен в костюм, който е бил изключително добре ушит по времето, когато баща му, покойният лорд Магна, го беше купил. Преди четиридесет години.

Майкъл Уентън-Уийкс заемаше много предно място в малкия, ала добре подбран списък от хора, които Ричард изобщо не можеше да понася.

Не можеше да го понася, защото намираше идеята за човек, който не само разполага с привилегии, но и се самосъжальява, защото според него светът изобщо не разбирал проблемите на привилегированите хора, за дълбоко противна. Майкъл на свой ред не можеше да понася Ричард по съвсем простата причина, че Ричард не можеше да понася него и не си правеше труда да го крие.

Майкъл хвърли муден и печален поглед към антрето, откъдето се зададе Сюзън. Щом съзря Ричард, тя спря. Остави чантата си, размота шала от врата си, разкопча палтото си, свали го, подаде го на Майкъл, приближи се до Ричард и го зашлеви.

— Цяла вечер го чакам този миг! — изфуча тя. — И хич не се опитвай да ми се преструваш, че криеш зад гърба си букет, който случайно си забравил! Последния път се опита да ми пробуташ тъкмо този номер! — Тя се фръцна и наперено се отдалечи.

— Този път забравих кутия шоколадови бонбони — мрачно смънка Ричард и протегна празна ръка към отдалечаващия се неин гръб. — Цялата външна стена изкачих без тях. И когато влязох, наистина се почувствах като първия глупак.

— Не е много смешно! — отрязва го Сюзън.

Тя се понесе към кухнята и оттам се раздаде звук — като че мелеше кафе с голи ръце. За човек, който винаги изглежда такъв един спретнатичък, сладичък и деликатничък, нравът ѝ наистина беше твърде буен.

— Истина е — обади се Ричард, без да обръща грам внимание на Майкъл. — Едва не се утрепах.

— Чак дотам няма да стигна — чу се гласът на Сюзън от кухнята. — Ако искаш да бъдеш замерен с нещо голямо и остро, защо не дойдеш тук да си разправяш шегичките?

— Предполагам, че на този етап вече няма смисъл да ти казвам, че съжальявам — провикна се Ричард.

— Ха на бас — отвърна Сюзън и отново връхлетя в стаята. Изгледа го с пламтящи очи и даже тропна с крак. — Честно си признай, Ричард! Тъкмо се гласеше да ми кажеш, че пак си забравил, нали? И как имаш наглостта да ми седиш тук — с два крака две ръце и глава един брой, все едно че си човек?! Това е поведение, от което би се засрашил и пристъп на амевна дизентерия! На бас се хващам, че дори и най-низшата форма на дизентерийна амеба се появява чат-пат,

за да изведе приятелката си на бърза разходка из стомаха! Е, надявам се, че си прекарал много тъпа вечер.

— Тъпа беше — отвърна Ричард. — Изобщо нямаше да ти хареса. В банята имаше кон, а пък знам, че такива работи изобщо не ти понасят.

— О, Майкъл — безцеремонно отсече Сюзън, — недей да стърчиш там като слегнал се пудинг. Много ти благодаря за вечерята и за концерта, много си мил и за мене наистина беше удоволствие цяла вечер да ти слушам проблемите — поддържаха ми много ободрително, толкова са различни от моите. Но мисля, че ще е най-добре, ако ей сегичка ти намеря книгата и те изритам навън. Предстои ми много сериозно тропане, скачане и вряскане, а знам как подобни неща разстройват деликатните ти чувства.

Тя измъкна палтото си от ръцете му и го закачи. Докато го държеше, той изглеждаше изцяло обзет от задачата, забравил за всичко друго на света. Без него изглеждаше малко нещо гол и объркан, ето защо се принуди отново да се съживи и размърда. Отново извърна големите си тежки очи към Ричард.

— Ричард — рече той. — Аз... ъ-ъ... такава, четох статията ти във... във „Фатом“. За музиката и... ъ-ъ...

— Фракталните пейзажи — троснато каза Ричард. Не му се говореше с Майкъл, а и без съмнение далеч не му се щеше да бъде въввлечен в разговор за смотаното списание на Майкъл. Или по-скоро за списанието, което беше на Майкъл едно време.

Именно това беше конкретната тема на разговора; в който на Ричард не му се щеше да бъде въввлечен.

— Ъ-ъ... да, де. Много интересно, разбира се — рече Майкъл с копринения си и твърде мазен глас. — Очертания на разни там планини, дървета и всякакви такива. Рециклирани алогизми.

— Рекурсивни алгоритми.

— Да, да, много ясно. Много интересно. Само че каква грешка, каква ужасна грешка. На списанието, искам да кажа. В крайна сметка това е списание за изкуство. Аз никога не бих позволил подобно нещо, разбира се. Рос го направи на нищо. Абсолютно на нищо. Той трябва да се махне. Трябва! Той няма никакъв усет и освен това е крадец.

— Не е крадец, Сряда, говориш пълни глупости! — отрязва го Ричард. Секунда невнимание и ето на, вече беше въввлечен, въпреки че

беше твърдо решен да не бъде. — Пък и той няма нищо общо с това, че тебе те изритаха. Това си беше по твоя собствена идиотска вина и ти...

Последва рязко поемане на въздух.

— Ричард — каза Майкъл с най-тихия си и спокоен гласец; да спориш с него, беше все едно да те увиват в парашутна коприна. — Мисля, че ти не разбираш колко важно...

— Майкъл — рече Сюзън учтиво, но твърдо, и отвори вратата.

Майкъл Уентън-Уийкс кимна едва забележимо и като че се спихна.

— Книгата ти — добави Сюзън и му протегна малка, опърпана книжица за църковната архитектура в графство Кент. Той я пое, измърмори някакви благодарности, огледа се за миг, сякаш изведнъж беше осъзнал нещо доста чудновато, после се стегна, кимна за сбогом и се изнесе.

На Ричард никак не му допадаше напрежението, което усещаше, докато Майкъл беше там, и сега изведнъж му се удаде да се отпусне. Винаги се беше възмущавал от снизходителната слабост, проявявана от Сюзън към Майкъл, макар тя да се опитваше да я прикрива, като през цялото време се държеше с него ужасно грубо. А може би дори тъкмо заради това.

— Сюзън, какво бих могъл да кажа... — немощно подхвана той.

— Можеш да кажеш „ох!“ като за начало. Не ми достави това удоволствие дори когато те фраснах, а според мене беше доста яко. Боже, ама тука е такъв мраз! Този прозорец защо зее така?

Тя отиде и го затвори.

— Казах ти вече. Точно през него влязох — обади се Ричард.

Прозвуча горе-долу така, сякаш се опитваше да я накара да се извърне и да го погледне смаяно.

— Ама наистина! — добави той. — Също като в рекламите за шоколадови бонбони, само дето забравих тъкмо тях... — Той плахо-плахо сви рамене.

Тя се облещи смаяно насреща му.

— И какво, мътните го взели, те прихвана, че го направи? — попита тя. Изпружи врат през прозореца и погледна надолу. — Можеше и да се убиеш!

— Ами... ъ-ъ... мда — каза той. — Просто ми се стори единственият начин да... такава. — Беше се поокопитил. — Ти си

прибра ключа, който ми беше дала, спомняш ли си?

— Да. Беше ми писнало да идваш и да ми опустошаваш провизиите винаги когато те мързи да си напазаруваш. Ричард, ама ти наистина ли се изкатери по тази стена?

— Е, исках да съм тук, когато се прибереш.

Тя объркано поклати глава.

— Щеше да е много по-добре, ако беше тук, когато излизах. Затова ли си облечен с тези мръсни стари парцали?

— Да. Да не мислиш, че съм отишъл на вечеря в „Сейнт Сед“ в този вид?

— Е, вече представа си нямам какво смяташ ти за разумно поведение. — Тя въздъхна и бръкна в едно малко чекмедже. — Ето ти — обърна се тя към него, — може пък някой път да ти спасят живота. — И тя му подаде два ключа, нанизани на халка. — Вече съм твърде изморена, за да продължавам да се ядосвам. Цяла вечер с Майкъл — това би изкарало всекиго извън релси.

— Е, аз пък никога не съм разбирал как така изобщо го траеш.

Ричард тръгна към кухнята за кафето.

— Знам, че ти не го харесваш, но той е много мил и може да бъде и очарователен по своя си тъповат начин. Обикновено действа много отпусканщо да прекараш известно време с някой, който е така погълнат от себе си — поне няма никакви претенции към тебе. Но си е навил на пръста, че аз бих могла да направя нещо за неговото списание. Аз, разбира се, не бих. В живота не става така. Обаче наистина ми е жал за него.

— На мене пък не ми е. На него цял живот му е било страшно, страшно лесно. И все още му е страшно, страшно лесно. Сега просто някой му е взел играчката, това е. Едва ли би могло да се твърди, че е било несправедливо, нали?

— Не става въпрос дали е справедливо или не. Жал ми е за него, защото е нещастен.

— Е, че как да не е нещастен. Ал Рос превърна „Фатом“ в едно наистина умно, интелигентно списание и изведнъж всички поискаха да го четат. Преди беше просто пълен боклук. Единствената, му функция беше да осигурява на Майкъл обяд и възможност да се натриса на когото му скимне под претекст, че онзи току-виж поискал да драсне някоя статийка. Че той успя ли въобще да издаде някой брой? Цялата

работа беше пълно менте. Негова си глезотия. Наистина не намирам това нито за очарователно, нито за достойно за внимание. Извинявай, че пак започнах, беше без да искам.

Сюзън нервно сви рамене.

— Според мене реагираш твърде остро — каза тя, — макар че май ще се наложи да го разкарам, ако продължава да ми доява да направя нещо, което просто не мога да направя. Прекалено е изтощително. Както и да е, виж какво, много се радвам, че си прекарал тъпо. Ще ми се да си поговорим какво ще правим този уикенд.

— А — рече Ричард, — ами...

— О, по-добре първо да прослушам съобщенията.

Тя отиде до телефонния секретар, изслуша първите няколко секунди от съобщението на Гордън и после изведнъж го изключи.

— Не ми се занимава с това — рече тя и му подаде касетата. — Можеш ли утре да я предадеш на Сюзън в офиса? Спести й разкарването. Ако има нещо важно, тя ще ми каже.

Ричард примига, смънка „ъ-ъ... мда“ и прибра касетата в джоба си, треперейки от току-що преживения шок.

— Както и да е — за уикенда говорехме... — Сюзън се отпусна на канапето.

Ричард избърса чело.

— Сюзън, аз...

— Боя се, че си имам работа. Никъла е болна и ще ми се наложи да я замествам в „Уигмор“ другия петък. Има някои парчета на Вивалди и Моцарт, дето не ги знам добре. Опасявам се, че това означава този уикенд да ми се наложи да се упражнявам извънредно, и то много. Съжалявам.

— Е, всъщност — обади се Ричард, — и аз си имам работа. Той приседна до нея.

— Знам. Гордън все ме кара да те юркам. Искане ми се да не ме караше. Не ми е работа, пък и ме поставя в обидно положение. Писнало ми е разни хора да се опитват да ме притискат, Ричард. Ти поне не го правиш.

Тя отпи глътка кафе.

— Но съм сигурна — добави тя, — че между това, да не те притискат, и това, напълно да забравят, че съществуващ, има бяло петно на картата, което бих искала да изследвам. Гушни ме.

Той я прегърна. Чувстваше се връхлетян от чудовищен, незаслужен късмет. Час по-късно се измъкна и откри, че „Пица експрес“ са затворили.

Междувременно Майкъл Уентън-Уийкс се връщаше у дома си в Челси. Той седна отзад в таксито, впери празен поглед в улиците и зачука леко по стъклото в бавен, умислен ритъм.

Туп-тап-тапа, туп-тап-тапа, туп-тап-тапа.

Той беше от онези опасни хора, които са меки, мазни и кротички, стига да получават онова, което искат. И тъй като винаги беше получавал онова, което иска, и наглед беше съвсем доволен от това, на никого никога не бе и хрумвало, че той не е само мек, мазен и кротичък. Налагаше се да разбуташ сума ти меки, мазни части, преди да се натъкнеш на част, която не поддава, щом я натиснеш. Тъкмо за предпазване на тази му част служеха меките, мазни части.

Майкъл Уентън-Уийкс беше по-малкият син на лорд Магна — издател, собственик на вестник и прекалено снизходителен баща, под чийто защитен чадър Майкъл беше доволен от това, да издава свое собствено списание на величествена загуба. Лорд Магна беше начело на постепенния, ала достоен и уважаван упадък на издателската империя, основана от баща му, първия лорд Магна.

Майкъл продължи леко да чука с пръсти по стъклото.

Туп-тапа-туп-тап.

Той си спомни отвратителния, ужасен ден, в който баща му се беше опекар жив, докато сменяше един щепсел, и майка му пое бизнеса. Не само го пое, но и се захвана да го ръководи с напълно неподозирани замахи и решителност. Тя огледа компанията с много остър поглед, разбра кое как върви или се тътри, както го нарече тя, и дори стигна дотам, че поиска сметките за списанието на Майкъл.

Тап-тап-тап.

А Майкъл, що се отнася до деловата страна на въпроса, знаеше само какви би трябвало да бъдат цифрите и просто беше уверявал баща си, че наистина са такива.

„Не мога да позволя тази работа да бъде просто синекура, трябва да го разбереш, приятелче, трябва да си избиваш разходите, иначе как ще го бъде, как ще я караме?“ — често повтаряше баща му, а Майкъл

кимаше сериозно и започваше да измисля цифрите за следващия месец или за тогава, когато успееш най-после да издаде някой брой.

Майка му, от друга страна, не беше толкова снизходителна. Хич даже не беше.

Майкъл обикновено наричаше майка си „старата бойна брадва“, но ако имаше нещо справедливо в сравнението с това сечиво, то би трябвало да е с много фино изработена бойна брадва с прекрасна форма, с елегантния минимум изящно гравирани орнаменти току до блестящото ѝ, остро като бръснач острие. Един замах с подобен инструмент — и няма да разбереш къде точно те е уцелил чак докато не се опиташ да си погледнеш часовника и установиш, че ти няма ръката.

Тя търпеливо беше чакала — или поне така изглеждаше — в сянката през всичките тези години в качеството си на предана съпруга, на любеща, но строга майка. Сега някой я беше изкарал — нека за момент пак да се върнем към метафорите — от ножницата и всеки търчеше да се крие.

Включително и Майкъл.

Тя твърдо вярваше, че Майкъл, когото тихомълком обожаваше, е бил разглезен в най-пълния и най-лошия смисъл на думата, и беше решена да прекрати това, макар и толкова късно.

Само няколко минути ѝ трябваша, за да разбере, че всеки месец той просто си измисля цифрите от отчета и че списанието хвърля купища пари на вятъра, докато Майкъл си играе на издател и постоянно плаща огромни сметки за обяд, за такси и разходи за персонал, които като на шега изправяше срещу въображаемите данъци. Цялата работа просто се губеше някъде сред гаргантюанското счетоводство на „Магна хауз“.

После беше извикала Майкъл при себе си.

Туп-тапа-туп-туп-тапа.

— Как искаш да се държа с тебе? — беше му казала тя. — Като със свой син или като с главен редактор на едно от моите списания? И двата варианта ме устройват.

— На твоите списания ли? Е, син съм ти, вярно, но не разбирам...

— Точно така. Майкъл, погледни това тук — беше отсякла тя и му бе подала една компютърна разпечатка. — Цифрите отляво показват

истинските приходи и разходи на „Фатом“, а тези откъсно са твоите. Нещо да ти прави впечатление?

— Мамо, ще ти обясня. Аз...

— Добре — рече със сладък гласец лейди Магна. — Много се радвам.

Тя прибра листа.

— А сега: имаш ли някакви идеи по въпроса, как е най-добре да се ръководи списанието в бъдеще?

— Да, абсолютно. Много определени. Аз...

— Добре — усмихна се сияйно лейди Магна. — Е, това напълно ме задоволява.

— Искаш ли да ме изслушаш...

— Не, не, достатъчно, миличък. Просто съм щастлива да разбера, че имаш някакви идеи по въпроса, за да си бъдем наясно. Сигурна съм, че новият собственик на „Фатом“ на драго сърце ще ги изслуша.

— Какво? — рече един шашардисан Майкъл. — Искаш да кажеш, че смяташ да продаваш „Фатом“?

— Не, искам да кажа, че вече го продадох. Боя се, че не му взех кой знае какви пари. Една лира плюс обещанието, че ще те задържат като главен редактор за следващите три броя, а пък после новият собственик ще си решава.

Майкъл се облеци насреща ѝ.

— Е, хайде, хайде — разпери ръце майка му. — Едва ли можехме да продължаваме както досега, нали така? Винаги си бил съгласен с баща си, че твоята работа не трябва да е синекура. И тъй като би ми било много мъчно както да повярвам на историите ти, така и да ги изтрая, реших да пробутам проблема на някой, с когото би могъл да имаш по-обективни отношения. А сега, Майкъл, имам друг ангажимент.

— Добре, но... на кого си го продала? — изломоти Майкъл.

— На Гордън Уей.

— На Гордън Уей?! Ама, за Бога, мамо, та той е...

— Той е много запален по идеята да го смятат за виден меценат. И като го казвам, наистина го мисля. Сигурна съм, че ще се разбирате чудесно, миличък. А сега, ако нямаш нищо против...

Майкъл беше решен да отстоява позициите си.

— Никога не съм чувал по-абсурдно нещо! Аз...

— Знаеш ли, тъкмо това ми каза и господин Уей, когато му показах тези цифри, а после настоях да те задържат като главен редактор за още три броя.

Майкъл пухтя, пухтя, черви се, кърши пръсти, но не се сети какво би могъл още да каже освен: „И каква щеше да е разликата, ако ти бях казал да се държиш с мене като с главния редактор на едно от списанията ти?“

— Ами, миличък — рече лейди Магна с най-сладката си усмивка, — щях, разбира се, да се обръщам към тебе с „господин Уентън-Уийкс“ и сега нямаше да ти кажа да си оправиш вратовръзката — добави тя и едва забележимо мръдна пръсти.

Туп-тап-тап-туп-тап-тап.

— Номер седемнаес ли беше?

— Ъ-ъ... какво? — тръсна глава Майкъл.

— Седемнаес ли рече, викам — рече му шофьорът на таксито.
— Щото стигнахме.

— О... О, да, да, благодаря. — Майкъл се измъкна навън и взе да бърника из джоба си за пари.

— Тап-тап-тап, а?

— Какво?! — Майкъл му подаде парите.

— Тап-тап-тап — рече шофьорът. — По целия път, да му се не види. Май нещо те гризе, а, приятел?

— Я си гледай смотаната работа! — озъби му се Майкъл.

— Щом казваш, приятел. Само ми мина през ума, че може нещо да откачаш, знам ли — рече шофьорът и потегли.

Майкъл влезе в къщата си, прекоси студения коридор, стигна до трапезарията, светна лампата, хвана гарафата с брeндитo и си сипа едно. Съблече палтото си, метна го върху огромната махагонова маса, издърпа един стол до прозореца, седна на него и задундурка питието и кахърите си.

Тап-тап-тап — отново зачука той по стъклото.

Бяха го изтърпели мрачно като редактор на договорените три броя и после без много церемонии го бяха изхвърлили. Намериха си нов редактор, някой си А.К. Рос, който беше млад, гладен и амбициозен и който бързо превърна списанието в гръмовен хит.

Междувременно Майкъл се чувстваше гол и объркан. Че какво друго му оставаше.

Той отново почука по прозореца и погледна — имаше си го този навик — към малката нощна лампичка на перваза. Беше доста грозновата — най-обикновена нощна лампичка — и единственото в нея, което най-редовно приковаваше вниманието му, беше, че това беше лампичката, опекла баща му жив, и че тогава той бе седял точно тук.

Дъртия хич го нямаше по техниката. Майкъл го виждаше как най-съсредоточено се взира през очилцата си, засмукал мустак, докато се опитва да разгадае тайнствените сложнотии на тринадесетамперовия щепсел. Както излизаше, той явно го беше включил отново в контакта, без преди това да му завинти капачето, и после, при това положение, се бе опитал да смени предпазителя. И така бе получил шока, накарал вече пресипналото му сърце да замлъкне.

Ама че тъпа, тъпа грешка — помисли си Майкъл. Всеки би могъл да я допусне, всеки, но последиците ѝ бяха катастрофални. Смъртта на баща му, собственото му пропадане, издигането на онзи гаден Рос и отвратително успешното му списание, и...

Тап-тап-тап.

Погледна прозореца, загледа се в собственото си отражение и в тъмните сенки сред хрусталака отвъд. Погледна отново лампичката. Тъкмо това беше предметът, тъкмо това беше мястото, а грешката беше толкова, ама толкова проста. Откъдето и да го погледнеш, беше просто — и да го допуснеш, и да го предотвратиш.

Единственото нещо, което го разделяше от този миг на простота, беше невидимата бариера на между временно изминалите месеци.

Внезапно го облада странно спокойствие — сякаш нещо вътре в него изведнъж беше намерило разрешението си.

Тап-тап-тап.

„Фатом“ беше негов. То не беше замислено като успешно списание, а беше неговият живот. Бяха му отнели живота, а това изискваше отговор.

Тап-тап-тап-прас!

Изненада самия себе си с това, че внезапно бе бръкнал в прозореца и се беше порязал доста гадно.

---

[1] Известен американски милиардер, известен със своята ексцентричност. Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА...

Някои от по-неприятните страни на това, да си мъртъв, вече бяха започнали попълзновенията си към Гордън, докато той стоеше пред своята „къщурка“.

Всъщност къщурката би представлявала една твърде огромна къща според стандартите на някой друг, но той винаги беше искал да си има една хубава селска къщурка. Ала когато му дойде времето да си купи, откри, че разполага с много повече пари, отколкото някога бе вярвал насериозно, че ще притежава. И взе, че си купи голяма стара къща, в която някога бе живял енорийският свещеник. Но я наричаше къщурка въпреки седемте спални и шестнадесетте декара влажна кеймбриджка земя. Това едва ли го правеше по-мил и драг на хората, които наистина живееха в къщурки, но ако Гордън Уей си позволяваше действията му да се диктуват от това, какво би го направило по-мил и драг на хората, то не би бил Гордън Уей.

В джоба му дрънкаха призраците на ключовете на Гордън Уей.

Тъкмо тази мисъл го беше спряла за миг по невидимия му път. Идеята да мине през стената откровено го отвращаваше. Беше нещо, което упорито се бе опитвал да избягва цяла нощ. Вместо това се мъчеше да сграбчва и да стиска всичко, което му попаднеше, за да го направи веществено, а с него — и себе си. Да влезе в къщата си, в собствената си къща, по някакъв друг начин, а не като отвори вратата и прекрачи прага, както подобава на собственик — това го изпълваше с болезнено чувство за загуба.

Докато се взираше в къщата, му се прищя тя да не беше такъв краен образец на викторианската готика и лунната светлина да не играеше така студено по тесните прозорци на фронтоните и по заплашителните кули. Навремето, когато си я беше купил, беше пуснал тъпата шега, че при този ѝ вид няма как в нея да не се въдят призраци, като не подозираше, че един ден в нея наистина ще се завъди призрак, да не говорим, че не подозираше и чий ще бъде.

Пое тихо по алеята, оградена от надвисналите силуети на тисовите дървета, много по-стари от самата къща. Духът му се смрази. Доста неприятна беше мисълта, че някого друго може и да го е страх да тръгне по подобна алея в подобна нощ, защото се бои да не би да срещне нещо подобно на него.

Зад паравана от тисове отляво се издигаше мрачното здание на старата църква. Сега то гниеше; използваша го на смени хората от съседните села, а службите отслужваше викарий, вечно останал без дъх от постоянното кръстосване с колелото до църквата и обратно и без дух от гледката, която представляваша неколцината очакващи го вътре. Иззад камбанарията на църквата надолу се виждаше студеното око на луната.

Изведнъж някаква лека сянка на движение привлече погледа му, като че в храстите край къщата някой се бе размърдал, но, рече си той, това явно беше само плод на неговото въображение, твърде възбудено от напрежението на това, да си мъртъв. Че от какво всъщност би могъл да се страхува?

Той продължи нататък, зави зад ъгъла на къщата и тръгна към входната врата, свряна дълбоко под мрачен свод, обвит с бръшлян. Изведнъж се сепна — беше забелязал светлина вътре в къщата. Електрическа светлина и смътния отблясък на горящ огън.

Чак след миг-два се сети, че, разбира се, тази вечер го очакваха, макар едва ли в подобен вид. Госпожа Бенет, възрастната икономка, сигурно беше дошла да му оправи леглото, да запали камината и да му остави нещо леко за вечеря. Телевизорът вероятно също работеше, та да може той да го изключи нетърпеливо веднага щом влезе.

Докато приближаваше, чакълът под краката му упорито отказваше да хрущи. Макар да знаеше, че вратата едва ли ще поддаде, той изобщо не си представяше да не отиде първо и да се опита да я отвори и чак тогава, скрит сред сенките на свода, да затвори очи и засрамено да се плъзне през нея. Пристъпи към вратата и спря.

Тя беше отворена.

Само на сантиметър, но все пак отворена. Духът му трепна от страхлива изненада. Как така отворена?! Госпожа Бенет винаги беше толкова съвестна за подобни неща. За миг постоя там, пристъпвайки несигурно от крак на крак, а после с мъка се напъна и тласна вратата. Колкото и слаб да беше натискът му, тя бавно и неохотно се отвори, а

пантите ѝ изстенаха в протест. Той прекрачи прага и се плъзна по настлания с камък коридор. Широкото стълбище водеше нагоре към мрака, но всички врати, които извеждаха от коридора, бяха затворени.

Най-близката врата водеше към всекидневната, в която гореше огънят и от която се чуваше сподавеното бръмчене на колите, подгонили се из късния филм. Минута-две той се бори напразно с лъскавата месингова топка, но най-накрая се принуди да се признае за позорно победен. Обхванат от внезапен гняв, той се хвърли право срещу вратата и... мина през нея.

Стаята вътре беше истинска картинка на топлия домашен уют. Той се замята яростно из нея, не успя да се възпре и прелетя през изпречилата му се маса, на която бяха наредени куп дебели сандвичи и термос с горещо кафе, през огромното, ужасно меко кресло, през огъня, през дебелията тухлена стена, и право в тъмната, студена трапезария.

Междинната врата между нея и всекидневната също беше затворена. Гордън я побутна с вдървения си пръст и после, примирил се с неизбежното, си рече „давай!“ и се плъзна обратно през нея — лекичко, спокойничко; за първи път забеляза богатата вътрешна структура на дървото.

Уютът на стаята сякаш му дойде много и той се понесе като изоставен из нея — не го свърташе на едно място. Жизнерадостната топлина на огъня хвърляше весели отблясъци през него. Ала него не можеше да стопли.

Какво ли, зачуди се той, се предполага, че правят призраците по цяла нощ?

Седна нервно и се загледа в телевизора. Не след дълго обаче преследването с коли приключи мирно и тихо и не остана нищо освен сивите снежинки и белият шум, които той нямаше как да изключи.

Откри, че е потънал твърде надълбоко в креслото, и докато се опитваше да се измъкне, се поомеша с него. Опита се да се позабавлява, като застана в средата на масата, но това едва ли можеше да направи кой знае какво за повдигане на настроението му, което безвъзвратно се плъзгаше от униние надолу.

А може би не беше лошо да поспи?

Може пък и да не беше.

Не усещаше нито умора, нито сънливост, просто смъртен копнеж по пълното забвение. Премина отново през затворената врата и излезе в тъмния коридор. Тежкото, обширно стълбище водеше към огромните мрачни спални на горния етаж.

И той кахърно се заизкачва по него.

Нямаше смисъл, знаеше го. Щом не можеш да отвориш вратата на една спалня, не можеш и да спиш в леглото вътре. Плъзна се през вратата и се просна върху чаршафите, за които знаеше, че са студени, макар и да не го усещаше. Луната май не искаше да го остави на мира и сияеше с всички сила насреща му, докато той лежеше с изцъклен поглед — изпразнен, неспособен да си спомни нито какво е спане, нито как точно се прави.

Ужасът от пустотата връхлетя върху него — ужасът от това, да лежи безспир, завинаги, буден в четири часа сутринта.

Нямаше къде да отиде; и да отидеше, нямаше какво да прави там, а и нямаше при кого да отиде и да го събуди, без онзи да не се ужаси веднага щом го види.

Най-лошото беше, когато видя Ричард на шосето — лицето на Ричард се беше смръзнало и бе преbledняло зад стъклото. Отново пред очите му изплуваха лицата на Ричард и на размития силует до него.

Тъкмо това прогони от него и последната бледа следа от топлина, спотайваща се в дъното на ума му, който се мъчеше да го убеди, че проблемът е само временен. През нощта изглеждаше ужасно, но сутринта, след като се срещне с хора и види кое как е, всичко щеше да бъде наред. Поопипа мислено спомена за онзи миг в паметта си и не можа да го пусне.

Беше видял Ричард; и Ричард го беше видял.

Не, нищо нямаше да е наред.

Обикновено, когато се чувстваше толкова зле нощем, той се смъкваше на долния етаж и проверяваше какво има в хладилника; тъкмо това и направи. Сигурно щеше да е по-весело от обляната в лунна светлина спалня. Щеше да се помотае из кухнята, да се бутне в това-онова...

Плъзна се надолу по — отчасти през — перилата, лъхна през кухненската врата, без изобщо да се замисли, и после — за около пет минути — посвети цялата си концентрация и енергия на включването на осветлението.

Това го изпълни с истинско чувство на победа и той реши да си пийне една бира по случая.

След минута-две непрекъснато жонглиране и изпускане на кутията „Фостър“ той се отказа. Нямаше и най-малката представа как би могъл да дръпне халката, а и освен това бирата кой знае как се беше разпенила... Пък и какво ли щеше да я прави тази бира дори и да беше успял да отвори кутията?

Нямаше тяло, за да я налее вътре. Метна кутията и тя се търколи под един шкаф.

Беше започнал да забелязва нещо — способността му да хваща предмети сякаш нарастваше и намаляваше в бавен ритъм, също както и видимостта му.

Ала ритъмът беше неравен или вероятно ефектът един път беше по-изявен, друг път — по-слаб. И това май се менеше според някакъв бавен ритъм. Тъкмо в този момент му се струваше, че силата му нараства.

Обзет от внезапен пристъп на активност, реши да опита колко от нещата в кухнята би могъл да помръдне или да вкара по някакъв начин в работа.

Отваряше шкафове, измъкваше чекмеджета, разсипваше прибори по пода. Успя да пусне за малко миксера, прекатури електрическата кафемелачка, без да успее да я включи, пусна газта на газовия котлон, но не можа да я запали, накълца един самун хляб с големия нож. Опитва се да напъха няколко залька в устата си, но те просто падаха на пода. Една мишка изскочи и се метна през стаята; козината ѝ беше настръхнала от страх.

Най-накрая се спря и седна върху кухненската маса, емоционално изтощен и напълно вцепенен физически.

Как ли, зачуди се той, щяха да реагират хората на вестта за неговата смърт?

Кой ли щеше да жали най-много за него?

Първо щеше да има шок, после — тъга, след това щяха да свикнат и той щеше да се превърне в смътен спомен, а за тях животът щеше да продължава без него и всички щяха да си мислят, че е отишъл там, където отиват хората, след като умрат. Тъкмо последната мисъл го изпълваше с ледена уплаха.

Не беше отишъл никъде. Тук си беше.

Седеше срещу един шкаф, който не беше успял да отвори, защото дръжката му много заяждаше. Награби неловко една консерва с домати, после отново се приближи до големия шкаф и нападна дръжката с консервата. Вратата изхвърча и иззад нея към него полетя собственият му, липсващ, окървавен, ужасен труп.

До този момент Гордън и понятие си нямаше, че призраците припадат.

Сега си го създаде и направи точно това.

Два-три часа по-късно се свести от експлозия: газовата му печка беше избухнала.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА...

На другата сутрин Ричард се събуди два пъти.

Първия път реши, че е направил грешка, и се обърна на другата страна, за да дремне още няколко минути. Втория път подскочи в леглото, защото събитията от миналата нощ го връхлетяха отново.

Слезе долу и погълна унила, безпорядъчна закуска, по време на която нищо не вървеше както трябва. Прегори филийките, разля кафето и откри, че макар и вчера да беше мислил да купи мармалад, не го беше купил. След като обмисли немощния си опит да се нахрани, му хрумна, че довечера би могъл най-послед да си позволи да изведе Съюзън на страхотна вечеря — като извинение за снощи.

Ако успееше да я убеди...

Гордън напоследък се съсипваше да хвали някакъв ресторант и все им препоръчваше да го посетят. Гордън разбираше от ресторанти — без съмнение беше прекарал доста време в тях. Известно време Ричард седя и се чука с един молив по зъбите, после се качи в кабинета си и измъкна изпод купчина списания един телефонен указател.

„L'esprit d'Escalier.^[1]“

Обади се в ресторанта и се опита да резервира маса, но когато каза, че я иска за тази вечер, май доста поразвесели персонала.

— Ах, но, мосю — отвърна му салонният управител, — съжалявам, но е невъзможно. В момента е необходимо да се обадите за резервация поне три седмици предварително. Пардон, мосю.

Ричард се зачуди на идеята, че съществуват и хора, които точно знаят какво ще им се прави след три седмици, благодари на управителя и затвори телефона. Е, май пак щеше да е пица. Тази мисъл отново го върна към провалената снощи среща; обзе го любопитство и той отново протегна ръка към указателя.

Джентълмен...

Джентълс...

Джентри.

Джентли изобщо нямаше. Нито едничък. Изрови и останалите указатели — освен онзи от С до Я; чистачката му непрекъснато го изхвърляше по причини, които и до днес не беше успял да проумее.

Със сигурност нямаше нито Кджели, нито нещо от сорта. Нямаше Д'Жентли, нито Джент Лий, нито Дзентли — нищо, което поне отдалече да напомня на Джентли. Зачуди се за Тджентли, Тжентли или Тзентли, дори се обади в „Справки“, но никой не вдигна слушалката. Пак седна и зачука с молива по зъбите си, докато гледаше как канапето му бавно се върти на монитора на компютъра.

Ама че странно — само няколко часа преди това Рег беше разпитвал толкова настоятелно за Дърк.

Ако наистина искаш да намериш някого, откъде ще започнеш, какво ще направиш?

Опита се да се обади в полицията, но и там никой не вдигна телефона. Беше направил всичко, което би могъл да направи на този етап, само дето частен детектив не беше наел, но пък знаеше по-добри начини да си пилее времето и парите. Пак щеше да се сблъска с Дърк някой ден — както му се случваше редовно преди година-две.

Пък и без това му беше трудно да повярва, че съществува такова нещо като частен детектив.

Що за хора бяха те?

Как изглеждаха, къде работеха?

Що за вратовръзка трябва да носиш, щом си частен детектив?

Предполагаше, че е тъкмо такава вратовръзка, която никой не би очаквал да носи един частен детектив. Представи си какво е да те мъчат подобни проблеми веднага след като си станал от сън.

От чисто любопитство, а и защото единствената друга алтернатива беше да седне пред компютъра и да се захване с „Химн“-а, той най-неочаквано за себе си запрелиства „Жълти страници“.

„Частни детективи. Виж: Детективски агенции.“

В такъв един солиден и делови контекст думичките изглеждаха направо странно. Прелисти назад. Домашни помощнички. Догове за разплод. Дерматолози. Детективски агенции...

Тъкмо в този миг телефонът иззвъня. Той вдигна слушалката — малко рязко. Не обичаше да го прекъсват.

— Да не би да не си добре, Ричард?

— О, здрасти, Кейт, не, не, извинявай. Аз... акълът ми беше другаде.

Кейт Анселм беше другата звезда сред програмистите на „Уей — напредничави технологии“. Тя работеше по един дългосрочен проект за създаване на изкуствен разум — нещо, което звучеше като нелепо бълнуване, докато не чуеш тя как говори за него. Гордън имаше нужда тя честичко да му говори за него — отчасти защото се изнервяше, задето проектът ѝ гълта толкова много пари, и отчасти, ами защото едва ли би могло да има някакво съмнение, че Гордън поначало обича да слуша как му говори Кейт.

— Не исках да те притеснявам — каза тя. — Но просто от сума ти време се опитвам да се свържа с Гордън и не мога. Нито в Лондон, нито в провинцията отговарят; нито колата му, нито мобифонът. И като знаем какъв маниак е Гордън на тема постоянен контакт, всичко това е просто странно. Разбра ли, че си бил сложил телефон в тоалетната? Няма лъжа.

— От вчера не съм го чувал. — Изведнъж Ричард си спомни за касетата от телефонния секретар на Сюзън и се помоли Богу на нея да няма нищо по-важно от тирадите му на тема зайци. — Знам, че беше тръгнал към къщурката си. Ъ-ъ... не го знам къде е. Опита ли да се обадиш в... — Само че Ричард не се сети къде още би могла да се обади. — Ъ-ъ... Боже мили.

— Ричард?

— Ама ха...

— Ричард, какво има?

— Нищо, нищо, Кейт. Току-що прочетох най-смайващото нещо на света.

— Така ли? Ама какво четеш?

— А бе да ти кажа — телефонния указател...

— Наистина ли? Да тичам тогава да си купя един. Кой е купил правата за екранизация?

— Виж, Кейт, извинявай, може ли да ти се обадя по-късно? Представа си нямам къде е Гордън в момента и...

— Не се притеснявай. Знам какво е, като нямаш търпение да обърнеш страницата. До последния момент те държи в напрежение, а? Сигурно е бил Збигнев. Приятен уикенд. — И тя затвори.

Ричард също затвори и се втренчи в рекламите по разтворените пред него „Жълти страници“.

ДЪРК ДЖЕНТЛИ

ХОЛИСТИЧНА^[2] ДЕТЕКТИВСКА АГЕНЦИЯ

Разнищваме цялото престъпление
Намираме цял човека
Обадете се днес — цялостно решение на проблема ви
(Специалитет: изгубени котараци и заплетени
разводи)

„Пекъндър стрийт“ 33 А, Лондон, № 1 01–354 9112

„Пекъндър стрийт“ беше само на няколко минути път оттук. Ричард си записа адреса, намъкна палтото си и препусна надолу по стълбите. Спря само за поредния бърз оглед на канапето. Сигурно — помисли си той — тук има нещо ужасно очевидно, което му се губи от поглед. Канапето се беше заклезило на един лек завой по дългото и тясно стълбище. Тук стълбището се прекъсваше от два-три метра площадка, разположена пред апартамента точно под Ричардовия. Както и да е, огледът не го доведе до нови прозрения, той изтрополи надолу и се измъкна през вратата.

В Айлингтън едва ли можете да метнете тухла, без да уцелите поне три антикварни магазина, един агент по недвижимо имущество и някоя книжарница.

Дори и да не ги уцелите, със сигурност ще включите алармените им системи, които няма да изключат чак до понеделник.

Една полицейска кола, която си играеше на блъскащи се колички по „Ъпър стрийт“, изквича и спря току пред него. Ричард прекоси улицата зад гърба й.

Денят беше ясен и студен — харесваше му. Той се изкачи по „Айлингтън грийн“, където бият пияниците, премина покрай стария

мюзикхол „Колинс“, изгорял до основи, и през „Кемдън пасидж“, където обират американските туристи до шушка. Помота се из антикварните магазинчета; огледа един чифт обеци — според него биха харесали на Сюзън, ала не беше много сигурен. После реши, че не е сигурен дали и той ги харесва, обърка се и се отказа. Надникна в една книжарница и нещо го подтикна да си купи антологията на Коулридж, която просто си стоеше там.

После пое по лъкатушещите задни улички, премина през канала, покрай общинските сгради, които се редяха край него, прекоси няколко все по-малки и по-малки площада и накрая стигна до „Пекъндър стрийт“, която се оказа доста по-далече, отколкото той си мислеше.

Беше от онези улици, по които през уикенда строителните предприемачи се разкарват с ягуарите си и точат лиги. Оказа се претъпкана с взели-дали магазини, викторианска промишлена архитектура и редици от прогнили късноджорджиански къщи, които плачеха за събаряне — за да могат на тяхно място да изпъчат гърди млади, здрави бетонни кутийки.

Номер 33 — когато той най-после го намери, притиснат здраво между номер 37 и номер 45 — беше в окаяно състояние, но не по-окаяно от повечето други.

Долният етаж беше зает от една прашна туристическа агенция, чийто прозорец беше пукнат и чиито избелели плакати в днешно време сигурно имаха голяма антикварна стойност. Вратата до нея беше боядисана в яркочервено — зле, но поне неотдавна. Под копчето на звънеца беше прилежно изписано с молив: „Доминик, уроци по френски език, трети етаж.“

Най-поразяващото нещо в тази врата обаче беше дръзката, лъскава месингова табела, закована право в средата, с издълбан върху нея надпис „Дърк Джентли. Холистична детективска агенция“.

И нищо друго. Изглеждаше нова-новеничка — дори винтовете, които я крепяха, още лъщяха.

Ричард бутна вратата; тя се отвори и той надникна вътре. Съзря малко, плесенясало антре, в което комай нямаше нищо друго освен една стълба, извеждаща нагоре. Вратата в дъното не показваше особено големи признаци да е била отваряна в близките няколко години; срещу нея бяха струпани няколко стари метални секции, тоалетно казанче и велосипед без гуми. Всичко тук — стените, подът,

самите стълби и колкото се виждаше от задната врата — беше боядисано в сиво в евтин опит да му се придаде порядъчен вид, но сега всичките те бяха ужасно очукани, а от влажното петно близо до тавана любопитно надзъртаха малки туфи гъбки.

До слуха му достигнаха ядосани гласове; той се заизкачва по стълбите, неспособен да различи шума от две съвсем отделни, но еднакво нажежени караници, провеждащи се някъде над него.

Едната рязко секна — или поне половината от нея секна — и един ядосан дебел мъж се потътри надолу по стълбите, вдигнал яката на шлифера си. Другата половина от караницата се изля в поток от оскърбен френски, идващ отвисоко. Мъжът блъсна Ричард, подметна му: „Спести си парите, приятел, пълна минавка“, и се стопи в хладната утрин.

Другата караница се чуваше по-приглушено. Щом Ричард стигна до първия коридор, някъде се затръшна врата и също ѝ тури край. Той надникна в най-близката отворена врата.

Отзад имаше малко преддверие. Вратата насреща му беше здраво затворена. Едно младо кръглолико момиче вадеше кутии с гримове и пакети с носни кърпички от чекмеджето на едно бюро и ги буташе в чантата си.

— Извинете, това детективската агенция ли е? — попита нерешително Ричард.

Момичето кимна, без да го погледне, и прехапа устна.

— А господин Джентли тук ли е?

— Може и да е. — Тя отметна коси назад-твърде къдрави, за да може да ги отметне назад както трябва. — А пък може и да не е. Не ми влиза в работата. Не е моя работа да го знам къде се намира. Местонахождението му в момента си е лично негова работа.

Тя измъкна последното си шишенце с лак за нокти и се опита да затръшне чекмеджето. Някаква дебела книга вътре в него му попречи да се затвори. Опита се отново да тресне чекмеджето, но без никакъв успех. Тя измъкна книгата, съдра един наръч страници и отново я набута вътре. Този път тресна чекмеджето с лекота.

— Вие секретарката му ли сте? — попита Ричард.

— Аз съм бившата му секретарка и имам намерението да се задържа на това си положение. — Закопчалките на чантата ѝ ядосано изщракаха. — Щом има намерение да си прахосва парите за разни

тъпи и скъпи месингови табели, вместо да ми плаща, нека! Но не бих го търпяла повече, много благодаря. Да знаеш как да отговаряш по телефона — ето кое е добре за бизнеса — и бих искала да видя как точно ще го прави лъскавата му засукана табела! Ако ме извините, бих искала да изхвърча навън с гръм, моля.

Ричард се отмести встрани и тя изхвърча навън с гръм.

— Прав ти път! — изкрещя глас отвътре.

Телефонът иззвъня и веднага вдигнаха слушалката.

— Да? — сопна се гласът.

Момичето цъфна пак — беше забравило шала си; този път обаче не вдигна никакъв шум, за да не я чуе бившият ѝ работодател. После — най-накрая — изчезна.

— Да, Дърк Джентли, Холистична детективска агенция. С какво можем да ви бъдем полезни?

Пороят от френски думи, изливащ се от горния етаж, беше секнал. Някаква напрегната тишина се бе спуснала над всичко. Вътре гласът продължи:

— Точно така, госпожо Съндърланд, заплетените разводи са нашата специалност.

Последва мълчание.

— Да, благодаря, госпожо Съндърланд, но не чак толкова заплетени.

Слушалката още не беше изщракала и моментално зазвъня друг телефон.

Ричард се огледа из малкото мрачно преддверие. В него нямаше кой знае колко неща: разнебитено бюро от талашит с фурнир, стара сива кантонерка и тъмнозелено тенекиено кошче за боклук. На стената висеше плакат на „Дюран-Дюран“, върху който някой беше написал с дебел червен флумастер: „Свалете това, моля.“

Под него някой друг беше написал: „Няма.“

Под него първият беше написал: „Настоявам да го свалите!“

А под него — вторият: „Няма пък!“

Под него: „Уволнена сте.“

Под него: „Ми хубаво.“

И тук май всичко беше приключило.

Ричард почука на вътрешната врата, но никой не му отвори. Вместо това гласът продължи:

— Много се радвам, че ме попитахте, госпожо Роулинсън. Терминът „холистична“ е свързан с убеждението ми, че онова, с което са занимаваме ние тук, е фундаменталната взаимосвързаност на всичко. Аз не се занимавам с такива дреболии като прах за отпечатъци от пръсти, многозначителни боклучета от нечий джоб или някакви тъпи следи от обувки. Решението на всеки проблем аз откривам в подредбата, В тъканта на цялото. Връзките между причините и следствията често са много по-сложни и неуловими, отколкото бихме могли да предположим с нашите скалпени наготово представи за съществуващия свят, госпожо Роулинсън.

Нека да ви дам един пример. Ако ви боли зъб и отидете на акупунктура, лекарят ви забива иглата не в зъба, а в бедрото. Знаете ли защо го прави, госпожо Роулинсън? Не знаете. Нито пък аз знам, госпожо Роулинсън, но ще го разкрием. За мене беше удоволствие да разговарям с вас, госпожо Роулинсън. Дочуване.

Зазвъня трети телефон и човекът затвори втория.

Ричард откряна вратата и надникна вътре.

Беше си съвсем същият — Свлад, или Дърк, Кджели. Малко по-закръглен в талията, с малко по-червени очички и малко по-големички торбички под тях, с малко по-отпуснат и червендалест врат, но в общи линии това беше съвсем същото лице, което толкова живо беше запомнил, надничащо с тъжна усмивка през задното стъкло на „Черната Мария“, отнасяща го към кеймбриджкия участък преди осем години.

Беше облечен с тежък, поизтърган кафеникав костюм, който имаше вид на носен изключително по време на експедиции за проправяне на просеки през къпинови храсти в някое далечно и прекрасно минало, червена карирана риза, която, колкото и да се напъваше, не успяваше да хармонира на костюма, и зелена вратовръзка на райета, която отказваше да разговаря и с едното, и с другото. Освен това на носа му бяха кацнали очила с дебели стъкла и метални рамки, които вероятно поне частично бяха отговорни за усета му към подбора на облеклото.

— Ах, госпожо Блътхол, колко ми е драго да ви чуя пак — тъкмо казваше той. — Толкова се разстроих, като разбрах, че госпожица Тидълс е починала. Отчайваща новина наистина. И все пак, и все пак... Трябва ли да позволяваме на черното отчаяние да закрива пред

погледа ни прекрасното сияние, сред което оттук нататък вечно ще живее блаженото ви писе? Не, мисля аз. Ослушайте се! Дори сега я чувам да мяука! Тя ви вика, госпожо Блътхол. Казва, че е доволна, че е спокойна. Казва, че ще е още по-спокойна, ако платите някоя и друга сметка. Нещичко да ви подшушва това, а, госпожо Блътхол? Та като заговорихме за сметки, се сетих, че аз самият ви изпратих една преди има-няма три месеца. Чудя се дали пък точно тя не тревожи вечния й покой.

Дърк приветства Ричард с небрежно кимване, а после му махна с ръка да му подаде смачкания пакет френски цигари, който му беше само на две-три ръце разстояние.

— Значи, неделя вечер, госпожо Блътхол, неделя вечер, осем и половина. Знаете адреса. Да, сигурен съм, че госпожица Тидълс ще се появи, както съм сигурен, че ще се появи и вашата чекова книжка. До неделя, госпожо Блътхол, до неделя.

Докато Дърк се отърве от госпожа Блътхол, вече беше зазвънял друг телефон. Той сграбчи слушалката, като в същото време палеше изпомачканата си цигара.

— А, госпожо Соскинд — заговори той, — моята най-стара и, бих могъл да твърдя, най-ценна клиентка. Добър ви ден, госпожо Соскинд, добър ви ден. Тъжно ми е да ви го казвам, но досега ни вест, ни кост от младия Родерик. Издирването обаче се провежда все по-интензивно и върви, уверен съм, към финалния си етап. Не се и съмнявам, че само след някакви си дни младият негодник ще се окаже завинаги в прегръдките ви и ще мяука нежно, и, да, сметката, чудех се дали сте я получили.

Смачканата цигара на Дърк комай излезе твърде смачкана, за да става за пушене. Той притисна слушалката с рамо към ухото си и забърника из пакета за друга, но пакетът беше празен.

Разтършува се по бюрото, напипа лист и огризка от молив, надраска нещо на листа и го подаде на Ричард.

— Да, госпожо Соскинд — увери той слушалката. — Цял съм нащрек.

На бележката пишеше: „Кажете на секретарката да тича за фасове.“

— Да — продължи Дърк в слушалката. — Но както се мъчех да ви обясня, госпожо Соскинд, вече седем години, откакто се познаваме,

по този въпрос аз се придържам към гледната точка на квантовата механика. Според моята теория котката ви не се е загубила, а вълновата ѝ форма е била разрушена временно и трябва да се възстанови. Шрьодингер. Планк. И така нататък.

„Нямаш секретарка“ — написа Ричард на бележката. Известно време Дърк стоя замислен, после написа отдолу: „Мамка му мръсна“, и отново бутна листчето към Ричард.

— Уверявам ви, госпожо Соскинд — продължи безгрижно той, — че деветнадесет години са, да го речем, една забележителна възраст, до която би могла да доживее една котка, и все пак можем ли да си позволим да повярваме, че тъкмо котарак като Родерик не би я доживял?

И можем ли сега, в неговата късна есен, да го оставим на произвола на съдбата? Със сигурност точно сега той най-силно се нуждае от подкрепата на нашето издирване, което продължава. Сега е времето да удвоим усилията си и с ваше позволение, госпожо Соскинд, тъкмо това и възнамерявам да направя. Представете си, госпожо Соскинд, как бихте го погледнали в очите, ако не сте направили нещо толкова просто за него?!

Ричард повъртя листчето между пръстите си, сви рамене, драсна отдолу „Аз ще отида“ и пак бутна бележката към Дърк.

Дърк му кимна признателно и написа: „Аз нямам възможност, много любезно от твоя страна.“ Ричард още прочел-непрочел, Дърк дръпна отново бележката и добави: „Вземи пари от секретарката.“

Ричард се загледа умислено в бележката, хвана молива и драсна чертичка срещу „Нямаш секретарка“. Бутна отново листчето през бюрото към Дърк, който просто му хвърли бегъл поглед и драсна чертичка срещу „Аз нямам възможност, много любезно от твоя страна“.

— Е, вероятно — продължи Дърк да разговаря с госпожа Соскинд — вие сама можете да обиколите които и да било райони, посочени в сметката. Само по-големите райони.

Ричард изскочи навън.

Докато тичаше надолу по стълбите, мина покрай един младок с дънково яке и къса щръкнала коса, втренчил нетърпеливо поглед нагоре.

— Бива ли, пич? — попита той.

— Страшна работа — измърмори Ричард. — Направо страшна.

Намери наблизно една будка и купи два пакета „Диск бльо“ за Дърк и новия брой на „Компютърен свят“ с Гордън Уей на корицата.

— Жалко за човека, нали? — подметна му продавачът.

— К'во? О... ъ-ъ... мда — отвърна Ричард.

Често си мислеше същото, но откритието, че чувствата му срещат такъв широк отклик, наистина го изненада. Взе и един „Гардиън“, плати и си тръгна.

Когато се върна в агенцията, Дърк продължаваше да говори по телефона. Беше качил крака на масата и се виждаше, че се разпуска, докато води преговорите.

— Да, разходите бяха... ъ-ъ... изразходвани на Бахамските острови, госпожо Соскинд, то си им е в природата на разходите. Оттам идва и името им — разходи. — Той пое подадените му цигари, май се разочарова, като забеляза, че пакетите са само два, но благодари на Ричард за услугата с кратко повдигане на вежди и му посочи креслото.

От горния етаж се разнесе шум от караница. Половината беше на френски.

— Разбира се, ще ви обясня още веднъж защо това пътуване до Бахамите беше жизнено належащо — рече Дърк с успокоителен тон. — Нищо не би ми доставило по-голямо удоволствие. Както знаете, госпожо Соскинд, аз вярвам във вътрешната взаимосвързаностна всичко. Нещо повече, установих и триангулирах векторите на взаимосвързаността на всичко и ги проследих до един плаж в Бермуда, ето защо в процеса на разследването ми е необходимо от време на време да го посещавам. Бих искал да не беше така, тъй като за жалост съм алергичен и към слънцето, и към пунша с ром, но всеки от нас си носи своя кръст, не е ли така, госпожо Соскинд?

От телефона сякаш бликна порой от бръщолевения.

— Натъжавате ме, госпожо Соскинд. Ще ми се да ми даваше сърце да ви кажа, че смятам скептицизма ви за поощряващ и ободрителен, но не мога. За нищо на света. Изтощен съм, госпожо Соскинд, изтощен съм. Според мене, щом погледнете сметката, ще разберете на какво се дължи това. Я да видим.

Той вдигна от бюрото тънко индигово копие.

— Установяване и триангулиране на векторите на взаимосвързаността на всичко — сто и петдесет лири — това го

уредихме. Проследяване на същите до плажа на Бахамите, такса за път и квартира — някакви си хиляда и петстотин лири. Квартирата беше, разбира се, печално скромна. А, да, ето че стигнахме. Продължаване на борбата — лице в лице с изтощителния скептицизъм на клиента; за питиета — триста двадесет и седем и петдесет. Ако не бях направил подобни разходи, драга ми госпожо Соскинд, и случаят нямаше постоянно да търпи развитие. Неверието в моите методи само затруднява работата ми още повече, госпожо Соскинд, ето защо за жалост тя поскъпва.

С всеки миг шумът от караницата на горния етаж ставаше все по-наежен. Френският глас май беше стигнал до ръба на истерията.

— Госпожо Соскинд, аз разбирам — продължи Дърк, — че стойността на издирването донякъде е прехвърлила първоначалната оценка, но съм сигурен, че и вие на свой ред разбирате, че една работа, изискваща цели седем години, явно е по-трудна от онази, която би могла да се претупа за един следобед; ето защо за нея се плаща повече. Налага се постоянно да преразглеждам мнението си за сложността на задачата в светлината на това, колко сложна се е оказала до този момент.

Бръщолевенето по телефона стана още по-неистово.

— Драга ми госпожо Соскинд... мога ли да ви наричам просто Джойс? Много добре тогава. Драга ми госпожо Соскинд, позволете ми да кажа следното: не се безпокойте за тази сметка, нека тя да не ви причинява тревоги и неудобства. Недейте, умолявам ви, да позволявате на тази сметка да се превръща за вас в източник на нерви. Просто стиснете зъби и я платете.

Той смъкна краката си от масата, наведе се над бюрото и неумолимо склони слушалката към вилката.

— Както винаги, беше изключително голямо удоволствие за мене да разговарям с вас, госпожо Соскинд. Довиждане засега.

Най-накрая той затвори телефона, вдигна го отново и за момента го запрати в кошчето за боклук.

— Драги ми Ричард Макдъф — той измъкна голяма плоска кутия изпод бюрото си и я бутна към госта си, — пицата ти.

Ричард го изгледа шашардисано.

— Ъ-ъ... не, благодаря — отвърна той. — Закусвал съм. Моля те, изяж я ти.

Дърк сви рамене.

— Казах им, че ще се отбиеш и ще уредиш сметката преди събота — осведоми го той. — Между другото, добре дошъл в моя офис.

Махна небрежно с ръка към опърпаната обстановка.

— Светлината работи — посочи той прозореца. — Гравитацията работи. — Той пусна един молив на пода. — С всичко друго трябва да рискуваме.

Ричард прочисти гърло.

— Какво е това?

— Кое какво е?

— Това! — възкликна Ричард. — Всичкото! Излиза, че ти ръководиш Холистична детективска агенция, а аз дори не знам какво представлява това!

— Предлагам услуга, уникална в света — отвърна Дърк. — Терминът „холистична“ отразява убеждението ми, че онова, с което се занимаваме ние тук, е фундаменталната взаимосвързаност на...

— Да, да, това го чух преди малко — прекъсна го Ричард. — Налага ми се да ти кажа, че ми прозвуча като предлог за експлоатиране на наивни бабички.

— Експлоатиране ли? — учуди се Дърк. — Е, предполагам, че ако някой ми плащаше, сигурно щеше да е експлоатиране, ала, уверявам те драги ми Ричард, никога не е съществувала и най-далечната заплаха за подобно нещо! Живея от онова, което е познато като надежди. Аз се надявам да ми възникнат увлекателни случаи, за които ще получа възнаграждение, секретарката ми се надява, че ще ѝ платя, хазаинът ѝ се надява, че все някога тя ще си плати наема, от електрическата компания се надяват, че ще си платим тока, и т.н., и т.н. Според мене това е чудесен, оптимистичен начин на живот. Междувременно осигурявам на толкова много очарователни, глупави стари дами щастливи поводи да се ядосват, като по съвместителство гарантирам и свободата на котките им. Има ли, ще попиташ — задавам въпроса вместо тебе, защото знам, че ти знаеш колко мразя да ме прекъсват, — има ли поне един-единствен случай, достоен да раздвижи и най-малката частица от моя ум, който, едва ли има нужда да ти го казвам, е огромен и изумителен? Няма. Но отчайвам ли се? Съкрушен ли съм? Да. Или поне — добави той — до днес бях.

— О, ами, такава, радвам се — рече Ричард. — Ама какви бяха всичките тези простотии за котките и за квантовата механика?

Дърк с въздишка отметна капака на пицата с един-единствен замах на опитните си пръсти. Огледа жално-милно студеното кръгло нещо и си отчупи едно парче. По бюрото се пръснаха късове люти чушлета и аншоа.

— Сигурен съм, Ричард — каза той, — че си запознат с примера за котката на Шрьодингер. — И той натика по-голямата част от парчето в устата си.

— Разбира се — отговори Ричард. — Е, донякъде съм запознат.

— И какво представлява той?

Ричард се размърда нервно в креслото.

— Това е илюстрация — подхвана той — на принципа, че на квантово равнище всички събития се управляват от вероятности.

— На квантово равнище, а поради това — и на всички равнища — прекъсна го Дърк. — Макар на всяко равнище, по-високо от субатомното, кумулативният ефект на въпросните вероятности да е, ако събитията текат нормално, неотличим от ефекта на бързодействащите сурови физични закони. Продължавай.

Той набута още студена пица в устата си.

Ричард реши, че в устата на Дърк вече и без това са натъпкани твърде много неща. С тях и с всичкото количество изприказвани думи трафикът през устата му почти не секваше. От друга страна, ушите му при нормален разговор си оставаха почти неупотребявани.

Хрумна му, че ако Ламарк излезе прав и човек проследи подобно поведение няколко поколения напред, шансовете клоняха към радикални промени в канализацията вътре в черепната кутия.

Ричард продължи:

— Събитията на квантово равнище не само се ръководят от вероятности, но и тези вероятности дори не се реализират в конкретни събития, преди да бъдат измерени. Или, ако употребим една фраза, която току-що те чух да използваш в доста чудноват контекст, актът на измерването разрушава вълновата форма на вероятността. До този момент всички възможни курсове на действие, които може да поеме например един електрон, съществуват едновременно като вълнови форми на вероятността. Нищо не е решено, докато не е измерено.

Дърк кимна.

— Горедолу. — Той набута в устата си нова хапка. — Хубаво, ами котката?

Ричард реши, че има само един начин човек да избегне гледката как Дърк успява да погълне пицата докрай, и той беше самият той да изяде останалото. Нави парчето на руло и гризна символично крайчеца. Не беше лошо. Гризна си пак.

Дърк гледаше всичко това със смаян ужас.

— И така — рече Ричард, — идеята за котката на Шрьодингер е — нека се опитаме да си представим начин, по който ефектът на вероятното действие на квантово равнище би могъл да бъде отчетен на макроскопично равнище. Или, да го кажем, на равнище всекидневие.

— Ами добре — каза Дърк, вторачил стреснат поглед в пицата. Ричард гризна пак и жизнерадостно продължи: — Значи, представи си, че взимаш една котка, слагаш я в една кутия и напълно запечатваш кутията. Освен това слагаш в кутията малка бучка радиоактивен материал и стъкленичка с отровен газ. Нареждаш всичко така, че след даден период от време има шанс петдесет на петдесет един атом от радиоактивното вещество да се разпадне и да излъчи електрон. Ако наистина се разпадне, той задейства изпускането на газа и котката умира. Ако не се разпадне, котката оживява. Петдесет на петдесет. Всичко зависи от шанса петдесет на петдесет един-единствен атом да се разпадне или да не се разпадне. Смисълът, както аз го разбирам, е следният: тъй като разпадането на един-единствен атом е явление на квантово равнище, което няма да се разреши по нито един от двата начина, докато не се наблюдава, и тъй като не можеш да започнеш наблюдението, преди да отвориш кутията и да провериш дали котката е жива или мъртва, то се получава много странна ситуация. Докато не отвориш кутията, самата котка съществува в неопределено състояние. Възможността да е мъртва или възможността да е жива са две различни вълнови форми, застъпващи се една върху друга вътре в кутията. Шрьодингер предлага тази идея, за да илюстрира онова, което е смятал за абсурдно в квантовата теория.

Дърк стана и се затътри към прозореца — вероятно не толкова заради мършавата гледка, която последният предлагаше: стар склад, върху който един алтернативен смешник изливаше надълго и нашироко слабата ракия на обещанията складът да се превърне в

люксови апартаменти, колкото заради това, че не предлагаше гледка към постепенно изчезващото последно парче пица.

— Точно така — рече Дърк. — Браво на тебе!

— Но какво общо има всичко това с тази... тази детективска агенция?

— Ох, това ли? Е, някакви учени веднъж провеждали въпросния експеримент, но щом отворили кутията, котката не била нито жива, нито мъртва, а всъщност изобщо я нямало там. Та ме извикаха да разследвам случая. Успях да стигна до извода, че не се е случило нищо кой знае колко драматично. На котката просто ѝ писнало постоянно да я затварят в кутия и чат-пат да я обгазят и се възползвала от първата възможност да офейка през прозореца. За мене беше само въпрос на миг да сложа една чинийка с мляко до прозореца и да викна с подмамващ глас „Бърнис!“ — котката се казваше Бърнис, нали разбираш...

— Виж сега, чакай малко... — намеси се Ричард.

— ... и котката веднага се намери. Съвсем проста работа, но явно в някои определени кръгове случаят бе направил доста силно впечатление, скоро той беше последван от други, както винаги става, и най-накрая всичко това доведе до кулминацията, тоест до преуспяващата кариера, която виждаш пред себе си в момента.

— Чакай, чакай — настоя Ричард и плесна по масата.

— Да? — Дърк невинно вдигна вежди.

— За какво точно говориш, Дърк?

— Имаш някакви проблеми с това, което казвам ли?

— Ами не знам дори откъде да започна! — протестира Ричард.

— Добре, добре. Казваш, че някакви хора провеждали този експеримент. Глупост на глупостите. „Котката на Шрьодингер“ не е истински експеримент! Това е просто илюстрация, аргумент в спор. Не е нещо, което би могло да се осъществи в действителност.

Дърк се беше втренчил в него с напрегнато внимание.

— О, така ли? — каза той най-накрая. — И защо така?

— Няма нищо, което би могъл да провериш! Смисълът на цялата идея е да мислиш какво става, преди да осъществиш наблюдението! Не можеш да знаеш какво става вътре в кутията, без да си погледнал, а в мига, в който го направиш, пакетът от вълни се разрушава и

вероятностите се разрешават. Можеш само да се провалиш! Няма абсолютно никакъв смисъл!

— Разбира се, дотук си абсолютно прав — отвърна Дърк и се върна на стола си. Измъкна една цигара от пакета, потупа я два-три пъти по бюрото, наведе се над него и насочи филтъра към Ричард. — Но я си помисли — продължи той. — Да речем, че включиш в експеримента и екстрасенс. Някой, който притежава ясновидски способности. Някой, който може да определи какво е здравословното състояние на котката, без да отваря кутията. Някой, който може би е свързан по тайнствен начин с котките. Ами тогава? Може ли това да ни даде допълнително прозрение по проблема на квантовата физика?

— Това ли са искали да направят?

— Това и направиха.

— Дърк, това са пълни глупости!

Дърк вдигна предизвикателно вежди.

— Добре, де, добре, де — вдигна ръце Ричард. — Нека просто го проследим. Дори и да приема — а аз не приемам дори за секунда! — че включването на ясновидство си има някакви основания, това не променя фундаменталната неосъществимост на експеримента. Както казах, всичко в случая се гради върху онова, което става в кутията, преди да осъществиш наблюдението. Няма значение как ще го наблюдаваш — дали ще погледнеш вътре в кутията с просто око или... е, добре, де, чрез съзнанието си, щом настояваш. Ако съществува такова нещо като ясновидство, това е просто друг начин да се погледне вътре в кутията, а ако не стане, тогава... това просто няма нищо общо с въпроса.

— Разбира се, това би могло да зависи от мнението ти за ясновидството...

— О, така ли? Ами твоето мнение за ясновидството какво е, а? Много ми е интересно да разбера, като ти знам историята!

Дърк пак потупа с цигарата по бюрото си, присви очи и погледна Ричард.

Последва дълбока, продължителна тишина, тревожена единствено от далечни викове на френски.

— Поддържам мнението, което винаги съм поддържал — рече най-накрая Дърк.

— Което е?

— Че не съм ясновидец.

— Така ли? — възкликна Ричард. — Ами конспектът?

При споменаването на темата очите на Дърк Джентли потъмняха.

— Съвпадение — изръмжа той яростно. — Странно, смразяващо съвпадение, но въпреки всичко съвпадение. Което, бих добавил, ме принуди да прекарам значително време в пандиза. Съвпаденията могат да бъдат зловещи и опасни.

Дърк отново изгледа Ричард с продължителен, преценяващ поглед.

— Наблюдавам те внимателно — каза той. — Май си твърде безгрижен за човек в твоето положение.

На Ричард забележката му се стори неуместна и известно време той се опитваше да намери в нея нещо разумно. После му просветна. Светлината влоши положението.

— Мили Боже — рече той, — да не се е докопал и до тебе?

Забележката му на свой ред явно озадачи Дърк.

— Кой да ме е докопал?

— Гордън, кой. Не, очевидно не те е докопал Гордън Уей. Той си го има този навик — да кара разни хора да ме юркат да се занимавам с онова, което според него е важна работа. За миг си помислих, че... О, карай. Значи, какво искаш да кажеш?

— Ааа... Гордън Уей си го има този навик, а?

— Да, и на мене той не ми харесва. Защо питаш?

Дърк впери в Ричард дълъг, многозначителен поглед и почука с молива по масата.

После се облегна назад в креслото и каза следното:

— Трупът на Гордън Уей е бил открит тази сутрин преди съмване. Бил е застрелян, удушен, а после са запалили къщата му. Полицията работи над теорията, че всъщност не е бил застрелян в къщата, защото там не са открити никакви други гилзи от огнестрелно оръжие освен тези в трупа. Както и да е, гилзи са били намерени близо до мерцедеса 500 SEC на господин Уей, открит изоставен на около пет километра от къщата му. Нещо повече, докторът, прегледал тялото, е на мнение, че господин Уей всъщност е бил душен, след като е бил застрелян, което предполага, че умът на убиеца е бил до някаква степен объркан. Поразително съвпадение — снощи на полицията ѝ се е случило да разпитва един много объркан на вид джентълмен, който

споменал, че страда от някакъв комплекс за вина — чувствал се виновен за това, че току-що е прегазил работодателя си. Въпросният човек бил някой си Ричард Макдъф, а работодателят му — покойният господин Гордън Уей. По-нататък се предполага, че господин Ричард Макдъф е един от двамата души, които най-вероятно биха се облагодетелствали от смъртта на господин Уей, тъй като „Уей — напредничави технологии“ почти със сигурност е щяла да премине поне частично в негови ръце. Другото лице е единствената жива роднина на покойния, госпожица Сюзън Уей, в чийто апартамент снощи беше забелязан да се вмъква господин Ричард Макдъф. Това последното полицията не го знае, разбира се. Нито пък ще го узнае, ако ѝ помогнем да не го узнае. Както и да е, всякакви отношения между въпросните двама души, естествено, ще бъдат подложени на най-внимателно наблюдение отблизо. В новините по радиото споменаха, че спешно търсели господин Макдъф, който, те вярват, би могъл да им помогне при разследването, но по тона на гласа отявлено си личеше, че според тях е виновен той и никой друг. Моят ценоразпис е следният: двеста лири на ден плюс разходите. Разходите не се обсъждат и понякога биха учудили онези, които не разбират тези работи, като донякъде странични. Но всички те са необходими и, както вече казах, не се обсъждат. Нает ли съм?

— Извинявай — кимна леко Ричард. — Може ли пак?

---

[1] Френски идиоматичен израз, подобен на нашия „след дъжд — качулка“, букв. „умът [му идва] на стълбите“ — Б.пр. ↑

[2] Холистичен — научен термин, отнасящ се за системи, чиито елементи не могат да бъдат правилно възприемани и тълкувани извън свързаността им с цялото, например „холистичен подход“, „холистична медицина“ и т.н., букв. „цялостов“. — Б.р. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА...

Електрическият монах вече не знаеше в какво да вярва.

През последните няколко часа той беше сменил объркващ брой верски системи. Повечето от тях не успяха да му осигурят дългосрочния покой на духа, който програмата му го задължаваше да дири вечно.

Беше му писнало. Честно. И беше скапан. И обезсърчен.

И още нещо — което твърде го беше изненадало: конят доста му липсваше. Тъпо, раболепно същество — тъкмо такава си беше. Ето защо не заслужаваше за него да се притеснява онзи, чийто ум беше обречен завинаги да се занимава с далеч по-висши дела от разбирането на някакъв си кон, но въпреки всичко му липсваше.

Искаше му се да го язди. Да го тупа. Да чувства, че онзи не го разбира.

Зачуди се къде ли е сега.

Разклати неутешимо крака. Седеше на клона, върху който бе прекарал нощта. Беше се покатерил на дървото, преследвайки някаква своя дива, фантастична мечта, после се заклеци и се наложи да остане там до сутринта.

Дори и сега, на дневна светлина, не беше сигурен как ще слезе долу. За миг се бе намерил в опасна близост с вярата, че може да лети, но се намеси една хитра програма за проверка на грешките и му нареди да не изтъпява така.

Но си беше проблем.

Какъвто и пламенен огън на вярата да го бе понесъл вдъхновено на крилете на надеждата нагоре през клоната на дървото във вълшебните часове на нощта, той не му беше оставил инструкции, как да слезе пак долу и, както вече твърде много от тези трескаво горящи нощни вери, и тази го беше изоставила, щом утрото настъпи.

И като говорим — или по-скоро си мислим — за трескаво горящи неща, недалеч оттук едно голямо нещо беше горяло много трескаво в ранните сутрешни часове.

Намираще се, мина му през ума, в същата посока, от която самият той беше дошъл, привлечен от дълбок духовен импулс към това твърде неудобно на височина, но иначе смуцаващо обикновено дърво. Бе копнял да отиде и да се поклони на огъня, да се посвети завинаги на свещеното му сияние, но докато безнадеждно се бяхтеше в опит да намери път надолу през клоната, бяха пристигнали пожарните и бяха потушили божествените лъчи. Така поредната вяра изхвърча през комина.

Слънцето грееше вече от няколко часа и макар да си беше уплътнявал времето възможно най-старателно, като вярваше в облаци, във вейки, в някаква особена форма на летящ бръмбар, сега Монахът вярваше само в това, че му е писнало и, нещо повече, беше твърдо убеден, че огладнява.

Щеше му се предвидливо да се беше снабдил с някаква храна от жилището, което бе посетил нощес и в което бе занесъл свещения си товар, за да го погребее в свещения шкаф за метли. Но той бе напуснал дома, обзет от сляпа страст и убеден, че такива досадни подробности като храната нямат значение, че дървото ще му осигури храна.

Е, то беше я осигурило.

Беше му осигурило вейки.

Монасите не ядат вейки.

Всъщност като се сети, стана му малко неудобно от някои неща, в които беше вярвал снощи; сега някои от резултатите му се виждаха малко нещо смуцаващи. Съвсем ясно го бяха инструктирали „да се изстреля“ и той се бе почувствал странно длъжен да се подчини, но вероятно беше сбъркал, като така прибързано хукна да изпълнява инструкцията, дадена му на език, който беше научил само две минути преди това. Без съмнение реакцията на човека, по когото се бе изстрелял, му се виждаше малко пресилена.

В собствения му свят, когато хората биваха застрелвани по подобен начин, те се връщаха след седмица за следващата серия, но не му се чинеше и този да направи същото.

Вятър се втурна в клоните на дървото и то се залюля като замаяно. Той се смъкна малко по-надолу. Дотук беше сравнително добре, тъй като клоните все още бяха доста нагъсто. Непреодолимата пречка беше последният етап — той си беше чисто и просто едно падане, което би му причинило тежки вътрешни повреди и счупвания

и след което вероятно би започнал да вярва в наистина много странни неща.

Изведнъж някакви гласове привлякоха вниманието му. Идваха от далечния край на нивата. До шосето беше спрял един камион. Известно време той го наблюдава внимателно, но не забеляза нищо достойно за вярване и се върна към самовглъбяването си.

Спомни си, че снощи бе получил странно функционално повикване — преди не му се беше случвало, но имаше чувството, че сигурно е същото, което беше чувал да наричат угризения. Доста се беше притеснил, като остави застреляния ей така да си лежи на земята, и след като първоначално се бе отдалечил, Монахът се върна да го погледне пак. Върху лицето на онзи беше изписано съвсем определено изражение — то явно предполагаше, че тук има нещо, което не се вмести в общата схема. Монахът се притесни — вероятно беше провалил вечерта на човека.

И все пак, рече си той след кратък размисъл, досега той беше вършил онова, което вярваше, че е редно — а това беше най-важното.

Следващото нещо, за което повярва, че е редно, беше, че след като така бе провалил вечерта на човека, трябваше поне да го прибере вкъщи. Претърси набързо джобовете му и откри адрес, някакви карти и ключове. Пътят беше труден, но вярата го крепеше.

През нивата неочаквано прелетя думата „баня“.

Той отново погледна към камиона в далечния ѝ край. Там един мъж, облечен в тъмносиня униформа, обясняваше нещо на друг мъж, облечен в груби работни дрехи. Последният изглеждаше нещо недоволен. Вятърът донесе думите „докато открием собственика“ и „пълно куку, разбира се“. Човекът в работните дрехи явно приемаше положението, но му беше криво.

Няколко мига по-късно изведоха от камиона един кон и го пуснаха в нивата. Монахът примигна. Електрическите му вериги затрептяха и се пренапрегнаха от почуда. Да, най-накрая се беше появило нещо, в което той можеше да повярва, беше станало истинско чудо, най-накрая безрезервната му, макар и доста безразборна преданост бе възнаградена.

Конят вървеше с търпелива, кротка крачка. Отдавна беше свикнал да си стои там, където го натирят, но този път нямаше нищо против. Тази нива тук, помисли си той, беше доста приятна. Тук имаше трева. Имаше плет, през който можеше да си гледа. Имаше достатъчно пространство да се поразтърчи насам-натам по-късно, ако усетеше зор. Човеците потеглиха и го оставиха да се оправя сам, от което той беше съвсем доволен. Пошла се малко, а после, просто ей тъй на, му щукна и спря да се шляе. Можеше да прави каквото си иска.

Ех, че кеф!

Ех, че огромен кеф!

Ех, че не беше свикнал на такъв кеф!

Конят бавно огледа цялата нива и реши да си направи план, как да прекара един приятен ден без никакви напрежения. Малко по-късно можеше да си попрепуска малко — реши той. Може би към три часа. После щеше да си полегне на източния синор — там тревата беше по-гъста. Изглеждаше подходящо място за вечеря.

Обяда пък можеше да си го хапне на южния кър, през който ромолеше малко поточе. Обяд край поточе, за Бога. Пълно блаженство.

Освен това много му харесваше идеята да преживее половин час, като се разкарва ту наляво, ту надясно без никаква очевидна причина. Не знаеше как да си прекара по-добре времето между два и три часа: като си маха опашката насам-натам или като си мисли за разни работи.

Разбира се, можеше да прави и двете едновременно, ако си поиска, и малко по-късно да се поразтъпче. Освен това тъкмо беше забелязал един хубав плет, през който можеше да гледа, и така можеше спокойно да си прекара един-два часа преди обяд.

Хубаво.

Страхотен план.

А най-хубавото на този план му беше, че след като го бе направил, конят веднага можеше напълно и безвъзвратно да го зареже.

И така, той застана небрежно под единственото дърво сред полето.

От клоните върху гърба му тупна Електрическият монах. Викът, който нададе, подозрително приличаше на „Джеронимо!“.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА...

Дърк Джентли отново изреждаше накратко очебийните факти, докато светът на Ричард Макдъф бавно, тихомълком се рушеше и потъваше в тъмното мразовито море, за чието съществуване той и не подозираше — чакаше го само на сантиметри под подметките му. Щом Дърк млькна за втори път, в стаята се възцари тишина. Ричард беше вперил в него неподвижен взор.

— Откъде си го чул? — попита най-накрая той.

— По радиото. — Дърк леко сви рамене. — Поне най-важното. По новините всеки път го разправят надълго и нашироко. Подробности ли? Е, поразпитах дискретно този-онзи тук-там. Имам един-двама познати в кеймбриджката полиция — как така и защо така, сигурно се сещаш.

— Не знам дори дали да ти вярвам! — отрони Ричард. — Мога ли да ти използвам телефона?

Дърк учтиво извади телефонната слушалка от кошчето за боклук и му я подаде. Ричард набра номера на Сюзън.

Отсреща вдигнаха слушалката почти веднага.

— Ало? — обади се уплашен глас.

— Сюзън, обажда се Ри...

— Ричард! Къде си?! За Бога, къде си?! Добре ли си?!

— Не й казвай къде си — намеси се Дърк.

— Сюзън, какво става?

— Ти не...

— Някой ми каза, че Гордън нещо е пострадал, но...

— Пострадал? Той е мъртъв, Ричард, бил е убит...

— Затвори — намеси се Дърк.

— Сюзън, чуй ме. Аз...

— Затвори! — повтори Дърк, наведе се напред и натисна вилката. — Полицията вероятно ще проследи откъде се обаждаш — обясни той. Взе му слушалката и отново я пусна в кошчето за боклук.

— Но аз трябва да отида в полицията! — Възкликна Ричард.

— Да ходиш в полицията?!

— А какво друго да направя? Трябва да отида в полицията и да им кажа, че не съм аз.

— Да им кажеш, че не си ти?! — облещи се невярващо Дърк. — Е, в такъв случаи очаквам, че това сигурно ще оправи работата. Жалко, че доктор Крипън^[1] не се е сетил за това. Щеше да му спести маса неприятности.

— Да, но той е бил виновен!

— Да, така излиза. А в момента излиза, че ти си виновен.

— Но аз не съм го направил, за Бога!

— Говориш на човек, който е лежал в затвора заради нещо, което не е направил, спомняш ли си? Казах ти, че съвпаденията са нещо странно и опасно. Повярвай ми, много по-добре е да си намериш желязно доказателство, че си невинен, отколкото да крееш в някоя килия и да се надяваш на полицията да го намери — а тя и без това те смята за виновен.

— Нещо ми се губи мисълта. — Ричард притискаше челото си с длан. — Само млъкни за миг и ме остави да си помисля...

— Ако мога да...

— Остави ме да помисля!

Дърк сви рамене и отново насочи вниманието си към цигарата, която явно му създаваше притеснения.

— Не става — обади се след малко Ричард и разтърси глава. — Умът ми не го побира. Все едно да се опитваш да решаваш задачи по тригонометрия, докато някой те ритва в главата. Добре, кажи ми според тебе какво трябва да правя.

— Хипноза.

— К'во?!

— При тези обстоятелства едва ли е изненада, че не можеш да си събереш мислите. Както и да е, от жизненоважно значение е някой да успее да ти ги събере. И за двама ни би било много по-просто, ако ми позволиш да те хипнотизирам. Имам силни подозрения, че главата ти е наблъскана с големи дози информация, която не би могла да излезе наяве, докато я тръскаш така — а може и изобщо да не излезе наяве, защото не разбираш колко е важна тази информация. С твое позволение бихме могли набързо да приключим с тази работа.

— Е, това решава нещата — отвърна Ричард. — Отивам в полицията.

— Чудесно. — Дърк се облегна назад и разпери длани върху бюрото. — Желая ти късмет. Може би ще бъдеш така любезен, като излезеш, да помолиш секретарката ми да ми купи кибрит.

— Нямах секретарка — отвърна Ричард и си тръгна.

Няколко секунди Дърк седя замислено; направи храбър, ала напразен опит да набута в кошчето празната — за жалост — кутия от пицата, а после потърси в шкафа метроном.

Ричард примигна срещу светлината на деня. Застана на горното стъпало, като леко се олюляваше, и се втурна надолу към улицата със странна танцуваща походка. В нея се отразяваше вихреният танц на мозъка му. От една страна, просто не можеше да повярва, че доказателствата няма да покажат съвсем ясно, че той не би могъл да извърши убийството; от друга страна, налагаше се да признае, че всичко това изглеждаше забележително странно.

Откри, че му е невъзможно да разсъждава за всичко това ясно или рационално. Мисълта, че Гордън е бил убит, постоянно избухваше в мозъка му и хвърляше всички останали мисли в пълно безредие и развала.

За миг му хрумна, че който и да го беше направил, явно е бил много бърз в стрелбата — щом беше успял да натисне спусъка, преди да го залепят презглава вълните на чувството за вина; но мигом съжали за тази си мисъл. Всъщност чувстваше се донякъде отворен от общото качество на мислите, които изникваха в ума му. Виждаха му се неуместни, недостойни и бяха свързани най-вече с това, как убийството ще се отрази на проектите му в компанията.

Той се огледа навътре, в себе си — търсеше дълбока мъка или съжаление. Осъзна, че сигурно ги имаше някъде там, ала бяха стаени зад огромната стена на шока.

Върна се отново до „Айлингтън грийн“, без да забележи колко дълго е вървял. Внезапната гледка на полицейската кола, паркирана пред дома му, го тресна като чук; той се олюля на пети и се втрени с яростна съсредоточеност в менюто, изложено на витрината на един гръцки ресторант.

„Долмади“ — неистово си помисли той.

„Сувлаки“ — помисли си той.

„Пикантна гръцка наденичка“ — мина трескаво през ума му.

Опита се да пресъздаде сцената в ума си, без да се обръща. Един полицаи оглеждаше улицата. Доколкото си спомняше от бързия поглед, който беше хвърлил, на Ричард му се струваше, че страничната врата — тя водеше към апартамента му — беше отворена.

Полицайте бяха в дома му! В дома му! Фасул плакия! Засищащо ястие от бобови зърна, сготвени в домати и зеленчуков сос!

Опита се да извърти очи встрани и да погледне през рамо. Полицаят го гледаше. Мигом въртна обратно очи към менюто и се опита да изпълни мислите си с фино смляно месо, смесено с картофи, трохи от хляб, кромид лук и подправки, оформено на малки топченца и изпържено. Полицаят сигурно го беше познал и тъкмо в този миг сигурно търчеше към него през улицата, за да го сграбчи и да го натика в „Черната Мария“, както бяха постъпили с Дърк в Кеймбридж преди много, много години.

Изпъчи рамене, но никаква ръка не го сграбчи. Отново хвърли кос поглед, но полицаят най-разсеяно си зяпаше в съвсем друга посока. Дръвник.

Съвсем ясно му беше, че не се държи като човек, който ей сега ще отиде и ще се предаде в полицията.

Ами какво да прави тогава?

Като се опитваше да върви спокойно, той неловко и вдървено се дръпна от витрината, закрачи напрегнато по улицата и след като измина няколко метра, се шмугна обратно в „Кемдън пасидж“. Вървеше бързо и дишаше тежко. Къде би могъл да отиде? При Сюзън? Не, полицията сигурно беше завардила къщата ѝ. В офиса на „Уей“ на „Примроуз хил“? Не — поради същата причина. Какво, по дяволите — нададе той беззвучен вик, — можеше да направи сега, когато внезапно се беше превърнал в беглец?

Настоя пред себе си, както бе настоял и пред Дърк, че не трябва да бяга от полицията. Полицията, каза си той, помага на невинните и ги пази — така го бяха учили като малък. При тази мисъл побягна на мига и едва не връхлетя върху гордия нов собственик на един грозен лампион от времето на Едуард.

— Извинете — каза той. — Извинете.

Толкова се беше смаял, че някой е пожелал да притежава подобно нещо, че забави хода си до бодра крачка. Озърташе се трескаво, като подгонен. Така познатите витрини, пълни със стар излъскан месинг, старо излъскано дърво и картинки с японски риби, изведнъж бяха започнали да му се струват заплашителни и агресивни.

Кой би могъл да иска да убие Гордън? Щом зави по „Чарлтън плейс“, тази мисъл се стовари върху му като парен чук. Всичко, което му беше хрумнало досега, беше следното: не е той. Но кой беше?

Това беше нещо съвсем ново като мисъл. Мнозина не го обичаха кой знае колко, но има огромна разлика между това, да не харесваш някой — дори ужасно да не го харесваш, — и това, да го застреляш, удушиш, влачиш през нивите и да му запалиш къщата. Тъкмо тази разлика ден след ден опазваше мнозинството от населението живо.

Дали не беше просто кражба? Дърк не беше споменал да липсва нещо, но той не го и беше питал.

Дърк. Образът на неговата абсурдна, ала странно властна фигура — седнал там като огромна крастава жаба, потънал в размисъл сред опърпания си офис, — продължаваше упорито да се натрапва в съзнанието на Ричард. Той осъзна, че се връща по пътя, откъдето беше дошъл, и нарочно се накара да свърне надясно вместо наляво.

А този път отвеждаше към лудостта. Нуждаеше се просто от пространство, от малко време, за да помисли и да си събере мислите.

Много добре... Та, значи, накъде беше тръгнал? Спря за миг, обърна се и пак спря. Изведнъж идеята за долмадите му се стори страшно привлекателна и му хрумна, че хладният, спокоен и стегнат курс на действие би бил следният: просто да влезе в кръчмата и да си поръча една порция. Това щеше да покаже на Съдбата кой командва тук.

Съдбата обаче беше предприела абсолютно същия курс на действие. Е, не беше седнала в гръцки ресторант да яде долмади, но като нищо може и да беше седнала, защото явно тъкмо тя беше виновна за всичко, което стана по-нататък. Стъпките на Ричард неумолимо го поведоха обратно по лъкатушните улички, през канала...

Спря за миг на ъгъла пред някакъв магазин и се втурна покрай кметските имоти, през територията на предприемачите и най-накрая отново застана пред „Пекъндър стрийт“ 33. Горедолу по същото време Съдбата сигурно си наливаше последната „рецина“, бършеше си

устата и се чудеше дали ѝ е останало място и за баклава. Ричард зяпаше високото, червеникаво викторианско здание, потъмнелите му от саждите тухли и тежките му, надвиснали прозорци. По улицата премина вятър. Едно момченце се лепна за него.

— Аре, чупка — изчурулика то, после спря и впери очи в него.

— Ей, господине — добави. — Я ми дай това сако, а?

— Няма — отвърна Ричард.

— Ама защо, бе?

— Харесвам си го — отвърна Ричард.

— Не ми е ясно що ли — измърмори момченцето. — Аре, чупка!

То унило се помъкна надолу по улицата и ритна един камък по някаква котка.

Ричард влезе в сградата, изкачи се нервно по стълбището и отново надзърна в офиса.

Секретарката на Дърк седеше зад бюрото с наведена глава и скръстени ръце.

— Тук ме няма — рече тя.

— Виждам — отвърна Ричард.

— Върнах се — продължи тя, без да откъсне поглед от петното, в което се беше вторачила ядосано — само за да проверя дали ще забележи, че съм се махнала. Иначе просто може да забрави.

— Вътре ли е? — попита Ричард.

— Кой го знае? На кого му пука? По-добре питай някого, който работи за него, щото аз не работя.

— Покани го вътре! — изгърмя гласът на Дърк.

Тя метна кръвнишки поглед, изправи се, приближи се до вътрешната врата, блъсна я, кресна: „Покани си го ти!“, затръшна вратата и отново седна на мястото си.

— Ъ-ъ... Защо просто сам не се поканя? — обади се Ричард.

— Изобщо не ви чувам — сопна се бившата секретарка на Дърк, решително втренчила поглед в бюрото. — Как така очаквате да ви чувам, след като дори ме няма тук?

Ричард вдигна умиротворително ръце (тя напълно пренебрегна жеста му), премина през преддверието и сам отвори вратата към офиса на Дърк. Учуди се — стаята тънеше в сумрак. На прозореца беше

спусната щора, а Дърк се беше отпуснал в креслото. Лицето му бе осветено от странната светлина на шантавия набор предмети, разположени върху бюрото му. Най-отпред беше поставен стар сив фар от велосипед, обърнат назад. Той осветяваше с мижава светлина един метроном, който меко тиктакаше. За металната му стрелка беше забързана лъскава сребърна чаена лъжичка.

Ричард подхвърли върху бюрото две-три кутийки кибрит.

— Седни, отпусни се и гледай лъжичката — обади се Дърк. — Вече заспиваш...

Още една полицейска кола изскърца и спря пред апартамента на Ричард. От нея слезе мъж с мрачна физиономия, приближи се до един от дежурящите пред входа полицаи и размаха някакъв документ.

— Инспектор Мейсън, главно полицейско управление на графство Кеймбриджшър — представи се той. — Тук ли живее Макдъф?

Полицаят кимна и го поведе към страничната врата, която извеждаше към дългото и тясно стълбище до горния етаж. Мейсън се втурна вътре и веднага се втурна обратно навън.

— По средата на стълбището има някакво канапе — каза той на полицаия. — Разкарайте го оттам.

— Някои от момчетата вече се опитаха, сър — отвърна нервно полицаят. — Явно се е заклецило. Засега се налага да го прескачаме, сър. Съжалявам, сър.

Мейсън го изгледа отново с мрачен поглед — разполагаше с обширен репертоар, сам си го беше разработил; погледите му варираха от много, ама наистина много черен мрак в дъното на класацията до уморен, разсеян поглед с бледа отсянка на мрачноватост — този пазеше за рождените дни на децата си.

— Разкарайте го — мрачно повтори той и мрачно се втурна обратно през вратата, като мрачно придърпа панталоните и сакото си в подготовка за мрачното изкачване, което му предстоеше.

— Никакъв ли го няма още? — попита шофьорът, след като също излезе от колата и се приближи. — Сержант Джилкс — представи се той. Изглеждаше уморен.

— Не, доколкото знам — отвърна полицаят, — но и казва ли ти някой нещо!

— Знам какво ти е — съгласи се Джилкс. — Като се намеси и главното управление, веднага те понижават до някакъв си шофьор. Само ги разкарвам насам-натам. А аз съм единственият, който го знае как изглежда. Снощи го спрях на шосето. Тъкмо се връщахме от къщата на Уей. Пълна бъркотия.

— Тежка нощ, а?

— Какво ли нямаше през тази нощ? Като почнеш от убийство, та стигнеш до натирване на кон от баня. Не, хич не ме питай. Вашите коли такива ли са? — Той посочи собствената си кола. — Тази на луд ме направи, докато дойда. Умрях от студ, макар да бях надул парното до дупка, а пък радиото постоянно ту се включваше, ту се изключваше самичко!

---

[1] Американският лекар Холи Крипън убива жестоко съпругата си, нашумяла актриса, през 1910 г. в Лондон заради нейния отказ да му даде развод. — Б.р. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА...

Същата сутрин завари Майкъл Уентън-Уийкс в малко нещо шантаво настроение.

Не ви е необходимо да го познавате особено добре, за да се сетите, че е в особено шантаво настроение. Да започнем с това, че повечето хора си го смятаха поначало за малко шантав. Малцина го познаваха чак толкова добре. Майка му — може би, но сега двамата бяха в състояние на студена война и вече от седмици не си говореха.

Освен това Майкъл имаше и по-голям брат, Питър, който беше станал някаква страхотно голяма клечка в морската пехота. Като не броим погребението на баща им, Майкъл не беше виждал Питър, откакто онзи се върна от Фолкландските острови покрит със слава, повишен в чин и изпълнен с презрение към по-малкия си брат.

Питър страшно се беше зарадвал, че „Магна“ бе минала в ръцете на майка им, и беше изпратил на Майкъл полкова коледна картичка по този случай. Най-голямо удовлетворение за самия себе си той все още намираше в това, да се метне в някоя кална канавка и да пердаши с картеница поне минута време и според него британската вестникарска и издателска индустрия, дори и в сегашното ѝ състояние на смут, едва ли можеше да му предложи въпросното удоволствие, освен ако в нея не се настанеше още някой австралиеца^[1].

Майкъл беше станал много късно — след нощ, изпълнена със студ и зверства, а после — с неспокойни кошмари, които сега, на светлината на късната утрин, продължаваха да го тревожат.

Сънищата му бяха изпълнени с познатите му чувства на загуба, изолация, вина и така нататък, но освен това необяснимо защо включваха и огромни количества кал. Телескопичната мощ на нощта сякаш разтягаше кално-самотния кошмар в ужасяващо дълги, невъобразими периоди от време; беше свършил едва с появата на някакви гадни, лигави същества с крачка, изпълзели от слизесто море. Това вече му дойде много; той се бе стреснал и се бе събудил, окъпан в студена пот.

Макар че цялата тази работа с калта му изглеждаше смахната, чувството на загуба, изолация и преди всичко угрижеността, нуждата да поправи стореното — всички те лесно бяха намерили подслон в духа на Майкъл.

Дори и лигавите същества с краченцата му изглеждаха странно познати и продължаваха нервозно да щъкат из подсъзнанието му, докато закусваше набързо с парче грейпфрут и китайски чай и преглеждаше отгоре-отгоре страницата за изкуство на „Дейли телеграф“; после доста несръчно смени лейкопластите на дланта си.

След като свърши с тези дреболии, Майкъл захвана да се двоуми какво да прави по-нататък.

Оказа се способен да мисли за събитията от миналата нощ с хладна отстраненост, която не очакваше от себе си. Беше правилно, точно това трябваше да се направи и той го бе направил както трябва. Но то не оправяше нищо. Същественото тепърва предстоеше.

Но какво точно? Намръщи се — странният начин, по който мислите му прииждаха и се връщаха, го дразнеше.

Обикновено по това време се навърташе в клуба. Едно време го правеше с разточителното чувство, че няма кой знае какво друго да върши. А сега не му оставаше нищо друго за вършене — и това караше времето, прекарано там, както и навсякъде другаде, доста да му тежи.

Когато отидеше там, щеше да прави онова, което винаги правеше — щеше да се потопи в джин, тоник и малко приказки, после щеше да позволи на погледа си да кацне нежно върху страниците на „Таймс литерари сапълмънт“, „Опера“, „Ню Йоркър“ или каквото там му попаднеше подръка, — но нямаше съмнение, че напоследък той правеше това с много по-слаб замах и наслада.

Следваше обядът. Днес той нямаше определена среща за обяд — за кой ли път, — ето защо вероятно щеше да остане в клуба и да хапне една леко препечена доувърска подметка с картофи, гарнирани с магданоз и разварени до каша, последвани от огромна купчина плодов сладкиш. Една-две чаши „Санкер“. И кафе. А после идваше следобедът, а с него — и всичко онова, което той можеше да му навлече.

Но днес нещо по странен начин го тласкаше да не прави всичко това. Отпусна мускулите на порязаната си ръка, наля си нова чаша чай, погледна със странна безстрастност големия кухненски нож, който все

още лежеше до чайника от костен порцелан, и изчака миг, за да измисли какво да прави по-нататък. Онова, което направи по-нататък, всъщност беше, че се качи на горния етаж.

Скованото съвършенство на къщата му внушаваше хладина — тя изглеждаше тъкмо така, както биха искали да изглеждат техните къщи хората, които си купуват копия на старинни мебели. Само дето, разбира се, всичко тук беше автентично — кристал, махагон и „Уилтън“ — и само изглеждаше фалшиво, защото в него нямаше живот.

Той влезе в кабинета си — единствената стая в цялата къща, в която не цареше стерилен ред, но безпорядъкът от книги и вестници тук на свой ред беше стерилен, защото към тях се отнасяха с пълно пренебрежение. Тънък слой прах покриваше всичко. Майкъл не беше влизал в кабинета си от седмици, а на чистачката бяха оставени строги инструкции да не пипа нищичко тук. Не беше работил в тази стая, откакто редактира последния брой на „Фатом“. Не, разбира се, последния излязъл брой, а последния истински брой. Последния брой според него.

Той положи порцелановата си чаша сред финия прах, приближи се към старичкия си грамофон и го огледа. Намери върху него старичка плоча с концерти на Вивалди за духови инструменти, нагласи я, пусна я и седна.

Отново изчака, за да измисли какво да прави по-нататък, и за своя изненада откри, че вече го прави — а то беше следното: той слушаше музиката.

Объркан израз бавно се разпълзя по лицето му и той осъзна, че никога преди не го беше правил. Беше чувал музика много, много пъти и според него тя представляваше доста приятен шум. И наистина той я смяташе за много приятен фон, на който да обсъжда концертния сезон, но досега не му беше и хрумвало, че в нея има нещо, което наистина трябва да се слуша.

Седеше, поразен като от гръм от взаимодействието между мелодията и контрапункта; изведнъж то му се беше разкрило с яснота, която нищо не дължеше нито на покритата с прах повърхност на плочата, нито на четиринадесетгодишната игличка.

Но с това откровение дойде почти веднага и чувството на разочарование, което го обърка още повече. Музиката, внезапно

разкрила се пред него, по странен начин не го удовлетворяваше. Сякаш способността му да разбира музиката внезапно беше се издигнала далеч над способността на самата музика да я удовлетвори — и всичко това в един-единствен драматичен миг.

Напрегна се да чуе какво точно ѝ липсва на тази музика и усети, че тя беше като птица, неспособна да лети и дори неподозираща каква способност е загубила. Вървеше много добре, но вървеше там, където трябваше да се рее, вървеше там, където трябваше да връхлита, вървеше там, където трябваше да се катери, да се вихри, да се гмурка, вървеше там, където трябваше да трепка в шеметен полет. Дори и не поглеждаше нагоре.

Той погледна нагоре.

След малко осъзна, че в момента не правеше нищо друго, освен че зяпаше тъпо тавана. Разтърси глава и откри, че проникновението е изчезнало. Леко му се виеше свят и му се повдигаше. Не беше изчезнало съвсем, но се бе спотаило дълбоко в него — по-дълбоко, отколкото той можеше да бръкне.

Музиката продължаваше. Представляваше доста сносен набор от приятни звуци за фон, но вече не го вълнуваше.

Имаше нужда да намери някакъв ключ към онова, което току-що беше преживял. Дълбоко в съзнанието му просветна за миг мисълта, къде би могъл да го намери. Ядно я прогони, но тя му щукна отново и продължи да му щуква, докато той най-накрая я осъществи.

Измъкна изпод бюрото си голямо тенекиено кошче за боклук. Откакто беше забранил на чистачката дори да припарва тук, никой не беше изпразвал кошчето и той откри вътре разпарчадосаните останки на онова, което търсеше, посипани със съдържанието на един пепелник.

Преодоля отвращението си с мрачна решителност, бавно подреди върху бюрото омразните късове, залепи ги тромаво едно за друго с парченца тиксо, които се къдреха наоколо; залепи което не трябва за което не трябва, а което трябва, залепи за дундестите си пръсти, а после за бюрото и най-накрая то се появи пред него — груба възстановка на последния брой на „Фатом“. Издаван от онова презряно същество А.К. Рос.

Отврат.

Прелисти лепкавите тежки страници, все едно че ровичкаше из пилешки дреболии. Никъде нямаше и кърава скица на Джоан Съдърланд или Мерилин Хорн. Нито един профил на главните артдильри от „Корк стрийт“. Нито едничък!

Неговата поредица за Росети — прекратена.

„Клюки от Зелената зала“ — прекратена.

Поклати недоверчиво глава и тогава се натъкна на статията, която търсеше.

„Музика и фрактални пейзажи“ от Ричард Макдъф.

Прескочи първите два уводни абзаца и продължи нататък:

„Математическият анализ и компютърното моделиране ни разкриват формите и процесите, които срещаме в природата — начинът, по който растат растенията, начинът, по който се рушат скалите или текат реките, начинът, по който снежинките и островите добиват формата си, начинът, по който светлината играе по една повърхност, начинът, по който млякото се вихри в кафето ви, докато го бъркате, начинът, по който смехът се разнася из тълпата — всички тези неща в цялата си привидно магическа сложност могат да бъдат описани чрез взаимодействието на математически процеси, които сами по себе си са още по-магически в своята простота.

Формите, които ние смятаме за случайни, всъщност са продукт на сложни подвижни мрежи от числа, които се подчиняват на прости правила. Самата дума «природен», за която ние приемаме, че означава «неподреден», всъщност описва форми и процеси, които ни се виждат толкова неизмеримо сложни, че не можем съзнателно да наблюдаваме простите природни закони в действие.

Всички тези форми и процеси могат да бъдат описани чрез числа.“

Странно, тази идея сега се виждаше на Майкъл къде-къде по-малко противна, отколкото при първото повърхностно четене.

Продължаваше да чете все по-съсредоточено:

„Знаем обаче, че съзнанието е способно да разбере всички тези неща в цялата им сложност и в цялата им простота. Една топка, летяща във въздуха, отговаря на силата и посоката, в която е хвърлена, на гравитационното въздействие, на триенето във въздуха, за преодоляването на което трябва да изразходи енергията си, на

турбулентността на въздуха по повърхността ѝ и на честотата и посоката на въртенето на топката.

И все пак човек, който би срещнал големи трудности при опита да сметне колко е три по четири по пет, едва ли би имал проблеми с това, да извърши диференциалните изчисления и целия куп свързани с тях пресмятания с такава смайваща бързина, че да успее да хване топката!

Хората, които наричат това «инстинкт», просто дават име на явлението, но не обясняват нищо.

Според мене най-близкото, до което хората са стигнали като израз на нашето разбиране за тези сложни природни съвкупности — това е музиката. Тя е най-абстрактното от изкуствата — тя няма друга цел или предназначение, освен да бъде самата себе си.

Всеки отделен аспект на едно музикално произведение би могъл да се представи чрез числа. От организацията на движението в цяла симфония до образците на тона и ритъма, които съставят мелодии и хармонии, динамиката, която оформя изпълнението, та чак до тембъра на самите ноти, техните обертонове, начинът, по който се променят във времетраенето си, накратко — всички елементи на шума, които отличават звука на пиколото от звука на барабана. Всички тези неща могат да се изразят чрез поредици и степенуване на числа.

А според собствения ми опит, колкото по-тесни връзки съществуват между поредиците от числа на различни равнища на йерархията, макар и тези връзки да са сложни и неуловими, толкова по-удовлетворителна и, да кажем, цялостна изглежда музиката.

Всъщност, колкото по-неуловими и сложни са тези връзки и колкото по-далече отвъд границите на съзнанието се намират те, толкова повече инстинктивната част на вашето съзнание — имам предвид онази част, която може да прави различни изчисления с такава смайваща бързина, че поставя ръката ви точно на нужното място, за да хванете летящата топка, — толкова повече тази част на вашето съзнание се наслаждава на музиката.

Музика, притежаваща каквато и да е степен на сложност (дори и «Трите слепи мишки» е сложна — по свой начин, когато някой я изпълнява на даден инструмент, притежаващ свой собствен тембър и артикулация), преминава през будното ви съзнание и попада в прегръдките на личния ви математически гений, който обитава вашето

подсъзнание и откликва на всички вътрешни сложности, връзки и пропорции, за които си мислим, че нищо не знаем.

Някои хора възразяват срещу подобен възглед за музиката и твърдят, че ако се сведе музиката до математика, то откъде идва чувството в нея? Бих казал, че то никога не е било извън нея.

Нещата, които докосват нашите чувства — формата на едно цвете или на една антична урна, начинът, по който бебето расте, полъхът на вятъра по лицето ви, начинът, по който плуват облаците, тяхната форма, начинът, по който светлината танцува по водата или нарцисите се люлеят от вятъра, начинът, по който вашият любим човек извърща глава, начинът, по който косата следва това движение, кривата, описвана от затихващия последен акорд на една музикална пиеса — всичко това може да бъде описано чрез сложни вериги от числа.

Ние не го омаловажаваме по този начин — тъкмо там се крие красотата му.

Питайте Нютон.

Питайте Айнщайн.

Питайте поета (Кийтс), който е казал, че онова, което въображението улавя като красота, сигурно е истината.

Той би могъл да каже също и че онова, което ръката улавя като топка, сигурно е истината, но не го е казал, защото е бил поет и е предпочитал да се излежава под дърветата с шишенце лауданум и бележник подръка пред това, да играе крикет — но то щеше да бъде също толкова вярно.“

Това сръчка някаква мисъл в подсъзнанието на Майкъл, но той не можа да я схване веднага.

„Тъй като тъкмо то е в сърцето на връзката между, от една страна, нашето «инстинктивно» възприемане на формата, очертанията, движението, светлината и, от друга страна — начина, по който ние им откликваме емоционално.

И тъкмо затова аз вярвам, че би трябвало да съществува такава форма на музиката, която е въплътена в природата, в природните обекти, в схемата на природните явления. Музика, която би ни удовлетворявала също толкова дълбоко, колкото и всяка природна красота — а нашите най-дълбоки чувства в крайна сметка са форма на природната красота...“

Майкъл спря да чете и погледът му постепенно се издигна над страницата.

Зачуди се дали знае какво би представлявала подобна музика и затършува из най-тъмните къшета на съзнанието си. През всяка част от съзнанието си, през която мина, му се струваше, че музиката бе спряла да свири там само преди секунди и след нея беше останало последното, умиращо ехо от нещо, което той бе неспособен да улови и да чуе. Вяло захвърли списанието настрана.

После си спомни, че тъкмо при споменаването на Кийтс паметта му се беше размърдала.

Лигавите същества с краченцата от съня му. Обзе го хладно спокойствие и той усети, че се приближава към нещо.

Коулридж. Типът му с тип.

*И плъзнаха от калното море
създания лигави с крачка — безброй...*

„Баладата за Стария моряк“^[2].

Зашеметен, Майкъл се приближи към рафта с книги и измъкна антологията на Коулридж. Седна отново в креслото, прелисти притеснено страниците и намери първите редове.

*Това бе Стария моряк —
един от трима той избра...*

Думите му бяха изключително познати и все пак, докато четеше, те будеха в него странни усещания и страховити спомени, които, той знаеше, не бяха негови. Те събуждаха в него чувства на загуба и отчаяние, така ужасяващо силни! И те, макар и да знаеше, че не са негови, сега така съвършено откликваха на собствените му грижи че той им се предаде окончателно.

А хилядите, хилядите гнусни същества

останаха си живи; с тях — и аз.

---

[1] Има се предвид вестникарският магнат Рупърт Мърдок, австралийски гражданин и собственик на някои от най-големите британски вестници. — Б.пр. ↑

[2] Много популярно в Англия стихотворение на Самюъл Тейлър Коулридж, в което се говори за един моряк, претърпял корабкрушение, на когото започват да се привиждат безбройните лигави създания. В края на баладата той умира. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА...

Щората подскочи нагоре и изтрещя. Ричард примигна.

— Май си прекарал очарователна вечер — рече му Дърк Джентли, — макар и най-интересното в нея като че изцяло е убягнало от любопитството ти.

Върна се при креслото си, плъсна се отново в него и събра длани.

— Моля те — рече той, — не ме разочаровай с изявления от сорта на „къде съм?“. Един поглед стига.

Ричард се огледа бавно и озадачено. Чувстваше се така, сякаш се връща неочаквано от дълго пътешествие до друга планета, на която цари мир, светлина и музика и така си е от векове за векове. Чувстваше се толкова отпуснат и спокоен, че едвам си правеше труда да диша.

Дървеното чепче в края на въженцето на щората се чукна няколко пъти о стъклото, но иначе в стаята цареше тишина. Метрономът беше замлъкнал. Ричард погледна часовника си. Тъкмо минаваше един.

— Беше под хипноза кажи-речи час — обясни Дърк, — през който час успях да науча редица интересни неща и бях крайно озадачен от други. Тъкмо тях сега бих искал да обсъдя с тебе. Малко чист въздух сигурно ще те посъживи. Предлагам ти ободрителна разходка край канала. Там никой няма да те търси. Джанис!

Пълна тишина.

На Ричард все още не му бяха ясни много неща. Той се намръщи. Когато миг по-късно си спомни къде се намира, като че изведнъж слон връхлетя през вратата. Подскочи и седна.

— Джанис! — кресна отново Дърк. — Госпожице Пиърс! Уф, мътните го взели това момиче.

Измъкна телефонните слушалки от кошчето за боклук и ги постави на местата им. До бюрото стоеше едно старо, опърпано куфарче. Дърк го вдигна, вдигна от пода и шапката си, изправи се и я нахлупи по абсурден начин на главата си.

— Ела — повика го той и изфуча през вратата, зад която госпожица Джанис Пиърс се беше вторачила кръвнишки в един молив. — Да вървим. Да зарежем тази гноясала адска дупка. Да измислим немислимото, да извършим неизвършимото. Да се приготвим за схватка с невъобразимото и да видим дали пък в крайна сметка няма да си го въобразим. Виж, Джанис...

— Млък!

Дърк сви рамене и вдигна от бюрото книгата, която тя по-рано беше осакатила, докато се опитваше да затръшне чекмеджето. Прелисти я, намръщи се и с въздишка я остави на мястото ѝ. Джанис се върна към онова, което недвусмислено вършеше преди няколко секунди — тоест към писането на дълга-предълга бележка с молив.

Ричард наблюдаваше всичко това мълчаливо и все още се чувстваше само донякъде присъстващ. Тръсна глава.

— В момента събитията може би ти изглеждат като опетлани кълчища — обърна се към него Дърк. — И все пак сред тези кълчища има и някои интересни нишки, които можем да подръпнем. Защото от всичко, което ми разказа, че се е случило, само две неща всъщност са физически невъзможни.

Ричард най-накрая продума.

— Невъзможни ли? — намръщи се той.

— Да — кимна Дърк. — Напълно и абсолютно невъзможни.

Той се усмихна.

— За свой късмет — продължи — дошъл си тъкмо там, където трябва, с този свой интересен проблем — защото в моя речник няма такава дума като „невъзможен“. Всъщност — добави той и размаха поруганата книга — излиза, че липсва всичко от „херинга“ до „мармалад“. Благодаря, госпожице Пиърс, вие отново ми направихте неоценима услуга, за която ви благодаря и дори, при положение че изходът от това изпитание бъде щастлив за нас, ще се опитам да ви я заплатя. Междувременно на нас ни предстои много мислене и аз оставям офиса във вашите тъй сърчни ръце.

Телефонът иззвъня. Джанис вдигна слушалката.

— Добър ден — каза тя. — Магазин за плодове и зеленчуци „Уейнрайт“. Господин Уейнрайт не може в момента да се обади по телефона, защото е малко нещо чалнат в главата и се мисли за краставица. Благодаря, че се обадохте.

Тресна слушалката. Вдигна поглед тъкмо навреме, за да види как вратата тихо се затваря зад бившия ѝ работодател и пошашавения му клиент.

— Невъзможно?! — изненадано възкликна Ричард.

— От началото до края! — натърти Дърк. — Напълно и абсолютно... е, да речем, необяснимо. Няма смисъл да използваме думата „невъзможно“, за да опишем нещо, което очевидно вече е станало. Но нищо от това, което знаем, не обяснява как така е станало.

Мразовитият въздух край канала „Гран юниън“ проникна в сетивата на Ричард и отново ги изостри. Той беше възстановил нормалните си способности и макар че фактът за смъртта на Гордън продължаваше да му налита на всеки няколко секунди, поне беше способен да мисли по-ясно за това. Кой знае защо обаче в момента въпросният факт като че ли най-малко занимаваше Дърк. Вместо това той се беше захванал да чопли най-баналната сред снощната поредица от странни случки и сега разпитваше Ричард най-подробно за нея.

Мъж, който тичаше за здраве в една посока, и велосипедист, задал се насреща му, си креснаха в един глас „Махни ми се от пътя!“, и се разминаха на косъм от цамбурването в тъмните, бавни води на канала. Една стара, едва-едва тътреща се бабичка, влачеща подире си още по-едва-едва тътрещо се куче, съсредоточено ги наблюдаваше.

На другия бряг се издигаха слисани, грамадни празни складове с до един изпотрошени, блеснали на слънцето прозорци. Изгорял шлеп се полюшваше съкрушено по вълните. Вътре в него сред солената вода плаваха две пластмасови шишета. Върху близкия мост боботеха тежко натоварени камиони, раздрусваха къщите из основи, оригнаха се на бензин и плашеха едно майче с бебешка количка, което се опитваше да премине на другата страна.

Дърк и Ричард се разхождаха из покрайнините на Южен Хокни, на около километър и половина от офиса на Дърк и пак близо до сърцето на Айлингтън, покрай мястото, където Дърк знаеше, че е закачен най-близкият спасителен пояс.

— Но това беше просто фокус, за Бога — настоя Ричард. — Той току си ги прави. Ловкост на ръцете и нищо повече. Изглежда невъзможно, но съм убеден, че ако попиташ който и да било фокусник, ще ти каже, че веднъж като ги разбереш как стават тези работи, нататък е лесно. Веднъж в Ню Йорк видях на улицата един, който...

— Знам как стават тези работи. — И Дърк измъкна от носа си две запалени цигари и голяма желирана смокиня. Подхвърли смокинята във въздуха, но тя, кой знае как, пропусна да падне. — Ловкост, заблуждение, внушение. Всичко това можеш да го изучиш, ако ти се намери малко време за губене. Извинете ме, мила ми госпожо — обърна се той към едва-едва тътрещата се възрастна стопанка на песа, докато минаваха край нея. Наведе се към кучето и измъкна от задника му дълъг наниз от яркоцветни флагчета. — Според мене сега ще му е по-леко да върви.

Той учтиво докосна шапката си и продължи нататък.

— Тези работи, както виждаш — обясни той на озадачения Ричард, — са лесни. Да разрежеш жена с трион — нищо по-лесно от това. Да разрежеш жена с трион и после да съединиш половинките — това не е чак толкова лесно, но с достатъчно тренировки се научава. Фокусът, който ти ми описа с двестагодишната ваза и със солницата, е... — тук той млъкна, за да подсили значението на думите — напълно и абсолютно необясним.

— Е, сигурно съм пропуснал да ти спомена някоя подробност, но...

— О, няма спор. Но ползата от това, да разпиташ някого под хипноза, е, че позволява на разпитвания да види сцената в много по-големи подробности, някои от които разпитваният дори и не подозира, че е забелязал. Например онова момиченце, Сара. Спомняш ли си с какво беше облечено?

— Ъ-ъ... не — отвърна колебливо Ричард. — С някаква рокля, предполагам...

— Цвят? Материя?

— Е, не си спомням, тъмно беше. Тя седеше през няколко стола от мене. Да съм я погледнал два-три пъти, не повече.

— Била е облечена с тъмносиня рокля от памучно кадифе с удължена талия и набор. С реглан ръкав, набран на китките, с бяла якичка тип „Питър Пан“ и шест малки перлени копченца отпред. От третото копче отгоре надолу е висял къс конец. Косата ѝ е била дълга, тъмна, прихваната отзад с червена шнола във формата на пеперуда.

— Ако сега ми кажеш, че си разбрал за всичко това от някоя драскотина върху обувката ми — като Шерлок Холмс, — то се страхувам, че няма да ти повярвам.

— Не, не — махна с ръка Дърк. — Много по-просто е. Самият ти ми го разказа, докато беше под хипноза.

Ричард поклати глава.

— Не е вярно! Дори не знам какво е това „якичка тип «Питър Пан»“!

— Само че аз знам, а ти ми я описа съвсем точно. Както и фокуса. А този фокус не е възможен във вида, в който е бил представен. Повярвай ми. Знам за какво говоря. Има някои неща, които бих искал да разбера за професора, като например кой е написал бележката, която си открил на масата, и колко точно въпроса е задал Джордж III, но...

— Какво?!

— ... но според мене е по-добре да си разпитаме направо човека. Освен дето... — той се намръщи и се съсредоточи. — Освен дето — добави той, — тъй като съм твърде суетен в това отношение, бих предпочел да знам отговорите, преди да задам въпросите. А аз не ги знам. Съвсем не ги знам. — Той се вторачи разсеяно в далечината и грубо пресметна разстоянието до следващия спасителен пояс.

— А второто невъзможно нещо — добави той тъкмо когато Ричард пробва да се вреди да каже нещо, — или поне следващото напълно необяснимо нещо, разбира се, е онази работа с твоето канапе.

— Дърк! — Възкликна гневно Ричард. — Мога ли да ти напомня, че Гордън Уей е мъртъв и че аз съм заподозрян в неговото убийство! Тези неща нямат абсолютно никаква връзка с моето канапе и...

— Но аз съм извънредно склонен да вярвам, че имат.

— Как пък не! Пълен абсурд!

— Аз вярвам във фундаменталната взаимно...

— Да бе, да бе, да бе — прекъсна го Ричард. — Фундаменталната взаимосвързаност на всичко. Виж какво, Дърк, аз не съм ти някоя наивна бабичка и няма да ти плащам пътуванията до Бермуда. Ако ще ми помагаш, дай да караме по същество.

Дърк се наежи.

— Аз вярвам, че всички неща на този свят са фундаментално взаимосвързани, и всеки, който следва принципите на квантовата механика до логичните им крайности, не би могъл да не се убеди в това, ако е честен. Ала аз вярвам и в това, че някои неща са много по-

взаимосвързани от другите. И когато две очевидно невъзможни събития и верига от извънредно странни такива се случат всичките на един и същи човек, а след това въпросният човек изведнъж бива заподозрян в извършването на извънредно странно убийство, то тогава ми се струва, че трябва да търсим решението във връзката между всичките тези събития. Връзката си ти; самият ти също си се държал по извънредно странен и ексцентричен начин.

— Не съм — възрази Ричард. — Да, случиха ми се някои шантави неща, но...

— Снощи си бил забелязан — от мене — да се катериш по стената на една сграда и да се вмъкваш в апартамента на Сюзън Уей, твоята приятелка.

— Може да е било необичайно — опъна се Ричард, — може дори да не е било много умно. Но си беше съвсем логично и рационално. Просто исках да поправя нещо, извършено от мене, преди да е причинило някаква вреда.

Дърк се замисли и леко забърза крачка.

— И онова, което си направил, е било един напълно нормален и разумен начин да се справиш с проблема за съобщението, което си оставил на телефонния секретар? Да, по време на нашия малък сеанс ти ми разказа и това. И всеки на твоето място би направил същото?

Ричард се намръщи, като че ли искаше да каже, че не разбира за какво е цялата тази патърдия.

— Не казвам, че всеки на мое място би го направил — възрази той. — Може би мисля малко по-логично и малко по-буквално от доста хора и именно затова мога да правя компютърни програми. Това беше логичното и буквалното разрешение на проблема.

— А не беше ли малко нередно?

— За мене беше много важно да не разочаровам Сюзън за пореден път.

— Значи ти си абсолютно доволен от собствените си причини за онова, което си направил?

— Да!!! — ядосано кресна Ричард.

— А знаеш ли — продължи Дърк — какво ми казваше навремето леля ми, старата мома от Уинипег?

— Не — тросна се Ричард.

Съблече се набързо чисто гол и цопна в канала. Дърк скочи към спасителния пояс, който току-що бяха доближили, измъкна го и го метна на Ричард, докато той цапаше сред канала с крайно смутен и объркан вид.

— Грабвай го! — изкрещя му Дърк. — Ще те измъкна!

— Всичко е наред — изломоти Ричард. — Аз мога да плувам...

— Не, не можеш! — кресна Дърк. — Грабвай го!

Ричард се опита да заплува към брега, но, встрепен от ужас, бързо се отказа и се вкопчи в спасителния пояс. Дърк затегли въжето. Ричард стигна до ръба и Дърк се наведе да му подаде ръка. Ричард се измъкна от водата, плюейки и пъхтейки, после седна на бордюра с ръце в скута си. Трепереше.

— Боже, ама че гадория! — Възкликна той и пак се изплю. — Пълен отврат. Буааа. Пфу. Ох, Боже. Аз иначе плувам доста добре. Сигурно нещо съм се схванал. Ама че късмет извадихме, че се случихме толкова близо до спасителния пояс. О, благодаря. — Последното го каза в отговор на голямата хавлия, която му подаде Дърк.

Ричард захвана да се бърше и едва не се издра с хавлията, докато се опитваше да изтрие от себе си мръсотииите от канала. Изправи се и се огледа.

— Да ми виждаш някъде гащите?

— Младежо — обади се бабичката с кучето, която тъкмо беше пристигнала. Стоеше и ги гледаше укорително.

Таман да започне конското, и Дърк се намеси.

— Хиляди извинения, скъпа ми госпожо, за всяка обида, която приятелят ми неволно ви е нанесъл. Моля ви — добави той и измъкна от задника на Ричард спретнато букетче анемони, — приежете това заедно с моите извинения.

Бабичката изби с бастуна си букета от ръката на Дърк и побягна панически, повлякла подире си и песа.

— Не беше много хубаво от твоя страна. — Ричард намъкна панталоните си под хавлията, която сега стратегически обгръщаше кръста му. — Сигурно й стана неприятно.

— Мене ако питаш, и тя не е много хубава — отвърна Дърк. — Нито пък много приятна. Вечно се разкарва тук, влачи подире си горкото куче и се дърпа с хората. Добре ли си поплува?

— Не, не особено. — Ричард набързо подсуши косата си. — Изобщо не знаех каква мръсотия цари там. И какъв студ. Дръж. — Той подаде хавлията на Дърк. — Благодаря. Винаги ли си носиш хавлия в куфарчето?

— А ти винаги ли плуваш следобед?

— Не, обикновено плувам сутрин, в плувния басейн на „Хайбъри фийлдс“ — колкото да се събудя, да ми се включи мозъкът. И тъкмо се сетих, че тази сутрин не съм плувал.

— И... ъ-ъ... затова ли се гмурна в канала?

— Ами да. Реших, че малко поразкършване може и да ми помогне да се оправя с всичко това.

— Е, значи според тебе няма нищо нередно в това, да си съблечеш дрехите и да се цамбурнеш в канала?

— Да — отвърна Ричард. — Може и да не е било много умно, като се има предвид състоянието на водата, но си беше съвсем...

— Ти си съвсем доволен от причините, които са те накарали да го направиш.

— Да...

— И значи според тебе това няма нищо общо с леля ми?

Очите на Ричард се присвиха подозрително.

— Какви, по дяволите, ги дрънкаш?!

— Ей сега ще ти обясня — отвърна Дърк.

Отиде до близката пейка, седна и отново отвори куфарчето си. Сгъна вътре хавлията и измъкна оттам малък касетофон „Сони“. Махна на Ричард да дойде и натисна бутона за пускане. От мъничкия високоговорител се разнесе собственият му глас — бодър и напевен. Ето какво казваше Дърк:

— След една минута ще щракна с пръсти, ти ще се събудиш и ще забравиш всичко освен инструкциите, които ще ти дам ей сега. След малко ще отидем на разходка край канала и щом ме чуеш да казвам „леля ми, старата мома от Уинипег“...

Дърк сграбчи ръката на Ричард, за да го възпре.

Гласът от записа продължи:

— ... ще се съблечеш чисто гол и ще се гмурнеш в канала. Ще откриеш, че не можеш да плуваш, но няма да се паникьосаш, нито ще потънеш, а просто ще цапаш във водата, докато ти хвърля спасителния пояс...

Дърк спря записа и се вторачи в Ричард, който за втори път през този ден беше пребледнял от шока.

— Много бих искал да разбера какво точно те е прихванало, та те е накарало снощи да се катериш до апартамента на Сюзън — рече той. — Както и защо.

Ричард не отговори — продължаваше объркано да се пули срещу касетофона.

После каза с треперещ глас:

— На касетата на Сюзън имаше съобщение от Гордън. Беше й се обадил от колата. Записът е вкъщи. Дърк, изведнъж всичко това започва страшно да ме плаши.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА...

Дърк наблюдаваше дежурния полицаи пред дома на Ричард иззад един микробус, паркиран няколко метра по-нататък. Полицаят спираше и разпитваше всеки, който се опиташе да тръгне по малката странична алея, водеща към вратата на Ричард — Включително, както доволно забеляза Дърк, и други полицаи, ако не успееше да ги разпознае веднага. Пред къщата спря още една полицейска кола и Дърк се размърда.

От колата излезе полицаи, нарамил трион, и тръгна към вратата. Дърк, на крачка-две отзад, бързо уеднакви стъпката си с неговата и запристъпва важно-важно.

— Всичко е наред, той е с мене — подхвърли той, като профуча покрай полицаите тъкмо когато единият беше спрял другия.

И докато онези се усетят, вече изкачваше вътрешното стълбище.

Полицаят с триона го последва.

— Ъ-ъ... извинете, сър — подвикна той след Дърк.

Дърк тъкмо беше стигнал до мястото, където канапетото запречваше стълбището. Спря и се извърна.

— Стой тук — изкомандва той — и варди канапетото. Не давай на никого да го пипне. И като казвам „на никого“, значи на никого. Ясно?

Полицаят като че се поозадачи.

— Имах заповед да го срежа — смотолеви той.

— Отменя се — изръмжа Дърк. — Да го вардиш като сокол! Ще ти искам пълен доклад.

Той се обърна и се покатери върху канапетото. След миг вече се намираще сред широко открито пространство. Това беше долният от двата етажа, на които се разполагаше апартаментът на Ричард.

— Претърсихте ли го?! — изрева Дърк на друг полицаи, който седеше на масата в трапезарията на Ричард и преглеждаше някакви бележки. Полицаят вдигна изненадано поглед и понечи да се изправи. Дърк сочеше кошчето за боклук.

— Ъ-ъ... Да...

— Претърсете го пак. Претърсвайте го постоянно! Кой е тук?

— Ъ-ъ... Ами...

— Няма да те чакам цял ден!

— Инспектор Мейсън тъкмо си тръгна с...

— Хубаво, отстранявам го от случая. Ако някой ме търси, аз съм горе, но не искам никой да ме прекъсва, освен ако не е нещо много важно. Ясно?

— Ъ-ъ... Кой...

— Нещо не те виждам да претърсваш кошчето!

— Ъ-ъ... Ей сега, сър. Ще...

— Искам да се претърси из основи. Разбра ли ме?

— Ъ-ъ...

— Започвай да тършуваш! — Дърк изфуча нагоре и се втурна в кабинета.

Касетата беше тъкмо там, където му бе казал Ричард — върху дългата маса с шестте компютъра. Дърк тъкмо понечи да я тикне в джоба си, и любопитството му беше привлечено от бавно въртящия се и обръщащ се образ на Ричардовото канапе върху големия екран на „Макинтош“-а. Той седна зад клавиатурата.

Прегледа набързо програмата, която Ричард беше написал, но бързо разбра, че в настоящата ѝ форма тя не беше нещо повече от програма, обясняваща самата себе си. Почти нищо не научи от нея. Най-накрая успя да измъкне канапето и да го пренесе надолу по стълбите, но осъзна, че за да го направи, трябва да избие част от стената. Изсумтя раздражено и го заряза.

Погледна към монитора на другия компютър. По него преминаваше постоянна синусоида. По краищата му се редяха по-дребни образи на други вълнови форми, които можеха да бъдат добавяни по избор към основната или използвани, за да се моделира тя в друг вид. Бързо откри, че това би му дало възможност да създава много сложни вълнови форми въз основа на простите, и известно време си поигра. Добави простата синусоида към самата нея, което предизвика двойно увеличаване на височините и падовете на вълната. После приплъзна едната вълна на половин стъпка пред другата; височините и падовете на първата просто елиминираха тези на втората и я превърнаха в абсолютно права линия. След това съвсем леко увеличи честотата на синусоидите.

Резултатът беше, че в някои точки на комбинираната вълнова форма двете вълни се усилваха взаимно, а в други се елиминираха. Добавянето на трета проста вълна с различна честота даде в резултат комбинирана вълна, в която беше много трудно да се установи какъвто и да било модел. Линията танцуваше нагоре-надолу привидно както й падне — в определени периоди си беше съвсем права, а после, когато и трите вълни за момент идваха във фаза една спрямо друга, изведнъж започваше да описва огромни височини и падове.

Дърк предположи, че тъкмо сред тази апаратура сигурно се намира и устройството, чрез което танцът на вълните върху компютърния екран се преобразува в музикален тон. Прегледа менютата на програмата и откри едно, което го приканваше да вкара вълновия образец в ему.

Това го озадачи. Огледа се из стаята в търсене на голяма нелетяща птица, но не съзря нищо подобно. Все пак активира процеса, а после забеляза кабела, който тръгваше от задната част на компютъра, слизаше под масата, минаваше по пода, забиваше зад един шкаф, мушкаше се под едно чердже и свършваше, включен отзад в голяма сива клавиатурата име „Емулатор П“.

Тъкмо там, предположи той, току-що беше пристигнала експерименталната вълнова форма. Натисна плахо един клавиш.

Гадният пърдящ звук, който мигновено се изтръгна от тонколониите, беше толкова силен, че в първия миг той изобщо не чу думите „Свлад Кджели!“, които в същия този миг някой изляя от вратата.

Ричард седеше в офиса на Дърк и замеряше с хартиени топчета кошчето за боклук, което и без това беше пълно с телефони. Счупи няколко молива. Изсвири върху коленете си подобрани откъси от едно старо соло на Джинджър Бейкър.

С две думи — терзаеше се.

Опита се да запише върху листче от бележника на Дърк всичко, което си спомняше за събитията от миналата вечер и за времето, по което бяха станали, доколкото можеше да го определи. Беше смаян колко мъчно се оказа това и колко немощна бе съзнателната му памет в сравнение с подсъзнателната, както му го беше демонстрирал Дърк.

„Мамицата му на Дърк“ — помисли си той. Искаше да поговори със Сюзън.

Дърк му беше казал на всяка цена да не го прави, защото щели да проследят откъде се обажда.

— Мамицата му на Дърк! — тросна се Ричард изведнъж и скочи на крака.

— Да имаш монети от по десет пенса? — непоколебимо попита той киселата Джанис.

Дърк се извърна.

В рамката на вратата стърчеше висока тъмна фигура.

Високата тъмна фигура явно изобщо не беше щастлива, че вижда онова, което виждаше. Всъщност беше доста ядосана от това, че го вижда. Даже повече от ядосана. Това беше висока тъмна фигура, която като нищо можеше да откъсне главите на половин дузина пилци и накрая пак да си остане ядосана.

Тя пристъпи напред, на светло, и разкри, че не беше никой друг освен сержант Джилкс от полицейския участък Кеймбриджшър.

— Нали знаеш — рече сержант Джилкс от полицейския участък Кеймбриджшър, като примигваше в усилие да потисне обхваналото го вълнение, — че когато пристигам и заварвам тук един полицай да варди канапе с трион под мишница, а друг безмилостно да разчленява невинно кошче за боклук, то се налага да си задам някои определени въпроси? И то се налага да си ги задам с тревожното чувство, че щом открия отговорите, те никак няма да ми харесат. После, докато изкачвам стълбите, започва да ме гризе ужасно предчувствие, Свлад Кджели — наистина твърде ужасно предчувствие. Бих добавил: предчувствие, което сега намирам за ужасно оправдано. Предполагам, че не би могъл да хвърлиш никаква светлина и върху един кон, открит в една баня? Имаше нещо, напомнящо за тебе, в цялата тази работа.

— Не мога — отвърна Дърк, — поне засега. Макар това да ме интересува по много странен начин.

— Да, бе, мамка му. Освен това сигурно би бил заинтересуван по странен начин, ако ти се налагаше да смъкнеш тъпото животно, мамка му, надолу по тъпата вита стълба, мамка й, в един часа сутринта. Какво търсиш тук, мамка ти? — унило запита сержант Джилкс.

— Тук съм — отвърна Дърк — в търсене на справедливост.

— Е, на твое място не бих си общувал с мене — рече Джилкс, — а със сигурност не бих си общувал и с тукашните ченгета. Какво знаеш за Макдъф и Уей?

— За Уей ли? Нищо освен общоизвестното. Макдъф го познавам от Кеймбридж.

— О, значи го познаваш, а? Я ми го опиши.

— Висок. Висок и абсурдно кльоцав. Добряк. Един такъв, мяза на богомолка, която не се моли — на богонемолка, ако предпочиташ. Един вид мила и сърдечна богомолка, която е отказала молитвите и се е отдала на тяхно място на тениса.

— Хммм... — изръмжа Джилкс, извърна глава и се огледа из стаята.

Дърк бутна касетата в джоба си.

— Като че е същият — обади се Джилкс.

— И, разбира се — добави Дърк, — напълно неспособен на убийство.

— Това ние го решаваме.

— А освен вас, разбира се, и съдебните заседатели.

— Пфу! Съдебни заседатели!

— Макар че, разбира се, няма да се стигне дотам, защото фактите сами ще заговорят далеч преди клиентът ми да стигне до съда.

— Твоят клиент, а, мамицата ти? Добре, Кджели, а къде е той?

— Ни най-малка представа си нямам.

— На бас, че имаш адрес, на който му пращаш сметките.

Дърк сви рамене.

— Виж какво, Кджели, става въпрос за съвсем нормален, безобиден разпит по повод на едно убийство и хич не ми се иска ти да я оплескаш. Така че от този момент нататък се смятай за предупреден. Ако видя и едно вещественно доказателство да се издига във въздуха, такъв ще ти ковна, че няма да знаеш утре ли сме, четвъртък ли сме. А сега се измитай отгук и по пътя ми дай касетата. — Той протегна ръка.

Дърк примигна с неподправена изненада.

— Каква касета?

Джилкс въздъхна.

— Умен човек си, Кджели, признавам ти го — рече той, — но допускаш същата грешка, която допускат много умници — мислиш

другите за тъпи. Ако се извърщам, то за това си има причина и причината е да те видя какво си докопал. Нямахше нужда да те гледам как го набутваш в джоба си, трябваше после просто да забележа какво липсва. Обучени сме, да знаеш. Всеки четвъртък следобед сме упражнявали по половин час наблюдение. Почивка след четирите часа по безчувствена бруталност.

Дърк прикри бушуващия вътре в него гняв зад лека усмивка. Бръкна в джоба на коженото си палто и подаде касетата на полицая.

— Пусни я — заповяда му Джилкс. — Я да видим какво не си искал да чуем.

— Не че не съм искал да го чуете — сви рамене Дърк. — Просто исках аз да го чуя пръв. — Той се приближи към полицата с хай-фи уредбата и постави касетата в касетофона.

— Е, искаш ли да ми кажеш няколко уводни думи?

— Това е запис — обясни Дърк — от телефонния секретар на Сюзън. Уей очевидно е имал навика да оставя дълги...

— Да, да, това го знам. А пък секретарката му обикаля сутрин да събира излиянията му, горката.

— Е, според мене много е вероятно на касетата да има съобщение от Гордън, което той да е оставил снощи, като се е обаждал от колата си.

— Разбрах. Добре. Пусни я.

Дърк натисна бутона „плей“ с грациозен поклон.

— О, Сюзън, здрасти, Гордън се обажда — повтори отново касетата. — Тъкмо се прибирам към къщурката...

— Къщурка! — саркастично изсумтя Джилкс.

— Днес е... ъ-ъ... четвъртък вече и сега е... ъ-ъ... осем и четиридесет и седем. Малко е мъгливо по пътищата. Чуй сега, тези хора от Щатите пристигат в края на тази седмица...

Джилкс вдигна вежди, погледна часовника си и си записа нещо.

Щом гласът на мъртвеца изпълни стаята, студени тръпки пропълзяха по гърба и на Дърк, и на полицая.

— ... цяло чудо е, че досега не съм се намерил мъртъв в някоя канавка, е, бива си го този номер, а? — да си запишеш знаменитите последни думи на нечий телефонен секретар, а бе, защо не ги правят тези...

Слушаха в напрегнато мълчание, а записът продължаваше да си върви.

— ... тъкмо това им е проблемът на откачалките — хрумва им някоя страхотна идея, която наистина върши работа, и после очакват тя да ги храни с години, а те да си седят и да изчисляват топографията на пъпа си. Съжалявам, налага се да спра и да затворя багажника както трябва. Само секунда.

Последва сподавеното тупване на телефонната слушалка върху седалката, а няколко секунди по-късно — звукът от отваряща се врата на кола. Междувременно като фон се чуваше далечният ромон на музиката.

— Спри го — остро изкомандва Джилкс и си погледна часовника. — Три минути и двадесет и пет секунди, откакто той каза, че било осем и четиридесет и седем — той погледна Дърк. — Стой тук и не мърдай. Нищичко не пипай. Записал съм си къде се намира всяка частичка въздух в тази стая, така че дори ако си дишал, веднага ще позная.

Той спретнато се въртна на пети и излезе от стаята. Докато слизаше по стълбите, Дърк го чу да казва:

— Тъкет, заминавай в офиса на „Уей“ и установи всички подробности относно телефона в колата на Уей — кой номер е, коя мрежа... — Гласът затихна и се загуби.

Дърк бързо намали звука и отново пусна записа.

Известно време се чуваше само музиката. Дърк намусено забарабани с пръсти. Музиката все така си свиреше.

Докосна бутона за превъртане напред. Пак музика. Хрумна му, че търси нещо, ала не знае какво. Тази мисъл го сепна.

Съвсем определено търсеше нещо.

Съвсем определено не знаеше какво е то.

Откритието, че не знае точно защо прави всичко това, изведнъж го наелектризира и го накара да настръхне. Той се извърна бавно — като откряваща се врата на хладилник.

Нямаше никого — поне никого не виждаше. Ала познаваше този мраз, който лазеше по кожата му, и го ненавиждаше повече от всичко на света.

Прошепна с плътен, гневен шепот:

— Ако някой ме чува, то нека чуе това. Моят ум — това е моят център и аз отговарям за всичко, което става там. Който вярва в разни неща, нека си вярва, щом иска, но аз няма да направя нищо, ако не знам защо и точно по каква причина трябва да го правя. Ако искаш нещо, то кажи ми го, но не смей да докосваш съзнанието ми!

Трепереше, обзет от дълбок и стародавен гняв. Мразът бавно и почти патетично се оттегли и сякаш заснова из стаята. Дърк се опита да го проследи със сетивата си, но изведнъж вниманието му бе отвлечено от един глас, който той долови с крайчеца на слуха си — като че някъде далече виеше вятър.

Беше кух, ужасен, объркан глас, почти безпльтен шепот, но го имаше, чуваше се, телефонният секретар го беше записал на лентата.

И ето какво рече той:

— Сюзън! Сюзън, помогни ми! Помогни ми, за Бога! Сюзън! Мъртъв съм... мъртъв съм...

Дърк се врътна и изключи записа.

— Съжалявам — прошепна той едва-едва, — но трябва да мисля и за благополучието на клиента си.

Превъртя записа съвсем малко назад — точно преди гласът да се обади, — нагласи бутона „ниво на записа“ на нула и натисна „запис“. Остави лентата да се превърта, изтривайки гласа и всичко, което би могло да го следва. Ако щяха да установяват момента на смъртта на Гордън Уей по записа, то Дърк не желаше изведнъж на лентата да цъфнат нови изявления на Гордън от времето след въпросния момент и да объркат всичко — па макар и човекът просто да потвърждаваше, че е мъртъв.

Във въздуха около него като че изригнаха емоции. Една вълна се втурна през стаята и разклати мебелите Дърк проследи накъде се движи — към един рафт близо до вратата, където — Дърк го забеляза чак сега — се намираше собственият телефонен секретар на Ричард. Апаратът започна да подскача на пресекулки, но щом Дърк го доближи, кротна. Дърк бавно и спокойно протегна ръка и натисна копчето.

Въздушният вихър отново прекоси стаята и стигна до дългото бюро, върху което сред купчини хартия и минидискети се спотайваха два старомодни телефона с шайби Дърк се зачуди какво ли ще става, но реши да наблюдава без да се намесва.

Едната телефонна слушалка се катурна от вилката Дърк чуваше сигнала. После, бавно и с явна трудност, шайбата започна да се върти. Плъзеше бавно напред, още по-напред, все по-бавно и по-бавно, и най-накрая се плъзна обратно.

Последва миг тишина. След това вилката прещрака и отново се разнесе сигнал. Шайбата отново се завъртя, като този път скърцаше още по-усилено.

Отново се плъзна назад.

Този път паузата беше по-дълга, а после целият процес се повтори.

Когато шайбата за трети път се плъзна назад последва внезапно избухване на гняв — целият телефон подскочи във въздуха и като че някой го запокити през стаята. Жицата се омота по трасето около една лампа и тя се тресна о пода, повличайки след себе си бъркотия от кабели, кафени чашки и дискети. Една купчина книги хвъркна от бюрото и се стовари на пода.

На вратата се беше появила фигурата на сержант Джилкс С каменно лице.

— Пак ще дойда — рече той — и като дойда, не искам да заварвам никакви такива работи. Ясен ли съм?

Той се въртна на пети и изчезна.

Дърк подскочи към касетофона и прасна бутон за връщане. После се обърна и изсъска срещу въздуха:

— Не те знам кой си, но се досещам. Ако искаш да ти помогна да не си ме изложил така втори път!

Няколко мига по-късно в стаята отново влезе сержант Джилкс.

— А, ето те и тебе — подметна той. Огледа спокойно полесражението. — Ще се престоря, че нищо не виждам, та да не ми се наложи да задавам въпроси, чиито отговори, знам си аз, само биха ме подразнили.

Дърк го изгледа на кръв.

Последваха две-три секунди тишина и изведнъж се разнесе леко „бррр“, което накара сержанта да се извърне рязко към касетофона.

— Какво става с тази касета?!

— Пренавива се.

— Я ми я дай.

Касетата се превъртя докрай и спря. Дърк протегна ръка, извади я и я подаде на Джилкс.

— Много неприятно, но това май напълно изяснява нещата с твоя клиент — рече сержантът. — От „Селнет“ потвърдиха, че последното обаждане от колата е било снощи в осем и четиридесет и шест, а тъкмо в този момент клиентът ти е придремвал леко пред няколко стотици свидетели. Казах „свидетели“, но всъщност става въпрос предимно за студенти. Е, вероятно ще бъдем принудени да приемем, че не може всичките да лъжат.

— Много хубаво — рече Дърк. — Е, радвам се, че всичко се изясни.

— Всъщност никога не сме вярвали, че точно той го е извършил, разбира се. Просто не се връзваше. Но знаеш ни какви сме — обичаме да постигаме резултати. Кажи му, че все пак бихме искали да му зададем няколко въпроса.

— Със сигурност ще му го спомена, ако се случи да се сблъскам с него някъде.

— Моля те, нищо не би ти струвало.

— Е, няма да ви задържам повече, сержант. — Дърк му махна жизнерадостно от вратата.

— Добре, ама ако до тридесет секунди не си се измел оттук, Кджели, ще те задържа аз! Не знам какви ги мътиш, но ако успея да го надуша, сънят ми ще е много по-лек и спокоен. Вън!

— Е, тогава ще ви кажа „довиждане“, сержант. Няма да ви казвам, че за мене е било удоволствие да се видим, защото изобщо не беше.

Дърк се втурна през вратата и се спусна по стълбите, като с прискърбие установи, че там, където преди имаше голямо канапе „Честърфийлд“, величествено заклещено наред стълбището, сега се виждаше само тъжна купчинка стърготини.

Майкъл Уентън-Уийкс подскочи и вдигна поглед от книгата си.

Умът му изведнъж беше закипял от целеустременост. Мисли, образи, спомени, намерения се тълпяха в него и колкото повече си противоречаха, толкова повече се нагласяха, чифтосваха и заставаха на местата си.

Най-накрая всичко се подреди съвършено — зъбец срещу зъбеца.
Дръп — и ципът се затвори!

Макар да му се струваше, че е чакал вечност след вечност, изпълнени с провали, със затихващи вълни на слабост, с немошно чоплене и самотно безсилие, сега, когато всичко застана на мястото си, миналото беше безвъзвратно захвърлено. Щеше да бъде. Злополучното сторено щеше да бъде поправено.

Кой би го предположил? Нямаше значение, всичко вече беше на мястото си, на съвършеното си място.

Майкъл погледна през прозореца към добре изпилената и лакирана „Уелси стрийт“. Изобщо не му пукаше дали вижда там лигави същества с краченца или А.К. Рос до А.К. Роса. Онова, което имаше значение, беше онова, което те бяха откраднали и сега щяха да бъдат принудени да върнат. Сега Рос беше минало. А онова, което занимаваше Майкъл, беше още по-далече в миналото.

Огромните му меки кравешки очи се върнаха към последните няколко стиха на „Кубла хан“, която току-що бе прочел. Зъбците се бяха подредили, ципът се беше затворил.

Захлопна книгата и я прибра в джоба си.

Сега обратният път беше ясен. Знаеше какво трябва да направи. Оставаше му само да купи едно-друго — и готово.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА...

— Ти?! Търсен за убийство?! Ричард, за какво говориш?!

Слушалката в ръката на Ричард се люшна. Той и без това я държеше на около сантиметър и половина от ухото си, защото му се струваше, че някой наскоро я е бутнал в нещо дъвкано-предъвквано, но това не беше чак толкова лошо. Телефонът беше уличен, така че фактът, че изобщо работеше, се дължеше на чисто недоглеждане. Но на Ричард вече започваше да му се струва, че целият свят се е мръднал на около два-три сантиметра от него — като в рекламите за дезодоранти.

— Гордън... — нерешително смънка Ричард. — Гордън е убит, нали?

Сюзън отговори чак след малко.

— Да, Ричард. — Гласът ѝ издаваше колко е нещастна. — Но никой не си мисли, че ти си го убил. Разбира се, искат да те разпитат, но...

— Значи сега при тебе няма полицаи?

— Не, Ричард. — Сюзън беше непреклонна. — Виж какво, защо не дойдеш тук?

— И не са тръгнали да ме издирват?!

— Не! Откъде, да му се не види, си си набил в главата, че те търсят за... че смятат, че ти си убиецът?

— Ъ-ъ... Ами този, моят приятел, ми каза...

— Кой?

— Ами, казва се Дърк Джентли...

— Не се сецам да си ми го споменава. Кой е той? Нещо друго да ти е казал?

— Той ме хипнотизира и... ъ-ъ... ме накара да скоча в канала и... ъ-ъ... ами всъщност това беше...

Мълчанието отсреща беше ужасно дълго.

— Ричард, веднага пристигай тук — каза най-накрая Сюзън с онова спокойствие, което обзема хората, щом разберат, че колкото и зле

да изглежда положението, няма абсолютно никаква причина да не продължи да се влошава. — Смятах да ти кажа, че имам нужда да те видя, но като че ли ти имаш нужда да ме видиш.

— Май е редно да отида до полицията...

— По-късно ще отидеш. Ричард, моля те. Няколко часа нищо няма да променят. Аз... дори и да мисля не мога вече. Ричард, толкова е ужасно! Ако си тук, при мене, това просто ще ми помогне. Къде си сега?

— Добре — кандиса Ричард. — След двадесетина минути съм у вас.

— Да оставя ли прозореца отворен? Предлагам ти този път да се пробваш през вратата! — презрително подсмръкна тя.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА...

— Не, моля. — Дърк задържа ръката на госпожица Пиърс, която се опитваше да отвори едно писмо от данъчната служба. — Има и по-прекрасни неща от това.

Тъкмо се беше отърсил от заклинанието за напрегнат размисъл. Намираше се в тъмния си офис и около него витаеше аура на развълнувана съсредоточеност. Да убеди госпожица Пиърс да му прости последната, абсолютно неоправдана екстравагантност, с която се беше появил в офиса, му бе струвало цял подпис върху съвсем истински чек за заплата. Според него да си седиш там и да досаждаш на хората, като отваряш писма от данъчното, означаваше да приемаш неговия абсолютно великодушен жест по съвсем погрешен начин.

Госпожица Пиърс остави плика настрана.

— Елате! — повика я той. — Имам нещо, което ми се ще да видите. Ще ми е безкрайно интересно да наблюдавам реакциите ви.

Той се втурна обратно в собствения си офис и се плюсна зад бюрото си.

Тя търпеливо го последва и седна срещу него, съвсем умишлено пренебрегвайки новата, с нищо неоправдана екстравагантност, която се перчеше върху бюрото му.

Крецящата месингова табела на вратата я беше ядосала доста яко, но тъпия телефон с големите червени копчета госпожица Пиърс сметна за недостоен дори за презрение. И със сигурност нямаше намерение да извърши нещо необмислено, като например да се усмихне, преди да е узнала със сигурност, че чекът няма да изгърми. Последния път, когато шефът ѝ беше подписал чек, го бе анулирал още преди слънцето да залезе, както той ѝ обясни, „за да не попадне в ръцете на не когото трябва“. Въпросните ръце вероятно бяха тези на нейния банков директор.

Той побутна през бюрото лист хартия. Тя го вдигна и го погледна. После го обърна и пак го погледна. Огледа и другата страна и пак го остави на бюрото.

— Е? — настоя Дърк. — Какво разбрахте от това? Кажете ми!
Госпожица Пиърс въздъхна.

— Това са куп безсмислени драскулки със син флумастер върху лист машинописна хартия — отвърна тя. — Като ги гледам, май сам сте ги надраскали.

— Не! — излая Дърк. — Е, всъщност да — призна си той, — но само защото вярвам, че точно тук се крие отговорът на загадката.

— Каква загадка?

— Загадката на фокуса! — натърти Дърк и тупна по масата. — Нали ви казах!

— Да, господин Джентли, няколко пъти при това. Според мене това е фокус. По телевизията ги дават.

— С тази разлика, че този е абсолютно невъзможен!

— Не би могъл да бъде невъзможен, защото онзи нямаше да успее да го направи! Логично е.

— Тъкмо това, де! — развълнувано възкликна Дърк. — Тъкмо това, де! Госпожице Пиърс, вие сте една рядко възприемчива и проникателна дама.

— Благодаря, сър, а сега мога ли да си вървя?

— Почакайте! Още не съм свършил! Недейте да препирате така, къде сте хукнала! Демонстрирайте ми дълбочината на своите възприятия и проникателност — позволете ми сега и аз на свой ред да демонстрирам своите!

Госпожица Пиърс примирено се отпусна в креслото.

— Според мене — подхвана Дърк — ще се впечатлите. Помислете си върху това. Неразрешима загадка. Докато се опитвах да намеря разрешението ѝ, аз се въртях мислено в кръг и кръжах все около едно и също нещо, което ме подлудяваше. Съвсем ясно беше, че не бих могъл и да помисля за нещо друго, докато не намеря отговора, но също толкова ясно беше, че ако въобще някога смятам да получа отговора, ще ми се наложи да помисля за нещо друго. Как да разкъсам този кръг? Питайте ме как.

— Как? — послушно, ала без всякакъв ентузиазъм попита госпожица Пиърс.

— Като запиша отговора! — възкликна Дърк. — И — ето го на! — Той тържествуващо плесна по листа и се отпусна назад с доволна усмивка.

Госпожица Пиърс го погледна тъпо.

— А резултатът е — продължи Дърк, — че сега мога да насоча ума си към нови, свежи, интригуващи задачи, като например...

Той вдигна листа хартия, покрит с безцелни драски и шарки, и го протегна към нея.

— На какъв език — попита той с плътен, мрачен глас — е написано това?

Госпожица Пиърс продължаваше тъпо да гледа листа. Дърк пусна листа върху бюрото, качи крака отгоре му, отметна глава назад и склучи ръце на тила си.

— Видя ли какво направих? — попита той тавана, който като че лекичко се дръпна, след като така изведнъж го бяха вкарали в разговора. — Трансформирах проблема от неимоверно сложна и вероятно съвсем неразгадаема гатанка в най-обикновена лингвистична задача. Макар и — измърмори той след миг на мълчаливо вгълбение — неимоверно сложна и вероятно съвсем неразгадаема.

Килна се напред и впери напрегнат поглед в Джанис Пиърс.

— Давайте — подкокороса я той. — Кажете, че това е щуротия... но от нея като нищо може да излезе нещо!

Джанис Пиърс прочисти гърло.

— Щуротия е — рече тя. — Имайте ми вяра.

Дърк се извърна и се намести в креслото малко накриво — вероятно в същата поза като модела на „Мислителят“ веднага след като Роден се е извинил и е излязъл.

Изведнъж беше придобил ужасно изморен и потиснат вид.

— Знам — каза той с тих, отпаднал глас, — че някъде просто има нещо дълбоко погрешно. И знам, че за да го оправя, ще ми се наложи да отида до Кеймбридж. Но по нямаше да ме е страх, ако знаех какво пише тук...

— Моля ви, сега може ли да си тръгвам? — обади се госпожица Пиърс.

Дърк я изгледа мрачно.

— Добре — въздъхна той. — Но само... само ми кажете... — той леко побутна листа — какво, значи, мислите за това?

— Е, според мене това са детинщини — откровено си призна Джанис.

— Ама... ама... ама... — тъжно заблъска по масата Дърк. — Не разбирате ли, че имаме нужда от детинщини, за да проумеем нещата напълно? Само децата виждат всичко съвсем ясно, защото не са разбили цялата онази система от филтри, които ни пречат да виждаме онова, което не очакваме да видим?

— Тогава защо не отидете и не попитате някое хлапе?

— Благодаря ви, госпожице Пиърс. — Дърк се протегна за шапката си. — Вие пак ми направихте неоценима услуга, за която съм ви дълбоко благодарен.

Той се втурна навън като вихър.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА...

Когато Ричард се отправи към апартамента на Сюзън, времето беше взело да се разваля. Небето, което сутринта се бе ширнало с такъв размах и дух, сега беше започнало да се разсейва и лека-полека да се връща към обичайното си английско състояние — на влажен, плесенясал парцал за миене на чинии. Ричард взе такси и след няколко минути вече беше при Сюзън.

— Всичките трябва да ги депортират! — рече таксиджията, щом колата спря.

— Ъ-ъ... Кого да депортират? — заекна Ричард. Усети се, че и дума не е чул от всичко, което досега беше изприказвал шофьорът.

— Ъ-ъ — отвърна шофьорът, който изведнъж също се усети, че и той не се беше чул. — Ъ-ъ... Всичките онези. Да се отървем от цялата им тъпа пасмина, тъй викам аз. И от всичките им тъпи тритони — добави той за по-ефектно.

— Предполагам, че сте прав — кимна Ричард и се втурна в къщата.

Щом пристигна пред вратата на Сюзън, чу отвътре звуци на чело — тя свиреше протяжна, величествена мелодия. Зарадва се, че свири. Щом можеше да свири на чело, значи притежаваше невероятна самодостатъчност и контрол. Беше забелязал нещо мистично и необикновено във връзката между нея и музиката, която тя свиреше. Винаги когато беше разчувствана или разстроена, тя можеше да седне и да свири с пълна отдаденост и на вид да изглежда свежа и спокойна.

Следващия път обаче, когато свиреше същата музика, всичко отново избухваше вътре в нея и тя направо рухваше.

Той се вмъкна възможно най-тихо, за да не я разсейва.

Премина на пръсти покрай стаичката, в която тя се упражняваше, но вратата беше отворена, така че той спря и я погледна. Съвсем лекичко ѝ махна да не спира. Изглеждаше бледа и изтощена, но на устните ѝ трепна усмивка и тя продължи да свири с внезапно обзел я хъс.

С безупречен усет за момента, какъвто поначало проявява крайно рядко, слънцето проблесна за кратко през натрупалите се дъждовни облаци и докато тя свиреше на виолончелото, по нея и по тъмнокафявото дърво на инструмента заиграха отблясъци. Ричард стоеше като вкаменен. Бъркотията от днешния ден за миг застина и се дръпна на почетно разстояние от него.

Не позна парчето, но му приличаше на Моцарт. Спомни си — Сюзън му бе споменала, че ще трябва да научи две-три Моцартови парчета. Той тихичко продължи и седна да изчака и да я послуша.

Най-накрая свърши. Последваха една-две минути тишина и тя най-после се появи. Примигна, усмихна му се и го прегърна дълго и трепетно, после се дръпна и затвори телефона. Обикновено го държеше отворен, докато се упражняваше.

— Извинявай — рече му тя. — Не ми се искаше да спирам. — Тя рязко избърса една сълза — като да беше прашинка. — Как си, Ричард?

Той сви рамене и я изгледа объркано. Май ѝ беше достатъчно като отговор.

— И се боя, че ще ми се наложи да продължа... — въздъхна Сюзън. — Съжалявам. Просто... — Тя поклати глава. — Кой би направил такова нещо?!

— Не знам. Някой откачен. Не съм убеден, че има значение кой е бил.

— Не — отвърна тя. — Виж, т-т... обядвал ли си?

— Не съм. Сюзън, ти си свири, а пък аз ще погледна какво има в хладилника. После можем да поговорим, докато обядваме.

Сюзън кимна.

— Добре. Само дето...

— Да?

— Е, ами в момента всъщност не ми се говори за Гордън. Нека първо да се поуталожи. Чувствам се някак си приклещена. Щеше да ми е по-лесно, ако с него бяхме по-близки, но не бяхме и на мене сякаш ми е малко неудобно, че не съм отреагирала веднага както трябва. Да си поговорим за него — е, бива, само дето ще трябва да използваш минало време и...

За миг тя се прислони към него и въздъхна.

— В момента в хладилника няма кой знае какво. Кисело мляко май и един буркан Маринована херинга, който би могъл да отвориш.

Сигурна съм, че ще успееш да оплескаш всичко, ако опиташ, но всъщност е доста лесно и просто. Най-важният номер е да не ги мяташ на пода и да не им слагаш сладко.

Тя го прегърна, целуна го, усмихна му се кисело и се върна в стаичката.

Телефонът иззвъня. Ричард вдигна слушалката.

— Ало?

Отсреща не се чуваше нищо — само нещо като вятър.

— Ало? — повтори той, изчака, сви рамене и затвори.

— Кой се обажда? — извика Сюзън.

— Никой не се обади — отвърна Ричард.

— Не е за първи път — рече Сюзън. — Според мене е някой от онези, дето дишат тежко в слушалките, само че този го дава минималист. — И тя отново засвири.

Ричард влезе в кухнята и отвори хладилника. Той не си падаше чак толкова по здравословното хранене, колкото Сюзън, ето защо онова, което видя вътре, далеч не го въодушеви, ала успя без никакви трудности да подреди на една табличка известно количество маринована херинга, кисело мляко, ориз и портокали и се опита да прогони мисълта, че един-два мазни хамбургера и порция пържени картофи биха завършили много приятно композицията.

Откри и бутилка бяло вино и отнесе всичко на малката масичка.

След минута-две дойде и Сюзън. Беше много спокойна и улегнала, но след няколко хапки го попита за канала.

Ричард поклати озадачено глава и се опита да обясни случая и всичко останало относно Дърк.

— КАК каза, че му било името? — намръщи се Сюзън, когато той, доста неубедително, завърши.

— Казва се... ъ-ъ... Дърк Джентли — отвърна Ричард. — Така да се каже.

— Така да се каже?!

— Ъ-ъ... да — отвърна Ричард и въздъхна тежко.

Сети се, че каквото и да речеш за Дърк, всичко беше такова едно мътно и неясно. Дори и на бланката след името му бяха изписани цял наниз мътни, неясни определения. Измъкна листа, върху който преди няколко часа се беше опитал да организира мислите си.

— Аз... — започна той, но тъкмо сега звънецът иззвъня.

Двамата се спогледаха.

— Полицията — обади се Ричард. — Най-добре да се срещна с тях и да приключим с въпроса.

Сюзън стана от стола, приближи се до входната врата и вдигна домофона.

— Ало? Кой? — попита тя след малко.

Намръщи се, извърна се и направи гримаса на Ричард.

— По-добре се качете — каза тя с доста по-недружелюбен тон и натисна копчето. Върна се и седна.

— Твоят приятел е — рече тя с равен глас. — Господин Джентли.

Денят на Електрическият монах вървеше страхотно добре, така че той се впусна във въодушевен галоп. Това ще рече, че въодушевено сръчка коня, а конят далеч не въодушевено се впусна в галоп.

Този свят, хрумна му, си го биваше. Страхотно му харесваше. Не знаеше нито чий е, нито откъде се е взел, но със сигурност предлагаше дълбоко удовлетворение за човек с неговите уникални и необикновени дарби.

Тук го ценяха. Цял ден спираше при разни хора, заговаряше ги, изслушваше неволите им, а после тихо промълвяше онези две вълшебни думички: „Вярвам ти.“

Ефектът неизменно беше наелектризиращ. Не че хората от този свят не си го казваха от време на време и сами, но много рядко, изглежда, се случваше тези думи да бъдат изречени с онзи дълбок и искрен тембър, който Монахът беше така прекрасно програмиран да възпроизвежда.

В собствения му свят в крайна сметка това го приемаха наготово. Хората очакваха от него да вярва вместо тях в какво ли не, без да им създава притеснения. Човек би могъл да цъфне на вратата с някоя страхотна нова идея или предложение, или дори нова религия и ето какво щяха да му отговорят: „А, върви го кажи на Монаха.“ А Монахът си седеше, слушаше си и най-прилежно вярваше във всичко. Само дето по-нататък никой друг не проявяваше интерес към разказаното.

В този иначе прекрасен свят май беше възникнал само единствен проблем. Често, след като произнесеше вълшебните думички, темата рязко се сменяше и хората неизменно започваха да

приказват за пари, а Монахът, разбира се, нямаше — недостиг, който бързо беше осуетил цял ред иначе много обещаващи контакти.

Може би трябваше да намери отнякъде. Ала откъде?

Той дръпна юздите, конят спря с благодарен подскок и се захвана да пасе тревицата покрай банкетата. Конят хал-хабер си нямаше за какъв дявол беше всичкото това препускане нагоре-надолу, нито пък му пукаше. Пукаше му само от това, че го караха да препуска нагоре-надолу покрай един сякаш безкраен крайпътен бюфет. Кое то на моменти си беше от хубаво по-хубаво.

Монахът се заоглежда напрегнато нагоре и надолу по пътя. Изглеждаше му смътно познат. Впусна се в лек тръс, за да го поогледа. Няколко метра по-нататък конят продължи да си похапва.

Да. Монахът беше минал отгук снощи.

Спомняше си го ясно — е, кажи-речи ясно. Вярваше, че си го спомня ясно, и това в крайна сметка беше главното. Точно тук бе вървял, по-объркан от всякога, а тъкмо зад следващия завой, ако не бъркаше много, се намираще малката крайпътна постройка, близо до която беше скочил в багажника на онзи хубав човек — онзи хубав човек, който реагира толкова странно на това, че го застреляха.

Може би там имаше пари и щяха да му дадат. Зачуди се. Да, щеше да е добре да провери. Отново грубо прекъсна пиршеството на коня и препусна нататък.

Щом се приближи до бензиностанцията, забеляза пред нея кола, паркирана под арогантен ъгъл. От ъгъла съвсем ясно си личеше, че колата се намира там по далеч не толкова банални причини, като да сипват бензин в нея, и беше твърде важна, за да се паркира прилежно така, че да не се пречка на всекиго. Налагаше се всяка друга кола, дошла за бензин, да я заобикаля най-старателно. Колата беше бяла, с някакви ивици и знаци по нея и с фенери отгоре — те изглеждаха много важни.

Щом пристигна, Монахът слезе от коня и го върза за една помпа. Тръгна към малкото магазинче и видя, че вътре, с гръб към него, е застанал мъж в тъмносиня униформа и островърха шапка. Мъжът приклякваше и въртеше палци в ушите си, а това явно впечатляваше дълбоко другия мъж зад касовия апарат.

Монахът наблюдаваше вцепенен, в страхопочитание. Мъжът, повярва той — така мигновено и без всякакво усилие, че дори и

сциентолог би му завидял, — сигурно беше някакъв бог, щом будеше такъв плам в сърцата. Зачака, затаил дъх, да му изкаже почитта си. След миг мъжът се обърна, излезе от магазина, забеляза Монаха и се вцепени като истукан.

Монахът осъзна, че Богът сигурно го чака да изрази своята почит, ето защо, както подобаваше, взе да прикляква и да върти палци в ушите си.

Известно време неговият Бог се взираше в него, после го сграбчи за яката, завъртя го, блъсна го с разперени ръце върху колата и живо го преджоби за оръжие.

Дърк се втурна в апартамента като малко трътлесто торнадо.

— Госпожице Уей! — Той сграбчи ръката ѝ, в която се долавяше лека неохота, и смъкна абсурдната си шапка. — За мене е най-неизразимо удоволствие да се запозная с вас, но и предмет на най-дълбоко съжаление, че нашето запознанство е по повод на едно такова голямо нещастие — нещастие, което ме задължава да ви приподнеса моето най-дълбоко съчувствие и състрадание. Моля ви, повярвайте ми, за нищо на света не бих ви се натрапил в мъката ви, ако проблемът не беше от най-огромна важност и величина. Ричард... разгадах загадката на фокуса. Много необичайна работа.

Той профуча през стаята, тръшна се на свободния стол до масата и плъсна шапката си върху нея.

— Налага се да ни извиниш, Дърк... — изгледа го студено Ричард.

— Не, боя се, че вие се налага да ме извините — отвърна Дърк. — Загадката е разгадана, а разгадката е толкова потресаваща, че се наложи да ми я разкрие едно седемгодишно детенце на улицата. Но без съмнение е вярна — без ни най-мъничко съмнение. Е, каква тогава е разгадката? — ме питате, или, по-скоро, бихте ме попитали, ако успеете да се вредите за думата, ала вие не можете, така че ще ви спестя труда и ще си задам въпроса вместо вас, както и ще му отговоря, като кажа, че няма да ви кажа, защото вие няма да ми повярвате. Вместо това ще ви я покажа — още този следобед. Обаче бъдете спокойни — това обяснява всичко. Обяснява фокуса. Обяснява бележката, която си намерил — тъкмо от нея всичко трябваше да ми

стане съвсем ясно, но тъп съм си и това е. Освен това тя обяснява и какъв е бил липсващият трети въпрос, или по-скоро — и тъкмо това е най-важното — какъв е бил липсващият първи въпрос!

— Какъв липсващ въпрос?! — възкликна Ричард, объркан от внезапната пауза, като се вкопчи за първите попаднали му думи.

Дърк примигна, все едно виждаше пред себе си пълен идиот.

— Липсващият въпрос от тези, които е задал Джордж III, разбира се — рече той.

— На кого да ги е задавал?

— Че на професора, на кого друг! — припряно отсече Дърк. — Ти не слушаш ли, като ти говоря?! Всичко си е било като на длан! — Той тупна с юмрук по масата. — Толкова очевидно е било, че единственото нещо, което ми попречи да прозра разрешението му, беше дребният, незначителен факт, че то бе абсолютно невъзможно. Шерлок Холмс е казал веднъж, че след като елиминираш невъзможното, онова, което остава, колкото и невероятно да е, трябва да е отговорът. Аз обаче не обичам да елиминирам невъзможното. Давай да тръгваме.

— Не.

— Какво?! — Дърк обърна поглед към Сюзън, откъдето идваше тази така неочаквана — или поне неочаквана за него — съпротива.

— Господин Джентли — каза Сюзън с глас, в който не можеше и карфица да забиеш, — защо умишлено сте подвел Ричард да вярва, че полицията го издирва?

Дърк се намръщи.

— Че тя го издирваше — отвърна той. — И още го издирва.

— Да, но просто за да ѝ отговори на няколко въпроса! Не защото е заподозреният убиец!

Дърк сведе очи.

— Госпожице Уей — рече той, — в интерес на полицията е да разбере кой е убил брат ви. Аз, с най-голямо уважение към вас, не съм го убил. Може, допускам, да се окаже, че това има някакво отношение към случая, но също толкова вероятно е и да се окаже, че убиецът е бил просто някой случаен психопат. Искях да разбера и все още отчаяно искам да разбера защо снощи Ричард се вмъкна в този апартамент.

— Казах ти вече! — възрази Ричард.

— Онова, което си ми казал, няма никакво значение — то само разкрива решаващия факт, че сам не знаеш причината! За Бога, мислех си, че съм ти го демонстрирал съвсем показателно там, край канала!

Ричард поутихна.

— Докато те наблюдавах, ми стана повече от ясно-продължи Дърк, — че имаш съвсем бледа представа какво правиш и абсолютно не осъзнаваш, че животът и здравето ти са застрашени. Отначало, като те гледах, си помислих, че си просто някой безмозъчен главорез, тръгнал да извършва първия си и вероятно последен обир. Но после се извърна и те познах — а аз те зная като интелигентен, разумен и умерен човек. Ричард Макдъф?! Да рискува да си строши врата, като така безотговорно се катери по разни улуци посред нощ? Хрумна ми, че ти би се държал по такъв безразсъден и краен начин само ако отчаяно се тревожиш за нещо или заради нещо ужасно, ужасно важно. Не е ли така, госпожице Уей?

Той стрелна с поглед Сюзън, която се отпусна бавно на стола и го загледа разтревожено — погледът ѝ издаваше, че е уцелил десетката.

— И все пак, когато тази сутрин дойде при мене, ти изглеждаше съвсем спокоен и разумен. Докато ти плямпах онези дивотии за котката на Шрьодингер, ти спореше с мене по съвършено разумен начин. Това не е поведение на човек, който предната вечер е бил докаран до крайности заради някаква отчаяна цел. Признавам, че тъкмо в този момент аз паднах до... ами до някои преувеличения относно дереджето ти просто за да мога да те задържа при мене.

— Ама не можа. Тръгнах си.

— С определени намерения в главата. Знаех, че ще се върнеш. Най-смирено се извинявам, че те подведох... ъ-ъ... донякъде, но знаех, че онова, което трябваше да разкрия АЗ, далеч не е онова, с което щяха да се занимават полицаите. И то беше следното: ако снощи, докато изкачваше стената, ти не си бил съвсем ти, то... Кой си бил и защо?

Ричард потръпна. Мълчанието този път се разтегна доста.

— Какво общо има това с фокусите? — попита той най-накрая.

— Тъкмо за да го разберем, трябва да заминем за Кеймбридж.

— Но какво те кара да бъдеш толкова сигурен...

— Тази работа ме тревожи — отвърна Дърк и погледът му изведнъж помръкна и натеза.

За такъв бърбарец, какъвто си беше, изведнъж го бе обзела странна неохота да говори.

Продължи:

— Много сериозно се тревожа, когато открия, че знам разни неща и не знам защо ги знам. Може би е същата инстинктивна обработка на данните, която ти позволява да хванеш топката кажи-речи още преди да си я видял. Може би това е по-дълбокият и по-неподлежащ на обяснение инстинкт, който ти подсказва, че някой те дебне. Огромна обида за моя интелект е, че тъкмо онези неща, заради вярата в които толкова презирам някои хора, се случват тъкмо на мене. Сигурно си спомняш... злощастния случай, свързан с едни определени изпитни въпроси.

Изведнъж лицето на Дърк стана угрижено и изнурено. За да продължи да говори, му се налагаше да дълбае много навътре в себе си.

Продължи:

— Способността да сметнеш колко е две и две и веднага да кажеш „четири“ е едно. Способността да извлечеш корен квадратен от 539,7, да го събереш с косинус от 26,432 и да кажеш веднага, че е... колкото е там, е нещо съвсем друго. А аз... е, нека ви покажа.

Той се наведе напрегнато напред.

— Снощи те видях как се изкатери и се вмъкна в този апартамент. Знаех, че нещо не е наред. Днес те накарах да ми разкажеш всичко, което знаеш за снощи, до най-малката подробност, и в резултат на това, като използвах единствено интелекта си, разкрих вероятно най-голямата тайна, скрита на тази планета. Кълна ви се, че е вярно и че мога да го докажа. А сега трябва да ми повярвате, като ви казвам, че знам, ЗНАМ, че тук има нещо ужасно, отчайващо, отвратително нередно и че ние трябва да открием какво е то. А сега ще дойдеш ли с мене в Кеймбридж?

Ричард безмълвно кимна.

— Добре — рече Дърк. — А това какво е? — добави той, като сочеше чинията му.

— Маринована херинга. Искаш ли?

— Не, благодаря — отвърна Дърк, стана и започна да се закопчава. — В моя речник — добави той и тръгна към вратата,

тикайки Ричард пред себе си — думата „херинга“ я няма. Приятен ден, госпожице Уей, пожелайте ни Бог да е с нас.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА...

Отекна гръмотевичен тътен и се посипа неизменният ситен дъждец от североизток, без който комай не могат да минат най-величествените мигове в световната история.

Дърк вдигна яката на коженото си палто, ала никаква влага не беше способна да потуши буйния му плам. Двамата с Ричард вървяха към огромната порта от дванадесети век.

— Колежът „Сейнт Сед“, Кеймбридж — възкликна той, когато го зърна за първи път след цели осем години. — Основан през година някоя си там от забравих кого в чест на някого, чието име за момента ми убягва.

— Да не би да е свети Сед? — предложи Ричард.

— А бе, знаеш ли, май е много вероятно да си прав... Един от най-тъпите светии на Северна Умбрия. Брат му, Чад, пък е бил още по-тъп. Една катедрала в Бирмингам е кръстена на него, ако това ти говори нещо. А, Бил, колко се радвам да те видя пак — добави той, обръщайки се към портиера, който тъкмо влизаше в колежа.

Портиерът се извърна.

— Господин Кджели, колко се радвам да ви видя пак тук, сър. Много съжалявам, че навремето така се случи с вас, надявам се всичко това вече да е зад гърба ви.

— Да, Бил, така е. Направо цъфтя. Ами госпожа Робъртс? Как е тя? Още ли я наболява кракът?

— Не и откакто ѝ го отрязаха, сър. Да си остане между нас, сър, май щях да съм по-щастлив, ако бяха отрязали нея и ми бяха оставили само крака ѝ. Бях му нарочил едно място върху камината, но както и да е. Трябва да приемаме нещата такива, каквито са.

— Господин Макдъф, сър. — Той кимна отсечено на Ричард. — О, онзи кон, дето ми го споменахте, сър, снощи. Боя се, че се наложи да го изнесем, сър. Притесняваше професор Хронотис.

— Просто бях любопитен... ъ-ъ... Бил — отвърна Ричард. — Надявам се да не ви е създал притеснения.

— Мене никога нищо не ме притеснява, сър, стига да не е облечено в рокля. Не мога да търпя, когато някой от младите господа намъкне рокля, сър.

— Ако конят пак те притесни, Бил — намеси се Дърк и го потупа по рамото, — прати ми го да си поговоря с него. А сега... Ти току-що спомена добрия професор Хронотис. Тук ли е в момента? Идваме при него по една работа.

— Доколкото знам, тук е, сър. Не мога да проверя, защото телефонът му не работи. Предлагам ви да влезете и да проверите сами. Крайният ъгъл вляво във вътрешния двор.

— Знам го добре, Бил. Много здраве на остатъците от госпожа Робъртс.

Те препуснаха през предния двор — поне Дърк препусна, а Ричард си пристъпваше с обичайната си щъркелова походка и се мъчеше да предпази лицето си от мизерния дъждец.

Дърк очевидно бъркаше сам себе си с екскурзовод.

— „Сейнт Сед“ — подхвана той. — Колежът на Коулридж, също и колежът на сър Исак Нютон, знаменития изобретател на монетата с ръбести краища и пльокалото за котки!

— Кое? — заекна Ричард.

— Пльокалото за котки! Едно най-хитроумно, изчистено и изобретателно приспособление. Нали разбираш, представлява една врата в друга врата и...

— Да, да — кимна Ричард. — Освен това е измислил и онази дреболия с гравитацията...

— Гравитацията. — Дърк сви рамене малко презрително. — Да, така, де, и това го имаше. Макар че, разбира се, е било чисто и просто откритие. Тя, гравитацията, си е била там и просто е чакала да я открият.

Той извади едно пени от джоба си и нехайно го подхвърли върху чакъла покрай павираната пътека.

— Видя ли? — обърна се той към Ричард. — Дори в събота и неделя не я изключват. Рано или късно някой все щеше да я забележи. Но пльокалото за котки... Е, това е нещо съвсем друго. Изобретение, истинска рожба на творческия ум.

— На мене ми се вижда съвсем просто. Всеки би се сетил да го измисли.

— Ааа — въздъхна Дърк. — Рядко се ражда ум, способен да пресътвори дотогава несъществуващото в заслепяващо очевидно. Викът „И аз можех да се сетя!“ е много популярен, но и крайно подвеждащ поради факта, че никой всъщност не се е сетил по-рано — а това е много важен и показателен факт. Ако не греша, тъкмо това стълбище търсим. Ще се качим ли?

Без да чака отговор, той се метна към стълбите. Ричард нерешително тръгна подире му. Дърк обаче вече хлопаше по вътрешната врата. Външната беше отключена.

— Влез! — извика глас отвътре.

Дърк бутна вратата тъкмо навреме, за да успеят да изгледат белия тил на Рег. Точно в момента той влизаше в кухнята.

— Правя си чайче — подвикна той. — Ти ще пиеш ли? Седни, седни, който и да си.

— Много любезно от ваша страна — отвърна Дърк. — Двама сме. — И Дърк седна.

Ричард последва водача си.

— Индийски или китайски? — провикна се Рег.

— Индийски, моля.

Чу се тракане на чашки и чинийки.

Ричард се огледа из стаята. Изведнъж тя му се видя скучна. Огънят тихичко си гореше, но светлината беше като в сивкав следобед. Макар всичко да си беше същото — старото канапе, масата, отрупана с книги, — то сякаш нямаше нищо общо със странната, трескава отминала нощ. Стаята сякаш си стоеше там, вдигнала вежди с невинно „да?“.

— Мляко? — подвикна Рег от кухнята.

— Да, моля — отвърна Дърк.

Хвърли на Ричард полуналудничава усмивка. Едва потискаше вълнението си.

— Една бучка или две?

— Една, моля... — отвърна Дърк — и две лъжички захар, ако може.

В кухнята закипя трескава дейност. След миг-два Рег подаде глава иззад вратата.

— Свлад Кджели! — възкликна той. — Боже мили! Е, бързо действащ, млади Макдъф, браво, браво. Скъпи ми друже, колко

прекрасно е, че те виждам, колко хубаво от твоя страна, че дойде.

Той изтри ръцете си с кърпа и се втурна да се ръкува.

— Драги ми Свлад!

— Дърк, моля, ако нямате нищо против. — Дърк топло разтърси ръката му. — Предпочитам го. В това име има повече усещане за шотландския кинжал. Дърк Джентли е името, под което работя сега. Боя се, че в миналото има някои определени събития, от които бих искал да се разгранича.

— Да, абсолютно, знам как се чувстваш. По-голямата част от четиринадесети век също беше доста мрачна — кимна сериозно Рег.

Дърк понечи да поправи недоразумението, но реши, че историята сигурно е дълга и широка, и си затрая.

— Та, значи, как сте, скъпи ми професоре? — попита вместо това той и благопристойно положи шапката и шала си на канапето.

— Ами — вдигна рамене Рег — напоследък ми е интересно, или май по-скоро ми е тъпо. Но ми е тъпо по интересни причини. Вижте, пак ви казвам — седнете, посгрейте се на огъня, а аз ще донеса чая и ще се помъча да ви обясня. — Той отново се втурна към кухнята, като си тананикаше, и ги остави да се настанят пред камината.

Ричард се наведе към Дърк.

— Нямах представа, че го познаваш толкова добре — кимна той към кухнята.

— Не го познавам добре — мигом му отвърна Дърк. — Веднъж се запознахме случайно на някаква вечеря, но между нас веднага възникна симпатия и разбирателство.

— И как така не сте се срещали и по-нататък?

— Естествено, той усърдно ме отбягваше. Тясното сближаване с хората е опасно, ако криеш някаква тайна. А като си говорим за тайни, тази, неговата, ми се вижда големичка. Ако изобщо в света има по-голяма тайна, много бих искал да разбера каква е тя — тихо завърши той.

Изглежда многозначително Ричард и протегна ръце към огъня. Тъй като Ричард и преди безуспешно беше опитвал да изкопчи от него каква точно е тайната, този път отказа да захапе въдичката, отпусна се в креслото и се огледа.

— Питам ли ви — обади се Рег, който тъкмо беше влязъл в стаята — дали искате чай?

— Ъ-ъ... да — отвърна Ричард. — Обсъдихме го надълго и нашироко. Май накрая се разбрахме, че искаме, нали така беше?

— Добре — проточи колебливо Рег. — По щастлива случайност в кухнята май вече има готов. Налага се да ми простите. Паметта ми е като... като... Как се казваха онези неща, в които се плакне оризът? Ама аз за какво приказвах?

Огледа се озадачено, фръцна се и отново изчезна в кухнята.

— Много интересно — тихо рече Дърк. — Чудех се дали паметта му е в ред.

Изведнъж той се надигна и захвана да снове из стаята. Погледът му падна върху сметалото, изправено върху единственото що-годе празно място на голямата махагонова маса.

— Това ли е масата — попита той Ричард с приглушен глас, — където си намерил бележката за солницата?

— Да. — Ричард се изправи и се приближи. — Ето в тази книга беше. — Той вдигна пътеводителя за гръцките острови и го прелисти.

— Да, да, естествено — нетърпеливо го прекъсна Дърк. — Знаем, знаем. Просто искам да разбера това ли беше масата. — Той любопитно прокара пръсти по ръба ѝ.

— Ако мислиш, че е имало някаква предварителна уговорка между Рег и момичето — обади се Ричард, — то се чувствам длъжен да ти кажа, че според мене това едва ли би било възможно.

— Естествено, че е нямало — сопна му се Дърк. — Мислех си, че това ти е съвсем ясно.

Ричард сви рамене, мъчейки се да не се ядосва, и отново остави книгата.

— Е, ама че странно съвпадение — това, че книгата е...

— Странно съвпадение ли? — изсумтя Дърк. — Ха! Ще я видим ние тази работа! Ще видим що за съвпадение е и доколко е странно! Бих искал, Ричард, да попиташ приятеля си как точно е изпълнил фокуса.

— Струва ми се, че ти спомена, че вече си наясно.

— Споменах — безгрижно рече Дърк. — Бих искал да чуя как се потвърждава.

— О, разбирам — кимна Ричард. — Да, доста лесно е, нали? Първо го накарай да го обясни, пък после: „О, да, тъкмо това си

мислех и аз!“ Страхотно, Дърк. Значи, домъкнали сме се чак дотук, за да го накараме да ни обясни някакъв си фокус? Явно съм откачил.

Дърк вирна нос.

— Моля те, прави каквото ти казвам! — тросна се той. — Ти си го видял как прави фокуса — ти трябва да го питаш. Повярвай ми, вътре в този номер се крие поразителна тайна. Знам я, но искам да я чуя от него.

Щом Рег се върна с подноса, Дърк се извърна. Рег заобиколи канапето и сложи подноса върху ниската масичка за кафе пред камината.

— Професор Хронотис... — подхвана Дърк.

— Рег — прекъсна го Рег. — Моля те.

— Чудесно — кимна Дърк. — Рег...

— Решето! — възкликна Рег. — Какво?!

— Онова, дето се плакне оризът в него. Решето. Опитвах се да си спомня как беше думата, макар и да не се сещам защо. Няма значение. Драги ми Дърк, изглеждаш така, сякаш ей сегичка ще избухнеш. Защо не седнеш и не се отпуснеш?

— Не, благодаря, ще се чувствам по-свободен, ако мога да си снова нервно, ако позволите. Рег...

Дърк се обърна, впери очи в тези на Рег и вдигна пръст.

— Трябва да ви кажа — рече той, — че знам тайната ви.

— А... мда, ъ-ъ... така ли? — смънка Рег, свел притеснено поглед. Току побутваше чашите и чайника. — Разбирам.

Чашите затракаха бясно. Той ги размести.

— Да, тъкмо от това се боях.

— И съществуват някои въпроси, които бихме искали да ви зададем. Трябва да ви кажа, че очаквам отговорите ви с най-голямо внимание.

— Така, така — смънка Рег. — Е, може би тъкмо сега му е дошло времето. Самият аз почти нищо не разбирам от последните събития и... мене самия ме е страх. Много добре. Питайте каквото искате. — Той внезапно вдигна поглед. Очите му блестяха.

Дърк кимна отсечено на Ричард, въртна се и закрачи из стаята, вперил сърдит поглед в пода.

— Ъ-ъ... — подхвана Ричард, — ъ-ъ... нас, такова, ни интересува да разберем как точно направихте онзи магически фокус

със солницата снощи.

Въпросът като че изненада и порядъчно озадачи Рег.

— Магически фокус ли?! — възкликна той.

— Ъ-ъ... да — кимна Ричард. — Фокусът.

— О — предаде се Рег. — Е, ами що се отнася до магическата му страна, не съм убеден, че е редно да ви я обяснявам — нали знаете, правилата на Магическия кръг са много строги по отношение на разкриването на тези тайни. Крайно строги. Номерът обаче е впечатляващ, не мислите ли? — добави той лукаво.

— Хммм... да — отвърна Ричард. — През цялото време всичко си изглеждаше съвсем естествено, но сега... ами като си помисля, налага ми се да призная, че като че ли се втрещих.

— Е, хубаво — рече Рег. — Сръчност, нали разбираш. Тренировка. И накрая започва да изглежда съвсем естествено.

— Така си и беше — продължи да налучква пътя Ричард. — Направо се шашнах.

— Хареса ли ти?

— Беше много впечатляващо.

Дърк започваше лека-полека да губи търпение. Стрелна с поглед Ричард, за да му даде знак за това.

— И добре разбирам — твърдо продължи Ричард — защо за вас е невъзможно да ми го обясните. Просто бях любопитен, това е. Съжалявам, че попитах.

— Е — Рег вдигна рамене във внезапен пристъп на съмнение, — предполагам... е, ами щом си обещах твърдо да не казваш на абсолютно никого... Вероятно самичък можеш да се досетиш, предполагам, че съм използвал две от солниците на масата. Никой нямаше да забележи, че са две различни солници. Нали разбираш, ловкостта на ръцете мами окото, в частност някои очи около онази маса. Докато се бързиках с вълнената си шапка и много хитро, макар да го казвам сам за себе си, симулирах непохватност и смущение, просто си пяхнах солницата в ръкава. Нали разбра?

Предишната му нервност беше изчезнала напълно, изतिकана от удоволствието, с което демонстрираше занаята си.

— Всъщност това е най-старият номер на света — продължи той, — ала въпреки това изисква голяма доза умение и сръчност. После — то е ясно, след като изчаках малко — аз върнах солницата на масата,

като просто се направих, че я подавам някому. Разбира се, за да изглежда всичко съвсем естествено, трябва да си тренирал години наред, но аз много повече предпочитам просто да я пусна на пода. Любителска работа, ама... Не можеш да я вдигнеш, а пък чистачките няма да я забележат поне две седмици. Случвало ми се е умрял дрозд да ми се въргаля под стола цял месец. Само че в случая не става въпрос за фокус. Един котарак го беше удушил.

Рег хвърли ослепителна усмивка.

Ричард почувства, че си е свършил работата, но нямаше и най-бледа представа докъде са стигнали по този начин. Метна поглед на Дърк, но онзи и пръста си не помръдна да му помогне. Така че се хвърли слепешката нататък.

— Да — кимна той, — да, разбирам, че всичко това може да се постигне с ловкост и бързина. Онова, което не разбирам обаче, е как така солницата се е навряла в гърнето.

Рег отново доби крайно озадачен вид, сякаш не разбираше за какво му приказват. Погледна Дърк. Онзи спря да се разхожда и се вторачи в него с грейнали, пълни с очакване очи.

— Е, ами че това... то си е съвсем ясно — рече Рег. — За него изобщо не трябва никакви фокуснически умения. Нали си спомняш, че по едно време отскочих да си взема шапката?

— Мммда... — проточи неуверено Ричард.

— Ами — обясни Рег — докато бях извън стаята, потърсих човека, направил гърнето. Естествено, това ми отне известно време. Към три седмици детективска работа, докато го проследя, и още два-три дена, докато онзи изтрезнее. А и малко мъчно успях да го навия да пъхне солницата в гърнето заради мене. После спрях за малко на едно място — да си сложа малко... ъ-ъ... пудра за прикриване на загара — и, разбира се, трябваше доста внимателно да преценя в кой момент да се завърна, така че всичко да изглежда съвсем нормално. В антрето се сблъсках със себе си — в такива случаи винаги се чувствам малко неловко, изобщо не знам накъде да гледам, но... ъ-ъ... ами, казах си го.

Усмихна се — доста пресилено и нервно.

Ричард се опита да кимне, но изведнъж се отказа.

— Ама вие какви ми ги говорите, да му се не види? — възкликна той.

Рег го погледна учудено.

— Ами нали вие казахте, че знаете тайната ми...

— Аз я знам — тържествуващо се ухили Дърк. — Той засега не я знае, макар че тъкмо той ме снабди с всички сведения, нужни ми, за да я разкрия. Позволете — продължи той — да запълня някои бели петънца. За да скриете успешно факта, че всъщност ви е нямало със седмици, докато всички около онази маса си мислят, че сте излезли за секунди, се е наложило да си запишете последното, което сте казали, за да можете после да уловите нишката на разговора колкото може поестествено. Това е важна подробност, тъй като паметта ви далеч не е като едно време. Нали така?

— Като едно време. — Рег бавно заклати бялата си глава. — Едва си спомням какво беше едно време. Но да. Много си проникателен, щом си забелязал тази подробност.

— А след това идва и онази дреболия — продължи Дърк — за трите въпроса, които Джордж III е задал. На вас.

Това май му дойде съвсем изневиделица на Рег.

— Питал ви е — продължи Дърк, след като погледна в едно малко тефтерче, което беше измъкнал от джоба си — дали има някаква конкретна причина едно нещо да се случва след друго нещо и дали има някакъв начин всичко това да се спре. Но не ви ли попита също, и то на първо място, и дали е възможно да се пътува назад във времето или нещо такова?

Рег изгледа Дърк с дълъг, преценяващ поглед.

— Прав излязох за тебе — рече той. — Имаш забележителен ум, млади човече. — Той бавно се приближи до прозореца и погледна към вътрешния двор. Загледа се в странните фигури, мотаещи се из него, които се прегръщаха в дъжда или сочеха това-онова.

— Да — обади се накрая Рег с глух глас. — Тъкмо това ме попита.

— Хубаво. — Дърк захлопна тефтера си с лека, напрегната усмивка, която казваше, че за тази похвала е живял досега. — Следователно това обяснява защо отговорите са били „да“, „не“ и „кой го знае“ — в този ред. А сега: къде е?

— Кое къде е?

— Машината на времето.

— Тъкмо в нея се намираш — отвърна Рег.

— Виж какво, аз отивам да пийна едно — рече му сватбарят, ала немощно, тъй като очевидно не отиваше.

— Оставихме зад нас онези, които се унищожаваша с войни — измърмори Майкъл. — Нашият свят щеше да е свят на мира, на музиката, на изкуствата, на просветлението. Всичко нищожно, всичко банално, всичко достойно за презрение нямаше място в нашия свят.

Замрелият неподвижно купонджия изгледа Майкъл в почуда. Хич не му приличаше на старо хипи. Разбира се, знае ли човек. Собственият му по-голям брат някога беше прекарал две години в другарска комуна, тъпчейки се с понички с ЛСД и мислейки се за дърво; после я напусна и стана директор на търговска банка. Разликата, разбира се, беше в това, че брат му едва ли продължаваше да се мисли за дърво — сега вече му се случваше само сегиз-тогиз и отдавна се беше научил да избягва тъкмо онзи кларет, който му навяваше такива стари спомени.

— Имаше и такива, които ни казваха, че ще се провалим — продължи Майкъл с приглушения си глас, който ясно се открояваше сред радостната глъчка, изпълваща купето, — които предсказваха, че и ние носим в себе си семената на войната, но наша висша цел и решение беше, че единствено изкуството и красотата ще процъфтяват, най-висшето изкуство, най-висшата красота — музиката. Взехме с нас само онези, които вярваха, които искаха това да се сбъдне.

— Ама ти за какво приказваш? — попита сватбарят, ала не дръзко и предизвикателно, защото беше попаднал под хипнотичното влияние на Майкъл. — Кога е било това? Къде?

Майкъл въздъхна тежко.

— Преди да се родиш... — каза той най-накрая. — Кротувай и ще ти разкажа.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И СЕДМА...

Настана дълго, стреснато мълчание, по време на което вечерният мрак навън сякаш се сгъсти осезаемо и притисна стаята в хватката си. Каприз на светлината очертаваше ореол от сенки около главата на Рег.

Дърк — рядък момент в неговия живот, изпълнен с изобилно и многословно красноречие — стоеше безмълвен. Очите му блестяха в детинска почуда, а погледът му отново и отново обикаляше по простите очукани мебели в стаята, ламперията по стените, опърпаните килими. Ръцете му трепереха.

Ричард се намръщи леко, сякаш се опитваше да извлече наум корен квадратен от нещо си, после погледна Рег право в очите.

— Кой сте вие? — попита той.

— Представа си нямам — отвърна бодро Рег. — Голяма част от паметта ми е изчезнала безвъзвратно. Много съм стар, нали разбираш. Направо да се шашнеш колко съм стар. Да, според мене, ако ви съобщя на колко съм години, би било справедливо да ви кажа, че ще се смаете. Странното е там, че ще се смая и аз самият, защото не си спомням. Знаете ли, ужасно много неща съм видял. Повечето съм ги забравил, слава Богу. Бедата е там, че като станеш на моите години, чийто брой, както според мене споменах преди малко, е донякъде поразителен... това казвал ли съм го?

— Да, да, споменахте го.

— Добре. Забравих казвал ли съм го, не съм ли. Работата е там, че ти растеш, но не и паметта ти, и сума ти нещо изпада от нея. Така че разбирате — основната разлика между някой на моята възраст и някой на вашата е не колко знам аз, а колко съм забравил. После пък започваш да забравяш и какво точно си забравил, а най-накрая забравяш и че въобще е трябвало да помниш нещо. И тогава придобиваш склонност да забравяш и... ъ-ъ... за какво точно говориш в момента.

Той безпомощно се втренчи в чайника.

— За нещата, които си спомняте... — подсказа му внимателно Ричард.

— Миризми и обеци.

— Моля?

— Кой знае защо, ама човек си спомня тъкмо такива работи. — Рег разтърси озадачено глава. Внезапно седна. — Обещите, които кралица Виктория носеше на сребърната си сватба. Страхотни бяха. На картините от онзи период блясъкът им е донякъде помръкнал, разбира се. Миризмата на улиците, преди по тях да тръгнат коли. Трудно ми е да кажа кога беше по-лошо. Тъкмо затова и пазя толкова жив спомен за Клеопатра, разбира се. Направо опустошителна комбинация от миризма и обеци. Мисля, че точно това сигурно ще остане, когато всичко друго ми се изпари от паметта. Ще седя сам в някоя тъмна стая без зъби, без очи, без вкус, без всичко освен една побеляла стара главица, а в тази побеляла стара главица — странни образи на някакви противни, златно-сини кандилкащи се висулки, проблясващи на светлината, и миризмата на пот, храна за котки и смърт. Чудя се какво ли ще разбирам от всичко това...

Дърк едва смееше да си поема дъх. Заобиколи бавно стаята, като леко докосваше с пръсти стените, канапето, масата.

— Откога — обади се той — това е...

— Тук ли? — прекъсна го Рег. — Само от някакви си двеста години. Откакто се оттеглих.

— От какво се оттеглихте?

— Кажете ми да ти кажа. Ама сигурно е било нещо доста приятно, не смятате ли?

— Искате да кажете, че живеете в същата тази квартира от... от двеста години? — измърмори Ричард. — И досега никой не е забелязал, нито пък на някого му се е сторило странно?!

— О, тъкмо това е едно от най-приятните неща в старите кеймбриджки колежи — отвърна Рег. — Всички са толкова дискретни. Ако всички сега се юрнем да сочим кое на кого му е било странно, сигурно ще си откараме тука чак до Коледа. Свлад, ъ-ъ... Дърк, драги ми друже, моля те, тъкмо сега не го пипай.

Дърк беше протегнал ръка към сметалото, самотно щръкнало сред единственото празно място върху голямата маса.

— Защо? — тросна се Дърк.

— То си е тъкмо онова, на което прилича — вехто дървено сметало — рече Рег. — Само след секунда ще ти го покажа, но първо трябва да те поздравя за могъщата ти проникателност. Мога ли да те попитам как точно стигна до разрешението на загадката?

— Налага се да призная — отвърна Дърк с рядко смирение, — че изобщо не съм стигнал до него. В края на краищата попитах едно хлапе. Разказах му историята с фокуса и го попитах как според него е бил осъществен, а то ми рече, цитирам: „Бе ’ного просто, бе, мамка му, тоа ’начи е имал машина на времето, мамка й и машина.“ Благодарих на малкия си приятел и му дадох един шилинг, задето го бях притеснил. Той ме изрита бая ячко в пищяла и тръгна да си гледа работата. Но тъкмо той разреши загадката. Моят единствен принос беше, че разбрах, че няма как да не е прав. Той дори ми спести труда да се ритна сам.

— Но си бил достатъчно проникателен, за да се сетиш да попиташ дете — възрази му Рег. — Е, тогава нека те поздравя тъкмо за това.

Дърк продължаваше да оглежда подозрително сметалото.

— Как... работи? — попита той, като се опитваше въпросът му да прозвучи достатъчно нехайно.

— Е, всъщност ужасно е просто — рече Рег. — Работи както си поискаш. Нали разбираш, компютърът, който управлява всичко, е доста напредничав. Всъщност е по-могъщ от целия сбор от всички компютри на тази планета, в който е включен — тук идва хитринката в цялата работа, — в който е включен и самият той. Това последното всъщност никога не съм го разбирал, да си кажа честно. Но деветдесет и пет процента от тази мощ той използва просто за да разбере какво точно искаш да правиш ти. Аз просто си тропвам там сметалото и той разбира как точно го използвам. Според мене съм се научил да смятам на сметало, когато съм бил... ами... ъ-ъ... детенце, предполагам. Ричард например вероятно би поискал да използва собствения си персонален компютър. Ако го сложиш там, където е сега сметалото, компютърът на машината сигурно ще го поеме и ще ти предложи сума ти приятни, дружелюбно настроени към извършителя свои приложения за пътуване във времето в комплект с всичките му там менюта и допълнителни приспособления, стига да поискаш. Само дето

ако набереш година 1066, битката при Хейстингс ще се разрази току пред входната ти врата... ъ-ъ... ако тъкмо това те интересува.

Тонът на Рег предполагаше, че той самият се интересува от съвсем други неща.

— Е, всъщност така си е голям купон — заключи той. — Много по-гот е от телевизията и се използва много по-лесно от видеото. Ако изпусна някое предаване, просто отскачам назад във времето и си го гледам. Иначе съвсем ще я оплескам, ако трябва да се оправям с всичките онези копчета.

Дърк посрещна това откровение с ужас.

— Имате машина на времето и я използвате, за да... за да гледате телевизия?!

— Е, ако можех да му хвана цаката на видеото, хич нямаше и да я използвам. Това пътуване във времето е много фина работа, разбираш ли. Тъпкано е със зловещи капани и опасности — ако вземете и объркате нещо в миналото, можете да разпертушините напълно хода на историята. Освен това, разбира се, прецаква телефоните. Извинявай — обърна се той малко плахо към Ричард, — тъкмо затова снощи не можа да се обадиш на твоята млада дама. В британската телефонна система явно има нещо съвсем необяснимо и то никак не се харесва на моята машина. С канализацията, тока, че дори и с газта никога няма никакви проблеми. Машината се грижи за допирните точки с тях на някакво квантово равнище, което не разбирам докрай, и никога не са възниквали никакви неприятности. С телефона, от друга страна, такива определено възникват. Всеки път, когато използвам машината на времето, а аз и без това я използвам от дъжд на вятър — отчасти тъкмо заради същия този проблем с телефона, — той се смахва и ми се налага да викам някой ръб от телефонната компания да го поправи, а той започва да ми задава разни тъпи въпроси, отговорите на които няма никаква надежда някога да разбере. Както и да е, работата е там, че спазвам едно много строго правило: не трябва да променям нищо, ама нищичко в миналото — Рег въздъхна, — колкото и голямо да е изкушението.

— Какво изкушение?! — рязко го прекъсна Дърк.

— О, просто дреболия... ъ-ъ... от която се интересувам — смънка Рег. — Абсолютно безобидно е, защото се придържам много строго към правилото. Но все пак ми е мъчно...

— Но вие нарушихте правилото си! — избухна Дърк. — Снощи! Променихте нещо в миналото и...

— Е, да — малко притеснено отвърна Рег. — Но това е друга работа. Съвсем друго е. Само да бяхте видели как гледаше горкото детенце. Толкова беше нещастно... Тя си мислеше, че този свят най-вероятно е прекрасен, а всичките тези гадни стари професори изливаха върху ѝ смрадливото си презрение само защото за тях той вече не е чак толкова прекрасен... Искам да кажа — обърна се той към Ричард, — я си спомни например Коули. Студенокръвен дърт пръч! Някой трябва да му вкара малко човечност, та ако ще и с тухла да му я набие в тиквата. Не, онова си беше съвсем оправдано. Иначе спазвам много строго правилото...

Ричард го погледна. Като че нещичко беше започнало да му просветва.

— Рег — любезно се обърна той към него, — бихте ли приели от мене един мъничък съвет?

— Разбира се, драги ми друже, бих бил възхитен! — отвърна Рег.

— Ако този тук наш общ приятел ви предложи да ви изведе на разходка по брега на река Кейм, недейте да ходите.

— Какво искаш да кажеш, за Бога?

— Иска да каже — сериозно се намеси Дърк, — че според него може би има леко разминаване между онова, което всъщност сте направили, и причините, с които сам го обяснявате.

— О... Изказа го по доста странен начин.

— Е, той самият си е доста странен. Но вижте какво, понякога зад едно или друго събитие могат да стоят и някои причини, за които не е задължително човек да си дава сметка. Като например при постхипнотичното внушение... или обсебване.

Рег пребледня като платно.

— Обсебване... — отрони той.

— Професоре... Рег... Според мене вие сте имали определена причина да искате да се видите с мене. Каква именно?

— Кеймбридж! Гара... Кеймбридж! — От високоговорителите се разнесе бодър грак.

Тълпи от шумни купонджии се заизсипваха на перона, като си подлайваха и вряскаха един на друг.

— Къде изчезна Родни? — обади се един, току-що изгърколил се с мъка от вагона, в който се намираше барът.

Той и спътникът му се огледаха, залитайки, нагоре-надолу по перона. Едрата фигура на Майкъл Уентън-Уийкс изникна мълком зад тях и се отправи към изхода.

Те се помъкнаха, блъскайки се един в друг, покрай влака, като надзъртаха през мръсните прозорци. Изведнъж съзряха липсващото си другарче — още седеше като изпаднал в транс на седалката си във вече празното купе. Взеха да блъскат по стъклото и да дюдюкат. Секунда-две той изобщо не реагира, а после изведнъж се стресна и взе да се озърта озадачено, като че ли не знаеше къде се намира.

— Къркан е! — изврещяха радостно неговите спътници, натовариха се обратно на влака и смъкнаха Родни от него.

Той се изправи на перона, като се клатушкаше лекичко, и тръсна глава. Вдигна очи и съзря между релсите едрото туловище на Майкъл Уентън-Уийкс, който тъкмо напъхваше себе си и голяма, тежка чанта в едно такси. За миг Родни се вцепени.

— Ама работа, а — измънка той. — Онзи там. Разказа ми някаква дълга история за някакво корабокрушение.

— Ха-ха! — изгъргори единият му спътник. — Измъкна ли ти някакви пари?

— К'во? — възкликна Родни смаяно. — Не. Не, май че не. Само дето не било корабокрушение, ами по-скоро катастрофа, експлозия... И май си мисли, че по някакъв начин я е причинил той. Или по-скоро имало някаква катастрофа, а пък той се опитал да оправи положението и причинил експлозия, която изтръшкала всички. След това рече, че гниещата кал се трупала с години, а после изпълзели онези лигавите с краченцата. А бе, цялата работа си беше доста смахната.

— А стига бе, Родни! А стига бе, Родни нацелил някаква откачалка!

— Сигурно е бил луд. След това изведнъж го даде по тангентата и взе да приказва за някаква си птица. Каза, че онова за птицата било дрън-дрън открай докрай. Щяло му се да се отърве от онова за птицата. После обаче рече, че иде се оправи. Всичко щяло да бъде поправено. Като го рече, кой знае защо не ми хареса.

— Да беше дошъл с нас в бара. Голям майтап падна. Ние...

— Освен това не ми хареса как ми каза „довиждане“. Хич даже не ми хареса.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ОСМА...

— Спомняте ли си — рече Рег, — че като дойдохте, ви казах, че напоследък ми е тъпо, но по интересни причини?

— Много живо си го спомням — отвърна Дърк. — Че то беше преди десетина минути. Доколкото си спомням, вие си стояхте точно там, където сте и сега. И бяхте облечен тъкмо с тези дрехи, които носите в момента, и...

— Млъквай, Дърк — срязва го Ричард. — Остави горкия човечец да се изприказва, бива ли?

Дърк направи лек извинителен поклон.

— Точно така — кимна Рег. — Е, истината е, че вече седмици наред, дори месеци наред изобщо не съм използвал машината на времето, защото имам странното усещане, че някой или нещо се опитва да ме накара да я използвам. Започна като едва забележим подтик, а после захвана да ме облива на все по-силни и по-силни вълни. Страшно ме тревожеше. Налагаше се да се боря с него наистина много упорито, защото се опитваше да ме накара да направя нещо, което всъщност аз исках да направя. Според мене дори нямаше и да разбере, че нещо извън мене ми оказва натиск, а не просто собствените ми желания се опитват да ми се наложат, ако не беше фактът, че аз много внимавам, когато си позволявам да правя такива работи. Веднага щом започнах да се усещам, че нещо друго се опитва да ме превземе, работата тръгна наистина на зло и мебелите взеха да хвърчат из стаята. Това се отрази много зло на малкото ми джорджианско писалище — съвсем се повреди. Вижте белезите по...

— Снощи от това ли ви беше страх там, горе? — попита Ричард.

— Ох, да — почти зашушна Рег. — Ужасно, ама ужасно ме беше страх! Но беше само онзи кон, доста симпатичен впрочем, така че всичко си беше наред. Предполагам, че просто се е намъкнал там, докато съм търсел пудрата, за да прикрия загара си.

— Така ли? — обади се Дърк. — Ами нея къде ходихте да я търсите? Не се сещам за много аптеки, където да е особено вероятно

да се навърта кон.

— О, има една планета, дето тука я знаят като Плеяди, и тамошният прах е тъкмо...

— Ходили сте на друга планета?! — прошепна Дърк. — За пудра?!

— О, че то не е далече — бодро отвърна Рег. — Нали разбираш, действителното разстояние между две точки в целостта на пространствено-времевия континуум е почти безкрайно по-малко от действителното разстояние между две съседни орбити на един електрон. Наистина много по-близо е от аптеката, а и не чакаш на опашки. Пък и аз все нямам дребни — ти да не би да имаш? Винаги бих предпочел квантовия прескок. Освен дето, разбира се, си навличаш после белята с телефона. Че има ли нещо по-лесно?

За миг придоби обезпокоен вид.

— Май сигурно си прав обаче, ако си мислиш онова, което смятам, че си мислиш — добави той тихо.

— А именно?

— Че съм свършил куп сложна работа, за да постигна съвсем мъничък резултат. Да развеселиш едно момиченце — колкото и сладко, прекрасно и тъжно да е то, — като че не е достатъчно, за да обясни... Е, сега, като го погледнете, то си е една доста грандиозна пространствено-времева операция. Няма съмнение, че би било много по-просто да й направиш комплимент за роклята. Може пък... призракът — ние тук говорим за призрак, нали така?

— Според мене — да, точно така — кимна бавно Дърк.

— Призрак ли?! — Възкликна Ричард. — О, хайде...

— Задръж! — прекъсна го троснато Дърк. — Моля ви, продължавайте — обърна се той към Рег.

— Възможно е... Възможно е призракът да ме е издебнал, когато не съм бил нащрек. Толкова се напругах да не сторя определено нещо, че онзи лесно ме е вкарал в нещо друго...

— И сега какво?

— О, свърши се тя. Призракът си тръгна снощи.

— И къде ли, чудя се — Дърк се извърна и впери поглед в Ричард, — се е дянал?

— Не, моля те — изстена Ричард. — Недей. Още не съм сигурен, че съм съгласен да си говорим за машини на времето, а пък сега — те

ти на призраци?!

— Значи, това било — процеди Дърк, — дето те е накарало да се изкатериш по стената?

— Е, ами че ти нали каза, че аз, под влияние на нечие постхипнотично внушение...

— Не съм! Демонстрирах ти силата на постхипнотичното внушение. Но според мен хипнозата и обсебването действат по много, много подобен начин. Могат да те накарат да вършиш какви ли не смахнати неща, а после най-бодро и весело да си измислиш най-прозрачни рационални мотиви, с които сам да си ги обясниш. Но... не могат да те накарат да извършиш нещо, което противоречи на фундаменталното зърно на твоя характер. Ще се бориш. Ще се съпротивляваш!

Ричард си спомни чувството на облекчение, което го беше обзело снощи, след като бе поставил обратно касетата в телефонния секретар на Сюзън. Това беше краят на една борба, в която внезапно бе победил. С усещането, че сега пък губи някаква друга борба, той въздъхна и им разказа случая.

— Тъкмо, де! — възкликна Дърк. — Няма да го направиш! Ето, вече стигнахме донякъде! Нали разбираш, хипнозата хваща най-добре, когато обектът храни някаква фундаментална симпатия към онова, което той или тя са подтиквани да направят. Намери точния обект за задачата и можеш да го хипнотизираш наистина, ама наистина дълбоко. А според мене същото важи и за обсебването. Та значи... Какво имаме налице? Имам призрак, който иска нещо да стане и търси нужния човек, когото да обсеби, за да го стори онзи вместо него. Професоре...

— Рег — поправи го Рег.

— Рег... Може ли да ви попитам за нещо, което би могло да се окаже ужасно лично? Ако не поискате да отговорите, чудесно ще ви разбере, но ще продължа да ви додявам, докато най-накрая ми отговорите. Такива са ми методите, разбирате ли. Казахте, че имало нещо, което било ужасно голямо изкушение за вас. Нещо, което искате да направите, но не бихте си позволили, и което призрактът се е опитвал да ви накара да направите. Моля ви. Сигурно ви е трудно, но мисля, че ако ни кажете какво е то, това ще ни помогне много.

— Няма да ви кажа...

— Трябва да разберете колко е важно...
— ... ще ви го покажа — довърши Рег.

Срещу портата на „Сейнт Сед“ се очертаваше едър силует, помъкнал голяма, тежка черна найлонова торба. Силуетът беше на Майкъл Уентън-Уийкс, гласът, който попита портиера дали професор Хронотис е в стаята си, беше на Майкъл Уентън-Уийкс, ушите, които чува отговора на портиера, че мътните да го вземат, ако знае, защото явно телефонът пак се е прецакал, също бяха на Майкъл Уентън-Уийкс, но духът, който гледаше през неговите очи, вече не беше на Майкъл Уентън-Уийкс.

Беше се предал напълно. Всички съмнения, несъответствия, обърканост бяха стихнали.

Едно ново съзнание изцяло го бе завладяло.

Духът, който не беше на Майкъл Уентън-Уийкс, огледа колежа, издигащ се пред него — с който беше така свикнал през последните няколко потискащи, вбесяващи седмици.

Седмици ли! Проблясъци от микросекундата, нищо повече!

Макар че духът — призракът, който обитаваше в момента тялото на Майкъл Уентън-Уийкс — познаваше и периоди на почти пълна забрава, понякога дори от по няколко века наведнъж, изминалото време, откакто се скиташе по земята немил-недраг, беше толкова дълго, та му се струваше, че създанията, издигнали тези стени, бяха се появили на нея едва вчера. Беше прекарал по-голямата част от персоналната си вечност — всъщност не беше точно вечност, но няколко милиарда години спокойно могат да минат за нещо от сорта — в скитане из неописуема кал, газене из безкрайни, бездънни морета и, скован от ужас, беше наблюдавал как лигавите същества с крачка изведнъж бяха започнали да изпълзят от тези прогнили морета — и ей ги на, разхождаха се тук, като че ли мястото си беше тяхно, и се оплакваха, че телефоните тук хич не ги бивало.

Нейде дълбоко в една тъмна и скришна част на душата си той осъзнаваше, че е луд, че — защото знаеше какво е направил и срещу какво се е изправил — е полудял почти веднага след катастрофата заради спомените за умрелите си другари, които известно време го бяха преследвали — дори и след като той се беше изнесъл на Земята.

Знаеше, че онова, към което нещо сега го тласкаше неумоливо, сигурно би отвратило онова „аз“, от което вече имаше само безкрайно малък спомен, но това беше единственият начин да прекрати безкрайния кошмар, в който — вече в продължение на милиарди години — всяка секунда беше неизразимо по-гадна от предишната.

Той вдигна чантата и тръгна.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА...

Дълбоко навътре в дъждовната гора ставаше онова, което обикновено става в дъждовните гори: валеше дъжд. Оттук идва и името им.

Беше лек, настоятелен дъждец — не буйният порой, който щеше да се излее по-късно през годината, през горещия сезон, Падаше като фина мъгла; някое острие на слънчев лъч я пробиваше от време на време; тя омекваше и продължаваше по пътя си към мократа кора на някое кръстово дърво, кротваше се върху нея и започваше да блести. Понякога се случваше да се кротне току до някоя пеперуда или мъничък, непомръдващ, искрящ гушер и тогава ефектът беше почти непоносим.

Високо горе сред балдахина на дърветата на някоя от птиците току ѝ щукваше по някоя съвсем необичайна мисъл, тя хвръкваше, пляскайки с криле, сред клоните и най-накрая кацаше на някое друго и, общо взето, по-хубаво дърво, където си седеше и обмисляше нещата на спокойствие, докато изневиделица не ѝ щукваше пак същата мисъл, или пък не дойдеше време за ядене.

Въздухът беше пълен с миризми — лекия аромат на цветята, тежкия мирис на клисавия тор, покрил земята като килим.

През тора се провираха плетеници от корени, по тях растеше мъх, пълзяха буболечки. Сред една полянка в гората — празно мокро място сред кръг от дървета, проточили вратове нагоре — изведнъж, тихо и без да вдига шум, изникна най-обикновена бяла врата. След няколко секунди тя се пооткрехна с леко скърцане. Иззад нея надникна висок, мършав човек, примигна от изненада и тихо я притвори отново.

Няколко секунди по-късно вратата пак се отвори и иззад нея надникна Рег.

— Истинско е — заяви той, — кълна ви се. Излезте и проверете сами. — Той навлезе в гората, извърна се и кимна на другите двама да го последват.

Дърк пристъпи храбро навън. Известно време — колкото човек да примигне два пъти — той изглеждаше доста объркан, а после обяви, че е разбрал точно как става, че цялата работа очевидно е свързана с нереалните числа, които се намират между минималните квантови дистанции и определят фракталния контур на нагънатата Вселена, и че сам на себе си се чуди, че не се е сетил по-рано.

— Също като плъокалото за котки — обади се Ричард зад него.

Беше застанал на прага.

— Ъ-ъ... да, де, горе-долу така. — Дърк махна очилата си, облегна се на едно дърво и ги избърса. — Забелязал си, разбира се, че лъжа. Напълно естествен рефлекс при тези обстоятелства, както ми се струва, че би се съгласил. Съвсем естествен. — Той леко присви очи и пак си сложи очилата. Те почти веднага започнаха отново да се замъгляват. — Изумително — призна си той.

Ричард пристъпи навън доста по-колебливо и миг стоя, олюлявайки се, с единия крак в стаята на Рег, а с другия — върху мократа земя в гората. После пристъпи напред и се предаде напълно.

Упоителните изпарения моментално изпълниха дробовете му, а почудата при вида на това място — ума му. Извърна се и погледна вратата, през която беше минал. Продължаваше да си е най-обикновена каса с прикрепена към нея най-обикновена малка бяла врата, която се люшкеше отворена насам-натам. Само дето стърчеше сред отворена гора и през нея ясно се виждаше стаята, от която току-що беше излязъл.

Заобиколи вратата, като че ли се чудеше, и всеки път, преди да пристъпи напред, опипваше с крак калната земя — не толкова от страх да не се подхлъзне, колкото от страх, че може да се окаже, че няма къде да стъпи. Погледната отзад, изглеждаше като най-обикновена каса на най-обикновена отворена врата, каквато трудничко бихте намерили сред една най-обикновена дъждовна гора. Той мина през нея изотзад, огледа се и отново видя — все едно че току-що пак беше излязъл оттам — квартирата на професор Урбан Хронотис от колежа „Сейнт Сед“ в Кеймбридж, която би трябвало да се намира на хиляди километри оттук. Хиляди ли? Ама къде изобщо се намираха те?

Вгледа се сред дърветата и му се стори, че съзира леко блещукане далече нататък.

— Това морето ли е? — попита той.

— Оттук се вижда малко по-ясно — извика му Рег, който донякъде беше изкачил един хлъзгав склон и сега пухтеше, облегнат на едно дърво.

Посочи с пръст.

Останалите двама го последваха — запромъкваха се с трясък сред клонките и предизвикаха порой от грак и недоволство сред невидимите птици горе.

— Тихият океан ли е? — попита Дърк.

— Индийският — отвърна Рег.

Дърк отново избърса очилата си и се втренчи през стъклата.

— О, да, разбира се.

— Да не сме на Мадагаскар? — обади се Ричард. — Бил съм там...

— Така ли? — вдигна вежди Рег. — Да, Мадагаскар е едно от най-красивите и поразяващи места на Земята и освен това е пълно с най-противни... изкушения за мене. Не, не сме там.

Гласът му леко потрепна. Той прочисти гърло.

— Не — продължи той. — Мадагаскар се пада... Чакай да видя ние къде сме... Къде е слънцето? А, да. Ей натам. Малко по на запад. Мадагаскар е на горе-долу осемстотин километра западно оттук. Остров Реюнион се пада горе-долу по средата.

— Ъ-ъ... Как се нарича това място? — внезапно се обади Дърк. Тропна с юмрук по дървото и уплаши едно гущерче. — Да не е онова, откъдето идва марката? Мавриций?

— Марка ли? — учуди се Рег.

— Да, би трябвало да сте чували — отвърна Дърк. — Много известна марка. Не си спомням нищо за нея, но идва оттук. Мавриций. Известен със забележителната си марка. Цялата кафява, зацапана, пък с нея можеш да си купиш двореца „Бленхайм“. Или пък го бъркам с Британска Гвиана?

— Само ти си знаеш за какво си мислиш — подметна Ричард.

— На Мавриций ли сме?

— Да — кимна Рег. — На Мавриций сме.

— Само че вие не събирате марки?

— Не, не събирам.

— Какво, да му се не види, е това? — внезапно възкликна Ричард, но Дърк продължи мисълта си.

— Жалко. Можехте да се сдобиете с някои прекрасни първи отпечатъци, нали така?

Рег сви рамене.

— Ами не ме интересува и това си е.

Ричард се хлъзна надолу по склона.

— Та, значи, кое тогава е голямата атракция? — попита Дърк. — Да си призная, не е онова, което очаквах. Разбира се, тук е много приятно, в известен смисъл — така де, всичката тази природа, — но се боя, че съм си градско чедо и това си е. — Той отново си избърса очилата и ги намести на носа си.

И щом видя онова, което видя, заотстъпва назад. Рег се изкикоти лукаво. Току пред прага на стаята на Рег в момента се осъществяваше извънредно необичайно противопоставяне.

Една огромна, навъсена птица се беше вторачила в Ричард, а Ричард се беше вторачил в огромната навъсена птица. Ричард гледаше птицата, като че виждаше най-необикновеното нещо в живота си, а птицата гледаше Ричард, сякаш го предизвикваше да сметне човката ѝ за поне мъничко смешна.

След като най-после остана доволна от това, че Ричард явно нямаше намерение да се смее, птицата го загледа с нещо като мрачна, раздражителна търпимост и се зачуди дали той смята просто да си кибици там, или ще вземе да свърши нещо полезно и да ѝ даде нещо за ядене. Отстъпи крачка-две назад, пристъпи крачка-две встрани, след това — една-единствена крачка напред на дългите си жълти крака, които се кандилкаха насам-натам. После пак го погледна нетърпеливо и от гърлото ѝ излезе нетърпелив звук.

След това птицата се наведе напред и драсна с нелепата си, огромна червена човка по земята, като че искаше да подсказе на Ричард, че би било добра идея да потърси там нещо за ядене.

— Яде орехите на кръстовото дърво — подвикна му Рег.

Огромната птица изгледа Рег с досада, като че искаше да му каже, че на всеки идиот му е ясно какво яде тя. После отново изгледа Ричард и килна глава на една страна — сякаш изведнъж я беше поразила мисълта, че не точно този е идиотът, с когото би трябвало да се захване, и съответно се налага да обмисли наново стратегията си.

— Зад тебе на земята има два-три — леко подвикна Рег.

Обзет от смаян транс. Ричард се извърна неловко и съзря един-два големи ореха да се въргалят по земята. Наведе се, вдигна единия и погледна Рег, който му кимна окуражително.

Ричард плахо протегна ореха към птицата; тя се наведе напред и рязко го измъкна от пръстите му. След това, тъй като ръката на Ричард все така си стоеше протегната, птицата нацупено я бутна настрани с човката си.

След като Ричард се дръпна на почетно разстояние, птицата изпружи врат, затвори големите си жълти очи и най-безсрамно изгъркори, докато тръскаше шия, за да слезе орехът в гушата ѝ.

Вследствие на това тя придоби поне отчасти доволен вид. Докато преди беше само едно сърдито додо, сега поне беше сърдито нахранено додо — и то вероятно не би могло да се надява на нищо повече в този живот.

Бавно, клатушкайки се, додото се въртна на място и защъпука обратно към гората, откъдето беше дошло, като че предизвикваше Ричард да сметне малката туфичка къдрави перца, боцната на трътката му, за поне мъничко смешна.

— Идвам само да гледам — рече Рег със слаб глас и щом Дърк се взря в него, му стана неудобно — от очите на стареца аха-аха щяха да потекат сълзи. Той бързо ги избърса. — Наистина не ми е работа да се меся...

Ричард притича до тях. Беше останал без дъх.

— Това ДОДО ли беше?! — възкликна той.

— Да — кимна Рег. — Едно от трите, останали живи по това време. Сега сме в 1676 година. След четири години всичките ще са измрели и после вече никой никога няма да ги види. Елате — подкани ги той. — Да вървим.

Зад здраво заключената външна врата на ъгловото стълбище във вътрешния двор на колежа „Сейнт Сед“, там, където само преди милисекунда нещичко беше проблеснало и вътрешната врата бе изчезнала, нещичко отново проблесна и вътрешната врата отново се появи.

Сред вечерния мрак отвън се приближаваше едрата фигура на Майкъл Уентън-Уийкс. Той вдигна поглед към ъгловите прозорци. И да

се беше видял слабият проблясък, той щеше да се загуби сред смътните танцуващи отблясъци на огъня в камината, които се лееха от прозорците.

После фигурата впери поглед в черното небе — търсеше нещо, което знаеше, че се намира там, въпреки че нямаше ни най-малък шанс да го види дори и в ясна нощ, каквато тази не беше. Орбитите около Земята сега бяха така наблъскани с всякакви парчетии и боклуци, че още една парчетия сред тях — макар и доста големичка — постоянно би минавала незабелязана. И наистина, тъкмо така си и беше, макар че влиянието ѝ от време на време се проявяваше. Сегиз-тогиз. Когато вълните бяха силни. От близо вече двеста години никога не се бяха усиливали толкова, колкото сега.

Най-накрая всичко беше застанало на мястото си. Бе открил съвършения изпълнител.

Съвършеният изпълнител напредваше крачка по крачка през двора.

Самият професор отначало беше изглеждал идеалният избор, но този опит бе завършил с тъга, гняв и... изведнъж — вдъхновение! Да доведе Монах на Земята! Те бяха проектирани да вярват в какво ли не, бяха като мека глина. Би могъл да бъде вербуван за начинанието без никакво усилие.

За лош късмет обаче тъкмо този се беше оказал безнадежден случай. Да го накараш да повярва в нещо — от това по-лесно нямаше. Да го накараш обаче да вярва в същото нещо по-дълго от пет минути, изведнъж се беше оказало по-непосилна задача и от това, да накараш професора да извърши онова, което той по принцип искаше да извърши, ала не би си го позволил.

Още един провал — и после, като по чудо, най-накрая се беше появил съвършеният изпълнител.

Съвършеният изпълнител вече бе доказал, че би извършил необходимото, без да му мигне окото.

В един ъгъл на небето, цялата облечена в мъгла, луната немощно се мъчеше да изгрее. Някаква сянка се размърда зад прозореца.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТА...

Дърк наблюдаваше луната през прозореца, който гледаше към вътрешния двор.

— Няма да чакаме дълго — прошепна той.

— Какво да чакаме? — обади се Ричард.

Дърк се извърна.

— Призрака — обясни той. — Ще се върне при нас. Професоре... — обърна се той към Рег, седнал като на тръни до камината, — да ви се намират в квартирата френски цигари, някакво бренди или синци против уроки?

— Не — отвърна Рег.

— Тогава ще ми се наложи да се помъча да го надвия с голи ръце — въздъхна Дърк и пак се втренчи през прозореца.

— Все още имам нужда да се убедя — обади се Ричард, — че няма никакво друго обяснение освен... призраци или там...

— Тъкмо както поиска да видиш и машината на времето в действие, преди да приемеш, че съществува — прекъсна го Дърк.

— Ричард, твоят скептицизъм е похвален, но дори и скептичният ум трябва да бъде подготвен да приеме неприемливото, когато не му остава нищо друго. Щом изглежда като патка и кряка като патка, трябва поне да се замислим над възможността, че държиш в ръцете си дребна водоплаваща птица от семейство Anatidae.

— Но какво тогава е призрак?

— Според мене призрак... — замисли се Дърк — е някой, който е умрял или от насилствена, или от неочаквана смърт, без да си е свършил докрай работата. И който не може да се успокои, докато не си я свърши или не оправи нещата по някакъв начин.

Той отново се обърна с лице към тях.

— Ето защо — продължи — една машина на времето би притежавала безкрайна привлекателност за всеки призрак, след като веднъж научи за съществуването ѝ. Машината на времето му дава възможност да оправи онова, което според призрака се е объркало в

миналото. Да го освободи. И тъкмо затова той ще се върне тук. Отначало се е опитал да обсеби самия Рег, но той му е устоял. После се е случил онзи инцидент с фокуса, пудрата и коня в банята, които из... — той млъкна за миг, — който дори аз не проумявам, макар да имам намерение да го проумея, ако започне да ми доява до смърт. А след това на сцената се появяваш ти, Ричард. Призракът изоставя Рег и вместо това се съсредоточава върху тебе. И почти веднага изниква странен, ала много важен инцидент. Вършиш нещо, което после ти се ще да не си вършил. Разбира се, говоря за съобщението, което си оставил на телефонния секретар на Съюзън. Призракът се вкопчва за този шанс и се опитва да ти внуши да поправиш стореното. Тоест да се върнеш в миналото и да изтриеш съобщението, да ликвидираш сторената грешка. Просто да те види дали ще го направиш. Ей така, да провери дали такива неща са ти в характера. Ако беше така, щеше да изпаднеш изцяло под негова власт. Но в най-последния миг природата ти се е разбунтувала и ти си се отказал. И призракът се отказва, защото вижда, че не ставаш, и зарязва и тебе на свой ред. Налага му се да си намери някой друг. Откога ли го прави? Не знам. Всичко това говори ли ви нещо? Разбирате ли истината за онова, което ви казвам?

Студ обля Ричард.

— Да — кимна той. — Според мене ти си абсолютно прав.

— Тогава — попита го Дърк — точно в кой момент те напусна призракът?

Ричард преглътна.

— Когато Майкъл Уентън-Уийкс излезе от стаята...

— Та, значи, чудя се — продължи тихо Дърк — що за възможности е открил призракът в него. Чудя се дали този път си е намерил каквото си е търсел. Вярвам, че няма да чакаме дълго.

На вратата се почука.

Когато тя се отвори, на прага й стоеше Майкъл Уентън-Уийкс.

Той каза просто:

— Моля ви, имам нужда от вашата помощ.

Рег и Ричард се втрениха в Дърк, после — в Майкъл.

— Имате ли нещо против да оставя това някъде тук? — попита Майкъл. — Доста тежи. Цял водолазен костюм с всичките му такъми.

— О, разбирам — каза Сюзън. — О, добре, Никъла, благодаря ти, ще опитам тази пръстовка. Сигурна съм, че е сложил там това ми минор само за да ядосва хората. Да, да, цял следобед се занимавам плътно с него. Някои от тези пасажии с шестнадесетинките във второто движение са абсолютни копелдаци. Е, да, като престанах да мисля за всичко това, наистина стана по-добре. Не, няма никакви новини. Пълна мистика и абсолютен ужас. Дори не искам да... Виж, може да ти се обади по-късно да проверя как си. Да, да, знам, знае ли човек кое е по-лошото — болестта, антибиотиците или това, как се държи с тебе докторът, докато си на легло. Грижи се за себе си или поне остави Саймън да се грижи за тебе. Кажу му да ти домъкне няколко литра горещ лимонов сок. Хубаво. Е, по-късно ще си поприказваме. Стой на топло. Чао засега.

Тя затвори телефона и се върна при виолончелото си. Едва бе започнала да обмисля отново проблема с онзи гаден ми минор, когато телефонът пак иззвъня. Цял следобед го беше държала отворен, но просто бе забравила да го остави пак така, след като се обади.

Подпря челото с въздишка, остави лъка настрана и се приближи до телефона.

— Ало? — настоятелно изрече тя в слушалката.

Отново не се обади никой — чуваше се просто далечният вой на вятъра. Тя тресна ядосано слушалката.

Изчака няколко секунди да се освободи линията и тъкмо смяташе да я остави пак отворена, когато й хрумна, че Ричард може би щеше да има нужда от нея.

Поколеба се.

Призна пред себе си, че не използваше телефонния секретар, защото го включваше обикновено само за удобство на Гордън, а тъкмо сега не искаше да ѝ се напомня за това.

И все пак тя включи телефонния си секретар, намали звука до минимум и се върна пак към онова ми минор, което Моцарт беше турил там само за да ядосва челюстите.

В мрака на офиса на Холистичната детективска агенция на Дърк Джентли Гордън Уей пусна непохватно телефонната слушалка върху

вилката и се тръшна, потънал в най-дълбоко униние. Дори не се спря, а премина през креслото и леко се отпусна на пода.

Госпожица Пиърс беше офейкала от офиса още първия път, когато телефонът бе започнал да набира самичък — търпимостта ѝ към подобни работи най-накрая отново се беше изчерпала, — и оттогава Гордън се разполагаше сам-самичък в офиса. Ала всичките му опити да се свърже с някого бяха претърпели пълен провал.

Или по-скоро пълен провал бяха претърпели опитите му да се свърже със Сюзън, а само за това го беше грижа. Когато умря, говореше тъкмо на Сюзън и знаеше, че трябва да намери начин да ѝ поговори пак. Но през по-голямата част от следобеда телефонът ѝ явно беше отворен и дори когато беше вдигнала слушалката, не бе успяла да го чуе.

Отказа се. Надигна се от пода, изправи се и започна да се плъзга нагоре-надолу из смрачаващите се улици. Известно време се носеше безцелно насам-натам. Разходи се покрай канала, но този номер много бързо му писна и отново взе да се мотае из улиците.

Къщите, от които струеше светлина и живот, го разстройваха — най-вече защото излъчваното от тях гостоприемство него изобщо не го засягаше. Зачуди се дали някой би имал нещо против, ако просто се промъкне в къщата му и погледа малко телевизия. Изобщо нямаше да ги притеснява.

Или може би кино?

Май че беше по-добре. Можеше да отиде на кино.

Зави с по-твърди, макар и все така нематериални стъпки по „Ноел роуд“ и продължи по нея.

„Ноел роуд“ — помисли си той. Нещо смътно се мержелееше в ума му. Имаше чувството, че неотдавна си беше имал някаква работа с някого на „Ноел роуд“. Ама с кого?!

Ужасен, пронизителен писък отекна из улицата и прекъсна мисълта му. Застина на място. Няколко секунди по-късно малко по-нататък с трясък се отвори някаква врата. От нея изскочи жена с полудял поглед и побягна с вой.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА...

Ричард и без това никога не беше харесвал Майкъл Уентън-Уийкс, а пък с този призрак вътре в него го харесваше още по-малко. Не би могъл да обясни защо — той лично нямаше нищо против призраците, нито пък смяташе, че за човек трябва да се съди превратно само защото е умрял, но... не му харесваше, и това си е.

И все пак трудничко беше да не го съжалиш.

Майкъл седеше с окаян вид върху една табуретка, облегал лакът на голямата маса. Подпираше с длан брадичката си. Изглеждаше болнав и изтормозен. Изглеждаше направо съсипан. Изглеждаше жив да го ожалиш. Историята, която разказа, беше сърцераздирателна и завършваше с опитите му да обсеби Рег, а после и Ричард.

— Беше прав. Напълно — заключи той.

Това последното го каза на Дърк и Дърк се намръщи — все едно се мъчеше да не се усмихва триумфално прекалено много пъти за един ден.

Гласът беше на Майкъл — и все пак не беше. Какъвто и тембър да добива един глас за милиард или нещо толкова години страх и самота, този глас го беше добил и въпросният тембър предизвикваше у слушателите виене на свят и ледени тръпки, подобни на онези, които обземат ума и стомаха ви, ако ви се случи да висите посред нощ над някоя стръмна урва.

Извърна очи към Рег и Ричард. Погледът му също будеше жалост и ужас.

Ричард не издържа и отместа очи.

— Дълга и на двама ви извинение — рече призракът в тялото на Майкъл — и ви го поднасям от дълбините на сърцето си. Надявам се единствено на това, че, щом разберете колко отчаяна е моята участ и каква надежда е за мене тази машина, ще разберете и защо съм действал по този начин и ще намерите сили да ми простите. И да ми помогнете. Умолявам ви.

— Сипете на човека едно уиски — пресипнало рече Дърк.

— Нямам уиски — вдигна рамене Рег. — Ъ-ъ... Портвайн? Имам тук една бутилка „Марго“ или нещо такова. Великолепен е. Трябва да стои отворена един час, но, разбира се, аз мога да го направя, много е лесно, аз...

— Ще ми помогнете ли? — прекъсна го призракът.

Рег се втурна да донесе портвайна и чашите.

— Защо си обсебил тялото на този човек? — поинтересува се Дърк.

— Нужен ми е глас, за да говоря, и тяло, чрез което да действам. Никак няма да му навредя, никак...

— Нека те попитам пак. Защо си обсебил тялото на този човек?

Призракът накара тялото на Майкъл да свие рамене.

— Той нямаше нищо против. Тези джентълмени тук — и двамата — съвсем разбираемо се противяха на това, да бъдат... да речем, хипнотизирани — много правилна аналогия. Този ли? Е, според мене чувството му за самоличност е много отслабено и той съвсем безропотно прие. Безкрайно съм му благодарен и по никакъв начин няма да му навредя.

— Чувството му за самоличност — замислено повтори Дърк — е отслабено.

— Предполагам, че вероятно е прав — тихо му подшушна Ричард. — Снощи Майкъл изглеждаше много потиснат. Единственото нещо, което имаше значение за него, му беше отнето, защото... хмм... него никак не го биваше. Макар че си има гордост, според мене той вероятно е бил доста склонен на драго сърце да приеме идеята, че е нужен някому за нещо.

— Хмм... — проточи Дърк; повтори го пак. Повтори го и още веднъж — с чувство. После се въртна и кресна срещу тялото, седнало на табуретката: — Майкъл Уентън-Уийкс!

Главата на Майкъл отскочи назад. Той примигна.

— Да? — рече той с обичайния си кахърен глас.

Изглежда Дърк от глава до пети.

— Чуваш ме — рече Дърк — и можеш да ми отговаряш от свое име, така ли?

— О, да — отвърна Майкъл. — Повече от сигурен съм.

— Това... същество, този дух. Знаеш ли, че е в тебе? Приемаш ли присъствието му? По собствено желание ли участваш в онова, което

той смята да прави?

— Точно така. Неговият разказ дълбоко ме трогна и аз много искам да му помогна. Всъщност мисля, че това е тъкмо за мен.

— Добре. — Дърк щракна с пръсти. — Можеш да си тръгваш.

Главата на Майкъл изведнъж клюмна напред, а след секунда-две бавно се изправи отново, като че ли някой я помпаше с помпа за гуми.

Призракът отново го беше обсебил.

Дърк сграбчи един стол, завъртя го и се тръшна с лице срещу него. Взя се напрегнато в очите му.

— Пак — рече той. — Я ми разкажи всичко отначало. В резюме. Накратко.

Тялото на Майкъл се напрегна леко. То протегна ръка към рамото на Дърк.

— Не... не ме пипай! — срязва го Дърк. — Само ми разкажи фактите. А си се опитал да ме накараш да ми дожалее за тебе обаче, а съм ти бръкнал в окото. Или поне в окото, дето си го взел на заем. Така че зарежи всички онези приказки, дето звучаха също като... ъ-ъ...

— Коулридж — изведнъж се намеси Ричард. — Също като Коулридж беше. Звучеше съвсем като „Балада за Стария моряк“. Е, поне тук-таме.

Дърк се намръщи.

— Коулридж ли?

— И на него се опитах да му разкажа историята си — призна си призракът. — Аз...

— Извинявай — прекъсна го Дърк. — Налага се да ме извиниш. Никога преди не съм подлагал призрак на четири милиарда години на кръстосан разпит. За Самюъл Тейлър ли си говорим? Да не искаш да ми кажеш, че си разказвал историята си на Самюъл Тейлър Коулридж?

— Можех да влизам в съзнанието му... в определени моменти. Когато беше в състояние да възприема.

— Искаш да кажеш, когато е бил друсан с лауданум? — обади се Ричард.

— Точно така. Тогава беше по-разслабен.

— Така, така — намеси се Рег. — Понякога съм го виждал направо поразително разслабен. Вижте, аз отивам да сложа кафе. — Той хлътна в кухнята и го чуха, че си се смее самичък.

— А бе, аз на кой свят съм! — измърмори Ричард под носа си, седна и поклати глава.

— Но за лош късмет, когато той разполагаше напълно със себе си, аз, така да се каже, не разполагах — отвърна призракът. — Така че всичко се провали. А онова, дето го написа, беше много изопачено и е изпуснал сума ти неща.

— Обясни — измърмори под носа си Ричард и вдигна вежди.

— Професоре — провикна се Дърк, — това може би ще ви прозвучи абсурдно, но... Опитвал ли е някога Коулридж... ъ-ъ... да използва вашата машина на времето? Чувствайте се свободен да отговорите на въпроса както ви харесва.

— Е, ами знаеш ли — Рег надникна от вратата, — дойде един път, взе да ме подпитва и да си пъха гагата насам-натам, но според мене беше прекалено разслабен, за да направи каквото и да било.

— Разбрах — кимна Дърк. — Но защо — добави той и отново се обърна към странната фигура на Майкъл, прегърбена върху табуретката, — защо да намериш някого, ти отне толкова много време?

— Има дълги-дълги периоди, през които съм много слаб, почти съвсем несъществуващ и на нищичко не мога да влияя. А и, разбира се, предишния път тук нямаше машина на времето, нито пък... капчица надежда за мене...

— Може би призраците съществуват под формата на вълнови образци — предположи Ричард. — Като интерференция на вълни между действителното и възможното. Тогава се появяват неравни височини и падове — също като при музикална вълнова форма.

Призракът стрелна Ричард с очите на Майкъл.

— Ти... — обади се той. — Ти си писал оная статия...

— Ъ-ъ... да...

— Страшно ме трогна — рече призракът.

Гласът му изведнъж се беше изпълнил с такъв копнеж и разкаяние, че май и самият той се изненада почти колкото и слушателите.

— О, разбирам — отвърна Ричард. — Ами благодаря. Последния път, когато я спомена, май не ти харесваше чак толкова много. Е, знам, че всъщност не беше ти де, но...

Ричард седна и набърчи чело.

— Та, значи — намеси се Дърк, — да се върнем към началото...

Призракът пое Майкълския дъх и отново започна:

— Пътувахме с един кораб...

— Космически кораб.

— Да. От Салаксала, един свят в... е, много далече оттук място, където цареше насилие и тревога. Е, ние, една група — бяхме някъде около деветдесет дузини, — поехме, както често се случва, да търсим нов свят за себе си. Всички планети в тази система изобщо не ставаха за нашата цел, но спряхме тук, за да попълним някои необходими за нас запаси от минерали. За лош късмет ракетата ни се повреди, когато навлезе в тукашната атмосфера. Доста лошо се повреди, но все пак можеше да се поправи. Аз бях бордови инженер и на мене се падна да се погрижа ракетата да бъде поправена и подготвена да се върне на главния кораб. А сега, за да разберете какво стана по-нататък, трябва да поназнайвате нещичко за природата на високотехнологичните автоматизирани общества. Не съществува задача, която да не може да бъде изпълнена много по-лесно с помощта на новостите в компютризацията. Освен това съществуват някои специфични проблеми, свързани с едно пътуване с цел като нашата...

— Която беше? — прекъсна го рязко Дърк.

Призракът вътре в Майкъл примигна, сякаш отговорът беше повече от очевиден.

— Ами да намерим нов, по-добър свят, в който всички да заживеем свободно, мирно и хармонично за вечни времена, разбира се — отвърна той.

Дърк вдигна вежди.

— Ох, това ли било... Предполагам, че сте го обмислили много внимателно.

— Обмислиха го вместо нас. Разполагахме с някои тясно специализирани приспособления, които ни помагаша да продължаваме да вярваме в нашата цел дори когато положението стана твърде мъчно. Общо взето, много добре си вършеха работата, но май бяхме започнали да им се предверяваме.

— Но какво, за Бога, представляваха те?!

— Вероятно за вас е трудно да разберете каква увереност ни вдъхваха. И тъкмо затова допуснах фатална грешка. Когато исках да разбера дали е безопасно корабът да излети, не ми се щеше да узная, че

не е. Исках просто да се уверя, че е. Така че вместо сам да проверя, разбираш ли, пратих един Електрически монах да го свърши.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ВТОРА...

Месинговата табела върху червената врата на „Пекъндър стрийт“ блестеше на жълтата светлина на уличната лампа. За миг тя просветна ослепително, щом в нея се отрази яростно мигащата лампа на полицейската кола, профучала по улицата.

Табелата помръкна леко — едно бледно-бледно привидение се наниза тихичко вътре през нея. Щом помръкна, през нея затанцуваха искри — защото призракът трепереше от ужасна, трескава възбуда.

В тъмното антре призракът на Гордън Уей спря за миг. Имаше нужда да се подпре на нещо и, разбира се, там нямаше нищо. Опита се да се вкопчи в нещо, но нямаше в какво. Видяното от него беше толкова ужасно, че му се гадеше, но, естествено, в стомаха му нямаше нищо. Наполовина се запрепъва, наполовина заплува нагоре по стълбите — като удавник, който цапа из водата и търси нещо, за да се залови за него.

Залитна през стената, пред преддверието, през вратата и се опита да се стегне и да се настани зад бюрото в офиса на Дърк.

Ако някой бе надникнал в офиса няколко минути по-късно — например нощна чистачка, ако някога Дърк Джентли изобщо наемеше подобна, което той не искаше да прави на основание, че те искат да им се плаща, а той нямаше подобно желание, или пък може би крадец, ако в офиса изобщо имаше нещо, което да си струва да се краде, а то нямаше — той щеше да бъде свидетел на следната поразителна за него гледка:

Слушалката на големия червен телефон върху бюрото изведнъж се разклати и тупна от билката си върху плота.

Чу се сигнал „свободно“. После, един по един, седем от големите, меко потъващи бутони хлътнаха навътре самички и след много дълга пауза, по време на която британската телефонна система ви дава възможност да си съберете мислите и да забравите кого търсите, от другия край на линията се разнесе звук на телефон, който звънеше.

След като иззвъня един-два пъти, се чу изщракване, бръмчене и един особен звук — като че някаква машина си поемаше дъх. После един глас каза:

— Здравейте, Сюзън е. В момента не мога да се обадя, защото се боря с един ми минор, но ако искате, оставете името си...

— Та, значи, някакъв си... аз самият едвам се насилвам да го изговоря — Електрически монах ти казва нещо си там... гласът на Дърк кънтеше от негодувание, — ти се опитваш да изстреляш ракетата и за най-голямо твое учудване тя експлодира?! И оттогава...

— И оттогава — жално промълви призракът — съм сам на тази планета. Сам с мисълта какво съм сторил на другарите си от кораба. Сам, съвсем самичък...

— Да де, да де, това го пропусни — сопна му се Дърк — Ами главният кораб? Онзи, дето се предполага, че е продължил нататък в търсене на...

— Не е.

— Ами какво е станало с него тогава?

— Нищо. Седи си там.

— Седи си там?!

Дърк скочи на крака. Въртна се и закрачи из стаята яростно навъсен.

— Да. — Главата на Майкъл леко клюмна. Призракът обърна жален поглед към Рег и Ричард. — Всички ние бяхме на борда на товарния кораб. Отначало като че ме преследваха призраците на другите, но това си беше само моето въображение. Милиони, а после и милиарди години аз газех калта съвсем, съвсем сам. За вас е невъзможно да си представите какво мъчение е дори най-дребната частичка от подобна вечност. После — добави той, — съвсем неотдавна, на планетата възникна живот. Живот. Растения, подводна гад, та накрая и вие. Разумен живот. Призовавам ви да ме освободите от тежките изпитания, които съм понесъл.

Брадичката на Майкъл тупна разкаяно върху гърдите му и там си остана няколко секунди. След това бавно, като че се тресеше, главата му се вдигна и той отново се втренчи в тях — с още по-тъмни огньовете в очите.

— Върнете ме — рече той. — Умолявам ви, върнете ме там, при ракетата. Нека да поправа стореното. Една дума да кажа — и то може да бъде поправено, ремонтът ще се извърши както трябва и тогава ракетата ще може да се върне на главния кораб, ние ще можем да си тръгнем по пътя, мъченията ми ще свършат и аз вече няма да съм бреме за вас. Умолявам ви.

Молбата му увисна във въздуха. Последва кратко мълчание.

— Но това не може да стане, нали? — обади се Ричард. — Ако го направим, то това, което става в момента, няма да се е случило! Не генерираме ли така какви ли не парадокси?

Рег се размърда.

— Не по-страшни от всички онези, които вече съществуват — рече той. — Ако всеки път, когато се появяваше някаква несигурност в това, какво точно е станало във Вселената, идваше и краят ѝ, тя едва щеше да изтрае и една пикосекунда. А, естествено, така не става. Разбирате ли, то е като човешкото тяло. По някоя рана или синина тук-таме не може да го унищожи. Дори и една тежка операция не може, ако се направи както трябва. Парадоксите оставят само белези. Времето и пространството около тях зарастват, а после хората си спомнят просто някаква версия на събитията, която е толкова смислена, колкото на тях им се иска да бъде!

С това не искам да кажа, че ако се забъркаш в парадокс, някои неща не биха те шашнали, защото ти се виждат твърде странни, но ако досега животът ти си е текъл, без да ти се е случвало подобно нещо, то не знам в коя точно вселена си живял, но в тази не е.

— Е, щом случаят е такъв — сви рамене Ричард, — защо толкова яростно отказваше да направиш каквото и да било, за да спасиш птицата додо?

Рег вдигна рамене.

— Изобщо не разбираш. Додото нямаше да умре, ако не се бях старал толкова да спася киткоперестата риба.

— Киткоперестата риба ли? Праисторическата? Но как може едното да влияе на другото?

— А, ето на, попита ме най-последно. Връзката между причина и следствие е толкова сложна, че се противи на всякакъв анализ. Пространствено-времевият континуум прилича не само на човешко тяло, но много прилича и на лошо залепен тапет. Натиснеш мехурче

някъде и хоп! — другаде цъфне друго. Додото измря като вид, защото се намесих аз. И в крайна сметка си наложих онова правило, защото повече не издържах. Единственото нещо, което нараняваш, щом се опиташ да промениш времето — това си самият ти. — Рег се усмихна тъжно и отмести поглед встрани.

После — след дълга замислена пауза — добави:

— Не, може да стане. Говоря цинично, защото толкова пъти всичко е тръгвало по кривия път. Историята на този окаяник е много жална и ако сложим край на нещастieto му, това няма да навреди на нищо и на никого. Това се е случило толкова, толкова отдавна на една мъртва планета... Ако го направим, всеки от нас ще си спомня сам какво точно е станало. Е, ако останалият свят много-много не е съгласен, чудо голямо. Едва ли ще е за първи път.

Главата на Майкъл се отпусна надолу.

— Много се умълча, Дърк — обади се Ричард.

Дърк го изгледа на кръв.

— Ще ми се да го видя този кораб! — тросна се той.

В мрака червената телефонна слушалка се плъзна и заподскача на пресекулки върху бюрото. Ако някой я гледаше, би могъл да различи и силуета, който я побутваше.

Сияеше съвсем леко — по-слабо от флуоресциращите стрелки на часовник. По-скоро мракът около него беше по-гъст и призрачната сянка се открояваше сред него като задебелял белег под повърхността на нощта.

Гордън се хвърли за последен път към непокорната слушалка. Най-накрая успя да я стисне и я приплъзна върху вилката.

Вилката изщрака и връзката прекъсна. В същия миг призракът на Гордън Уей, успял най-накрая да довърши обаждането си, политна назад и изчезна.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА...

Той описваше бавни, лъкатушещи кръгове в сянката на Земята — просто една парчетия сред многото парчетии, които щяха да плават до века по висока орбита около нея. Тъмен силует, по-голям и с по-правилна форма, с по-ясни очертания от тези на останалите. И много, много по-стар.

Четири милиарда години той беше попивал данни за света под себе си — сканираше, анализираше, обработваше. От време на време изпращаше съобщения и обратно, ако сметнеше, че те биха били от помощ и че някой би могъл да ги получи. А иначе наблюдаваше, слушаше, записваше. Дори едничък плисък на вълна, едничък удар на нечие сърце не убягваше от вниманието му.

Иначе вече от четири милиарда години нищо вътре в него не беше и помръднало освен въздухът, който продължаваше да циркулира, и валмата прах из него, които танцуваха, танцуваха, танцуваха, танцуваха и... танцуваха.

Онова, което се случи току-що, беше само едно леко отклонение от хода на нещата. Тихо, без много патърдия — като капка роса, която се сгъстява във въздуха и пада върху листо — сред стената, сива и сляпа от цели четири милиарда години насам, се появи врата. Най-обикновена, проста, боядисана в бяло врата с малка, нащърбена месингова дръжка.

Това безшумно събитие също беше записано и включено в непрекъснатия поток от данни, които корабът непрекъснато обработваше. Не само възникването на вратата, но и появата на онези, които се готвеха да минат през нея — как изглеждаха, как се движеха, как се чувстваха на това място. Всичко беше обработено, записано, трансформирано.

Измина миг, два, три и вратата се отвори.

Зад нея се виждаше стая. Никак не приличаше на помещенията в кораба. Стая с дървен под, опърпани пердета и килими, стая, в която танцуваше огън. Докато огънят танцуваше, танцуваха и данните му в

корабните компютри, а и валмата прах във въздуха също танцуваха с него.

На прага застана една фигура — едра, печална фигура. Странни отблясъци танцуваха в очите ѝ. Тя пристъпи напред, влезе в кораба и по лицето ѝ внезапно се изписа покой, за който бе копняла дълго и никога не се беше надявала да изпита отново.

След първия пристъпи един по-дребен, по-възрастен човек с бяла, щръкнала на всички страни коса. Щом излезе от пределите на стаята си и навлезе в пределите на кораба, той застина на място и примигна от почуда. Последва го трети — нервен и напрегнат, облечен в широко кожено палто, което се ветрееше около него. Той също се спря, явно объркан за миг от нещо непонятно. С крайно озадачен вид той пристъпи напред и огледа пращните, сиви стени на древния кораб.

Най-накрая през вратата мина и четвърти човек — дълъг и кльощав. Щом излезе, той се спъна и мигом застина, все едно да беше налетял на стена.

Е, един вид то така си и беше.

Вцепени се. Ако някой в този миг беше погледнал лицето му, щеше да му стане пределно ясно, че най-невероятното събитие в живота на този човек, откакто той се помнеше, му се случва точно в момента.

Когато най-после бавно тръгна напред, походката му беше твърде любопитна — все едно плуваше, но много бавно. Всяко, дори и най-дребното извъртане на главата му сякаш предизвикваше нови приливи на страхопочитание и смайване, които се изписваха моментално на лицето му. От очите му бликнаха сълзи, дъхът му секна. Ченето му увисна от почуда.

Дърк се обърна, за да го пришпори малко.

— Какво става? — Той успя да надвика шума.

— ... музиката... — прошепна Ричард.

Музика изпълваше въздуха. Така го изпълваше, че сякаш не оставяше място за нищо друго. И като че ли всяка, дори най-дребната частица от въздуха притежаваше своя собствена музика, така че колчем Ричард помръднеше глава, той чуваше нова, различна музика, макар тази нова и различна музика да се съчетаваше по съвършен начин с музиката, която се рееше непосредствено до нея из въздуха.

Модулациите от една към друга мелодия бяха съвършени — смайващи скокове към далечни тоналности, които се осъществяваха без всякакво усилие, само с едно помръдване на главата. Нови теми, нови мелодични нишки — всичките до една съвършено, поразително пропорционални — постоянно се вплитаха в безкрайната звукова паяжина. Огромни, бавно прииждащи вълни, по-бързи танци, които се промъкваха през тях, ситни, искрящи лудории, които танцуваха върху танците, дълги, заплетени мелодии, чиито краища така приличаха на началото, че се увиваха около самите себе си, обръщаха се отвътре навън, правеха кълбета напред и назад, а после пак връхлитаха върху гърба на някоя нова танцова мелодия в по-далечния край на кораба.

Ричард залитна към стената.

Дърк притича да го подхване.

— Хайде, бе, какво става? — сопна му се той. — Не можеш да понасяш музиката ли? Малко е силничка, нали? За Бога, я се стегни. Тук все още има нещо, което не разбирам. Нещо не е в ред. Е, хайде де...

Той помъкна Ричард със себе си. Наложил се да го подпира, тъй като умът на Ричард затъваше все по-надълбоко и по-надълбоко под съкрушителния натиск на музиката. Виденията, които милионите тръпнещи нишки, пронизващи съзнанието му, изтъкаваха вътре в главата му, се превръщаха в хаотична каша, но колкото повече се разрастваше хаосът, толкова по-здраво се свързваше с другия хаос и със следващия още по-голям хаос, докато най-накрая хаосът се превърна в огромно кълбо от хармонии, то избухна в ума му и започна да се разширява толкова бързо, че никой ум не би могъл да го побере.

А после всичко стана къде-къде по-просто.

В ума му затанцува една-единствена мелодия и цялото му внимание беше притеглено от нея. Тази мелодия закипя сред вълшебния порой, започна да му придава форма и посока, тя живееше в него, обхващаше го целия, събираше се в най-мъничката му частица; тя беше самата му същност. Подскачаше и трептеше сред вълните му — отначало беше мъничка, скоклива мелодийка, после забави темпото, а след това отново затанцува, но вече с усилие — сякаш се уплете в мънички въртопи от съмнения и обърканост, — а после изведнъж откри, че тези въртопчета са просто първите плисъци на огромна, нова вълна от енергия, която радостно се надигаше от бездната.

Ричард бавно, много, много бавно започна да припада.

Лежеше съвсем неподвижен.

Чувстваше се като стар сьонгер, топнат в парафин и оставен да съхне на слънце.

Чувстваше се като гърба на стара кранта, който лениво изгаря под палещите слънчеви лъчи. Сънуваше масло, леко и благовонно, тъмни развълнувани морета. Намираше се на един бял плаж, пиян от риби, замаян от пясък, изцеден, задрямал. Светлината го бяхтеше, той затъваше, усещаше плътността на облаците от изпарения сред далечни мъглявини, въртеше се в смъртна наслада. Той беше помпа, от която напролет бликаше свежа вода и възторжено се изливаше върху купа уханно, току-що окосено сено. Звуци, почти недоловими, догаряха нейде като далечен сън.

Тичаше; падна. Светлините на някакво пристанище се завихриха сред мрака. Морето, като черен дух, незабележимо пляскаше пясъка, блещукаше, неосъзнаващо себе си. Навътре — в по-студеното, в подълбокото — той без усилие потъна в плътните води, а те се заиздуваха като масло покрай ушите му. Стресна го единствено някакво далечно „бррр, бррр“ — като че звънеше телефон.

Знаеше, че току-що е чул музиката на самия живот. Музиката на светлината, танцуваща по водите, набраздени от вятъра и приливите, на живота, който мърдаше сред тези води, на живота, изпъзлял на сушата, сгрян от светлината.

Продължи да лежи неподвижно. Далечното „бррр, бррр“, прилично на телефонен звън, продължи да го стряска.

Постепенно осъзна, че далечното „бррр, бррр“, прилично на телефонен звън, беше телефонен звън.

Подскочи и седна.

Лежеше на малко, разхвърляно легло в малка, разхвърляна стаичка, облицована с дървена ламперия, която му се стори позната, но не се сещаше откъде. До тавана беше претъпкана с книги и обуца. Примигна, примигна и съвсем се сащиса.

Телефонът до леглото звънеше. Вдигна го.

— Ало?

— Ричард! — Беше гласът на Сюзън, съвсем обезумял.

Разтърси глава, но не успя да му щукне нищо полезно.

— Ало? — повтори пак той.

— Ричард, ти ли си?! Къде си?!

— Ъ-ъ... Задръж, чакай да проверя.

Той остави слушалката върху изпомачканите чаршафи; тя продължи да си вряска. Надигна се със залитане от леглото, затътри се до вратата и я отвори.

Оттатък имаше баня. Огледа я подозрително. Отново я позна, но усещаше, че нещо в нея липсва. О, да, бе. Трябваше да има и кон. Или поне последния път, когато беше виждал тази баня, там имаше и кон. Прекоси я и излезе през другата врата. Слезе разтреперан по стълбите и влезе във всекидневната на Рег.

Онова, което видя там, безкрайно го изненада.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА...

Бурите от предния ден, че и от по-предния, и пороите от миналата седмица вече бяха стихнали. Небесата все още тегнеха от дъжд, но онова, което падаше от тях в гъстеещия мрак, бяха само досадни ситни капчици.

Из потъващата в мрак равнина се изви вятър, залута се сред ниските хълмове и профуча през плитка долина, сред която се издигаше сграда — нещо като кула, сам-самичка сред калния кошмар, и килната настрани.

Кулата беше почерняла и приличаше на чукан. Възправяше се над земята като стълб от магма, изригнал от някоя от най-гибелните адови ями, и беше изкривена под много особен ъгъл, сякаш я притискаше нещо, общо взето, доста по-ужасно от собственото ѝ — доста значително — тегло. Изглеждаше мъртва — и то от векове.

Единственото нещо, което се движеше, беше реката от кал, влачеща се като охлюв по дъното на долината и покрай кулата. Миля — миля и нещо по-надолу тя хлътваше в една клисура и изчезваше под земята.

Но когато мракът се посгъсти, стана ясно, че кулата не е чак толкова безжизнена. Дълбоко вътре в нея замъждука самотна, слаба червена светлинка.

Тъкмо тази сцена изненада Ричард. Наблюдаваше я през една малка бяла врата, изникнала на средата на склона в долината на няколко стотици метри от кулата.

— Не излизай навън! — Дърк вдигна предупредително ръка. — Атмосферата е отровна. Не знам с какво точно е наситена, но сигурно е с нещо, което може така да ти почисти килимите, че да светнат.

Беше застанал до вратата и оглеждаше долината с най-дълбоко недоверие.

— Къде сме? — попита Ричард.

— На Бермудските острови — отвърна Дърк. — Малко е сложно...

— Благодаря — прекъсна го Ричард и се помъкна обратно през стаята. — Извинявайте — обърна се той към Рег, който щъкаше оживено около Майкъл Уентън-Уийкс — проверяваше дали водолазният му костюм му прилепва добре навсякъде, дали маската е стабилно закрепена и дали регулаторът на снабдяването с въздух работи нормално. — Извинявайте, може ли да мина? — повтори Ричард. — Мерси.

Той се изкачи отново по стълбите, върна се в спалнята на Рег, отпусна се разтреперан на ръба на леглото и пак вдигна слушалката.

— На Бермудските острови — рече той в нея. — Малко е сложно...

Долу Рег привърши със смазването с вазелин на всички сглобки по костюма и на няколкото късчета гола кожа около маската и обяви, че всичко е готово.

Дърк се дръпна от вратата с величайша неохота.

— Е — рече той, — хайде, чупка. Прав ти път. Измивам си ръцете. Предполагам, че трябва да те изчакаме тук да си пратиш обратно опаковката, колкото и да не си струва. — Той махна ядосано с ръка и взе да обикаля наперено около канапето. Тази работа хич не му харесваше. Открай докрай не му харесваше. Особено не му харесваше това, че Рег разбира повече от него от време и пространство. А освен това се и ядосваше, че не знае защо всичкото това не му харесва.

— Драги ми друже — обади се Рег с примирителен тон, — помисли си само колко дребно усилие ни струва да помогнем на тази бедна душица. Съжалявам, ако това ти прилича на антиклимакс след всичките ти необикновени подвизи на дедукцията. Знам, че една най-обикновена милосърдна услуга далече не ти стига, но трябва да бъдеш по-великодушен.

— Великодушие! — тросна се Дърк. — Ба! Плащам си данъците — какво още искате?

Метна се на канапето, прокара длани през косата си и се навъси...

Обладаното от призрака тяло на Майкъл се ръкува с Рег и избърбори няколко благодарствени слова. После пое с вдървена походка към вратата, спря, обърна се и се поклони и на двамата.

Дърк врътна рязко глава и му метна кръвнишки поглед. Очите му мятаха светкавици зад стъклата на очилата, косите му диво се

ветрееха. Призракът погледна Дърк и сърцето му се сви от страх. Някакъв подмолен инстинкт го накара да махне с ръка. Вдигна Майкълвата ръка, махна три пъти с длан в кръг и произнесе една-единствена дума:

— Сбогом.

После отново се обърна, вкопчи се в рамката на вратата и пристъпи решително отвъд, сред калта и бурния отровен вятър.

Спря за миг, за да се увери, че стои здраво и читаво на крака, а после, без да поглежда назад, пое нататък, към кораба си, където лигавите същества с краченцата вече не можеха да го настигнат.

— Ама какво пък беше това, мътните да го вземат? — възкликна Дърк и нервно повтори странния троен замах.

По стълбите се разнесе тропот, вратата се отвори с трясък и в стаята влетя Ричард. Огледа се с див поглед.

— Рос е убит! — изрева той.

— Кой е Рос, по дяволите?! — кресна му Дърк.

— А бе, Рос, как му беше името, Рос, за Бога! — възкликна Ричард. — Новият главен редактор на „Фатом“!

— К'во е т'ва „Фатом“? — отново кресна Дърк.

— Проклетото списание на Майкъл, бе, Дърк! Сещаш ли се? Гордън изрита Майкъл от списанието и го бутна в ръцете на тоя Рос. И Майкъл го намрази и в червата си. Е, снощи Майкъл, гаднярът му с гадняр, отишъл и пречукал Рос.

Млъкна. Беше се задъхал.

— Или поне — довърши той — някой го е пречукал. А Майкъл е единственият, който е имал някакъв мотив.

Изтича към вратата, погледна отдалечаващата се фигура, която се стапяше в мрака, и отново се врътна на пети.

— Ще се връща ли тук?

Дърк скочи изведнъж на крака; известно време само стоеше и мигаше на парцали.

— Значи, това било... — прошепна той. — Значи ето защо Майкъл е бил съвършеният обект. Ето кое трябваше да търся! Онова, което призракът го е накарал да извърши, за да го постави в своя власт, онова, което той дълбоко вътре в себе си е искал да извърши, онова, което идеално е пасвало на собствената цел на призрака. Ох, олеле, майчице! Той си мисли, че ние сме ги изтикали, и тъкмо това иска да

обърне! Той си мисли, че този свят е техен, а не наш! Тъкмо това са искали те да оправят и после да построят тук тъпия си рай! Как само се връзва с всичко станало досега! Съзнавате ли — обърна се той към Рег — какво направихме?! Хич няма да се изненадам, ако случайно науча, че нещастният случай, който вашата горкичка измъчена душица се опитва да оправи, е тъкмо онова, от което е възникнал животът на тази планета!

Изведнъж извърна очи от Рег, пребледнял като чаршаф и разтреперан като лист, и отново ги обърна към Ричард.

— Кога го разбра? — озадачено попита той.

— Ей сегичка — отвърна Ричард. — По... по телефона. Онзи, на горния етаж.

— Какво?!

— Съюзът се обади. Не знам как се е свързала... Каза, че на телефонния ѝ секретар имало записано съобщение. Каза, че било от... Каза, че било от Гордън, но според мене това беше просто плод на истерия. Дърк, какво, по дяволите, става?! Къде се намираме?!

— На четири милиарда години назад в миналото — отвърна Рег с треперлив глас. — Моля ви, не ме питайте как така телефонът работи, когато сме кой знае къде във Вселената, но не и на мястото, където всъщност е свързан, това е нещо, за което трябва да питате „Британската телефонна компания“, но...

— Мамка ѝ мръсна на „Британската телеком“! — кресна Дърк.

По силата на навика думите излязоха съвсем лесно от устата му. Той се втурна към вратата и се втренчи отново в смътната, неясна фигура, която се влачеше през калта към кораба от Салаксала. Не можеха да я стигнат по никакъв начин.

— Колко време според вас — рече Дърк съвсем хладнокръвно — ще отнеме на това тлъсто, самозаблуждаващо се копеле да стигне до кораба? Защото тъкмо с толкова време разполагаме. Елате. Да седнем. Да помислим. Имаме две минути, през които да решим какво ще правим. А щом изминат, имам много сериозното подозрение, че ние тримцата и всичко, което някога сме виждали и за което някога сме чували, включително и киткоперестата риба и додото, драги ми професоре, не само ще престанем да съществуваме, а и никога няма да сме съществували.

Той се отпусна тежко на канапето, но тутакси се изправи отново на крака и измъкна изпод себе си захвърленото сако на Майкъл. И щом го направи, от джоба на сакоето изпадна една книга.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЕТА...

— Според мене това е отвратителен акт на светотатство — каза Ричард на Рег, докато се спотайваха зад плета.

Нощта бе изпълнена с летни аромати, които идваха от градината на къщата, а от време на време лекият бриз, който се забавляваше покрай брега на Бристолския канал, довяваше слаб полъх на морски въздух.

Сияйна луна си играеше с морето в далечината и на светлината ѝ се виждаха донякъде и Ексмурските тресавища, прострели се на юг от плета и от тях двамата.

Рег въздъхна.

— Да, може би — рече той, — но се боя, че той е прав — нали разбираш, трябва, няма как. Това е единственият сигурен начин. Всички инструкции бяха дадени съвсем недвусмислено в онази част от стихотворението — съвсем ясно се видя, след като разбрахме какво точно трябва да търсим. Трябва да го спрем. Не трябва да го пише. Призракът винаги ще обикаля тук. Всъщност те вече са двама. Така излиза, като вземем предвид и писанията на Коулридж. Горкичкият. И все пак, предполагам, че сам си го е натресъл.

Ричард изскубна няколко стръкчета трева и взе да ги мачка между пръстите си. Направо му се плачеше.

Вдигна ги към луната, заобръща ги насам-натам. Гледаше как светлината играе върху тях.

— Каква музика! — Възкликна той. — Не съм религиозен, но ако бях, бих казал, че все едно съм надзърнал в ума на Господа. Може пък и да е било тъкмо така и сега е редно да стана религиозен. Налага ми се постоянно да си напомням, че не те са създали музиката — създали са само инструмента, който е разчел партитурата. А партитурата е бил самият живот. И всичко е там, горе.

Той вдигна очи към небето. Без да се усети, беше започнал да рецитира:

*Да можех аз да съживя
симфонията нейна в мен!
Да можех — щях да построя
на музиката в сладък плен
прекрасния палат под свода блед —
със слънчев купол! С пещери от лед!*

— Хммм... — измънка Рег под носа си. — Чудя се дали се е родил навреме.

— Какво, какво?

— О, нищо. Просто ми хрумна нещо.

— Мили Боже, ама бива си го да говори, нали? — възкликна изведнъж Ричард. — Вече цял час е вътре. Чудя се какво ли става там.

Той се надигна и надзърна иззад плета към малката селска къщица, която се грееше на лунните лъчи. Някъде преди час Дърк храбро се беше приближил до входната врата и бе почукал.

Вратата се беше отворила — май неохотно — и иззад нея бе надникнала леко замаяна физиономия. Дърк бе снел абсурдната си шапка и беше попитал на висок глас:

— Господин Самюъл Коулридж? Просто минавах отгук на връщане от Порлок, нали разбирате, и се чудех не бих ли могъл да ви попритесня да ми окажете честта за едно интервю? За едно малко енорийско вестниче, което издавам. Няма да ви отнема много време, обещавам ви, знаей, че сигурно сте зает — такъв прочут поет като вас, но аз наистина се възхищавам от творчеството ви и...

Останалото не се чу, защото Дърк вече беше успял да се набуца в коридора и да затвори вратата след себе си.

— Ще ме извиниш ли за момент? — обади се Рег.

— Какво? О, разбира се — кимна Ричард. — Аз пък ще ида да хвърля едно око и да проверя какво става.

Рег хлътна зад едно дърво, а Ричард бутна портичката и тъкмо да тръгне по пътеката, чу иззад вратата приближаващи се гласове.

Той се стрелна припряно зад плета. Вратата се откряна.

— Е, благодаря ви, страшно много ви благодаря, господин Коулридж — чу се гласът на Дърк и той изникна пред вратата. Мачкаше шапката си и се кланяше. — Бяхте твърде щедър и любезен,

като ми отделихте толкова време, и аз наистина много ценя това, а съм уверен, че и моите читатели ще го оценят. Не ще и дума, от това ще излезе прекрасна малка статийка и бъдете съвсем сигурен, че ще ви пратя копие, за да я прегледате, докато си почивате. С най-голяма готовност ще приема забележките ви, ако имате такива — нещо там за стила, нали разбирате, намеци, препоръки, такива работи. Е, благодаря ви отново, страшно ви благодаря за времето, което ми отделихте, надявам се, че не съм попречил на нещо важно...

Вратата се затръшна зад него.

Дърк се обърна. На устните му играеше поредната триумфална усмивка от дългата поредица триумфални усмивки напоследък. Той се втурна към Ричард.

— Е, край, свърши се — той потри ръце. — Май тъкмо беше започнал да си го записва, но вече и думица не си спомня, да пукна, ако не е така. Къде е нашият ненадминат професор? А, ето ви и вас. Мили Боже, представа си нямах, че толкова съм се забавил. Знаете ли, нашият господин Коулридж е страшно чаровен и забавен тип, или поне би се изявил като такъв, ако му бях дал възможност, но аз бях твърде зает със задачата самият аз да се изявя като очарователен. Ох, обаче аз наистина направих тъкмо онова, което ти ме помоли, Ричард — най-накрая го попитах за албатроса и той рече: „Албатрос ли?“ И аз му викам: „О, не е важно, албатросът няма никакво значение, хайде сега, албатрос.“ А той вика: „Как да няма значение, натриса ми се някакъв в къщата посред нощ и ми плещи за разни албатроси, и аз искам да разбера защо!“ А аз му викам: „Мани го тоя тъп албатрос“, и той ми вика: „Ами добре.“ Освен това беше сигурен, че не съм му подсказал никаква идея за някакво стихотворение, върху което работи в момента. „Много по-добре е — рече той, — отколкото да те фрасне астероид“, макар че според него това последното било малко попресилено като възможност. Та тука си излязох. А сега вижте какво. След като спасих цялото човечество от унищожение, бих се задоволил и с една пица, да ви кажа. Вие как бихте се отнесли към подобно предложение?

Ричард не изрази мнение. Беше се втренчил в Рег с донякъде втренчен поглед.

— Какво, има ли нещо? — слисано попита Рег.

— Страхотен номер — отвърна Ричард. — Бих се заклел, че преди да се скриете зад онова дърво, нямахте брада.

— Ох... — Рег поопипа обилно избуялата осемсантиметрова растителност, — ох, да. Просто пропуск — смънка той. — По невнимание.

— Какви сте ги забъркали пак?

— О, просто пооправих нещо тук-таме. Малко хирургия, нали разбираш. Нищо драстично.

Няколко минути по-късно той ги въведе през допълнителната врата, с която по кой знае какъв тайнствен начин се беше сдобил близкият краварник, и хвърли през рамо поглед към небето — тъкмо навреме, за да забележи как една мъничка светлинка проблесна и изчезна.

— Извинявай, Ричард — измънка той и го последва.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА...

— Не, благодаря — отсече Ричард. — Макар и да умирам от възторг пред възможността да те черпя една пица и да те гледам как я изяждаш, Дърк, бих искал да се прибера веднага вкъщи. Трябва да се видя със Сюзън. Възможно ли е, Рег? Можете ли да ме изпратите право у нас? Другата седмица ще мина през Кеймбридж да си прибера колата.

— Вече сме там — отвърна Рег. — Просто излез през вратата и вече си си вкъщи. Днес е петък, късен следобед и уикендът е пред тебе.

— Благодаря. Ъ-ъ... Дърк, виж какво... Ще се видим. Става ли? Дължа ли ти нещо? Не знам...

Дърк махна безгрижно с ръка.

— Госпожица Пиърс ще ти се обади, когато трябва.

— О, ами добре, става... Е, ще се видим, като си почина малко. Беше малко... ъ-ъ... такова... неочаквано.

Ричард тръгна към вратата. Отвори я. Пристъпи навън и се намери тъкмо по средата на собственото си стълбище — вратата се беше материализирала в стената покрай него.

Тъкмо понечи да тръгне нагоре, и му хрумна една идея. Обърна се и отново влезе през вратата.

— Рег, можем ли да направим и едно малко отклонение? Според мене би било добър ход днес да заведе Сюзън на вечеря, само че в този ресторант, който съм си намислил, резервациите трябва да се правят предварително. Можете ли да ме върнете три седмици назад — само за малко?

— Нищо по-лесно от това — отвърна Рег и побутна едно-две топчета на сметалото. — Готово. Върнахме се три седмици назад във времето. Телефона го знаеш къде е.

Ричард се втурна по вътрешното стълбище към спалнята на Рег и се обади в „L'Esprit d'Escalier“. Салонният управител беше очарован и с най-голямо удоволствие прие да му запази маса. Каза, че го очаква с

най-голямо нетърпение след три седмици. Ричард слезе по стълбището, клатейки глава в почуда.

— Имам нужда от един уикенд, прекаран сред плътна и здрава реалност — рече той. — Кой излезе току-що през вратата?

— Твоето канапе — отвърна Дърк. — Тъкмо го докараха. Човекът ни попита имаме ли нещо против да отворим вратата — да могат да го извъртят така, че да може да мине. С най-голямо удоволствие, отвърнахме му ние.

Само минути по-късно Ричард търчеше нагоре по стълбите към апартамента на Сюзън. Щом пристигна пред вратата, се зарадва — винаги се радваше, когато чуваше отвътре приглушените, плътни тонове на нейното виолончело. Влезе вътре безшумно, тръгна към вратата на стаята ѝ и изведнъж потресен замръзна на място. Мелодията, която тя свиреше — беше я чувал и преди. Малка, скоклива мелодийка, която забави ход, а после отново затанцува, но вече с усилие...

Физиономията му беше толкова шашардисана, че Сюзън спря да свири веднага щом го съзря.

— Какво има? — попита разтревожено тя.

— Откъде намери тази музика?! — прошепна Ричард.

Сюзън сви рамене.

— Че откъде — от музикалната книжарница, откъде другаде — отвърна учудено тя. Не че искаше да се заяжда — просто не разбираше въпроса.

— Какво е това?

— Една кантата, която ще свиря след две-три седмици. Бах, кантата номер шест.

— Кой я е написал?

— Ами че Бах, предполагам. Така, като си помислиш.

— Кой?!

— Гледай ме внимателно в устата. Бах. Бъ — а — хъ. Йохан Себастиан. Сещаш ли се?

— Не, за първи път го чувам. Кой е той? Други работи писал ли е?

Сюзън остави лъка, подпря виолончелото, изправи се и се приближи до него.

— Ти добре ли си? — попита го тя.

— Ъ-ъ... трудно е да се каже. Какво е...

Забеляза една купчина нотни книги в ъгъла на стаята. Върху корицата на най-горната беше изписано същото име. Бах. Той се метна към купчината и започна да рови из нея. Книга след книга — все Й.С. Бах. „Сонати за виолончело.“. „Бранденбургски концерти.“. „Меса е си бемол минор.“. Погледна Сюзън. Нищо не разбираше.

— Никога преди не съм ги виждал! — възкликна той.

— Ричард, миличък. — Тя допря длан до бузата му. — Ама какво ти става? Просто Бах. Ноти на Бах.

— Не разбираш ли?! — Той сграбчи един наръч нотни листове и ги разтресе. — Никога преди не съм ги виждал! Никога!

— Е! — Тя вдигна рамене с шеговита сериозност. — Сигурно щеше да си ги виждал, ако не си прекарваше цялото време в свирене на компютър...

Той я погледна с дива изненада, после бавно се отпусна до стената и избухна в истеричен смях.

В понеделник сутринта Ричард се обади на Рег.

— Рег! Телефонът ви работи! Ха честито!

— О, да, драги ми друже — отвърна Рег. — Колко се радвам да те чуя. Да. Преди малко тук дойде един много сръчен младеж и го оправи. Според мене вече няма да се поврежда. Добра новина, а?

— Направо чудесна. Значи, върнали сте се жив и здрав.

— О, да, благодаря. О, след като те хвърлихме до вас, знаеш ли какви интересни работи станаха тук? Помниш ли онзи кон? Е, цъфна пак, и то заедно със собственика си. Имали някакъв доста неприятен сблъсък с полицията, та искаха да се приберат у дома. И много хубаво, да ти кажа, защото... Май е доста опасно такива като него да си хойкат на свобода. Та така. Ами ти как си?

— Рег... Музиката...

— А, да. Хрумна ми, че ще се зарадваш. Малко се поозорих, да ти кажа. Спасих само съвсем, ама съвсем мъничка част, разбира се, но пак ми се наложи да излъжа. Толкова много музика сам човек едва ли може да напише за един-единствен живот време, но според мене никой няма да приеме това прекалено насериозно.

— Рег, не можем ли да вземем и още?

— Да ти кажа — не. Корабът си отиде и освен това...

— Можем да се върнем във времето и...

— Не, виж какво, казах ти вече. Поправиха телефона. Вече няма да се поврежда.

— Е, и какво?

— Е, какво... Машината на времето вече не работи. Изгоря. Мъртва е. По-мъртва и от птицата додо. Боя се, че беше дотук. И много хубаво, да ти кажа. Не мислиш ли?

В понеделник госпожа Соскинд се обади на Дърк Джентли в Холистичната детективска агенция, за да се оплаче от изпратената ѝ сметка.

— Изобщо не разбирам какво е всичко това! — тросна се тя. — Пълни дивотии! Що за сметки?!

— Драга ми госпожо Соскинд — рече Дърк, — направо нямам думи да ви опиша с какво нетърпение очаквах да поведем отново с вас тъкмо този разговор. Днес откъде ще започнем? Коя точно точка бихте желали да обсъдим?

— Благодаря, никоя, господин Джентли. Не зная нито кой сте, нито защо смятате, че котаракът ми се е загубил. Милият Родерик издъхна в ръцете ми точно преди две години и аз изобщо не желая да го заменяя с друг!

— Е, ами, госпожо Соскинд — рече Дърк, — онова, което вие вероятно не сте способна да оцените, е, че тъкмо в резултат на моите усилия... ако бих могъл да ви обясня взаимосвързаността на всичко...

— Той млъкна. Нямахте смисъл. Бавно отпусна слушалката върху вилката.

— Госпожице Пиърс! — провикна се той. — Най-любезно ви моля, бихте ли изпратили на нашата скъпа госпожа Соскинд нова сметка. Поправката е следната: „Спасяване на човечеството от пълно унищожение — безплатно.“

Реши, че е приключил за днес, нахлупи шапката си и излезе.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.